

Олександр Медведєв

Танці утрьох



Крові було багато.
Стільки, скільки може витекти через чотири наскрізних
кульових поранення в потилицю з красивої, здорової жінки –
громадянки Марини Рубиної – віком тридцяти п'яти років.



Олександр
МЕДВЕДЄВ



ТАНЦІ УТРЬОХ



Київ – 2006

УДК 821.161.2-312.4

ББК 84.4 УКР6-44

М 42

МЕДВЕДЕВ Олександр

М 42 Танці утрюх: Роман. — К.: ТОВ «Гамазин»,
2006. — 320 с.

ISBN 966-365-066-4 – Тверда палітурка

ISBN 966-365-067-2 - М'яка обкладинка

Ви одружені, і ще маєте коханку, або коханця? Тоді ваше життя у небезпеці. Чому? Відповідь на це питання ви знайдете у новому романі Олександра Медведєва «Танці утрюх». Чергове розслідування колишнього полковника міліції присвячене розкриттю справи про вбивство, скоєне через ревності. Принаймні всі думали, що через ревності, а хтось дуже хотів, щоб усі так думали. Насправді ж, людину позбавили життя лише за те, що... Втім, не будемо одразу відкривати всі карти. Прочитайте нову книгу одного з кращих українських детективістів – і ми вам гарантуємо гостру інтригу, шалену динаміку і, звісно, несподівану розв'язку на останніх сторінках роману.

ББК 84.4 УКР6-44

© О. Медведєв, 2006

© ТОВ «Джерела М»,

художнє оформлення,

оригінал-макет, виключна

ліцензія на видання, 2006

РОЗДІЛ 1

6 травня, 12.30

У черговій частині було, як завжди, накурено. Лейтенант Симакін, якого товариші по службі знали як чоловіка непитущого, що коли вже й зважувався випити, то робив це безжурно, поетично і безтурботно, усю зміну сидів, виконуючи дихальні вправи. Він міцно стискав зуби і делікатно втягував повітря носом, ніби якийсь житель екзотичного, загадкового і дрімотного Сходу, де всі чоловіки – йоги, а жінки – гейші.

Адже саме таким бачився горезвісний Схід крізь скло кінескопів і заґратованих вікон райвідділу.

Від вчорашнього вечора Симакін ще повністю не відійшов. Звуки і запахи навколишнього світу сприймав досить опосередковано. Навіть прогавив полуденну каву, яку варили в сусідній кімнаті і за правилом «хто встав – той штани вбрав» вона дісталася, як завжди, трьом із шести міліціонерам охорони. А все через джез-ву місткістю двісті п'ятдесят грамів, яку називали «чверткою» і традиційно ділили на трьох. Удруге каву не варили – заощаджували.

Симакін навіть не почув (а точніше, не усвідомив), як сержант Ринда («Це таке матроське прізвище», – гордо пояснював його власник кожному, хто перепитував; а перепитували всі), видаваючи білясту поземку з глянсувано-чорної поверхні кавоварки, пробасив: «А лейтенантові нашому – дуля; він учора нажлуктився до безтями». Саме тому Симакін і сумнівався в ефективності засобів маскування (до яких, крім йогівських

дихальних вправ, належала жуйка «Дірол» і туалетна вода з ефектною назвою, що завжди забувалася).

На телефонні дзвінки він теж реагував із запізненням. Бабуся, яка не могла потрапити до квартири, оскільки загубила ключі, додзвонилась у дільницю тільки з третього разу. Вислухавши її довгі, плутані, незрозумілі пояснення, Симакін у відповідь так само довго і розпливчасто намагався пояснити їй, що такі справи не належать до компетенції («копотенції» – ледве вимовив Симакін) правоохоронних органів, ними займається ЖЕК, але краще попросити якогось спритного хлопчика залізти в квартиру через сусідський балкон. Бабуся не розуміла, про якого Жеку говорить Симакін і якому хлопчикові вона може довірити кішку, що сидить з ранку без молока. «Довели країну до ручки», – резюмувала старенька і поклала слухавку.

Симакін зажурено втупився у величезну карту району, що висіла прямо перед ним. Якби він умів малювати, то зміг би по пам'яті відтворити позначки кожного дерева, гаража чи будинку.

Минула шоста година чергування і за весь цей час не сталося жодного інциденту. «Воно й не дивно, – з сумом констатував лейтенант, – травень, неділя, фірми закриті, народ садить картоплю, малолітні злочинці цілий день дивляться мультики про Тома і Джеррі. У нових районах бухають, якщо є гроші, і весь мордобій почнеться увечері, але мене вже тут не буде і розгрібати це все доведеться Сашкові. Або Володьці – хоч убий, не можу запам'ятати їхні графіки».

– ...Товаришу лейтенант, телефо-он! Візьміть слухавку! – Ринда репетував уже другу хвилину, називаючи лейтенанта то паном, то товаришем. П'ятдесят на п'ятдесят, бо колишнє статутне звертання уже застаріло, а нове ще не затвердили.

– Черговий на проводі! – гаркнув Симакін, сердячись і на себе, і на Ринду, і на каву, якої йому не дісталося, але запах якої він учув тільки зараз, через півгодини після того, як помили чашки.

– Міліція? – голосно і впевнено перепитав чоловічий голос.

– Міліція, міліція, назвіть себе, – роздратовано відповів лейтенант у передчутті чергової дурниці.

– Дмитро Силін, адреса...

Лейтенант механічно записав час, ім'я і координати в журнал. Його здивувала майже армійська точність і докладність інформації, яку виклав потерпілий (завичай дзвонять потерпілі). Подібними мовними зворотами послуговуються при складанні протоколів, але їх не використовують у живій мові люди, в яких у потязі поцупили штани з гаманцем чи викрали з-під вікон новенький BMW. А голос явно належав нуворишеві, у якого, ймовірно, вкрали BMW.

– Убито мою сусідку по сходовому майданчику Марину Рубіну, – несподівано приголомшив лейтенанта Силін.

– Добре, розберемося, – закліпав повіками Симакін і, миттєво протверезівши, згадав, що за всіма правилами, виклик треба приймати так, щоб затримати абонента (адже вбивці часто дзвонять самі).

– Тут і так усе зрозуміло, – спокійно відповів чоловічий голос. – Я знаю вбивцю.

– Його прізвище, ім'я, – запитав лейтенант.

– Михайло Гретинський, власник п'ятих жигулів, кольору «мокрого асфальту», номер... Убив Марину пострілом з пістолета і втік.

Одразу після цих слів у трубі почулися короткі гудки.

«Гидкішого кольору для жигулів важко знайти», – обурився подумки Симакін.

Довідавшись про надзвичайну подію, чергова частина запрацювала швидко і злагоджено, як автомат Калашникова. Дані передали оперативникам, дорожнім інспекторам і працівникам швидкої допомоги.

Симакін, упевнений в тому, що двічі снаряд в одну й ту саму вибоїну не попадає і що в найближчі десять хвилин дзвінків, принаймні такої важливості, не буде, пішов ставити каву.

– Андрію, так нечесно, – з осудом мовив Бочкарьов, який мав таке ж звання і, отже, мав право називати Симакіна на ім'я.

– Нечесно... Людину вбили, а він кави шкодує, – махнув рукою Симакін.

* * *

6 травня, 13.03

Старший слідчий карного розшуку Володимир Кононов, який тільки-но виконав блискучу комбінацію і вже смакував перемогу, бо збирався заматувати білого короля, швидко натис на кнопку годинника, що фіксував час супротивника.

Пельш розлючено обхопив чубату голову руками і заглиблено вивчав позиції. Ганебна капітуляція була неминуча. Безпристрасна, як сама механіка, стрілка шахового годинника торкнулася червоного до прапора.

Кононов, безтурботно посвистуючи, демонстративно дивився по сторонах. Він наперед знав, якими будуть дії супротивника, тому поводився стримано.

У передпокої задзвонив телефон.

Кононов устав і підійшов до апарату, а Пельш залишився на місці пожинати плоди своєї геніальності.

«Кононов... Зрозумів, товаришу полковник... Слухаюся, товаришу полковник... Одну хвилину, візьму ручку...»

Він швидко обминув згорбленого супротивника і підійшов до секретера, узяв папір, ручку і повернувся до телефону.

«Записую... Як? С-и-л-і-н? Лева Гумильова? Та зрозумів... Усе, їду, товаришу...»

Повернувшись і зустрівшись з безневинним поглядом свого супротивника, Кононов цинічно вилаявся.

– Партію доведеться відкласти. Ні до кого, окрім мене, Жеглов не зміг дозвонитися.

– Що вдієш, – з удаваним розчаруванням простогнав Пельш, – робота-а-а. Але стосовно Олени, споді-

ваюся, договір залишиться дійсним? – скоромовкою запитав він.

– Та звичайно, ну й довелася же ти. Я ще подзвоню, однак, гадаю, до десятої можеш мене не чекати. Чиста білизна сам знаєш де. Сметанка в холодильнику, – кинув Кононов, уже зав'язуючи шнурівки.

Пельш відповів йому гучним іржанням.

6 травня, 13.30

Михайло вів машину обережно, як партнерку в жагучому аргентинському танго – плавно і віртуозно обминав вибоїни, галантно пригальмовував перед «зебрами», на другу смугу не пхався, хоча набитий автобус з купою нав'ючених фазендейро перед ним давав максимум сорок, ну, може, сорок п'ять. Михайло, звичайно, міг натиснути на газ, міг без особливих проблем їхати по місту зі швидкістю за вісімдесят. Водив він просто чудово, так само добре, як і танцював, як умів подобатися жінкам – але навіщо летіти стрімголов, коли поспішати нема куди? Навіщо мчати, коли необхідно бути гранично зібраним, коли все потрібно як слід обміркувати й зважити. «Може, покурити?»

У пачці телімпалася остання цигарка. Усміхнувшись, він згадав, як Марина долучала його до таїни куріння за кермом, учила почувати себе так само розкуто, як і в ліжку. Йому було двадцять три, їй, мабуть, вісімнадцять. Вік жінки, такої як Марина, – завжди вісімнадцять. «Поводься природно, і все, – говорила вона, – більше не потрібно нічого. Твоя підсвідомість усе знає краще за тебе».

«Що ж знає вона зараз?» – розмірковував Михайло, спостерігаючи за рухом автобуса, що дратував не стільки повільністю, скільки ще позаторішнім брудом бортів.

Михайло, як і Марина, не терпів неохайності, сірості, застарілості.

«Що? Моторошність мовчання? Убивцю чи того, хто гірший за ката? Я полишив минуле нізвідкіля і їду

в безвісне нікуди, мені страшно, але цигарка не тремить у моїх руках, я поводжуся природно?»

Повернувши до себе дзеркальце, Михайло побачив дивну маску. Такі обличчя, мабуть, бувають у мерців, смертників і тих, хто півгодини тому втратив кохану жінку.

«Це скидається на збочення і нагадує поцілунок з дияволом і я, напевно, мав би ридати, битися в конвульсіях або врізатися в перший зустрічний КаМАЗ чи в смердючий зад того автобуса?»

Цигарка облекла пальці. Підскочивши на каналізаційному люку, жигулі смикнулися вправо. Михайло, який геть-чисто забув про дорогу, зрозумів, що його некваплива їзда – звичайнісінький напад істерії, загнаний усередину, і якщо негайно не подзвонити в міліцію, то він розіб'ється, навіть якщо їхатиме на мінімальній швидкості.

Якийсь час він їхав, роззираючись по сторонах у пошуках телефону. Йому навіть удалося переконати себе в тому, що нікуди не вдасться додзвонитися з телефонних кабін, у яких вибите скло і розтрощені трубки.

Нарешті він зупинився, вийшов з машини і відзначив про себе, що в цьому місці ніколи раніше не був. Розрита бульдозером земля, котушки кабелю, непоказні дванадцятиповерхівки, бляшана коробка тролейбусної зупинки. Поблизу – нікого, і це головне, тому що майбутня розмова зовсім не узгоджувалася з присутністю на зупинці матері з дітлахами або чоловіка з газетою. У драмі нема місця мужикам з газетами.

Михайло зняв трубку, у глибині душі сподіваючись почути глухе мовчання або непролазний частокіл коротких гудків. Але автомат виявився справним.

За спиною заскрипіли гальма, хряснули дверцята, почувся тупіт. Михайло обернувся.

Великий РАФ припаркувався впритул із його жигулями. Позаду машину блокували такі ж жигулі, на вигляд цивільні, але за кермом сидів чоловік з погонями. Шестеро інших, у незграбних бронежилетах кольо-

ру хакі, тримали Михайла під прицілом коротких автоматів. Облич не було видно під плетеними шапками з круглими прорізами для очей.

– На землю! Лягти на землю, руки за голову! – крикнув у мегафон з РАФа якийсь чоловіч'яга.

– Я... я не вбивця! – застогнав Михайло, звертаючись до найближчого з омонівців.

Оскільки підозрюваний у вбивстві Марини Рубиної Михайло Гретинський виявив при затримці непокору владі, його побили, одягли наручники і непритомного привезли до слідчого ізолятора.

* * *

6 травня, 13.30

Справа мені не сподобалася із самого початку.

До того ж, хочу зауважити: коли з повідомленням про вбивство ви отримуєте вичерпну інформацію про злочинця, то, якщо це тільки не кривава й безглузда сімейна різанина, можете бути впевнені – вас водять за ніс.

Утім, якщо вірити цьому загадковому всезнаючому сусідові, чоловік убив свою дружину, отже, злочин можна кваліфікувати як умисне вбивство. Ревнощі? Гроші? Що ще в цьому світі, крім грошей і ревнощів, може стати причиною смертовбивства? Випадковість.

Я тисячу разів обіцяв собі не думати про справу до прибуття на місце злочину. І, звичайно ж, тисячу разів порушував узяті зобов'язання. Тому, заходячи до під'їзду на диво доглянутого дев'ятиповерхового будинку, побудованого явно за індивідуальним проектом, у мене в голові мимоволі вимальовалася повна картина злочину.

Чоловік потерпілої, повернувшись завчасно з відлядження, застав її у ліжку з сусідом. Після огидної сцени (можливо з побиттям) витяг зі столу важезне прес-пап'є (я ще з дитинства ніяк не міг позбутися образу прес-пап'є як найжорстокішого знаряддя убивства; пам'ятаю своє здивування, коли виявилось, що предмет моїх дитячих кримінальних переживань виявився легший за футбольний м'яч), що залишилося в спадщину від пра-

діда, сучасника Достоевського, і кинувся на сусіда. Дружина, зі сльозами і криком «Не треба!» стала між ним і коханцем. Удар. Чоловік, вражений скоєним, швидко зник з місця злочину. Сусід, що був причетний до вбивства, але сам участі в ньому не брав, щоб якомога швидше позбутися підозр, подзвонив у міліцію.

Жарти жартами, але мої припущення були не безпідставними.

По-перше, вони не потребували додаткових пояснень і залучення сторонніх діючих осіб, вони розкривали механізм убивства через ревності, а подібні карні злочини з часів Отелло трапляються досить часто і, як на мене, траплятимуться, поки існуватиме рід людський.

По-друге, дозволяли швидко перевірити точність наданої інформації про вбивцю. Природно, що коханець знає про чоловіка, як правило, більше, ніж чоловік про коханця.

По-третє, з їх допомогою я намагався якось заглушити, відігнати якомога далі гнітючу глуху тривогу, що почала ятрити душу тільки-но смеркло.

Підійшовши до дев'ятиповерхової сірої машини сталінської епохи і з силою поборовши бажання перехреститися, я ввійшов у під'їзд.

Ліфт у будинку 8 по вулиці Лева Гумильова вмонтували вже після завершення будівництва – конструкція, як це зазвичай трапляється у таких випадках, виявилася невдалою. Вузкий, маленький і схожий на поставлену вертикально труну ліфт мені не сподобався, але виходу не було і я натис на кнопку восьмого поверху.

Був травень, пів на другу, яблуневий цвіт сліпив очі, а у ліфті, у супереч сподіванням, терпко пахло чи то фіалками, чи то французькою туалетною водою.

* * *

6 травня, 13.38

Кримінальний бойовик із Мелом Гібсоном важко уявити без такої сцени: квартира, купа поліцейських у куртках «Los Angeles Police», фотобліци, жовті стріч-

ки, судмедексперти, комісар поліції (в американців – чомусь у званні лейтенанта) і двоє спеціальних агентів, що уминають піцу над акуратно закривавленим тілом. Якщо спробуєш перераховувати всіх присутніх, обов'язково зіб'єшся на другому десятку. Це Америка очима Голлівуду.

Один-єдиний дільничний, що годину переминається з ноги на ногу перед дверима потерпілої в чеканні всіх інших – це Україна, що постала перед моїми очима, коли я вийшов з ліфта на сьомому поверсі.

Представившись і з'ясувавши, що до мого приходу не сталося нічого особливого й у квартиру охоронець порядку проникнути не намагався – тільки наполегливо дзвонив у двері – я дістав з кишені носову хусточку.

Чиста носова хустка в нашій роботі важить більше ніж пістолети, підслухувальний пристрій і дедуктивний метод.

– Гаразд, сержанте. Подивімося, що там усередині.

Двері, як я і гадав, виявилися незамкненими.

Переступивши поріг, я відразу переконався в правдивості слів Силіна. Кислуватий запах горілого, який неможливо сплутати ні з чим, ударив у ніздрі. У величезному дзеркалі відбилися наші напружені обличчя.

Декор квартири вирізнявся своєю оригінальністю. Усі внутрішні перегородки були ліквідовані, тому як тільки ми переступили поріг завузького передпокою, перед нами постала величезна кімната, безладно заставлена меблями. Люстри не було, однак на стінах висіло безліч бра, а на підлозі в найнесподіваніших місцях стояли торшери. Посеред стіни, що напроти дверей, висіла величезна картина – на синьому тлі виднілися червоні обриси кількох чоловіків і жінок, що танцювали, взявшись за руки.

Не знаю чому, але під час відвідин чужої квартири – і при обшуку, і при візиті до друзів – я завжди намагаюсь спершу оглянути санітарний вузол.

Побувавши у ванній, де ванни як такої не було, а стояла імпортна сліпучо-біла душова кабіна, пральна машина і шапка, яку запросто можна було використати

ти під час презентації фірми «Оріфлейм», заглянувши в туалет, обнишпоривши кухню, ми не виявили нічого, вартого уваги слідчого.

У кімнаті, що скидалася на лабіринт завдяки кольоровим ширмам, розцяцькованим зображеннями драконів і якихось однооких химерних істот, як на полотнах китайських художників, ми оглянули кожен закуток, і я вже навіть подумав, що, можливо, господиня (чи її чоловік) кілька разів пальнула задля розваги холостими і, безжурно залишивши двері незамкненими, пішла в гості до подруги. А чоловік подався на рибалку.

Те, чого не хочеш бачити, завжди помічаєш на останку.

Я зупинився посеред кімнати, засунув руки в кишені і втупився у безпросвітну пільму екрана новенького комп'ютера, що непримітно стояв у кутку. На екрані світився напис «97% wiped». Через деякий час з'явився новий: «98% wiped». Я став навшпиньки, потому опустився на п'яти. Машинально поліз за запальничкою. «Де ж тіло? Його нема. Що за чортівня», – хотілося запитати у дільничого.

– Товаришу слідчий!

Голос сержанта моторошно дрижав. Я пішов на оклик.

За однією з найбільших ширм, яку я сприйняв за настінний гобелен, була величезна ніша, де покоїлося чималих розмірів ліжко. На підлозі лежав недбало кинутий целофановий пакет, з якого повисипалися апельсини.

Крові було багато.

Стільки, скільки може витекти через чотири наскрізні кульові поранення в потилицю з красивої, здорової жінки – громадянки Марини Рубіної, віком тридцяти п'яти років.

6 травня, 13.50

Я подзвонив в Управління і підтвердив повідомлення Силіна, відтак, трохи повагавшись, набрав номер

свого домашнього телефону. У трубці почулися довгі гудки. Я зробив ще дві спроби. Але марно. Завбачливий Пельш віключив телефон. «Я тут над мертвою жінкою, а він там над живою», – філософськи розмірковував я, походяючи по квартирі з радіотрубною, акуратно обмотаною носовичком.

* * *

6 травня, 13.56

Якщо площа житла становить шість квадратних метрів гуртожитку, огляд особистих речей людини не займає багато часу. Квартира-кімната Рубіної більше скидалася на престижний меблевий салон, її площа становила вісімдесят метрів. Зважаючи на умеблювання, я зробив висновок: або сама Рубіної, або її чоловік, і це найвірогідніше (адже заробляння по-справжньому великих грошей у нашій країні, незважаючи на мляві виступи емансипе, залишається прерогативою чоловіків) займалися дуже прибутковим бізнесом.

Потрібно було скласти протокол, зняти всі «пальчики» і зробити купу фотознімків, а експерти не квапились.

З обличчя сержанта було видно, що він уперше побачив труп.

Я прийняв соломонове рішення.

– До приїзду експертів нам тут робити нічого, сержанте. Викличте когось з відділення, нехай постоїть на дверях, а ми переговоримо із сусідом.

* * *

6 травня, 13.59

Задзвонив дзвінок вхідних дверей.

«Дивно, невже Аня забула ключі? Може, сусіди? Добре, якщо це та неймовірно гарна жінка, що ходить у супроводі чепурного молодика. Аспірин, молоток, чим я ще можу бути корисний?»

Силін зітхнув. У свої неповні сорок він міг сміливо констатувати: крім аспірину і молотка, йому нічим прислужитися такій шикарній жінці.

Платня, яку ніколи вчасно не видають, дочка, якій ти байдужий, дружина, що зневажає тебе.

І всеж... Іноді в лотереї на мільйон безвиграшних квитків припадає один щасливий. Зрештою, лисина теж по-своєму приваблива. Сексуальна. Усі римські папи зовні були непоказними.

Хтось дзвонив довго і наполегливо. Так дзвонять жінки, яким мігрень завдає нестерпного болю. Ще мить – і невідома знепритомніє.

Силін заметушився. На гоління часу не було, та й леза закінчилися. «Піджак, де цей проклятий піджак?»

«Іду!» – крикнув він, квапливо застібаючись.

Двічі клацнув верхній замок. Потім один раз – нижній. Задзеленчав ланцюжок.

За дверима стояли двоє.

– Громадянин Силін?

– Він, п'ятдесят восьмого року народження, – механічно пробурмотав Силін і чомусь почервонів.

– Старший слідчий карного розшуку Володимир Кононов.

* * *

6 травня, 14.04

- Отже, ви стверджуєте, що в міліцію не дзвонили?
- Ні, Господь з вами, навіщо?
- Гаразд. Хтось може підтвердити ваші слова?
- Аня.
- Ваша дружина?
- Дочка.
- Вона вдома?
- Ні, гуляє.
- Скоро повернеться?
- Годині об одинадцятій. Вона щось накоїла?
- Громадянин Силін, ваша дочка потрібна нам, щоб підтвердити факт вашої непричетності до телефонного дзвінка в міліцію. Зрозуміло?
- Ясна річ.

– Ви могли б пояснити старшому сержантові, як її розшукати?

– Та вона, мабуть, на стадіоні за сто восьмою школою, яку з нашого вікна видно взимку, коли нема листя на деревах.

– Ви сказали «мабуть». А якщо її там немає? До речі, скільки їй?

– П'ятнадцять...

* * *

6 травня, 14.12

Силіну я вірив. Хіба може такий бовдур бути причетним до вбивства?

Свідчення його дочки мене не цікавили. Сержанта я відправив за нею лише для того, щоб поговорити із Силінін наодинці.

– Ви були знайомі зі своєю сусідкою?

– Перепрошую?

Переляк і здивування в очах.

– Будь ласка, не хвилюйтеся.

– Та я не хвилююся. – він спробував посміхнутися. – Я тут двадцять років живу, однак близько нікого не знаю.

– Але ви зустрічалися з сусідкою в під'їзді, у ліфті, на автобусній зупинці?

– На зупинці? Що ви! Вона була не з тих, хто їздить у громадському транспорті.

Я неквапливо сьорбнув чаю і так само неквапливо поставив чашку на блюдо. Я ніби знову відчув запах смерті, швидкої й легкої, п'ятсот метрів на секунду, одинадцять грамів.

– Ви сказали «була». Гадаєте, з нею щось сталося?

– Але ж ви самі сказали «була». Якби з нею усе було гаразд, ви б такого не говорили.

От і маєш. Не такий він уже і бовдур. Утім, я теж хороший. Зовсім за собою не стежу. Але все-таки дивно, на вигляд він такий незібраний – а тут на тобі.

При поганій грі залишається єдине – робити веселу

міну. Я втупився в нього і кілька секунд пильно вдивлявся у блакить його очей.

– Даремно ви, громадянине Силін, відмовляєтеся. Дуже нерозумно. Ну подзвонили, ну розповіли нам про вбивство, чого лякатися. Розкажіть, як усе було. Слідчі розберуться.

Силін довгий час не відводив погляду. Схоже, він був набагато міцніший, ніж мені здалося на початку знайомства. Але через кілька секунд я зрозумів, що він перебуває у стані шоку. Нарешті сусід вичавив із себе:

– Убивство? Ви сказали – вбивство? Її убили? Хто?

– Саме це треба з'ясувати, – відповів я і полегшено зітхнув.

Або він блискучий актор – а таких мало навіть серед професіоналів – або, як я і думав, персона, що вплуталася в цю справу не по своїй волі. Щоб дати Силіну можливість оговтатися, я встав, набрав у чайник води і поставив його на плиту.

– Може, ви хочете їсти? У холодильнику котлети й борщ, – закудкудактав Силін.

– Не відмовлюся, – охоче погодився я.

Їсти не хотілося. Але ж треба було позбутися машкари офіційності, після того, як я вчинив тиск? Таким, як Силін, головне показати, що слідчі теж люди, які люблять поїсти, а іноді й випити, що у них є свої діти і свої домашні проблеми. Я іноді навіть одягаю обручку, якщо збираюся розчулити співрозмовника.

А поговорити із Силіним було вкрай необхідно.

Він міг знати щось важливе.

6 травня, 14.27

Поївши на диво смачних котлет і трохи розслабившись, я продовжив:

– Дмитре Євгеновичу, ви сказали, що бачили Рубіну зазвичай саму або із чепурним молодиком, найімовірніше її чоловіком. Дуже вас прошу, спробуйте пригадати, чи не з'являлася вона з ким-небудь іще?

– Перепрошую... Як ваше ім'я та по-батькові? Дуже незручно постійно «викати».

– Володимир Андрійович.

– Дуже приємно. Володимире Андрійовичу, я рідко звертаю увагу на сторонніх. Не ховатимусь, скажу відверто: ця жінка мені дуже подобалася – особливо її манера триматися, її постава, спокійний владний погляд і при цьому жодної зверхності, зарозумілості. Але, якби вам краще пояснити, спосіб мого життя не співвідноситься із сусідами і, ясна річ, я нічого не знаю про неї. Лише скажу, що з балкона часто бачив біля під'їзду нашого будинку різні іномарки. Кілька разів на елегантній машині приїжджала дівчина з незвичайним кольором волосся... Такий синювато-чорний... дуже ексцентричний...

– А чому ви вирішили, що Рубіної позбавлена зарозумілості й хамства?

– Два тижні тому, увечері, вона заходила до нас за аспірином.

– Цікаво.

– Вона дуже мило і винувато всміхалася, скаржила на мігрень і взагалі справила на мене дуже приємне враження.

– Ви з нею ще спілкувалися?

– Ні, якось не доводилося.

Аж тут повернувся сержант. Він привів зухвалого вигляду акселератку – дочку Силіна. Разом з ними ввалялися до кімнати горбоносий літній чоловік у білому халаті і наш експерт Аваладзе.

Привітавшись із усіма, я відправив горбоносого (він виявився лікарем швидкої допомоги) і Аваладзе в квартиру Рубіної і наказав сержантові негайно знайти понять, потому зиркнувши на Силіна, запитав:

– Дозволите поговорити з вашою дочкою наодинці?

– Будь ласка. Аню, слідчий хоче поставити тобі кілька запитань.

– Не заперечуєш? – запитав я.

– Та хоч мільйон. Ходімо.

Вона провела мене у свою кімнату, в якій почесне місце займали кольорові постери похмурих бороданів з гітарами і Маші Распутіної, а також дешевий тайваньський звуковідтворюючий пристрій, схожий на футуристичне марення Беляєва.

– Ти була вдома з півдванадцятої до півпершої?

– І що з того? – зухвало запитало дівча.

– Ти ще скажи «не клей дурня, начальнику».

Аня всміхнулася.

– Тебе ніхто ні в чому не звинувачує. Я хочу знати чи дзвонив твій батько кому-небудь о пів на першу.

– Ні.

– А ти сама де була в цей час? У цій кімнаті?

– А де ж мені ще бути? Горілку з ним на кухні жлуктити, чи що? – імітуючи, напевне, материн голос відповіла питанням на питання Аня.

– Ну, іноді...

– Іноді? – Аня демонстративно набурмосилася. – Та він лампочку не вкрутить, якщо не вип'є.

Ось тобі й на. А на вигляд такий сумирний.

– Отже, ти була у своїй кімнаті і слухала «Металіку» на такій гучності, що шибки дрижали?

– А ви звідки знаєте? – здивовано звела брови Аня.

– Я у твоєму віці з навушників не вилазив. Словом, ти не знаєш дзвонив твій татусь кудись чи ні.

Аня зашарілася. Здавалося, ще трішечки і вона розплачеться.

– Ну, добре, для тюрми (я навмисно наголосив на останньому слові) ти ще замала, тому йди гуляй.

– Угу, – буркнула Аня.

* * *

6 травня, 14.52

Я повернувся до квартири Рубіної. Цього разу тут було людно: два лікарі швидкої допомоги, експерти, фотограф, поняті, сержант і двоє його колег з відділення – цілком пристойне товариство. Надавши усім повну свободу у виконанні службових обов'язків, я одразу

ж подзвонив додому. Після шістнадцяти довгих гудків я почув стомлений голос Пельша: «Слухаю».

– Ну нарешті, негайно одягайся, вибачся перед Оленою і їдь за адресою: вулиця Лева Гумильова, вісім, квартира сорок п'ять.

– Що це за жарти, Володю? Весна, неділя, серце сповнене любові і млості, а я маю вдягатись і пхатись казна-куди. Знаєш наше трудове законодавство...

Мені було не до того.

– А квартира, в якій ти зараз перебуваєш, чия? Отже, повторюю адресу...

Я повернувся в кімнату. Помічник Аваладзе шукав і знімав відбитки пальців. Справа ця виявилася досить марудною, оскільки посуду, у тому числі немитого, на кухні було забагато.

Фотограф клацав швидко, професійно, жодної секунди не вагався, вибираючи ракурс. Я бачив його вперше, тому пошепки поцікавився в Аваладзе, що це за новак.

– Та це мій племінник! Гадаєш, зараз в Управлінні є хоч один фотограф? Черговий на іншому виклику, а де решта, відомо тільки Богові.

Я сів за стіл, щоб скласти акт огляду місця події. Один за одним лягали на папір безсторонні рядки. За довгі роки роботи я настільки звик до марудної писанини, що міг працювати автоматично. Однак механічний процес не заважав мені розглядати те, що справді було варте уваги в цій квартирі.

На робочому столі у рамках стояли три фотографії. Одна чорно-біла, із зображенням дівчинки восьми років. Інші дві – кольорові. На одній з них пара: чоловік і жінка, одягнені в купальні костюми, на тлі Парфенона.

На іншій – трохи молодша (чи сильно змінена макіяжем?) все та ж особа жіночої статі в екстравагантному платті, що якнайкраще підкреслювало красу його власниці. Я відклав ручку і втупився в оксамитне тло, на якому в яскравому світлі юпітерів сяяли очі Рубіної (щоправда, я не був певен, що це саме вона).

Крім фотографій, мою увагу привернула чимала кількість іноземних каталогів. Три полиці були повністю заставлені книгами з маркетингу і менеджменту.

Але найбільше мені сподобалась картина з постатями людей, що весело танцюють. Вона задавала настрій усій квартирі, без неї усе було б не так. Дописуючи другу сторінку акту, я відчув, що мешканці квартири жили у своєму, відмінному від повсякденного, ритмі. Ритмі джазу.

* * *

6 травня, 15.45

Пельш, як не дивно, приїхав досить швидко.

Він одразу ввійшов у курс справи і сів за комп'ютер. Зосереджено покладав кілька хвилин на клавіатурі, потім обернувся до мене й скептично запитав:

– Ти машину чіпав?

– Ні. Ти ж знаєш, я з комп'ютером на ви.

– А хтось інший?

– Спробував би хто-небудь.

– А коли ти ввійшов у квартиру, машина працювала?

– Здається, – невпевнено відповів я. – Внизу екрана блимав напис англійською. Начебто «віпед» і поруч світилися цифри.

– Кажеш «віпед»? Ти навіть не знаєш, як читається слово «wired» і що воно означає? Ти стояв біля машини як бовдур, замість того, щоб її виключити?!

– Не знаю, Ігоре. Але ти мені зараз поясниш, причому, зауваж, у більш коректній формі, і не подаватимеш поганий приклад порушення субординації нашим колегам.

За спиною в мене почувся смішок.

– Пояснюю. Хтось – як ти сам розумієш, убивця – перед своїм відходом запустив програму, що має назву «wiper» і в перекладі з англійської означає «стирати» або «витирати». Вона поволі, але стовідсотково знищує всю інформацію з жорсткого диска. Цифри, що світилися на екрані, показували загальну кількість знище-

ної інформації. До речі, яке число ти побачив, коли зайшов?

– Дев'яносто сім.

– У такому разі тебе нема в чому звинувачувати. Хоча ті три відсотки могли містити найціннішу інформацію.

– Уважатимемо, що її там не було. І взагалі краще тримати язик за зубами: технічні подробиці нікого не цікавлять.

– Ти маєш на увазі начальство?

– Саме його, – сказав я досить владно.

– Як накажете, товаришу капітан, – пролепетав Пельш, виключаючи комп'ютер.

Зауважу, що факт знищення інформації слугував доказом того, що вбивство було скоєно не через ревності, адже потрібно бути занадто холоднокровним, щоб, застукавши дружину з коханцем, запустити перед утечею програму «віпед».

Подзвонили з Управління і повідомили, що оперативники затримали Гретинського, чоловіка Рубіної. Я був утішений, адже пошуки могли тривати кілька тижнів і виявитися безрезультатними.

– Чудово, – мовив Пельш, розглядаючи картину.

– Подобається?

– Це «Танець» Матісса.

– Оригінал? – наївно запитав я.

– Оригінал в Ермітажі. А це дуже гарна копія. Дорога, напевно.

– Напевно.

Ми провозилися на квартирі в Рубіної до темряви.

Папери, які я знайшов у робочому столі Марини, свідчили, що їй належали будинок моди «Наталі» і ресторан «Голубий Дунай». Останній заклад мене зацікавив, оскільки мав у місті добру репутацію, і до того ж, у ньому ніколи не було жодних ексцесів: ресторанна служба безпеки працювала бездоганно. Ясна річ, ціни кусалися, але респектабельних бізнесменів вони влаштовували. «Голубий Дунай» асоціювався у жителів міста з

престижем, успіхом, достатком. Я був упевнений, що його контролює мафія, члени якої з певних міркувань оголосили заклад нейтральною територією. Таким чином, або Рубіна була підставною особою, або представником мафії, або... Або я чогось у цьому житті не розумів.

На превеликий жаль, як ми не старалися, знайти її бізнес-папку, блокнот чи телефонну книжку не змогли. Фахівець з техніки Пельш, провозившись з телефоном «Панасонік», що мав пам'ять на двадцять номерів, навіть вилаявся: вона була чиста, за його словами, як діва з монастиря Сен-Дені.

* * *

6 травня, 1913

– Сідайте, громадянине Гретинський.

«Круто з ним обійшлися наші оперативники, занадто круто. У них останнім часом нерви здають. Але їх можна зрозуміти. Зупинили якось вони машину, щоб оглянути, а звідти – черга з пістолета-автомата узі. Одного застрелили наповал, інший вижив, незважаючи на чотири поранення, але ходити не може. І вже ніколи не зможе».

Байдуже блимнувши на мене підбитим оком, Гретинський неохоче сів.

– Ваше ім'я, по батькові, прізвище, дата народження.

– Гретинський Михайло Леонтійович, дев'ятнадцятого червня тисяча дев'ятсот сімдесят першого року.

Гретинський говорив хриплим, але виразним голосом, позбавленим будь-якої інтонації.

– Постійне місце проживання?

– Вулиця Лева Гумільова, будинок вісім, квартира сорок п'ять.

– Національність?

– Українець.

– Місце роботи?

– Будинок моди «Наталі».

Усе це я знав і без нього. Він знав, що я все це знаю. Офіційні допити завжди починаються з позбавлених

значення формальностей. Навіщо? Цього Гретинський не знав. А я знав.

– Військовозобов'язаний?

– Лейтенант запасу.

– Сімейний стан?

Дуже цікаво. Я мовчав, дивлячись на опущену голову Гретинського. Нарешті він звів на мене очі, у яких застигли сльози.

– Я її не вбивав.

Це вже крок уперед. Принаймні, він визнає, що йому відомо про факт її вбивства (між іншим, обвинувачення йому не пред'явили, отже, він міг і не знати про те, що Рубіну застрелили).

– Ви її, Михайле Леонтійовичу, не вбивали. Ви просто взяли пістолет, загорнули у рушник, вистрілили чотири рази Рубіній у потилицю, вийшли з квартири, сіли в машину, поклали пістолет і рушник на сидіння і поїхали. А от навіщо ви проробили все це, вам треба буде пояснити. Припускаю, у вас були дуже вагомі причини, до яких слідство зобов'язане поставитися з розумінням.

Гретинський похитав головою і гірко посміхнувся.

– Пістолет, рушник... Господи... Про що ви говорите? Які причини... Скажіть, ви кохали коли-небудь?

– Михайле Леонтійовичу, гадаю, буде краще, якщо я ставитиму питання, а ви даватимете вичерпні відповіді, інакше ми марно витратимо час.

Гретинський низав плечима і процідив:

– «Я весь вніманье мой отважнь Лелій».

Я не зустрічав обвинувачених (як і слідчих), які б почували себе комфортно на допиті. Усі підслідні бояться: винні – викриттів, невинні – бути обвинуваченими в злочинах, яких вони не скоїли. І немає людей, які б не соромилися свого страху і не намагалися сховати його під якою-небудь маскою. Саме цими масками і різняться підслідні. Є п'ять основних: Блатний, Дурень, Розумник, Ангел та Жартівник. Гретинський був жартівником. Якщо спілкування з опергрупою не піш-

ло йому на користь, то, мабуть, нема сенсу кричати на нього благим матом – він повністю замкнеться і може узагалі відмовитися від розмови.

Я гмикнув і відповів у тон:

– Михайле Леонтіювичу, «грядёт нам вскоре встретит войско мавров, мечи по рукояти окровавить, разбить щиты на щепки и сквитаться за град Петра святого с их вождями»! Я дослівно процитував?

Просто й ефектно.

– Слово в слово.

– От і добре. Тепер ми обоє знаємо, що були в одній театральній студії, щоправда, я полишив її за два роки до того, як ви в ній з'явилися. Я став слідчим. Вам поталанило більше – ви стали манекенником і модельєром. Але трапилося нещастя: вашу дружину вбили, а знаряддя вбивства знайшли у вашій машині. Вам не хочеться сідати до в'язниці, і я можу зрозуміти вас. Але зараз для мене існує тільки один убивця – ви, і тільки від вас залежить, визнають вас винним чи ні. Я розумію, що вам важко, але прошу бути гранично зібраним і серйозним.

Гретинський кивнув.

– Змалюйте мені весь день шостого травня до того моменту, поки вас не затримала опергрупа.

– Я прокинувся трохи раніше за Марину, десь о пів на дев'яту ранку. Посмажив на сніданок яєчню з помідорами – шість яєць і чотири помідори, – зварив каву, тоненько нарізав двісті п'ятдесят грамів справжнього голландського сиру, відкоркував мартіні... Налив у келихи. Ми поснідали в ліжку, потому кохалися, – він з викликом глипнув на мене, – а опісля я поїхав на ринок за продуктами: ввечері ми з Мариною хотіли влаштувати маленьку вечірку.

– Хто може підтвердити ваш від'їзд? Сусіди, наприклад Силін, вас бачили?

– Не знаю я ніякого Силіна. Але мене бачив весь «бабусин комітет» на лавочці перед нашим під'їздом. Можливо, хтось з балкона, – Гретинський обурено зни-

зав плечима. – У нас усі все бачать і, звичайно, знають про вас значно більше, ніж ви самі.

– Що ви купили?

– Усе придбане знайшли в багажнику моєї машини ваші орли. Гадаю, повний перелік купленого є у вашому письмовому столі.

– Можливо, однак...

Гретинський звів очі до стелі і монотонно виголосив:

– Одна рибина (налим) свіжа, вагою десь з кілограм, м'ясо (свинина) вирізка – півтора кілограма, зелень – три пучки, мед – три кілограми, помідори – два кілограми, апельсини – два кілограми. Оце, здається, й усе, – Гретинський усміхнувся мило й люб'язно. Думаю, жінкам він подобався.

– Ще пляшка соняшникової олії і дві банки консервованих ананасів, – додав я, звіряючи сказане з описом, що, звичайно ж, лежав на столі. – Скільки часу ви провели на ринку?

– Години півтори, не менше. Я дуже перебірливий і, зізнаюся, люблю поторгуватися.

– Ви зможете в разі потреби упізнати торговців або місця, де купували продукти?

– Безперечно.

– Добре. Продовжуйте.

– Після ринку я відразу поїхав додому.

– Нікуди не заїжджали?

– Ні. Машину відігнав у посадку, що за сто метрів від нашого будинку, і поставив поміж чотирма деревами. Я навмисно вибрав таке місце, куди неймовірно важко поставити машину і відкїля, відповідно, дуже важко виїхати. Колись я посперечався з одним знайомим...

– Його прізвище, ім'я.

– Боря, Борис Пепперштейн. Він уже більше року в Америці. Посперечалися – як зараз пам'ятаю – на ящик коньяку, що він зможе виїхати з посадки без будь-яких проблем, навіть не пом'явши боки.

Гретинський, інтригуючи, зробив паузу.

– Ну і? – запитав я, ніби мене цікавив результат їхньої суперечки.

– Ясна річ, – самовдоволено відповів Гретинський, – коньяк дістався мені.

Я усміхнувся. Допитувати Гретинського було набагато приємніше, ніж звичайного підслідного. Він добре тримався і справляв враження людини розсудливої і незакомплексованої. Пиймавши себе на цій думці, я подумав, що Жеглов за такі розмірковування вигнав би мене з Управління, не вагаючись.

– То кажете поставили машину, а потому?

– Пішов додому. Прихопив із собою пакет з апельсинами, решту продуктів збирався забрати з Мариною. Ввійшов у під'їзд, викликав ліфт, доїхав до своєї квартири... – Гретинський на секунду задумався. – Двері виявилися незамкненими – щільно причиненими, але не замкненими – я відразу відчув, що сталося щось лише, ввійшов у квартиру і побачив...

– Силіна? – зненацька для самого себе випалив я.

– Кого? – щиро здивувався Гретинський.

– Вашого сусіда.

– Ви знову за своє. Нікого там не було. Лише Марина.

– Опишіть конкретно, що ви побачили.

– Мені важко це зробити... Ви, сподіваюся, мене розумієте...

– Авжеж. Але ставити подібні запитання – невід'ємна частина моєї роботи і мого службового обов'язку.

– Ну що ж...

Гретинський напружився, кісточки щільно стиснутих пальців побіліли.

– Марина... Вона була вбрана у не зовсім звичний одяг... Принаймні удома вона так не вдягалася... У строгу сіру спідницю, блузку й жакет... На ній були туфлі, хоча зазвичай по хаті вона ходить босоніж – у нас, ви ж бачили, скрізь килими і циновки, ну в крайньому разі взувала тапочки... Вона лежала на ліжку обличчям униз... Потилиця була страшенно понівечена...

Закривавлена... Не знаю, скільки часу я простояв над нею...

– Досить, – підкреслено строго наказав я, оскільки боявся, щоб у Гретинського не стався напад істерії. – Чому ви відразу не подзвонили нам?

– Ви змогли б її воскресити? – хрипло запитав Гретинський, не піднімаючи голови.

Залізна аргументація.

– Не юродствуйте, Гретинський. Той факт, що ви не повідомили у міліцію, є одним із найсерйозніших побічних доказів проти вас, тому прошу дати відповідь на поставлене питання.

– Вибачте, я погарячкував. Я лише хотів сказати, що тієї миті був уражений побаченим. Ясна річ, ми з Мариною були заможними людьми і спроба пограбування чи убивства становила для нас реальну загрозу. Я злякався. Убивця міг бути поруч, і як тільки я усвідомив, що можу стати другою його жертвою, відразу ж поспішив залишити квартиру. Не довіряючи ліфту, я швидко збіг сходами вниз, вийшов бігцем на вулицю і, з усіх сил намагаючись не бігти, попрямував до машини. Я їхав навмання, прагнучи заспокоїтися й обміркувати свої подальші дії. Невдовзі дійшов до висновку, що варто подзвонити в міліцію, але коли я нарешті відшукав справний телефон-автомат, мене схопили ваші костоправи.

– Отже, з одного боку, ви стверджуєте, що перебували в стані сильного нервового потрясіння, а з іншого, – що змогли виїхати на машині з посадки, обминувши дерева, і потім роз'їжджати по місту?

– Зміг. До речі, уперше я пом'яв ліве крило. Можете перевірити.

– Перевіримо. Ви вмієте стріляти?

– Як і всі, хто вчився в школі й інституті. Тричі стріляв з «Калашникова», двічі – з «Макарова».

– І все?

– І все, – упевнено відповів Гретинський.

– Ви курите?

– Курю.

– Тоді пригощайтесь, – я простягнув йому пачку. – Зберіться з думками і ще раз, із усіма подробицями, опишіть усі події дня, про які ви щойно мені розповіли.

* * *

6 травня, 23.13

Я вийшов з Управління. У кишені, замість цигарок, намацав тільки дрібку тютюнового пилу.

Оце так дільце підсунув мені пан-товариш-начальник-полковник Жеглов (Булавін Гліб Георгійович). Телефонний дзвінок, труп, убивця і ще тепле знаряддя вбивства. Тільки як усе це зістикувати. Гретинський не схожий на холоднокровного вбивцю. Силін не схожий ні на спостережливого донощика, ні на палкого коханця. Усяке, звичайно, трапляється, але поведінка більшості людей умотивована їхньою вдачею.

Я усвідомив, що потрібно вирішити непросту дилему: або купити цигарок і добиратися міським транспортом, або взяти таксі і відмовитися від сигарет. Помізкувавши, я купив цигарки і зупинив таксі. Діставши червону книжечку, я сунув її під ніс водієві і сказав:

– Слідчий Кононов, при виконанні. Дорогою можете брати пасажирів.

Таксист полегшено зітхнув.

Так завжди: по завершенні розслідування п'ють шампанське, а на початку зловживають службовим становищем. Що вдієш?

РОЗДІЛ 2

7 травня, 8.46

Уранці наступного дня Кононов прийшов в Управління за п'ятнадцять хвилин до початку роботи – такого з ним раніше не бувало. Зазвичай він спізнювався. А все через дуже тихий будильник.

Однак сьогодні він не проспав: фантасмагоричні сни не давали спокою всю ніч. Він піднявся вдосвіта і

довго курив натщесерце, співставляючи отримані дані про вчорашнє вбивство з побаченим у квартирі Рубіної.

* * *

7 травня, 9.12

Справжнє прізвище Жеглова – Булавін. Зріст він мав, дай Боже, – метр сімдесят чотири, а от визначити його вік не міг ніхто. До того ж, зовні він скидався на садівника-аматора. Такий собі добродушний дядечко з червоним носом. Щоправда, коли я ще тільки був піонером, він уже, за його словами, брав участь у затриманні закоренілих злодіїв у законі, а в часи, коли слово «мафія» співвідносилось винятково з загниваючим Заходом, він одержав третю сувору догану за доповідь про зростання в країні організованої злочинності. Кращого слідчого я не зустрічав – і всі розслідування в Управлінні велися під його керівництвом. Він мав гострий, як бритва, аналітичний розум і багатющий досвід. Хоча про його минуле розповідали чимало пліток, досить суперечливих, але я на них ніколи не зважав.

Я почувався кепсько: зовсім не виспався. У коридорах Управління кипіла робота: когось вели на допит, хтось голосно запевняв, що вперше в житті чує про громадянина N, повз мене пробігли два спецназівці, що лаялися з приводу нестачі бензину.

Булавін, побачивши мене, осудливо глянув на мої черевики.

– Кононов, Кононов. Мабуть, учора до другої години ночі правили теревені з підслідним, а сьогодні зранку не встигли навіть взуття почистити. Гарний же у вас вигляд.

– Винуватий, товаришу полковник.

– Гаразд, сідай. Ну що там у тебе по вчорашньому вбивству?

– Поки негусто, товаришу полковник.

– Відставити «товаришу полковник». Позаочі ж зве мене Жегловим, от і кажи «Глібе Георгійовичу».

Щось він сьогодні дуже привітний і товариський

якийсь. Не до добра.

– Слухаюсь, Глібе Георгійовичу.

– Чув, піймали вбивцю, – Водночас питально і стверджувально провуркотів Булавін, немов би кажу-чи: «Подейкують, що ти одружуєшся, друже».

– Піймали, Глібе Георгійовичу, піймали. Але не вбивцю, а підозрюваного.

– Але ж пістолет знайшли в нього? У нього, – Булавін почав розмірковувати вголос. – Дані експертизи отримали? Попередні вже є, – він простяг мені аркуш паперу з висновком нашого експерта Аваладзе.

«Кулі, знайдені на місці вбивства, випущені з пістолета системи «Макаров»... За характером деформацій куль і місцями кінцевого призначення їхніх траєкторій можна зробити висновок, що постріли були зроблені з відстані не більшої за 0,7 метра від потилиці убитої... Кулі випущені з пістолета N546221, загорнутого у рушник, свідченням тому є порохова кіптява навколо наявного в ньому отвору...»

Поки я швидко читав очима висновки експерта, Булавін продовжував говорити:

– Отже, як бачиш, знаряддя вбивства в наших руках. Як відомо, для повного висновку, який не соромно показати прокуророві, необхідна наявність: а) жертви злочину; б) обвинуваченого в злочині; в) речових доказів злочину, у нашому випадку – знаряддя вбивства; г) мотивів; г) свідків. – (Він має мене за школяра? – Спалахнула в мені образа.) – З пунктами а, б і в проблем нема. Щодо пунктів г і г, то я хотів би негайно вислухати твої міркування.

Я займався справою Рубіної не більше двадцяти годин. Устиг зробити – з огляду на неділю і загальну безалаберність нашого допоміжного апарата – рівно стільки, скільки міг і ні на йоту більше. А тут Булавін зі своїми питаннями. Я такого ще не пригадую – щоб начальник Управління розмовляв зі слідчим (їх у нас близько двадцяти) про справу, якою той займається менше доби.

– Річ у тому, Глібе Георгійовичу, що Гретинський

справляє враження чоловіка, який глибоко поважав і любив свою дружину. Мені важко уявити обставини, за яких він міг би вчинити вбивство. Тим більше, що на пістолеті, як зазначається у висновку, немає відбитків його пальців. Що ж стосується свідків, то їх теж катма.

– Так, – простягнув Булавін, обертаючи в пальцях дорогу сувенірну ручку. – «Справляє враження...», «важко уявити...», «немає відбитків...» З протоколом огляду його машини, ти, звичайно, знайомий. У бардачку знайдено ганчірочку зі слідами імпортного розчинника. Цей же розчинник виявлено на пістолеті. Тобі це про щось говорить?

– Ще б пак.

– Я втішений, що ти не втратив здатність логічно мислити. А щодо мотивів – наказую відставити «враження» і «важко уявити». Через три дні ти покладеш на цей стіл, – він переконливо постукав пальцем по склу, під яким (за однією з легенд Управління) лежали фотографії усіх великих злочинців, пійманих Булавіним, – справу про звинувачення. Можеш іти.

– Слухаюсь, Глібе Георгійовичу, – по можливості браво сказав я, геть збитий з пантелику.

Коли я був уже в дверях, Булавін окликнув мене:

– Кононов!

Я обернувся.

– Черевики обов'язково почисть. Можливо, доведеться спілкуватися з дамою.

Лаючись, дивуючись і клянучи свою роботу на чому світ стоїть, я поплентався до свого кабінету.

* * *

7 травня, 9.29

Ніякої дами в моєму кабінеті не було. За комп'ютером сидів Пельш. Він мав вигляд людини, переобтяженої роботою, хоча насправді бив байдики.

Так склалося, що мій кабінет містився майже поруч з обчислювальним центром, і тому Пельша підсадили до мене. Щоб було зрозуміліше, я поясню.

Два роки тому Булавина відрядили до Нью-Йорка, де він півтора місяця «ділився досвідом» (тобто з ним ділилися досвідом, а сам він, за його словами, «чував потилицю і багатозначно повторював «Good, it's really good»). Відвідавши Нью-Йорк, він зробив один, але дуже важливий висновок: комп'ютер – це добре, це дійсно добре. Тому, використавши свої впливові знайомства, Булавін домігся відновлення машинного парку і – навіть! – розширення штатного апарату. Не зміг лише домогтися розширення площі. Тому частина нових комп'ютерів, як і обслуговуючого персоналу, в обчислювальному центрі не помістилася. Так у моєму кабінеті з'явилися лейтенант Пельш і його надзвичайно дорогий «Пентіум». З Пельшом я потоваришував, а «Пентіум» залишився для мене загадкою.

– Ніхто не дзвонив, не заходив? – запитав я в Пельша.

– Та ні. Лише мій начальник.

– Ну, твій майор мене не цікавить. А дами часом не було?

– На жаль, ні.

– Олена про мене вчора нічого лихого не говорила?

– Як тобі сказати... Якщо не брати до уваги епітетів і порівнянь...

– От і добре.

Нічого гарного в цьому, звичайно, я не бачив. Але іноді доводиться змінювати своє амплуа.

Я сів за стіл, розпачливо втупився в папку з написом «Справа №317» і задумався. Учора була неділя, вихідний. В Управлінні чергувала бригада слідчих. Але Булавін чомусь подзвонив мені додому (ще не будучи, теоретично, впевнений у тому, що сигнал, який надійшов від Силіна, не є помилковим). Під більш ніж непереконливим приводом того, що нікого більше не знайшлося, він відправив мене на місце ймовірного злочину. Припустимо, чергова бригада була на іншій справі, що легко перевірити. Припустимо, інші слідчі (п'ятнадцять осіб) роз'їхалися саджати картоплю, ловити рибу, відключили телефони і тому подібне. Припустимо, що я потрапив на цю справу ви-

падково. Якщо це дійсно так, то мені просто не пощастило. Ну а якщо ні? Чому вибір Булавина впав саме на мене?

– Слухай, Ігоре, розкажи мені про мене, – несподівано для самого себе попросив я Пельша.

– Не зрозумів, – очманіло глипнувши на мене, мовив Пельш.

– Ну розкажи, чим я відрізняюся від інших слідчих Управління.

– Ніс довгий, сорочка старомодна, черевики майже завжди нечищені. Обручки немає.

– Ні, я серйозно.

– Ти запитуєш як службовець? – Пельш розвернувся на стільці і пильно подивився на мене.

– Як друг.

Пельш витримав драматичну паузу.

– Ти нормальний.

– Нормальний?

– Саме так, нормальний мужик, совісний.

– Гм, – почервонів я. – Дякую. А інші?

– А про інших я тобі звітувати не зобов'язаний, – похмуро мовив Пельш і знову втупився в комп'ютер.

У глибині душі я, звичайно, теж так думав, але почути це від Пельша було приємно, тому що моя самооцінка плюс його, дозволяли змалювати більш-менш об'єктивний портрет. Булавін, як людина дуже спостережлива, найвірогідніше, теж такої думки. Але якщо я помиляюся, тоді... Тут усе моє ество збурилося проти булавінського наказу через три дні покласти на його стіл обвинувачення на Гретинського. Однак Булавін, зважаючи на якісь причини, міг бути впевнений у тому, що Гретинський убивця, від мене лише вимагалось швидко знайти потрібні докази.

Аж раптом я згадав одну деталь, зовсім незначну. Я забув про неї, якщо вірити психоаналізу, через величезне накопичення фактів і вражень за минулу божевільну добу. **ТЕЛЕФОННИЙ ДЗВІНОК СИЛІНА!**

Припустимо, у чергову частину телефонував не Силін, а хтось інший. Як не дивно, це дуже примітивне

запитання не спало мені раніше на думку, та й узагалі було не до нього. Тепер настав час розібратися з ним. Той, хто знає і про Рубіну, і про Гретинського, і про вбивство, і, що Силін – їхній сусід, подзвонив і чомусь вирішив назватися Силіним. Хоча його, звичайно, зрозуміти можна, якщо зважити на те, як люди не люблять фігурувати у кримінальних справах, нехай навіть свідками. Однак...

Я встав з-за столу і енергійно заходив по кімнаті. Відчув деякий приплив азарту, взяв телефон і, походяючи вперед-назад, набрав номер експертного відділу.

– Аваладзе, – гаркнула трубка.

– Кононов турбує. Що там новенького в справі Рубіної?

– Почекай ще хоч годину. Тут не тільки тобі одному припекло. Булавін, тільки-но я прийшов на роботу, звонив, вимагав балістичну експертизу, тепер ти...

– Добре. Рівно через шістдесят хвилин я в тебе.

– Домовилися, – буркнув завжди незадоволений Аваладзе.

Після цього я подзвонив вартовим. Переговорив з начальником зміни і довідався, що лейтенант, який приймав учорашній сигнал, сьогодні теж на робочому місці. Отже, я міг переговорити із ним.

Але потрібно було зробити ще один дзвінок. Найнеприємніший. Трохи повагавшись, я набрав номер будинку моди «Наталі». У трубці почулися довгі гудки, потім протріщав АВН, клацнув комутатор локальної АТС і нарешті милий жіночий голос проворкував:

– Будинок моди «Наталі».

– Доброго ранку, вас турбує карний розшук, – мовив я, підкреслено ввічливо. – Я вимушений повідомити вам, що вчора Марини Сергіївни Рубіної не стало.

– Марини Сергіївни? Не стало?

Я багато разів був змушений говорити людям цю страшну звістку, але мене вразила щирість і непідро-

блена скорбота в голосі.

– Учора, приблизно о пів на першу її вбили у власній квартирі. Ми приносимо вам свої щирі співчуття. Убивцю, запевняю вас, знайдуть і покарають.

Дивно, але подібні запевнення завжди втішають. Така вже людська натура – око за око, зуб за зуб.

– Я... Я навіть не знаю, що вам сказати... Я вас зрозуміла, – нарешті взяла себе в руки моя співрозмовниця, ймовірно, секретарка.

– Оскільки чоловік убитої зараз перебуває під слідством, а близьких родичів у неї нема, то витрати на похорон, мабуть, доведеться взяти на себе вашій фірмі. Будьте ласкаві, якомога швидше повідомте начальство про те, що сталося.

– Звичайно, – погодилася секретарка, схлипуючи. Спочватившись, вона додала:

– Пробачте, ви сказали, що чоловік Марини Сергіївни, Мишко, перепрошую, Михайло Леонтійович, під слідством?

– На жаль, так. Більше я вам нічого не можу сказати. Слідча таємниця.

– Зрозуміло, – стиснув голос, мовила вона.

– Про всяк випадок запишіть мій телефон.

Я продиктував службовий і домашній телефони.

– Гадаю, нам доведеться зустрітися, тому кажу до побачення. Усього найкращого, – чемно сказав я, розуміючи, що ніякі слова не спроможні утішити мою співбесідницю.

«Ух», – полегшено зітхнув я: з найнеприємнішим було покінчено. Десь хвилину я постояв посеред кабінету, збираючись з думками.

– Ігоре, а міг би ти надрукувати мені одне простеньке оголошення?

– Типу «Холостяк тридцяти п'яти років, Скорпіон, Сосна, Аметист, Тигр, Сатурн, який любить попоїсти і випити, шукає молоду, красиву, розумну, багату наречену з квартирою, машиною, дачею і глухонімою тещею?» – блискавично зімпровізував Пельш.

– Текст я скажу, а ти виведеш на лазерному принтері п'ять екземплярів.

– А чому не п'ятдесят п'ять? Ти хіба не знаєш, який жадібний майор Васильєв?

– А ти передаєш йому привіт від Булавіна, – незворушно мовив я, виводячи на аркуші паперу заголовок «Усім мешканцям буд. 8».

Віддавши Пельшу оголошення, я рушив до чергової частини.

* * *

7 травня, 9.51

– Ну, орли, хто вчора приймав повідомлення про вбивство Рубіної? – переступаючи поріг чергової частини запитав Кононов.

Один з міліціонерів з погонями лейтенанта, який замислено споглядав величезну карту міста, що висіла перед ним, неквапливо обернувся і мовив:

– Я.

– Старший слідчий Володимир Кононов, – представився Кононов.

– Симакін. Лейтенант Симакін, – виструнчився черговий, для якого слідчий був великою шишкою.

– Хлопці, хто-небудь, підмініть лейтенанта, поки я з ним переговорю, – звернувся Кононов до двох міліціонерів у сусідній кімнаті, а сам із Симакіним відійшов до вікна.

– Скажіть, лейтенанте, у вас ведеться запис усіх телефонних дзвінків?

Симакін зам'явся.

– Правду кажучи, товаришу слідчий, на магнітофоні, що обслуговує мою консоль, накритися стрічкопротяжник, і він уже три дні у майстерні.

– Весело, – пробурмотав Кононов. – А в журналі хоч є точний запис часу дзвінка?

– Аякже.

Симакін підійшов до столу і перегорнув кілька сторінок журналу.

– Дванадцять п'ятдесят одна.

– Це вже краще. А скажіть, будь ласка, лейтенанте, чи не запримітили ви в голосі того, хто дзвонив чогонебудь незвичайного?

– У тому-то й річ, що ні. Зовсім нічого. Це був нормальний чоловічий голос, не дуже молодий, не дуже старий, спокійний, упевнений. Він говорив так, немов йшлося не про вбивство, а про якийсь дріб'язок.

– Не дуже молодий, не дуже старий... Прямо Чичиков якийсь... – обурився Кононов. – А якоїсь специфічної особливості, дефекту мови не запримітив? Гаркавості, шепелявості, заїкання або якогось слова-паразита, скажімо «е-е-е»?

– Та ні... – почувачи себе винуватим, протяжно мовив Симакін.

– А ви могли б упізнати цей голос?

– Не впевнений. Телефон дуже спотворює.

Запитувати більше не було про що. Сказавши лейтенантові, щоб той, якщо раптом щось пригадає, зайшов у триста дванадцятий кабінет, Кононов попрямував до експертів.

7 травня, 10.04

– Ми ж домовилися через годину, – обурено сказав Аваладзе замість привітання. – А минуло лише сорок хвилин.

– Та чергові не змогли мене розважити навіть п'ятихвилинною розмовою, – виправдався Кононов. – Мені погуляти?

– Та кількість результатів настільки мала, що... На пістолеті відбитків нема. Усі «пальчики», знайдені в квартирі, належать або Рубіній, або Гретинському.

– Зрозуміло, – розчаровано мовив Кононов. – А на клавіатурі комп'ютера?

– Так само. Відбитки Рубіної і Гретинського.

– Ну а волосся, грудочки землі з взуття у передпокої, врешті-решт сперми на простирадлах, слини в склянках!?

– Лупа на килимах, молекули поту на рушниках, помада на недокурках, – передражнив його Аваладзе. – Та цього добра хоч греблю гати. Але щоб розібратись із усім цим, потрібен час, та й апаратура в нас часів царя Гороха. Результати аналізів не досить точні.

- Ну а коли вони будуть готові?
- Ми намагатимемось усе зробити якомога швидше.
- Булавін наказав, щоб я за три дні завершив розслідування. Поквапся.

* * *

7 травня, 10.17

Вийшовши від експертів одночасно і пригніченим, і роздратованим, я пішов давати прочухана Пельшу, який – я точно знав – ще не встиг роздрукувати мені оголошення і тому мав бути покараний. Не дарма ж люди вигадали козла відпущення? Для цього в сержантів є рядові, у генералів – полковники, а в мене – Пельш. Хоча, зізнаюся, усі ці «прочухани» малювала моя розбурхана уява. Насправді ми ніколи не лаялися.

– Ну що, дама так і не з’являлася? – запитав я в Пельша з надією.

– Яка дама? Невже прислухався до моїх порад і познайомився зі Світланою з податкової?

– Дай мені спокій зі своєю Світланою! – огризнувся я. – Не з’являлася, так і скажи.

– Ну і злий же ти Володю, – Пельш удавано набурмосився. – А я для тебе, між іншим, створив справжній витвір мистецтва. Та, бачу, доведеться тебе покарати і використати його не за призначенням.

Пельш простягнув мені аркуш, на якому великими буквами було написано:

«Шановні мешканці буд. 8! Обласне Управління внутрішніх справ вітає вас із Днем Перемоги, бажає успіхів, щастя, здоров’я і просить допомогти у розслідуванні вбивства Марини Рубіної, яка проживала в кв. 45 вашого будинку. Усім, хто бажає посприяти, дзвонити

старшому слідчому Кононову за телефоном...» Унизу вказувалася адреса Управління і мій робочий телефон на відривних купонах.

– Який же ти молодець, Ігоре, – я мимоволі посміхнувся. – Я геть забув про День Перемоги.

– Але ж твоя основна клієнтура – спостережливі бабусі. От я і подумав: почитають, розчуляться і бігцем кинуться до телефонів.

– Але чи не переборщив ти, Ігоре, вказавши моє прізвище.

– Розумієш, Володю, держава для людей – щось абсолютно безособове і, відповідно, абсолютно бездушне. Тому вкрай необхідно, щоб вони знали, що розслідуванням займається конкретний хлопець з милим прізвищем, а не якийсь оруеллівський Мінілюб.

Пельш мав слушність. Я подякував йому, дав указівки щодо можливої появи дами (бо знав: Булавін слів на вітер не кидає) і поїхав на Лева Гумильова опитувати свідків.

* * *

7 травня, 11.42

Марина Рубіна мала щастя проживати в так званому «відомчому» будинку, побудованому в ті смутні і страшні роки, коли в країні, де всі ловили румунських шпигунів і лікарів-убивць, ширилося зловісне гасло «жить стало краще, жить стало веселіє». Будинок одержав назву «Червоний хімік»: його зводили виключно для керівників однойменного заводу – інженерів, начальників корпусів, бригадирів, словом, будівельників комунізму. Не секрет, що підприємство «Червоний хімік» і в ті роки, і ще довго після смерті Сталіна «хімічило» винятково бойові отруйні речовини і субсидювалося державою ого-го як. Але нині назву «Червоний хімік» мало хто пам'ятав, хіба що старожили – бабусі і дідусі, які грали у доміно і читали газети поблизу своїх під'їздів.

Зовні будівля мала досить непрезентабельний вигляд: похмурий сірий моноліт, гнітючий і потворний, як і вся епоха сталінізму, що його породила, однак квартири (хоч і комунальні) були великі й просторі, висота ж стель сягала майже чотирьох метрів. Саме завдяки цьому споруду зарахували до престижніших будинків міста. Через це ціни на житлоплощу в «Червоному хіміку» навіть на тлі загальної дорожнечі квартирних метрів видавалися просто-таки фантастичними. Проте мало хто з тих, для кого висота стель не грала істотної ролі, наважувався продати свою «сталінку» і натомість придбати щось менш помпезне, але більш дешеве, щасливо оприбуткувавши доларову різницю. І все ж такі сміливці знаходилися, і їхні квартири займали «нові українці» типу Марини Рубіної. Однак більшість жителів становили люди небагаті, а то і зовсім бідні. Отже, колектив мешканців був досить строкатим і неоднорідним.

Опитування свідків – робота делікатна, клопітка і марудна. Утім, іноді серед випадкових людей може трапитися один-два справжніх свідки.

Методів опитування існує не так уже й багато. Як правило, слідчі користуються двома (їх радять студентам юридичних факультетів). Перший нагадує клубок ниток, що увесь час розмотується: спершу опитуються найближчі сусіди, потім сусіди по під'їзду, потому – сусіди з інших під'їздів, відтак сусіди по вулиці і т.д. Другий метод отримав назву «китайського». Слідчий, починаючи з п'ятого поверху (якщо будинок п'ятиповерховий), опитує всіх без винятку, керуючись лише одним принципом – він рухаться зверху вниз і зліва на право. (Чому не навпаки? Для визначеності.)

На думку Конанова, другий метод був занадто обтяжливим і малоефективним, адже доводилося спілкуватися зі сторонніми, зайнятими своїми побутовими проблемами людьми, марно витрачаючи час. Кононов вирішив скористатися першим методом і обмежитися опитуванням найближчих сусідів.

Він дуже сподівався на охоронців правопорядку і найбільш поінформованих осіб – бабусь поблизу під'їзду. Але, підійшовши до будинку Рубіної, враз розчарувався: поблизу не було нікого. Опитування бабусь довелося відкласти на невизначений час.

Кононов зупинився перед ліфтом, оглянув сходи – воки були на подив охайні. Постоявши, він вирішив спуститися у підвал. «Складові приміщення наукововиробничого підприємства «Кіпонор» – оповіщала облуплена табличка на дверях.

«Певно, будь-хто, озброєний відмичкою, без надмірних зусиль зможе проникнути сюди, і про це не може не знати дирекція «Кіпонора», – подумав Кононов. – Отже, украсти там нічого: підвальні приміщення будинку Рубіної особливого інтересу не представляють».

Поміркувавши над змістом слова «кіпонор» і не знайшовши відповіді на запитання, щоб воно могло означати, Кононов потягнувся до кнопки виклику ліфта, але опустив руку. Він вирішив, що краще пройтися пішки і скрізь усе роздивитися. А раптом....

Зовні (як за ціною, так і за системою захисту) двері квартир різнилися, як і самі мешканці колишнього «Червоного хіміка». Поверхово оглянувши їх, можна було безпомилково визначити, якого статку родина мешкає за ними. Кононов піднімався сходами, меланхолійно розглядаючи номери квартир.

Нарешті він підійшов до 45 номера. Тут жили Марина Рубіна і Михайло Гретинський. Нині квартира мала пустувати.

«Утім ні, – стрепенувся Кононов, – повинен чергувати який-небудь сержант із місцевого відділення. Для початку Кононов вирішив поговорити з найближчими сусідами, а потім – із Силіними. Двері праворуч від сорок п'ятої квартири були не з бідних. Слідчий запримітив ознаки на совість установленної сигналізації, на дзвонику мерехтіла червона лампочка, призначення якої він не знав.

Кононов подзвонив. Натомість не отримав ніякої відповіді. Він подзвонив ще раз. І все марно. Зробив ще п'ять дзвінків. Потому ще три. І лише після цього змушений був констатувати, що господарі, очевидно, відсутні. «Шкода», – зітхнув слідчий. Довелося напрошуватися в гості до сімейства Силіних.

Три короткі дзвінки. Хтось глянув у вічко.

– Мені потрібен Дмитро Силін. Я слідчий.

Двічі клав у верхній замок і один раз нижній. «Точнісінько, як минулого разу», – відзначив Кононов.

Двері відкрила повна сорокалітня жінка з бигудями на голові, вбрана в квітчастий засмальцьований халат.

– Його немає: він на дачі, садить картоплю, але ви можете зачекати, він скоро повинен приїхати

– У такому разі, якщо дозволите, я хотів би переговорити з вами. Не заперечуватимете?

– Ні, – мляво відповіла жінка. – Проходьте.

Кононов удихнув аромат передпокою простої пролетарської квартири.

– Мене звати Володимир. Володимир Кононов, – представився він.

– Дуже приємно, – запобігливо мовила жінка. – А мене Марія. Марія Силіна.

– А по батькові?

– Іванівна, Марія Іванівна, – ображено накопили губу господарка: їй було б значно приємніше, якби її називали просто Марією.

Кононов пройшов у ту ж кімнату, в якій учора розмовляв з Силіним. Усе було так само, хіба може трохи чистіше.

– Як щодо чаю? – якомога галантніше запитала господарка.

– Не відмовлюся, – у тон їй відповів Кононов.

Дружина Дмитра Силіна справляла враження злобливої дами, невдоволеної життям, яка дратується без будь-якого приводу і працює нормувальницею на заводі або комірницею в якому-небудь ремонтно-будівельному управлінні.

– А хто ви, Маріє Іванівно, за фахом? – поцікавився Кононов.

– Я? – здивовано перепитала Силіна, ніби в кімнаті був ще хтось, до кого Кононов міг звернутися з таким питанням. – Я працюю в двадцять другому ЖЕКу, паспортисткою.

«Он воно що! Серед невдоволених жінок першість, без сумніву, належить саме паспортисткам», – резюмував Кононов.

– У такому разі, Маріє Іванівно, ви маєте добре знати своїх сусідів Марину Рубіну і Михайла Гретинського.

– Ха! – триумфально вигукнула Силіна.

Стало зрозуміло, що саме цього запитання вона чекала, готувалася до нього заздалегідь і тепер готова була виплеснути всю негативну інформацію, таємно зібрану на своїх сусідів слідчому Кононову.

– Аякже, знаю. Усе-таки не перший рік сусіди! А що вас цікавить?

– Розкажіть чи не запримітили ви чого-небудь дивного, підозрілого у поведінці небіжчиці, – довірчо попросив Кононов.

– Марина Рубіна, царство їй небесне, – почала Силіна, – була жінкою непоганою. Хоча й задирала носа, особливо в останні роки. Але ж я знаю, що вона з Івана в гетьмани. Усього на шість років за мене молодша. А вдягалася, як дівчисько. Щотижня додому до неї приїздили перукар, манікюрниця, кравчиня і масажист, який десять доларів за годину бере. Словом, пестила себе над міру. Порядні жінки так не поводяться. Я нічого не хочу, звичайно, сказати, – Силіна строго глипнула на Кононова. – Вона, напевно, була порядною. Але коли жінка, якій під сорок, так дбає про свою зовнішність, це завжди викликає підозру.

– Звичайно, ви маєте слухність, – захоплювався їй Кононов, сподіваючись, що серед купи гною йому вдасться відшукати перлину.

– Гадаю, вона ніколи не прала, не прибирала і не варила їсти. Куди там такій паві. Увесь час роз'їжджала

на машині. Ходила з таким, знаєте, дамським дипломатиком.

– А з ким спілкувалася?

Силіна задумалася.

– У неї збиралося чимало усякого наброду. А одна дівуля майже жила, увесь час сновигала тут. Вона мала такий дивний вигляд. Носила надміру короткі спідниці і височенні каблучища. Дуже скидалася на повію. Коли ж з'явився Михайло, народу поменшало.

За зарядом негативних емоцій, спрямованих на ні в чому не винних сусідів, ця жінка перевершувала багатьох запеклих кримінальників. Різниця полягала в тому, що ті грабували й убивали, а Силіна перед законом була чистою. Ненависть переповняла її, але зняти руку на когось вона боялася: сковував страх бути покараною.

– Може, ще чайку? Це з бананом, сестра з Китаю привезла – я його бережу для поважних гостей, – солодко мовила Марія Іванівна.

– А що за один її чоловік?

– Звати його Михайло. Загалом він непоганий чоловік, щоправда дивакуватий.

– Чому ви так думаєте?

– Хіба може нормальний мужчина одружитися з жінкою, старшою на десять років? – Силіна, певно, й гадки не мала, що Кононов знає Гретинського, його вік і фах.

– На десять років?! – удавано обурився Кононов, щоб витягнути із Силіної якомога більше інформації.

– Уявіть собі. І що найбільше вражає – вона його здорово обкрутила. Він заглядав їй у рот і ходив на пальчиках перед нею. Ніби хлопчик на побігеньках.

– Але ж він її, мабуть, зраджував? – простодушно випалив Кононов.

– Аякже, аякже! – переможно глипнула Силіна. – Ну подумайте самі, хіба може молодий красень не зраджувати старій, хоча й випещеній, дружині. Це ж не природно.

На секунду Силіна змовкла, щоб дати Кононову можливість усвідомити зміст останнього твердження. По-

тому знову зацокотіла:

– Я його не один раз бачила у товаристві тієї самої дівулі на каблучищах, про яку щойно розповідала. Вони так мило щєбетали! Гадаю, що молодята під носом у Марини, царство їй небесне, шури-мури крутили. Та й узагалі, в нього на роботі самі дівчата – адже він працює в будинку моди «Наталі». А там таких вертихвісток хоч греблю гати. Хіба можна втриматися від спокуси в таких умовах?

– Що правда, то правда, – по-філософськи зауважив Кононов. – Але чи впевнені ви у тому, що він справді зраджував, а не просто залицявся?

– Безсумнівно, – авторитетно заявила Силіна.

– А Рубіна йому, як ви гадаєте, була вірна?

– А от щодо Марини, не знаю. Вона жінка дивна, усе тільки про роботу й думала. Робота для неї була важливіша за чоловіка. Та й вік. Хоча хто їх знає, цих багатих? Але особисто я жодного разу ні з ким її не бачила.

– А чи не примітили ви, Маріє Іванівно, – Кононов перейшов до списку офіційних запитань, – останнім часом чого-небудь дивного в їхніх стосунках – може приходив хто-небудь підозрілий?

Силіна задумалася. Кононов розумів її стан. Ясна річ, нічого такого вона не зауважила, але намагалася згадати що-небудь таке, що могло б підтвердити її спостережливість і «знання життя».

– Хіба те, що дівуля на каблучищах як у воду канула. Принаймні, раніше я її ледь не щодня бачила. У неї, по-моєму, навіть ключі від їхньої квартири були, а в останні два тижні ніби крізь землю провалилася. Може, виїхала? До того ж, раніше у них ледве не щотижня були гості. До під'їзду через іномарки не доберешся. Музика до першої години ночі грала. Я думала, що і на травневі свята вони влаштують дебош. Але ж ні! Не було ніяких гостей.

«Що ж, – подумав Кононов, – у відсутності спостережливості їй не дорікнеш».

– А чи добре ви пам'ятаєте вчорашній день?
– Аякже, – Силіна одразу зметикувала, куди хилить Кононов.

– Ви були вдома з дванадцятої до першої?

– Ні, але вже о пів на третю я прийшла.

– Що робив ваш чоловік у цей час?

Силіна насторожилася.

– Працював. Як завжди о цій порі.

– Де? – поцікавився Кононов, намагаючись поводитись якомога невимушеніше, щоб не викликати зайвої підозри.

– Удома, він збирає телефони з автоматичним визначником номера на замовлення для фірми, що ними торгує, – затарахкотіла Силіна. – Якщо хочете, можете оглянути його кімнату.

– З цікавістю, – Кононов встав і попрямував туди, куди вказувала господиня.

Невелика кімната правила за майстерню. На столах, укритих ворсистю тканиною, ніби на вітрині, лежали радіодеталі, плати, мікросхеми і паяльники.

– А хто ще був удома? – запитав Кононов.

– Моя дочка. Ви, здається, з нею вже говорили...

– Знаєте... Ці телефони напрочуд розумні, – Силіна взяла на себе роль гіда і пояснювала призначення апаратів. – Вони можуть самі визначати, з якого номера вам дзвонять, можуть, як будильник, щогодини дзеленчати, вигравати різні мелодії. Але найголовніше – завдяки їм я вже не скандалю з працівниками АТС: вони перестали надсилати нам квитанції за розмови, яких не було після того, як Дмитро підключив апарат, що веде облік кількості і тривалості розмов.

– А чи можу я глянути на ваш лічильник дзвінків?

– Звичайно, якщо вам цікаво...

Кононов у супроводі господарки повернувся в кімнату, де відбувалося чаювання. Він подумки дорікнув собі за неспостережливість – минулого разу він лише побіжно оглянув телефон, а даремно.

Чудо техніки, що виконує мільйон найрізноманітніших функцій, причаїлося в кутку тумбочки, застеленої серветкою з вишитими на ній котиками, – очевидно, витвором самої господарки. Скромних навичок Кононова, якому нечасто доводилося мати справу з подібними пристроями, усе-таки вистачило на те, щоб розібратися з автоматичним визначником номерів.

Але це далось йому не легко. Довелось кілька разів перечитати інструкцію (її дала послужлива господиня), щоб знайти потрібні коди. Сама ж Силіна стояла в Кононова за спиною і усім своїм виглядом показувала, що не вірить в успіх.

– Може, дочекається Дмитра? – запропонувала вона.

Але дана пропозиція суперечила планам Кононова. Він уже шкодував, що не взяв із собою Пельша – той би за дві секунди розібрався в кодах... Нарешті, удача посміхнулася Кононову, і на зеленому табло висвітилися слова: «ЛІЧИЛЬНИК ДЗВІНКІВ». Доклавши чималих зусиль, Кононов добрався до дати 6 травня.

– Кому ваш чоловік з такою наполегливістю дзвонив цього дня?

– Це мій робочий, – відповіла Силіна, схилившись над телефоном.

Перегляд списку номерів не дав бажаних результатів: серед них не було потрібного. Складалося враження, що Силін справді не дзвонив у чергову частину.

Утім, він міг скористатися телефоном-автоматом на вулиці, що на розі будинку Рубіної. Але Аня стверджувала, що батько не виходив з квартири. Чому ж тоді Силін не розповів про свій чарівний телефон ще вчора, коли Кононов цікавився дзвінками вперше? Можливо, показання лічильника можна сфальсифікувати і Силін навмисно зволікав із зізнанням про наявність автомата?

Чим більше Кононов думав про це, тим менше вбив у те, що потайний алкоголік Силін, простий збирач телефонних апаратів, причетний до вбивства і пе-

ребуває у змові з Гретинським, естетом і манікенщиком.

– Ну, мені вже час, – мовив Кононов і попрямував до дверей.

– Було дуже приємно поспілкуватися, – з посмішкою, що претендує на привітність, сказала господарка.

Уже в передпокої, коли Кононов узувався, то запримітив, що Марія Іванівна, яка стояла поруч і підпирала масивним тілом одвірок, встигла непомітно зняти бігуді і вкласти волосся.

Після того, як двері за Кононовим зачинилися, йому здалося, що він заново народився – настільки приємно було залишити житло родини Силіних.

* * *

7 травня, 13.08

Вийшовши з будинку, Кононов одразу глянув на вікна квартири Рубіної: його цікавило, чи міг зловмисник проникнути у квартиру з даху? Необачно було б залишити поза увагою будь-який, навіть найменш вірогідний, елемент скоєння злочину.

Слідчий відразу впізнав вікна Рубіної – вони вирізнялися дубовими рамами і оригінальною формою. Навіть з тролейбусної зупинки можна було запримітити, що в квартирі живуть люди, які мають смак і можливості реалізації найхимерніших забаганок.

Будинок, збудований у стилі, який архітектори жартома охрестили «сталінським ампіром», був позбавлений будь-яких оздоб: ніяких тобі балкончиків, ринв і інших витребеньок, які допомогли б проникнути убивці, віртуозному скелелазу, в квартиру на восьмому поверсі, Кононов не помітив.

Отже, версію про проникнення через вікно можна було без вагань відкинути.

Біля під'їзду, на щастя, на лавочці сиділа жіночка пенсійного віку, поблизу якої метушився карликовий пінчер.

– Тузику, Тузику! Фу! – сварилася вона на собаку, набагато гладшого, ніж належить бути карликовим

пінчерам. Кононов зрозумів, що трапилася слухна нагода переговорити з представником горезвісного «бабусяного комітету».

Він представився й досить дохідливо пояснив, що його цікавить і чому.

По щасливому збігу обставин, бабуся, яку звали Мотроною Григорівною, весь ранок 6 травня провела на лавочці в товаристві свого вірного Тузика.

— У мене таке горе, ще позавчора зламався телевізор, я навіть фільм не додивилася. А онучата на дачі... От я і сиділа майже з ранку. Пізніше, десь о дванадцятій годині, підійшла Степанида Олексіївна із сорокової квартири, — пояснювала Мотрона Григорівна. — Я вас ще вчора запримітила.

По її інтонації Кононов зрозумів, що вона прихильно ставиться до нього і як до скромно одягненого молодика, і як до представника органів правосуддя. І готова викласти усю відому їй інформацію.

— Марина привітна була жінка, щиросердна. Допомогала завжди і грошима, і продуктами. У лікарню мене чотири рази возила на своєму автомобілі. І коли дід мій помер, теж допомагала.

Кононов співчутливо похитав головою.

— А Михайла Гретинського ви знали? — поцікавився він.

— Мишко дуже гарний хлопчик... — бабуся була готова розплакатися.

— Та годі вам, — утішав її Кононов, — з ним же нічого не сталося.

Мотрона Григорівна втерла ніс краєм фартуха і, трохи заспокоївшись, мовила:

— Сльозами горю не допоможеш.

Витримавши паузу, Кононов продовжив розпитування.

— Скажіть, Мотроно Григорівно, чи бачили ви, як Михайло Леонтьйович виходив учора з будинку? І о котрій годині приблизно це було?

— Як же, бачила. Ми разом вийшли з під'їзду, десь о

пів на десяту ранку, він був у доброму настрої, в руках тримав сумку.

– А повернувся коли?

– Десь біля дванадцятої, я саме зібралася йти додому. У мене діабет, мені потрібно часто їсти. Я перекусила і знову вийшла на вулицю. А там уже стояли карета швидкої допомоги і міліцейська машина.

Мотрона Григорівна знову зашморгала носом.

– А чи не заходив хто-небудь сторонній у під'їзд, коли ви сиділи на лавочці?

Мотрона Григорівна задумалася, але так і не змогла згадати нічого суттєвого.

– А коли повертався Михайло Гретинський, він що-небудь ніс у руках чи в сумці?

– Не пам'ятаю...

– А настрій у нього був, як і раніше гарний?

Це питання видалося Мотроні Григорівні дуже дивним. Мабуть, на її думку, слідчий мав цікавитися куди більш серйознішими речами.

– Настрій? Не знаю.

– А що ви можете сказати про Дмитра Силіна? – запитав Кононов задля проформи.

Мотрона Григорівна махнула рукою:

– П'яничка, який ніколи не вітається. Хоча нічого поганого сказати про нього не можу.

Кононов сердечно подякував Мотроні Григорівні за допомогу, розкланявся і попрямував до під'їзду.

«Це та стерва, що купила собі чоловіка-пацана?» – поцікавилася ліфтерка, коли Кононов звернувся до неї з питанням про небіжчицю. Він ледве витримав десять хвилин розмови з розгніваною на весь білий світ жінкою.

Потому обійшов сусідів. Більшості з них не було вдома, деякі взагалі не знали ні Марини, ні її чоловіка, дехто плутов покійну з сусідкою по поверху, одна досить жвава домогосподарка була щиро переконана, що Михайло – син Рубіної. Дві дівчинки-близнючки молодшого шкільного віку у процесі розмови Кононова з

їхньою симпатичною матір'ю розповіли, як тітка Марина пригощала їх учора бананами.

Більше нічого істотного Кононову не вдалося довідатися того дня.

* * *

7 травня, 17.54

Кононов подзвонив у двері Марини Рубіної. Довгий час не було чути ніякого руху. Потому двері зненацька розчахнулися, легко і швидко. В живіт Кононова вперся крихітний ствол автомата АКМСУ.

– Р-руки!

– Розслабтеся, старшино, – переборов секундний переляк Кононов. – Я слідчий обласного Управління.

– Руки за голову!

Скривившись так, ніби його почастивали склянкою риб'ячого жиру, Кононов закривав руки за голову і сказав:

– Понишпорте у мене в нагрудній кишені. Там посвідчення.

З-за спини грізного старшини визирнув учорашній сержант.

– Послухай, Саничу, але ж це справді слідчий.

– Хай йому грець... – вилаявся старшина. – Ви капітан Кононов?

– Власною персоною, а ви віслук. Якби я мав пістолет і бажання, то випустив би у вас три магазини. Ваш автомат на запобіжнику.

Старшина недовіркою подивився на перемикач вогню, що знаходився у положенні «стрілянина чергами».

– Я вас не розумію, товаришу капітане.

– Це жарт, – скептично мовив Кононов, не впевнений у тому, що дотеп вишов вдалим. – Але якщо ви повірили мені, то вже давно не торкалися перемикача вогню. Отже, автомат стоїть на бойовому взводі щонайменше зранку. А це вже непорядок.

– Винуватий, товаришу капітане.

– Гаразд, дозволь ввійти. Я стомився і хочу їсти.

7 травня, 18.19

– Ну і якого біса ви тут нудитеся? – запитав я в трьох міліціонерів, що пригостили мене принесеною з собою вареною ковбасою, солоними огірками і домашніми варениками. Я був вражений до глибини душі. Ніякого мародерства. До трьохкамерного холодильника Рубіної вони навіть не доторкнулися.

Старшина набрався сміливості:

– Виконуємо наказ свого безпосереднього начальника майора Альошина, сидимо в засідці.

– А що він за один, цей майор Альошин?

– Начальник нашого відділення.

Зрозуміло. Майор Альошин вирішив вислужитися і наказав своїм підлеглим чекати убивцю, якщо той надумає повернутися за забутою пачкою «Кемела» і загубленою на місці злочину накладною бордою.

– А на дзвінки ви відповідаєте?

– Ні в якому разі. Хоча дзвонили досить часто.

– Це теж наказ Альошина?

– Його.

– Ну а сам він до телефону підходить?

Старшина завагався.

– Підходить, але зараз його, напевно, немає.

– А де ж він?

– Як вам пояснити... Вже пізно.

– Ну й начальник у вас. А самі ви тут не бешкетували? – Запитав я для проформи.

– Як можна, товаришу капітане? Ходимо навшпиньках, нічого не торкаємося. Їжу і ту свою взяли.

– Це я бачу. Скільки ще сидітимете тут?

– Поки майор наказ не скасує.

– Домашній телефон його знаєте?

– Я знаю, – випалив сержант.

Старшина подивився на нього вкрай осудливо. Даремно. Сержант, як і всі люди, хотів додому.

Я пішов у передпокій і повернувся звідти з трубкою.

- Диктуй.
- Додзвонитися вдалося з першого разу.
- Слухаю, – почувся голос у трубці.
- Старший слідчий Кононов з обласного. Вам привіт від Булавіна Гліба Георгійовича.
- Невже? – насторожився голос.
- Засідку зняти, людей відправити по домівках. Залишити для нагляду... – Я питально подивився на старшину. «Ликов», – сказав той неохоче. – ...Ликова. Вранці змініте його і надалі мінятимете людей кожні вісім годин.
- Зрозумів, – приречено пробубнявив Альошин.
- До побачення, – сказав я на прощання.
- Ну, орли, можете розходитися по домівках. А вам, старшино, боюся, доведеться тут заночувати. Відповідатимете на дзвінки, якщо хтось дзвонитиме і чергуватимете біля дверей. Родичів чи знайомих Рубіної впускатимете по пред'явленню паспорта.
- Слухаюсь, товаришу капітане. – Виструнчився старшина, потому дещо повагавшись, він запитав:
- А не могли б ви зробити одну послугу?
- Яку.
- Подзвонити моїй вередливій дружині, бо вона нізащо не повірить, що я в засідці сиджу.
- Виконавши прохання старшини, я в супроводі сержантів вийшов на вулицю. Хлопці подякували мені і ми розпрощалися

* * *

7 травня, 20.07

Ще раз побіжно оглянувши вікна квартири Рубіної, Кононов неквапливо попрямував до тролейбусної зупинки. В голові роїлися уривки фраз, висловлені сусідами Рубіної, яких він вимушений був опитати.

– Тузику! Тузику! До мене! – донісся здалеку голос Мотрони Григорівни, але Кононов і не думав обертатися: йому потрібно було повернутися в Управління, щоб

продовжити допит Гретинського. Однак він відчув, що засне, як тільки переступить поріг свого кабінету. Тому вирішив трохи спочити.

* * *

7 травня, 22.00

Коли Кононов причвалав до свого барлогу, годинник у передпокої показував десяту вечора. Він роздягнувся, почистив зуби і завалився на диван. Дуже хотілося спати, але він навіщося увімкнув телевізор і втупився в екран.

Раптово задзвонив телефон.

Кононов неохоче встав. Найменше йому хотілося, щоб це був хто-небудь з Управління.

Він зняв трубку, але відповіді на своє «алло» не почув.

«Напевно, хтось помилився номером», – заспокоївся Кононов і знову вмовстився на дивані. Однак не встиг він накритися пледом, як знову задзвонив телефон.

– Слухаю вас, – твердо і спокійно мовив Кононов.

Але відповіді не було. «От ідіоти!» – вилаявся він і знову попрямував до дивана. Коли телефон задзвонив утретє, Кононов відчув деяке роздратування.

– І повстануть мертві, і ходитимуть вони поміж живих, – зловісно мовив сердитий загробний голос на іншому кінці дроту.

Кононов кинув трубку. У тому, що якісь недоумки розважалися після чергової порції випивки, він майже не сумнівався. Майже.

Він ліг на диван. Тієї миті слідчий шкодував, що у нього немає такого чудового апарата, як у Силіна. Було б досить легко з'ясувати номер телефону, з якого зроблено дзвінок.

Кононов дав собі обіцянку купити в Силіна чудо-пристрій, як тільки у нього з'являться зайві гроші, включив світло, телевізор і заснув.

РОЗДІЛ 3

8 травня, 10.13

Обряд проводів і поховання літніх людей дуже відрізняється від похорон людей молодих або, принаймні, не старих. На останніх завжди багато молоді: симпатичних дівчат, виряджених дам, манірних молодиків. Родичі і близькі покійного губляться в юрбі менш близьких і зовсім далеких людей, що сприймають похорон не як тяжкий і малоприємний обов'язок, а як розвагу з присмаком зажури. Саме такими були похорони Марини Рубіної. Сказати, що вони були пишними, – означало б не сказати нічого. Кононову з обо'язку доводилося бувати на багатьох подібних церемоніях, він із упевненістю міг стверджувати, що знається на такого роду заходах. Саме тому він одразу закріпив, що всі готування були зроблені на вищому рівні, незважаючи на, м'яко кажучи, гранично стислі терміни.

Дітлахи, одягнені в білі костюмчики, несли шикарні квіти від кращих флористів – з будь-яким таким букетом не посоромилася б піти під вінець найрозбещеніша і найпримхливіша дочка найзаможніших батьків, от тільки кількість троянд і лілей, загорнених у неймовірної краси целофан була парною – адже того вимагав етикет. Жалобний креп на всіх транспортних засобах, що теж вирізнялися елегантністю і вишуканістю – самі іномарки, новенькі і справні – був привезений з Індонезії. Якби Кононов поцікавився, будь-яка модель з кирпатеньким носиком будинку моди розповіла б йому, що вісімдесят метрів тканини закупили для осінньої колекції одягу.

На цвинтарі, де мало покоїться тіло Марини Рубіної, вже десять років не проводилися заховання. Але, як відомо, чого не можна купити за гроші, можна придбати за дуже великі гроші – Кононов зрозумів, що позавчора, під час огляду квартири й особистих речей Марини, він явно недооцінив рівень добробуту убитої і ступінь її впливу на всіх і вся.

Поки процесія черепашачим кроком тяглася до домовленого місця, а діти в білому розкидали гіацинти, троянди і лілеї на доріжку, Кононов розглядав написи на мармурових надгробках, що були справжнім витвором мистецтва, майбутніх сусідів Марини – професорів, письменників, маститих діячів шоу-бізнесу минулих років. Було тут кілька надгробних портретів відомих сучасних діячів, що залишили цей світ рік тому – їх Кононов знав з газетних публікацій і телевізійних передач, і тільки тепер довідався, що знаменитостей немає в живих.

Кононов згадав Гретинського і йому стало соромно: тому категорично відмовили в його проханні бути присутнім на похороні дружини, а він, як слідчий, не зробив нічого, щоб допомогти підозрюваному, не поклопотав, не попросив. Ясна річ, йому відмовили б – Булавін ніколи не дав би згоди на подібне прохання, – але все-таки варто було ризикнути, тоді б його совість була чистою, бо саме тут, на цвинтарі, він вимушений був зізнатися самому собі, що не сумнівається в тому, що убивця не Гретинський. Фактів підтвердження цього не було, але інтуїція, інтуїція!

Утім, обсмикнув себе Кононов, ця сама інтуїція, бувало й таке, підводила його у найневідповідніший момент. Йому згадалося, як під час розслідування вбивства алкоголіка вона вказувала йому на товариша по чарці і заодно співмешканця убитого, але на справді винним виявився неповнолітній син.

Нарешті процесія зупинилася біля свіжовиритої могили. Оркестр замовк – було видно, що музиканти чекали цього моменту з нетерпінням і тому закінчили грати трохи передчасно. Правда, більшість людей цього не помітила – наперед вибігли четверо добродіїв з відеокамерами. Двоє з них були явно професіоналами, підтвердженням тому слугували емблеми телебачення на їхніх куртках, інші двоє – любителями. Присутність останніх дещо здивувала Кононова, адже похорон аж ніяк не можна назвати радісною подією. Сум-

нівно, щоб хтось отримував втіху від перегляду зйомок похоронної процесії.

Як би там не було, але оператори захоплено займалися своєю справою: фіксували з допомогою відеокамер найприкметніші, на їхню думку, подробиці небуденної події, а труна з мореного дуба з тілом Марини Рубіної, екс-директора будинку моди і кращої у світі, за словами Гретинського, жінки, непорушно стояла поруч них і чекала, коли ж її нарешті спустять до могили.

Раптову мовчанку порушив рекламний менеджер будинку моди Корабельников. Його прощальна промова була довгою і зворушливою. Однак Кононов не слухав його. Він роззирався на всі боки.

Весь трудовий колектив будинку моди зібрався до купи. Це було на руку слідчому. Шкода тільки, що він не знав хто є хто. Йому потрібен був досвідчений гід. Тож він вирішив звернутися по допомогу до тих, хто стояв поруч.

Ліворуч переминався з ноги на ногу літній чоловіча, що сердито вдивлявся в натовп, сподіваючись побачити хоч одне знайоме обличчя. «Цей не підходить, – вирішив Кононов, – він явно не з будинку моди». Хто стояв попереду, Кононов не міг побачити, тому що юрба усе щільніше змикалася до центру, щоб краще розчути промовця поблизу труни.

Молодик, що стояв праворуч Кононова одразу викликав у нього симпатію, оскільки був вишукано вдягнений і мав незалежний вигляд. До людей, що вміють красиво одягатися слідчий завжди відчував повагу. Тут варто зауважити, що йому подобалося не стільки дороге вбрання, скільки вміння скомпонувати одяг, підібрати кольори, акцентувати увагу на деталях. «Ну, цей точно з будинку моди», – зробив припущення Кононов. І не помилився.

– Вибачте, – Кононов упритул підійшов до молодика і вдихнув терпкий аромат французької туалетної води. – Мене звуть Володимиром, я слідчий. Не могли б ви допомогти мені з'ясувати деякі речі?

– Із задоволенням, – відповів юнак. – Мене звуть Юрієм.

Так відбулося їхнє знайомство. Коли до труни підійшов чоловік у формі й почав виголошувати прощальне слово, Кононов звернувся до молодика із запитанням:

– Юрію, а що за один цей, у формі?

– Начальник охорони, Рижов.

Кононов розглядав Рижова без будь-якого інтересу: занадто вже типажну зовнішність мав даний суб'єкт.

Та й говорив нудно й нецікаво. Тільки-но він скінчив, як його місце зайняла молода дама з пишною зачіскою. Платинова блондинка невизначеного віку. Беззаперечно, що їй було за сорок, але от скільки років пройшло після сорокалітнього ювілею – п'ять, десять чи двадцять – залишалося загадкою. Вона час від часу схлипувала. Складалося таке враження, що смерть Рубіної зашкодила якимось чином їй.

– Це Ольга Михайлівна, закрійниця, – Юрій взяв ініціативу в свої руки, спілкування зі слідчим явно тішило його самолюбство, адже завжди приємно почувати себе обізнаним у загальних питаннях.

Наприкінці платинова блондинка так розплакалася, що Кононов не витримав і запитав:

– Ольга Михайлівна була близькою особою покійної?

– Що ви! – усміхнувся Юра. – Вони чубилися мало не щодня. Ольга Михайлівна любить розпускати язика.

– І що з того? – поцікавився Кононов

– А Марина терпіти не могла пліток, особливо якщо вони зачіпали її за живе.

«Дуже цікавий початок», – відзначив про себе Кононов.

– А це хто такий? – запитав він, указуючи на ставного сорокалітнього пана у розкішному шкіряному плащі, застебнутому на всі гудзики, хоча травневий день видався досить погожим. У руках добродій тримав парасольку, хоча на небі не було жодної хмаринки.

– Головний бухгалтер, – якось занадто сухо і лаконічно охарактеризував чоловіка Юра.

– Вам нічого додати? – зухвало запитав Кононов, що сподівався на більш цікавий коментар.

– Ну... – почервонів Юрій, – ви ж самі знаєте, головний бухгалтер – це персона грата.

Кононов звичайно знав, що головний бухгалтер перебуває в курсі всіх легальних і нелегальних справ. Але і серед головних бухгалтерів трапляються на рідкість порядні люди. З виразу обличчя Юри було видно, що він притримується іншої думки.

Головний бухгалтер то розстібав, то застібав верхні гудзики свого плаща і сиплим, зривистим голосом говорив на виробничу тематику. Про те, яка велика втрата спіткала фірму і як важко буде утримувати ведучі позиції. Говорив він довго, хоча було видно, що це коштує йому титанічних зусиль.

– А в яких стосунках він перебував з Мариною? – поцікавився Кононов після того, як головний бухгалтер закінчив свою промову.

– Їхні стосунки, як на мене, можна назвати виключно діловими. По-моєму, Марина його недолюблювала. Вона була людиною творчості, пориву, а він – її повною протилежністю. – Щиросердно зізнався Юра, але потім додав:

– Утім, можливо, так мені лише здавалося – я не люблю пхати носа, куди не слід, та й важко відрізнити почуття прихованої ворожості від звичайної втоми.

– Але щойно ви сказали, що він не подобався Марині? – Дорікнув Кононов.

– У всякому разі так мені здавалося, – досить прохолодно відповів Юра.

Кононов зрозумів, що бухгалтер не викликає великої симпатії у Юри і вирішив не набридати йому надокучливими розпитами. Зрештою, зараз Кононову потрібно було побіжно ознайомитись із працівниками фірми, а вже потому поговорити з кожним індивідуально. «Спершу оглянь усіх, а уже потім копай», – любив повторювати Булавін.

– Як хоч його звуть?

– Кого? – перепитав Юра.

Річ у тому, що поки Кононов цікавився головбухом, слово взяла молода манекенниця, яка, заливаючись сльозами, розповідала про те, яку велику роль зіграла в її житті Марина Сергіївна Рубіна і про те, якою чуйною і доброю людиною та була. Для прикладу розповіла, як їй напередодні важливих гастролей знадобилася відпустка по догляду за хворою матір'ю, і Марина Сергіївна, не задумуючись, відпустила її, причому зберегла і місце, і зарплату. Уперше під час панахиди прозвучали нормальні людські слова, позбавлені присмаку лицемірства й казенщини. Приємно здивований Кононов широко розкритими очима вдивлявся у дівчину, яка зворушливо притискала до грудей зім'яту, наскрізь промоклу хусточку.

– То про кого ви питаєте? – обурився Юра.

– Мене цікавить прізвище та ім'я вашого головбуха, – відповів Кононов, лаючи себе за вразливість і неуважність. «Ночами потрібно спати та й курити треба менше», – дорікнув він собі словами Булавина.

– Смолич, Максим Петрович Смолич, – з відразою відповів Юра. З таким виразом обличчя розглядають жаб.

Кононова так вразила міміка Юри, що він навіть не запитав, як звуть манекенницю.

– Її ім'я Танюшка, а прізвище Порятуй, – нагадав Кононову про його професійні обов'язки Юра.

Мітинг затягувався, і Корабельников, рекламний менеджер, по праву розпорядника взяв заключне слово, щоб узагальнити все сказане і ще раз нагадати, якою добропорядною людиною була покійна. Зважаючи на те, як владно говорив Корабельников, як робив паузи, жестикулював, Кононов зробив висновок, що років п'ятнадцять тому той головував на комсомольських зборах, проводив наряди і вів життя активіста.

«Красномовства йому не бракує, – відзначив про себе слідчий. – Я б так не зміг».

Нарешті труну опустили, закидали землею і навалили на могилі величезний монумент із букетів і вінків.

Найбільше Кононова вразила плетениця незвичайних, неймовірно яскравих орхідей і напис на креповій стрічці: «Споживай з миром. Дирекція АТ «Євротур».

Кононов прилаштувався біля Юри і пішов слідом за усіма. З уривків фраз, що долітали до його вух, він зрозумів, що захід не скінчився. Скінчилася лише його перша частина. А в перспективі – поминки в шикарному ресторані «Голубий Дунай», власницею якого була та сама Марина Рубіна. Кононов, ясна річ, знав про це, але дана інформація якимось чином стерлася з пам'яті. Не міг же він усе пам'ятати.

– А ви, Юро, підете в «Голубий Дунай»? – запитав його Кононов.

– Ні. Зізнаюся, я не люблю гучних компаній. До того ж, моє здоров'я не настільки міцне, щоб я міг його безжурно пропивати, – відповів Юра, дістав з кишені пачку дорогих «Gitanes» і запропонував цигарку Кононову.

– Інша річ – його прокурювати, – усміхнувся Кононов і з задоволенням взяв цигарку.

За огорожею цвинтаря їхні дороги розійшлися. Юра пішов до автобусів попрощатися зі своїми знайомими і ще раз висловити своє співчуття родичам, а Кононов, ні з ким не знайомий і не скутий жодними зобов'язаннями, поїхав до Управління.

* * *

8 травня, 13.22

Після помпезної цвинтарної церемонії, розкішних убрань і блиску незліченних іномарок, Управління здалося Кононову нудним як ніколи. Переважна більшість працівників курила цигарки «President», ніхто з них ніколи навіть не нюхав терпкого аромату дорогих гавайських сигар. Усі мали стурбований вигляд, молодші чином бігали з паперами з поверху на поверх, а старші поволі переходили з кабінету в кабінет, стукоті-

ли друкарські машинки, у деяких кімнатах працювало радіо. В Управлінні життя йшло своїм звичним ходом.

Кононов уже пошкодував, що не пішов у «Голубий Дунай» на поминки Марини, хоча міг зробити це без найменшого докору сумління. Зрештою, відвідування ресторану могло б допомогти слідству – там він міг познайомитися з цікавими людьми, зійтися з працівниками Марини, краще пізнати Корабельникова, Ольгу Михайлівну і головного бухгалтера. Як же його прізвище? Кононов силкувався згадати прізвище, ім'я і по батькові людини в шкіряному плащі. Таке забування було йому зовсім не властиве – переважно він згадував ім'я, почуте хоча би раз, без будь-яких зусиль і дуже пишався цим.

Кононов зупинився посередині сходів, закурив. Прізвище бухгалтера асоціювалося у нього чомусь із соснами і діжками. Простоявши так кілька хвилин, він нарешті зітхнув: «Смолич, а щоб йому добро було, Смолич Максим Петрович». Внутрішній голос підказував Кононову, що ім'я бухгалтера він забув неспроста – була якась вагома причина, до речі, такого з ним ніколи не траплялося. Річ у тому, що головний бухгалтер будинку моди страшенно не сподобався йому – з першого погляду, саме тому пам'ять Кононова відмовилася зафіксувати усе, що стосувалося даного працівника будинку моди.

Кононов підійшов до свого кабінету, розташованого в самому кінці коридору на третьому поверсі Управління. Дістає ключ, але вставляти його в отвір замка не став, оскільки був упевнений, що Пельш під час обідньої перерви не вставав з-за столу, а прилип до екрана комп'ютера: він був пристрасним любителем комп'ютерних ігор. Ледь відчинивши двері, Кононов вирішив перевірити правильність свого припущення – він був упевнений у тому, що цієї миті Пельш сновигає поміж лабіринтів віртуальної астероїдної станції, а якщо називати речі своїми іменами – грає в гру з хитромудрою назвою «Descent». Справді, глянувши у щілину,

він побачив перекошене обличчя Пельша, його палаючі очі і мимоволі усміхнувся.

Про пристрасть Пельша до комп'ютерних ігор знав тільки Кононов, який водночас, був його довіреною особою і начальником. Ясна річ, якби про це стало відомо Булавину, без догани не обійшлося б. На той випадок, якщо до кабінету зайде хтось сторонній, Пельш вигидав особливий трюк. Він спрацьовував завжди, тільки Пельш чув скрип дверей чи кроки на сходах, миттєво натискав на одну з клавіш, і на екрані з'являвся графік результатів виконаної управлінцями роботи, над яким він ніби-то працював даної миті. Таким чином, ніхто в Управлінні навіть не здогадувався, чим займається Пельш у вільний час. До того ж, працівником він був бездоганним і завжди виручав Кононова.

Поспостерігавши кілька секунд за Пельшем, Кононов вирішив, що кращого моменту для розіграшу годі підшукати. Він різко, немов молодчик із групи захоплення, ввірвався у кабінет і, поки Пельш, захоплений грою, розстрілював невідомих комп'ютерних ворогів, гаркнув несвоім голосом:

– Лейтенанте Пельш! Чим це ви тут займаєтеся?!

Від несподіванки Пельш аж підскочив на стільці і навіть забув натиснути на клавішу. Він несміливо встав з-за столу. Піт виступив йому на обличчі. І раптом його очі зустрілися з очима слідчого.

– Володю... це ти. Ну хіба так можна!

– Можна! – відповів Кононов, що вже знайшов виправдання. – А якби це був не я, а хтось із начальства?!

– Ти хочеш сказати, що це була навчальна тривога? – Пельш шукав примирення.

– Саме це я і хотів сказати, – усміхнувся Кононов і мир було відновлено.

Він підійшов до дверей і замкнув їх – ця звичка виробилася в нього ще з гуртожитку, де завжди у найневідповідніший момент двері міг відкрити який-небудь зухвалий студент.

– Що нового? – поцікавився Кононов.

– Ми з Оленою подали заяву, – понуро відповів Пельш. – Через два місяці весілля.

– Вітаю, – урочисто мовив Кононов.

– Між іншим, ти будеш свідком.

– Приємно чути. Я втішений. Спасибі за довіру, – цього разу Кононов не жартував. Йому справді було приємно.

– А-а, зовсім забув, тут тобі принесли якісь документи. По-моєму, копію заповіту Марини Рубіної. Вона в тебе на столі.

Заповіт Марини Кононов читав так, як читають світську хроніку і романи про життя американських мільйонерів – з інтересом і деякою заздрістю. Кругленька сума готівки, нерухомість і чималий список коштовностей. Було що ділити, чого гризтись і позиватися.

Отже, Марина була не з тих, хто тримає гроші в банках. «Цікаво, – подумав Кононов, – де вона зберігала таку купу банкнот? Невже в панчосі, підвішений у коморі?» Ніяких внесків на ощадкнижці, зате повно цінних паперів – якихось акцій (зокрема контрольний пакет АТ «Рубіна і Ко»), сертифікатів тощо.

Та й до коштовностей Марина Рубіна була небайдужа. Їхній перелік зайняв майже цілу сторінку машинописного тексту, причому було очевидно, що до списку зарахували лише дуже дорогоцінні речі, а напівкоштовні залишилися десь «за кадром». Якби Кононов був ювеліром чи експертом з дорогоцінних металів, він би певно отримав неабияку втіху від прочитання цього параграфа заповіту. Текст ряснів такими химерними назвами ювелірних прикрас, що Кононов навіть не міг зрозуміти, про що йдеться. Наприклад, його вразив такий запис «аграф із платини з двома смарагдами» і «егрет золотий з аквамаринами і топазами». Цікавість перемогла, і Кононов вирішив запитати в Пельша.

– Ігоре, ти часом не знаєш, що таке аграф?

– Хто-хто? Граф? – перепитав Пельш, незадоволений тим, що його знову відволікають від екрана.

– Аграф, – повільно і виразно вимовив Кононов. – Анастасія, Георгій, Ростислав, Анна, Федір.

– Ти розгадуєш кросворд?

Кононов зітхнув і незадоволено похитав головою.

– На жаль, ні. Читаю заповіт Марини Рубіної.

Дійшовши до кінця списку, Кононов відчув деяке полегшення. Читати про нерухомість було набагато цікавіше, хоча б тому, що дану термінологію він знав. «Квартира чотирикімнатна, перебудована», «будинок замиський» – слова зрозумілі навіть дитині, не те що якийсь там «аграф» або «егрет».

Нерухомості в Марини було на подив мало, що трохи розчарувало Кононова. Після відвідин похорону й ознайомлення зі списком коштовностей у нього склалося враження, що у казково багатій Марини таких квартир як та, в якій її знайшли убитою, не менше десятка. «А от і ні», – заперечив йому заповіт. Крім помешкання, у якому вона жила постійно, Марина мала ще одну трикімнатну квартиру в новому, не дуже престижному районі, куплену, очевидно, «про запас», і один замиський будинок у шикарному дачному селищі поблизу річки. Кононов знав цю місцевість – років десять тому у складі туристичної групи він, недосвідчений безстрашний байдарочник, підкоряв водний простір Горіхового і ще тоді здивувався якості і кількості дач, заможні власники яких не шкодували ні грошей, ні засобів на те, щоб облаштувати затишне замиське гніздечко. «Виявляється, один із тих замків є власністю Марини Рубіної. Правильніше сказати був», – поправив себе Кононов.

– Ігоре, – Кононов ніяк не міг залишити Пельша в спокої, – у неї дача в Горіховому.

– А ти як думає! – буркнув Пельш. – Птиця високого польоту! Нічого, ми з Оленкою теж собі там діляночку купимо.

Оптимізм напарника здивував Кононова, він скептично усміхнувся.

– По-моєму, тобі, саме час змінити місце роботи. На тутешніх харчах не розжириєш.

– Я подумаю над цим, – сказав Пельш і знову втупився в комп'ютер.

Кононов знав, що нікуди Пельш з Управління не піде, інакше він сюди й не приходив би. А що дачу в Горіховому на такій службі не купиш, і дурень знає.

Кононов перегорнув ще одну сторінку заповіту.

У наступному пункті йшлося про машини. На них Кононов не знався. В нього ніколи не було своєї. А от Пельш завжди пишався старенькими жигулями першої моделі, які він любовно називав «моя копійчка». Марина була власником двох автомобілів: вже знайомих жигулів кольору мокрого асфальту («Що за ідіотський колір?» – подумки обурився Кононов), в яких затримали Гретинського, і синього «Вольво», на якому, певно, вона їздила сама, його Кононов не бачив. «Де він, до речі? Можливо, у гаражі?»

– Лейтенанте Пельше, скільки коштує вольво? – підкреслено строго запитав Кононов.

– Дозвольте доповісти, капітане Кононов, рівно стільки, скільки ваша двокімнатна квартира, – мовив з притиском Пельш, якому вже наскучила гра. Він підійшов до Кононова і зацікавлено глянув у текст. – Якщо новий, звичайно, – додав він дещо лагідніше.

Кононов повністю ознайомився із заповітом. Залишалося найцікавіше – з'ясувати, що кому дістанеться відповідно до останньої волі покійної.

– Сідай, – Кононов підсунув Пельшу стілець.

Поклав копію заповіту на стіл, щоб було видно обом.

– Як ділитимемо награбоване? – запитав Пельш, потираючи руки. – Дачу в Горіховому Рубіна заповіла АТ «Рубіна і Ко» – її грошова вартість поділялася між акціонерами пропорційно вазі пакетів їхніх акцій. Таким чином власник контрольного пакету одержував щонайменше половину дачі. Невдовзі стало ясно, що всі цінні папери і жигулі мали дістатися Гретинському, як і контрольний пакет АТ «Рубіна і Ко», а відтак і половина дачі.

– Оце так хапанув! – заздрісно випалив Пельш.

Гретинському ж Марина відписала і всю готівку – щось біля десяти тисяч доларів США, а також квартиру на Лева Гумильова.

Долею вольво синього кольору Марина Рубіна розпорядилася так: його потрібно було продати, а отримані гроші розділити між двома старенькими тітками і вже немолодим товаришем батька – якимось Мотовиловим.

– Цікаво, – сказав Пельш, – навіщо старим стільки грошей?

– Гроші зайвими не бувають, – повчально мовив Кононов.

Щодо коштовностей, то всі вони повинні були перейти у власність Наталі Воробйової. До речі, і квартира в районі новобудов.

– Це що за одна? Якась, певно, родичка? – поцікавився Пельш.

Кононов почервонів, бо не знав, що відповісти Пельшу. Йому нічого не було відомо про Наталю. Найвірогідніше, він навіть бачив її на похороні. Ті, кому за заповітом залишають таку купу золота, просто зобов'язані бути присутніми на похованні.

Кононов не знав, скільки років Наталі, як вона виглядає, де живе і ким доводиться Марині Рубиній. Про що чесно зізнався Пельшу.

– По-моєму, ця жінка може допопомгти слідству, – завуркотів Пельш. – Хоч би на фотографії побачити її для початку...

Кононов відімкнув верхню шухляду столу, понишпорив там, потому відімкнув середню й нижню і на решті витяг на здивування Пельша три фотографії, взяті з квартири убитої.

Пельш оглянув по черзі всі. І зупинився на тій, що найбільше зацікавила Кононова. На фото була дівчина в синьому платті.

– Дуже професійна фотографія, – зауважив Пельш. – То це і є Наталя Воробйова?

- Уявлення не маю, – чесно зізнався Кононов.
- Як це так? Ти ж оглядав тіло вбитої?
- Але обличчя покійної було геть понівечене. Ці три фотографії стояли в Рубіної на письмовому столі.
- Зрозуміло... – задумливо мовив Пельш. – На цій фотографії може бути зображена сама Рубіна, Наталя або хто-небудь інший.

– Ану оглянь цю, – сказав Кононов, протягаючи Пельшу фото, де Рубіна і Гретинський обіймалися на тлі Парфенона.

Пельш довго розглядав обидві світлини, довго зіставляв жінок. Нарешті, виголосив висновок:

– Дама в синьому – точно не Рубіна, хоч і дуже схожа.

- Які будуть пояснення?
- Рубіній тридцять п'ять – чи не так?
- Ну і що з того, – без усякого ентузіазму запитав Кононов. – Це може бути Рубіна в молодості...
- Ні. Фотографія відносно свіжа. Зроблена на професійній плівці «golden codac» і видрукувана на папері тієї ж фірми. Якби вона простояла на столі хоча б рік, добряче вицвіла б. Однак цього не сталося. Якщо уважно порівняти фотографії, можна зробити висновок, що перед нами дві різні жінки, але дуже схожі.
- Досить переконливо, – похвалив Кононов. – Я б на місці Булавіна підвищив тебе в званні за виявлену кмітливість.

Отже, із заповітом усе було ясно. Нез'ясованими залишалися два питання. По-перше, хто така Наталя. А по-друге, що змусило Марину Рубіну, зовсім молоду жінку, скласти заповіт, наявність якого давала підстави стверджувати, що Гретинський учинив убивство навмисно, а не через ревності в стані афекту.

Кононов забрав у Пельша фотографії, поклав їх у стіл.

– Розв'язання цих питань – справа часу, – резюмував слідчий.

8 травня, 15.59

Виникла надія досить швидко закінчити розгляд справи: з'явилися два нових факти. Існування напрочуд красивої дівчини на ім'я Наталка і наявність запобігу, складеного, власне кажучи, винятково на користь її і Гретинського, давали всі підстави – для цього не треба бути Пінкертоном, – вибудувати досить типовий силогізм: Наталка і Гретинський – коханці (у такому разі, щоправда, підкреслену печаль Гретинського потрібно було розцінювати як неабиякий артистичний талант, але в його акторських здібностях я майже не сумнівався). Отже, Наталка і Гретинський змовилися вбити Рубіну і привласнити собі все її майно, що складало, за моїми підрахунками, десь сто тисяч доларів. Таким чином, знаючи мотиви злочину, мені потрібно було «розкологити» Гретинського і змусити його зізнатися у скоєнні вбивства. Для цього я мав блефувати – потрібно було зробити вигляд, що за останні два дні мені вдалося роздобути цінну інформацію, і я знаю набагато більше, ніж Гретинський може собі уявити.

Цього дня підозрюваний видався мені ще більш засмученим, ніж минулого разу. Чи то його мучили докори сумління, чи то втрата коханої, чи то саме перебування в СІЗО, але очі його позападали, втратили блиск, обличчя набуло землистого відтінку, якого не могла приховати навіть дводенна щетина.

Коли Михайла привели, він відразу ж, не чекаючи запрошення, попрямував до стільця, конвоїр кинувся слідом за ним, і мені довелося зупиняти його окриком «Облиште, старшино!»

Коли конвоїр залишив нас наодинці, я деякий час мовчав, розкладав на столі папери і фотографії. Обмірковуючи і зваживши всі за і проти, я нарешті звів очі і, дивлячись повз самого Гретинського, співчутливо мовив:

– Знаєте, Михайле, мені вас шкода, слово честі, дуже шкода.

– Дякую за співчуття, – буркнув Гретинський і глянув кудись убік.

– От ви, такий на вигляд показний, я б навіть сказав дуже стильний, – я взяв зі столу фотографію – ту, де Гретинський і Рубіна на тлі Парфенона, – маєте гарну роботу... Скільки, до речі, вам платять?

– Можете взяти в Смолича відомості по заробітній платні, там показано.

– Ви, з одного боку, занадто переоцінюєте нас, а з іншого – недооцінюєте, Михайле. Ми, звичайно, рано чи пізно дізнаємося все, але розслідування завжди ведеться за принципом «спершу найважливіші факти, а потім уже деталі». Головне ми уже знаємо, – вдоволено сказав я, навіть не намагаючись відстежити реакцію Гретинського. – Але зі Смоличем, зізнаюся, я ще не спілкувався, хоча, можливо, цього й не доведеться робити. Тому я просто, по-людськи, як приватна особа у вас запитую: якою була ваша платня? У мене, наприклад, – мені нічого критися – біля двохсот доларів.

– Чимало, – дещо пожвавішав Гретинський. – А в мене, уявіть собі, сто вісімдесят.

– По відомостях у вас сто вісімдесят, але на руки ви отримуєте значно більшу суму. Ну та Бог з цим, я ж не податковий інспектор, обличмо цю тему.

Гретинський у відповідь лише зневажливо посміхнувся.

Я встав, обминув Гретинського і підійшов до тумбочки, де закипів електричний чайник.

– Ви, людина, що має високооплачувану цікаву роботу, стали жертвою пагубної пристрасті, як герой дешевої мелодрами.

– Я б просив не ображати мої почуття, – тремливим голосом зауважив Гретинський.

Настав час, коли слідчому потрібно йти ва-банк, щоб розколоти підозрюваного.

– Почуття?! – вигукнув я і з гуркотом відставив чайник убік. – Почуття?! Це в Марини були почуття, вона думала, що ти любиш її!

Я хутко перетнув кабінет і підійшов до вікна.

– Вона тебе зробила таким, яким ти зараз є, а ти? Ти... Та тобі гріш ціна, злигався з Воробйовою – ясна річ, з погляду безпринципного молодчика це нормально, вона молодша, гарніша, Марина ж для тебе застара – от ти й відбився від берега. Я б ще зрозумів, якби ти був професійним альфонсом! Але ж той, на противагу тобі, знає, чого хоче, обібравши наречену, зникає, залишивши на подушці втішливу записку. Але ти – профан, ти захотів відразу всього! Я геть не дивуюся тій купі дурниць, яких ти наробив під час убивства! По-перше, ти недбало протер пістолет і на ньому залишився відбиток твого великого пальця. По-друге, ти, звичайно, щоб збити з пантелику слідчих, стер усю інформацію з жорсткого диска, але знову ж наслідив – на клавіші «дубльє», з якої, як тобі добре відомо, починається набір слова «wire».

Я безсоромно брехав, мені було гидко, але, почавши грати, я повинен був докрутити сценарій до кінця.

– По-третє, і це головне, ви даремно так довго крилися з Воробйовою. Вона, до речі, в усьому зізналася. Між нами кажучи, вона значно розумніша за тебе, – сказав я, сподіваючись зачепити Гретинського за живе. – І якщо й надалі вона поводитиметься так само розумно, у неї є всі шанси виступати у цій справі лише свідком. А в тебе поки що є тільки одна можливість – отримати пожиттєве. Ти мені, чесно кажучи, не дуже подобаєшся, але як чоловік я можу тебе зрозуміти. Я ще не встиг повідомити начальству про її зізнання, і, зрозуміло, ця розмова теж залишиться між нами. Усі знають, що щиросерде зізнання пом'якшує провину, але мало хто знає, наскільки насправді воно зменшує покарання. Отож, якщо зараз тобі світить вічне життя у в'язниці, то у разі твого визнання і зізнання своєї провини в суді, ти зможеш легко відбутися десятима чи навіть вісьмома роками – якщо ми з тобою знайдемо обставини, що зменшать провину, а в цьому я посприяю. Поводитимешся добре – випустять років через шість, а пощастить з амністією – то й раніше.

Я замовк, утупився у брудне, не мите роками вікно, що виходило у внутрішній двір. «Клюне чи ні?» – розмірковував я і боявся обернутися. Мені здавалося, що Гретинський розсміється мені в обличчя. Натомість він мовчав. Я вирішив блефувати до кінця – біс із ним, хай сміється.

– Підкреслюю: це наша остання розмова, доказів проти тебе ми маємо задосить. Хочу також нагадати про спортивний пістолет з дарчим написом «Михайлові Гретинському, переможцеві Спартакіади-90», якого ти, звичайно, у руках не тримав, оскільки стріляти толком не вмієш, чи не так? З десяти кроків ти, звичайно, у свою дружину не зумів би поцілити. Інша річ – із двох. Зараз я викличу старшину, він покаже твої нари, а я до ночі, гадаю, встигну дооформити кримінальну справу і, завтра вранці вона лежатиме на столі прокурора. Тебе я більше, на щастя, не побачу. Як і ти мене. Якщо... Якщо негайно в усьому не зізнаєшся.

Реакція Гретинського перевершила всі мої сподівання. Він заговорив крізь щільно стиснуті зуби:

– От за це я вас ненавижду. Диктуйте. Я все підпишу.

– Ні, Гретинський. Ви все напишете самі. Від а до я.

– У мене погана фантазія, – сказав він так само глухо.

– Вам не знадобиться фантазія – тільки пам'ять. Сядете до столу і напишете все, як було, – сказав я і поклав перед ним чисті аркуші та ручку.

Незважаючи на перемогу, мені стало не по собі. Я викликав старшину.

– Простежите за підслідним, – сказав я і вийшов у коридор.

8 травня, 16.26

Справу можна було закривати. Але крім надлюдської утоми, Кононов не відчував нічого. Він неквапливо

спустився у внутрішній двір. Поплескав себе по кишенях і, вилаявшись, згадав, що забув запальничку в себе на столі – він квапився якомога швидше залишити вкрай пригніченого Гретинського.

Кононов ніколи не зізнавався самому собі, але підсвідомо, за винятком тих рідкісних випадків, коли злочинці справді були ганебними мерзотниками, патологічними вилупками, йому завжди не подобалися люди, позбавлені почуття власної гідності. «Чоловік повинен бути сильним», – учив його батько, морський офіцер, і Кононов усе своє життя намагався дотримуватися цього простого принципу. Коли директор бази, що прокрався, розмазував по обличчю сльози, трусився від страху і закладав усіх своїх співників, Кононов відчував до нього більшу відразу, ніж до бандита, який постійно все заперечував, а потім, будучи вже викритим, брав усю провину на себе, прикриваючи своїх братанів.

«Чому Гретинський так легко розколовся? Гадає, що ми, тобто карний розшук, настільки безпринципні, що зможемо при бажанні підробити будь-які докази? Невже він убив Рубіну. Це наскільки треба бути безвольним, щоб відмовитися від найменшої боротьби?». Такі думки роїлися в голові Кононова, коли раптом як з-під землі поруч з лавочкою (яку в Управлінні іронічно називали «раком легень», тому що найдовші перекури відбувалися саме тут) з'явився Булавін.

– Як справи, Володю? – поцікавився він, сідаючи поруч.

Якби Булавін порушив питання в якій-небудь іншій, більш конкретній, формі, скажімо запитав «Що, зізнався Гретинський?» або «Розколов свого?», то Кононов, який ніколи не брехав своєму владному патрону, змушений був би відповісти «так». Але оскільки запитання було загальне, а хизуватися Кононову поки не було чим, він відповів:

– Нормально, Глібе Георгійовичу. Розслідуємо. От з'ясували, виявляється є мотив – спадщина.

- Ну-ну. Про нашу вчорашню розмову пам'ятаєш?
- Аякже, Глібе Георгійовичу.

Булавін жбурнув щойно розкурену цигарку і, потішно перевалюючись з боку на бік, пішов геть. Кононов полегло зійхнув.

* * *

8 травня, 18.44

Показання Гретинського нагадували учнівський твір. Але, незважаючи на усю свою схематичність, для суду цілком годилися.

Перечитавши його писанину двічі, я запитав:

- А де ви роздобули пістолет?
- Купив.
- У кого?

– У свого приятеля, Пепперштейна, що нині в Америці.

Ти ба який спритний. Пістолет, знайдений у Гретинського в машині, значився як зареєстрований за Далекосхідним військовим округом. Сумнівно, щоб Гретинський їздив у Хабаровськ за зняттям злочину, отже, пістолет був украдений (або куплений, тобто крадений за гроші) з якоїсь армійської частини кимось, чий слід важко відшукати, оскільки нема ніякої можливості поспілкуватися з Пепперштейном. Таким чином, наявність пістолета ніяк не впливала на результат розслідування. Важливо, що Гретинський щиросердно зізнався і жодним словом не обмовився про Воробйову.

– Отже, ви, Михайле Леонтіївичу, стверджуєте, що задумали і скоїли злочин самі, без будь-якої сторонньої допомоги?

- Саме так.
- Це робить вам честь.

Гретинський глипнув на мене спідлоба. Гадаю, якби він міг, то з'їв би мене.

- Утім, дещо потрібно з'ясувати...

8 травня, 22.30

Допит Гретинського позбавив Кононова останніх сил. Упродовж дня говорити про неприємні речі – це виведе з рівноваги кого завгодно, навіть бувалого і досвідченого слідчого. «Отже, сьогодні я вийшов з дому о восьмій тридцять ранку – зараз пів на одинадцяту вечора», – резюмував слідчий, глянувши на годинник. «Оце і є ненормований робочий день». Кононов попрямував до задніх дверей напівпорожнього тролейбуса, що зупинився, але вони не відчинилися, бо водій, якому за день надокучили «зайці», вирішив у кінці зміни влаштувати перевірку квитків. Через вияв такої активності слідчий був приречений згаяти кілька хвилин вільного часу. Він понуро підійшов до передніх дверей, де водій затято сперечався з безквитковою дамою. Двоє чоловіків з червоними носами, що стояли ліворуч від роздратованого водія, який наполегливо вимагав сплати штрафу за безквитковий проїзд, чекали своєї черги. Коли Кононов протисся до виходу, мріючи про одне – якомога швидше вибратися назовні, потрапити додому, вкинути щось у рот і заснути, водій украй розлючено гаркнув:

– Ваш квиток?

Кононов соромливо почав нишпорити в кишені свого піджака, намагаючись знайти червоненьку книжечку.

– Ясно, платіть штраф!

Нарешті Кононов намацав книжечку, витяг її і сунув під ніс водієві.

Той виричав очі, узяв її в руки, довго оглядав, зіставляв фото з фізією Кононова. Потому полагіднішав, змінив гнів на милість і добродушно запитав:

– То ви слідчий? Бандитів ловите...

– Ловлю, – різко відповів Кононов.

Сховавши посвідчення в кишеню, він вийшов із тролейбуса, йому було шкода змарнованого даремно часу.

Стомлений Кононов не думав про безпеку, тому пішов до свого будинку крізь неосвітлений сквер.

Він жив у не дуже престижному районі, забудованому типовими хрущовськими п'ятиповерхівками. Він так звик до них, що вже не помічав карнизів, що обвалилися, задрапірованих поліетиленом балконів, протягнених між деревами мотузок з мокрою білизною й інших ознак господарської діяльності не дуже заможних людей. У порівнянні з новобудовами рідний п'ятиповерховий район здавався Кононову майже сільською місцевістю, якій притаманний особливий дух затишку. Тут, як і заведено в районах такого типу, усі мешканці були між собою знайомі й охоче розпускали плітки одне про одного.

Квартира, де жив Кононов, була двоповерховим «трамвайчиком», отже, називалася двохкімнатною лише умовно – насправді вона являла собою одну навіть щось витягнуту в довжину (на зразок трамвая) і перегороджену фанерною стіною з дверима кімнату. Утім, неодруженого Кононова вона цілком задовольняла, житлової площі йому вистачало з головою. Крім того, не було мороки з прибиранням.

Кононов уже підходив до будинку і подумки смакував сардину, що, як він пам'ятав, залежалась у холодильнику. Біля під'їзду він ще здалеку запримітив гурт бешкетників, які навперебій весело кричали п'яними голосами.

– Ді-ів-чи-но-онько! Не будь такою пихатою! – репетував один із хуліганів півнячим голосом.

Йому вторив обурений жіночий альт.

Ліхтарів бракувало, а світла з вікон будинку було недостатньо, щоб роздивитися, що відбувається біля під'їзду, поблизу якого хтось припаркував автомобіль. Фари не горіли, а от салон був освітлений.

– Ну по-ка-тай, – канючив неоковирний хлопець з неприємним голосом, що видався Кононову знайомим.

«Напевно, пацани з нашого двору», – подумав він.

Хлопці заіржали, в голосі дівчини забриніли тривожні нотки, але Кононов не збільшив темп ходи. «Ні-

чого особливого!» Такі збіговиська в його дворі траплялися часто.

– Якщо не хочеш покатати нас, то прогуляйся з нами, однак стирчиш тут без діла! – докірливо мовив високий хлопець з козячою ніжкою в зубах.

– Ні, красуне, краще покатаймося, – наполягав на своєму власник неприємного басу.

Кононов підійшов майже впритул.

– Що за гнилий базар? – докірливо запитав він, добре знаючи, що розмовляти з молоддю потрібно доступною їй мовою.

– Будь ласка, – звернулася до нього дівчина, якій страшенно надокучила надмірна увага, – поясніть молодим людям...

Кононов уважно оглянув юнку, що стояла біля дверцят машини. Хвилясте чорне волосся до пояса, шикарний діловий костюм, модернові туфлі на височензних підборах. Циганський розріз очей, повні чутливі вуста. Її зовнішність видалася слідчому знайомою. Де ж він міг її бачити? Ясно, що така цяця не водитиметься з босотою.

Кононов звернувся до хлопців, що обступили дівчину:

– Чого причепилися?

Зависла пауза.

– Та от запропонували кралі з нами пройтися. Вона ніби погодилася, а тут вас лиха принесла. Ви все нам зіпсували, – вискалив зуби той з хлопців, що найбільше скидався на ватажка.

Його друзі зухвало свердлили очима Кононова, який теж розглядав присутніх. Безсумнівно, він знав хлопців.

– Що, Трухане, скучив за дитячою кімнатою?

Той, до кого зверталися, потупив очі.

– А ти, Олександр, запам'ятай: ще раз попадешся, я сам проконтролюю, щоб суд виніс справедливе рішення. Батькам більше не вдасться розчулити присяжних.

Ентузіазм хлопців одразу спав. Куди й поділася їхня гонористість. Миттю стали сумирними.

– Облиште дівчину і йдіть собі з Богом, – суворо наказав Кононов.

Через хвилину за ними й слід пропав.

– Я їх знаю, – звернувся Кононов до дівчини. – Вони не такі страшні, як удають із себе.

– Дякую, що заступилися, – милим, досить низьким голосом відповіла дівчина, і саме цієї миті спалахнуло світло у ближньому вікні будинку.

І Кононову відразу стало зрозуміло, що він розмовляє з панною, яку лише кілька годин тому вони розглядали з Пельшом на фотографії Рубіної. Перед Кононовим стояла сама Наталя Воробйова. Неважко було здогадатися, що і Наталя збагнула, ким є рятівник.

– Я маю пістолет, газовий, але їх було так багато... – мовила Наталя і грайливо закліпала віями.

– Добре, що все обійшлося. Але яким вітром вас сюди занесло?

– А я – до вас у гості, – зізналася Наталя. – Вибачте, що так пізно... Я вас тут з восьмої чекаю.

– Приємно чути, – Кононов сам здивувався своїй галактності.

Наталя вийняла з крихітної сумочки довжелезну, стодвадцятиміліметрову цигарку. Кононов дістав запальничку, щоправда довго вовтузився, поки намацав її в кишені. Наталя нервово затяглася. Незважаючи на всі старання поводитись невимушено, вона все-таки дуже хвилювалася. Кононов теж закурив. Після третьої затяжки він усвідомив, наскільки кумедною є дана ситуація. Він у товаристві красивої дівчини стоїть біля під'їзду власної квартири, хоча ніщо не заважає йому запросити її до себе і почастувати чаєм.

Відверто кажучи, Кононов не сумнівався, що Наталя дасть свою згоду на чай – адже вона майже дві години прочекала його в машині.

Зробивши кілька реверансів для годиться, Наталя Воробйова погодилася стати гостею Коконова.

– Ось тут я й живу, – мовив Кононов, коли вони підійшли до дверей його квартири. Він трохи помарудив-

ся із замком, що постійно заїдав, на щастя Наталя цього не помітила, і впустив гостю до помешкання.

Звичайно, обстановка його квартири аж ніяк не могла справити враження на Наталю, що звикла до більш шикарних житлових приміщень. Однак, як тільки вони переступили поріг, дівчина здивовано запитала:

– Що це?

– Морський кортик. Мій батько служив у флоті. – Не без гордості пояснив Кононов.

– Он воно що... – дівчина довго розглядала дивну річ. – Ніколи не бачила такої краси!

Неприємний випадок із вуличними хуліганами як найкраще допоміг новим знайомим налагодити контакт. Кононов усвідомлював, що, якби не інцидент, усе було б зовсім інакше – значно офіційніше. Та й яким може бути неофіційний візит на квартиру до слідчого в справі про вбивство? До того ж, варто зауважити, сама Наталя одразу сподобалася слідчому.

– Сідайте, – Кононов допоміг дівчині сісти і налив у чашку чаю.

Заглянувши в холодильник, він витяг звідти тарілку з пиріжками і відразу поставив її на стіл.

– Пригощайтеся.

Наталя не соромлячись, накинулася на їжу – схоже, вона була голодною. Спостерігаючи за нею краєчком ока, Кононов думав про те, що уявляв її зовсім іншою, хоча добре розумів, що вона справді могла бути причетна до вбивства Марини Рубіної. Згадавши покійну, Кононов одразу спохмурнів. Він уже не відчував себе рятувальником красивої жінки, в ньому прокинувся слідчий. Його високий професіоналізм нагадав про себе.

– А ваша дружина – чудова господиня! – похвалила пиріжки Воробйова.

– Я неодружений, – сухо відповів Кононов.

Наталя одразу відчула зміну в голосі і настрої слідчого.

Вичекавши паузу, він запитав:

– То що вас, власне, привело до мене?

Дівчина засовалася на табуретці. Її обличчя спомурніло.

– Я прийшла поклопотатися, якщо можна так висловитися, за Мишка.

– Гретинського? – навмисно перепитав Кононов, хоча добре знав, про кого йдеться.

– Я впевнена, він невинний. На якій підставі його заарештували? Я знаю, він ніколи не підняв би руку на Марину. Нам обом вона була за матір...

«Гарненький початок, – подумав Кононов. – За матір! А Гретинському ще й за дружину!» Але він стримано промовчав.

Наталя взяла ще один пиріжок, але надкушувати не стала.

– Ваших аргументів мало, щоб визнати його невинуватість потрібні докази, а факти свідчать зовсім протилежне, – відсторонено мовив Кононов.

– Які факти! – закричала Наташа. – Та Мишко навіть комара не скривдить.

Наталя почервоніла, схвильовано замахала руками.

– Ну, знаєте, – з напускною цинічністю заговорив Кононов, – у моїй практиці такі екземпляри траплялися – одна пенсіонерка, наприклад, годувальниця всіх районних собак, підсипала в маковий рулет засіб від тарганів і продавала його поблизу метро безневинним діткам і вагітним жінкам...

– Та не вдавайте з себе залізного Фелікса... я ж бачу по очах, що ви не такий, – тихо, майже пошепки мовила Наталя.

У Кононова защеміло у грудях.

– У такому разі поясніть більш детально, – сказав він без усякого позерства.

– У день убивства я бачилася з Михайлом, він заїжджав до мене...

– Ну, це вже розмова по суті, – заохотив Кононов Наталю.

– Він заїжджав до мене. Опівдні. Я пам'ятаю позивні по радіо, коли він виходив з моєї квартири.

Кононов був страшенно здивований, але не подав вигляду. Уперше в його практиці підслідний, більше того – обвинувачуваний в убивстві, приховував обставини, які слугували йому виправданням.

– Ви гадаєте, що чоловік, який має намір убити дружину, обов’язково заїжджатиме за півгодини до здійснення злочину до знайомої дівчини, що живе не по сусідству.

Безглуздість такої поведінки була очевидною, але Кононов не міг брати до уваги слів дівчини.

– А хто може це підтвердити?

– А хіба моїх і Мишкових свідчень недостатньо? – здивовано запитала Наталя.

– Щодо Михайла я не впевнений: він запевняв мене в тому, що взагалі не знайомий з вами.

Тепер настала Наталчина черга дивуватися. З хвилину вона сиділа мовчки, а потому випалила:

– Але, крім мене, є ще один свідок.

– Хто ж цей щасливець? – недоречна іронія Кононова викликала в Наталі роздратування.

– Це власник тиру на Колгоспному ринку. Я не перший рік знайома з Михайлом і можу з усією відповідальністю заявити, що протягом останніх семи років не було ще такого випадку, щоб Михайло, заїхавши на ринок, не зайшов до тиру хоча б на п’ятнадцять хвилин – він тому і їздить за продуктами за тридев’ять земель, хоч неподалік від Марининого будинку повно магазинів та й невеликий ринок є... Запитаєте у власника тиру, чи був у нього Мишко того дня... Ви ж слідчий?

Наталя готова була вибухнути будь-якої хвилини, але з усіх сил стримувала себе, щоб не зірватися на крик.

– Я не розумію, чому ви ще й досі цього не зробили, – говорила вона досить уїдливі.

– Але ж Михайло Гретинський жодним словом не обмовився про тир, – намагався виправдатися Кононов.

– До речі, – спохватився він. – А чому вас не було сьогодні на похороні?

– А чому ви вирішили, що мене там не було? – з гіркотою в голосі запитала Наталя.

– Принаймні, я вас не бачив, – зауважив Кононов.

– Я була, – не здавалася Наталя.

Наполягати на своєму Кононов не наважився.

За розмовою час збіг досить швидко. Було вже за північ, коли Кононов, спохватившись, поцікавився в Наталі, чи не хвилюватимуться її домашні через її відсутність.

– Я теж живу одна, отже, ніхто не переживатиме за мене, – відповіла дівчина.

Кононов вирішив, що вже час закінчити бесіду і домовитися про зустріч на роботі, оскільки деякі деталі потребували уточнення. Аж тут йому спало на думку розповісти Наталі про те, що Гретинський сам зізнався у вбивстві.

– А чи відомо вам, – противним єзуїтським тоном почав Кононов, – що Михайло Гретинський три години тому офіційно визнав себе винним у вбивстві дружини, Марини Рубіної?

На очах Наталі виступили сльози. Не знаючи що сказати, вона поклала на стіл пиріжок, якого так і не надкусила, і тихим голосом сказала:

– Ну що ж, мені, мабуть пора. Завтра потрібно рано вставати.

Вона підвелася і попрямувала до передпокою, де покійлися її модельні туфельки. Кононов не бачив її обличчя, але відчував усім своїм єством, що в її очах застигли сльози.

– Скажіть, Наталю, – запитав він, коли дівчина вже застігнула пряжку на своєму плащі, – а що робив Михайло у вас удома в день убивства Марини?

– Пив каву з пиріжками, як щойно ми, – понуро відповіла та. – Хіба це має якесь значення, він же в усьому зізнався?

Тонюсінька ниточка довірливості, яка на початку їхнього спілкування пролягла між ними, враз обірвалася, а замість неї виросла скляна стіна непорозумін-

ня. Кононов відчував, що левова частка вини лежала на ньому.

– До побачення, – чемно і холодно сказала Наталя, яка вже взяла себе в руки і тепер здавалася непривітною і відстороненою.

– Щасливо, – розгублено сказав Кононов, зачиняючи за нею двері. Але тієї ж миті, спохватившись, додав:

– Вас, може, провести?

– Я на машині, – відрізала Наталя і зацокала каблучками по сходах.

«Зараз вийде в двір і розплачеться», – подумав Кононов. І на душі йому зробилося тоскно і сумно. Він підійшов до вікна кухні, що виходило у двір, і побачив, як у нічній півночі швидко зникає авто, за кермом якого сидить, зіщулившись, тендітна, чарівна і занадто вразлива Наталя Воробйова.

РОЗДІЛ 4

9 травня, за межею вічності

Навколо, скільки сягає око, розпростерлася біла сніжна рівнина. Лише зрідка мені траплялися зламани, обмерзлі куці, навколо яких вітер кружляв яскраво-червоне опале листя. Я провалювався в сніг по кісточки, а іноді – по коліна, і тоді з-під ніг випурхували зграї жайворонків. Я точно знав, що це саме вони, хоча ніколи в житті не бачив такого скупчення цих птахів. Невдовзі сніг скінчився. Замість сніжних кучугур, я побачив піскові дюни, теж холодні та грузькі. Куців більше не було, лише далеко на обрії маячила сосна, але незабаром верткий чорний смерч знищив і її. Я не боявся смерчів, я знав – їм не зламати мене, як і жінку в синьому, що йшла мені назустріч. Якби шпильсті скелі, що виростали прямо з-під землі, з'являлися не так хаотично, я б помітив її значно раніше. Ось вона вже наблизилася до мене на відстань п'ятисот... трьохсот... двадцяти... кроків. Вітер усе дужчає, шматує її

сукну, але вона, непорушна і стійка, спокійною плавною ходою наближається до мене, як корабель, що незважаючи на бурю, пливе, орієнтуючись на маяк.

– Погоддаймося? – запитує вона чарівним, тріщечки хрипким голосом і дивиться мені за спину.

Я обертаюся. На двох стовпах, пов'язаних яскравими стрічками, колишеться на ланцюгах крихітне сидіння.

– Навіщо? – дивуюся я.

– Навіщо?! – перепитує вона і лукаво сміється.

Я розумію, що відмовлятися нерозумно та й просто неможливо: тільки вона може захистити мене від смерчів, і тільки я можу вказати їй шлях, і вона знає це.

Ми зручненько вместилися на тісному сидінні і гойдалися, гойдалися... Аж раптом ланцюги, що спершу не видавали ніяких звуків, тихенько задзвеніли напористо, нагло, зухвало... Я натис на кнопку будильника.

9 травня, 7.53

Я ледве розплющив очі.

Дзвенів не будильник. Надривався мій дверний дзвоник.

Блискавично відкинувши покривало, я зірвався на ноги, здригнувся, наїжачившись від холоду, що сунув на мене з відкритого балкона. Натягнув штани і похапцем підійшов до дверей. Згадавши, що пістолет залишився в кімнаті, я махнув рукою і клацнув замком.

За дверима стояла Наталя. Я спершу навіть не впізнав. Дівчина була одягнена у вузькі чорні джинси, коротку джинсову курточку з двома рядами ґудиків і майку з написом «totally f* * * up», зміст якого мені трохи пізніше розтлумачив Пельш. Вона була зовсім несхожа на вчорашню жіночну Наталю, що може з легкістю стати жертвою місцевих хуліганів. Чорні окуляри і рокерська косинка. Ансамбль, гідний обкладинки журналу «птюч». Переді мною стола розлютована фурія з серії «Ельвіра, покровителька п'їтьми». Але най-

головніше, Чого я ніяк не чекав – за її спиною стояв огрядний джентльмен у сірому костюмі, що коштував, мабуть, щонайменше чотири моїх місячних оклади.

– Доброго ранку, – дуже в'їдливо процідила Наталя.

– Доброго, – прохрипів я.

– Може, ви запросите нас увійти? – запитала вона досить зухвало.

– Авжеж, проходите, – сказав я, хоча найдоцільніше було запитати «Якого біса?»

– Знайомтеся, товарише Кононов, – Наташа вказала на гладкого джентльмена. – Це пан Вітольд Олександрович Ходош, один зі співзасновників адвокатської контори «Ростопчинський і Ко».

– Дуже приємно, – машинально відповів я, хоча нічого приємного в цьому не було.

Ходош церемонно вклонився. Я одразу збагнув мету їхнього візиту, але мені потрібно було подбати про свій туалет, тому я запропонував їм пройти в кімнату і «розташовуватися зручніше», а сам шмигнув у ванну. Умився, почистив зуби, натягнув свіжу сорочку і лише потому вийшов до своїх відвідувачів у більш-менш презентабельному вигляді.

Наталя і Ходош розташувалися цілком зручно. Дівчина зайняла моє улюблене крісло, а Ходош, закинувши ногу за ногу, сів на диван. На столі лежала купа паперів, стояв крихітний самсунгівський диктофон, поблизу якого, спершись на дужки, покоїлися Наталчині окуляри, прикриті її піратською косинкою.

– Це зайве, – сказав я, указуючи на диктофон.

– Пане Кононов, – люб'язно сказав Ходош. – Я адвокат з десятилітнім стажем, причому, не приховуватиму, мені доводилося вести значно складніші справи. Вам відоме прізвище Буров?

Ситуація мені страшенно не подобалася, але щось стримувало мене від того, щоб вказати гостям на двері. Цим «щось», а точніше «кимось», була Наталя. Саме вона змусила мене опуститися в м'яке лоно дивана і спокійно відповісти:

– Звичайно.

Буров до серпня 1991 року обіймав посаду начальника обласного Управління КДБ.

– Думаю, мені не варто було вам про нього нагадувати, але щоб навести між нами нехай навіть хисткі мости спілкування, – (його манера говорити подобалася мені, але обставини не дозволяли обдарувати його усмішкою), – я розповім вам, що виступав захисником у суді по його справі. Ясна річ, це був закритий суд, про сам факт якого знає лише обмежене коло осіб. Зверніть увагу, пане Кононов, диктофон включений і ведеться запис, – жестом, гідним вправного штабс-капітана, Ходош указав на диктофон. – Так от, на Бурова було заведено справу, вагою два пуди, якій довгий час ніхто не давав ходу, але невдовзі вирішили на його місце поставити кого-небудь молодшого. Зауважу, Бурова обвинувачували в незаконному прослуховуванні телефонних переговорів і найрізноманітніших формах приватного шпигунства.

– Надзвичайно цікаво, – нетерпляче сказав я. – Але диктофон я б рекомендував вам усе-таки виключити, інакше буде зайвим вести подальше спілкування.

Наталя, яка досі не обмовилася жодним словом, зауважила:

– Товаришу Кононов, Вітольд незабаром зробить висновки зі своєї розповіді. Ще хвилинка терпіння – і усе стане зрозумілим.

Вітольд кивнув.

– Як адвокат, я мав можливість ознайомитися з усіма досягненнями як вітчизняної, так і закордонної електроніки для підслуховування розмов у найнесподіваніших місцях. Не вдаватимусь у подробиці, скажу лише, що при бажанні ще у вісімдесятому році можна було без усяких мікрофонів з чотирьох кілометрів підслухати те, що говориться при зашторених вікнах у кабінеті першого секретаря обкому. Нині, як відомо, є пристрої набагато досконаліші. Якби ми хотіли записати нашу з вами розмову і потім використати її вам на

шкоду, ми б могли це зробити ста п'ятдесятьма двома способами, кожен з яких, утім, був би не цілком законний, тому що ми робили б запис без вашого відома. Я ж, як адвокат, повинен завжди діяти абсолютно законно, щоб мати і моральне, і юридичне право вимагати того ж від представників виконавчої і судової влади. Зрозумійте, пане Кононов, і ви, і я – представники закону, ми діємо спільно; ви викриваєте злочинців, а я захищаю несправедливо викритих. Так от, гадаю, вам відомо, що адвокат має право на ведення протоколу в будь-якій зручній для нього формі, зокрема, з використанням диктофона. Оскільки наша бесіда абсолютно офіційна, диктофон не тільки доречний, але й необхідний.

Ходош, безумовно, був найдосвідченішою і найхитрішою лисицею. Мені не залишалось нічого іншого, як запитати:

– І навіщо було згадувати Бурова? Ви могли почати з того, чим закінчили.

– Міг. Але тоді б я не мав приводу похвалитися перед вами, – Ходош зовсім несподівано для мене позмовницьки всміхнувся на усі тридцять два зуби. – Справу Бурова я, до речі, не без втіхи для себе завалив. Два пуди досьє і відповідні директиви, спущені суду зверху, зробили свою справу, і Бурова відправили клеїти картонні шухлядки. Його, і це не дивно, дуже швидко випустили, а півтора року тому він помер на своїй дачі в Горіховому у колі рідних.

– Жаліслива історія, – буркнув я. – Але якщо ваш візит, як запевняєте ви, виключно офіційний, то не могли б ви перейти до суті справи?

Ходош задоволено кивнув.

– Зізнаюся, мій учорашній візит був не зовсім удалим, – мовила Наталя. – Мені було непросто зважитися на такий вчинок, але після того, що я від вас почула, я зрозуміла, що це необхідно зробити. Я думала, усе вирішиться само собою, і я почую від вас, що проти Михайла немає ніяких доказів і його незабаром випу-

стять. Я не сумнівалася в тому, що немає потреби в адвокаті. Але якщо його змусили зізнатися в тому, чого він ніколи не чинив, я вирішила зайнятися цією справою серйозно. Відтепер усі бесіди між вами і Гретинським відбуватимуться в присутності пана Ходоша.

– Я візьму вашу інформацію до уваги, – холодно сказав я. – На наступному допиті Гретинського, якщо такий, звичайно, відбудеться, пан Ходош матиме повне право бути присутнім. Ясна річ, якщо він виконає необхідні формальності. Але я хотів би ще раз підкреслити, що не сумніваюся в тому, що саме Гретинський скоїв злочин і маю намір докласти всіх зусиль, щоб завтра ж здати його кримінальну справу.

– Я ж тобі казала, – кинула Наталя Ходошу.

– Хотів би я знати, що ви йому розповідали? – запально вигукнув я. Мені справді дуже хотілося це знати.

– Ідучи до вас, я попереджала пана Ходоша, що нам, можливо, доведеться зіштовхнутися з традиційною казенщиною. І не помилилася, – рішуче відповіла Наталя.

– Не звертайте уваги на різкі висловлення моєї супутниці, – дипломатично заступився за Наталю Ходош. – Насправді ми прийшли не за тим, щоб обвинувачувати у чомусь вас, а для того, щоб спільно спробувати встановити істину. Скажіть, будь ласка, на підставі чого ви стверджуєте, що вбивця – Гретинський?

Мушу визнати, Ходош уміє скерувати розмову в потрібне для нього русло. Брехати йому було зайве. Я відповів:

– Ми маємо, по-перше, зізнання Гретинського...

– Даруйте, але я хотів би ознайомитися з його показаннями, – перебив мене Ходош.

– Ви зможете це зробити, як тільки потрапите до мого кабінету. Вони в сейфі, – відрізав я, а потім додав:

– По-друге, в автомобілі Гретинського було знайдено пістолет.

– З відбитками його пальців?

– Без. По-третє, є показання свідків, які стверджу-

ють, що Гретинський входив і виходив із квартири приблизно під час убивства.

– Приблизно? Отже, ви не знаєте точного хронометражу?

– Поки ні. По-четверте, побічним доказом слугує той факт, що, опинившись на місці злочину, він не зателефонував одразу до міліції. Якщо він – не вбивця, чому відразу не повідомив нас? Телефон працював.

– Це все?

– Ще мотиви – спадщина.

– Усе? – ще настирливіше перепитав Ходош.

– Усе, – відповів я, відчуваючи, наскільки всі ці аргументи, за винятком першого, є безпідставними.

– І ви стверджуєте, що Гретинський дав показання без будь-якого тиску з вашого боку? – Ходош уп'явся в мене очима. На столі безпристрасно поскрипувала явно не нова касета диктофона.

– Авжеж, він дав показання абсолютно добровільно. Після того, як я сказав йому, що нам відомі мотиви його злочину, і дохідливо розтлумачив переваги добровільного визнання своєї провини.

– Мотиви злочину? – не витримала Наталя. – І які ж вони, хотілося б знати?

– Винятково матеріальні, – відповів я. – Левина частка спадщини Рубіної.

– Це, звичайно, вагомі пояснення. Але чому у такому разі ви не заарештували мене, адже за заповітом я маю отримати теж ласий шматок?

– Як говорив Лаплас, гіпотеза не може слугувати доказом. У мене є показання Гретинського.

– Отакої, – сказав Ходош. – Мені нічого не зрозуміло.

Сказав і замовк. Зазвичай таким тоном говорять протележне: «Мені все зрозуміло» – і загадково мовчать, чекаючи, що співрозмовник поставить якесь наївне питання. Наталя нервово гризла дужку окулярів.

Нарешті Ходош отелився:

– Для початку мені потрібно негайно побачити свого підзахисного.

– Сьогодні це зробити не вдасться. Свято, – пояснив я.
– Оце так порядки! А я бачте, зовсім запрацювавсь, – сказав Ходош і знову широко посміхнувся. Якимось не природно. Я б сказав, дивакувато.

– У такому разі, пане Кононов, я хотів би вас запитати: а що буде, якщо Гретинського засудять?

– Як що? – я подивився на Ходоша, як на заморського гостя. – Дадуть йому років десять – дванадцять, потім зменшать строк за хорошою поведінку...

– Ні, пане Кононов, ви мене не так зрозуміли. Я запитую: як в'язниця вплине на Гретинського?

– Я зовсім вас не розумію, – чесно зізнався я.

– Та ж за законом, якщо спадкоємця з якої-небудь причини позбавляють прав – а в тому, що Гретинський буде його позбавлений сумніватися не доводиться – його частка спадщини відійде найближчому родичеві вбитої. Чи відомо вам його прізвище?

Перед моїми очима постала виразна картина вчорашнього похорону. Я згадав усіх, кого бачив, але, на жаль, мав визнати, що не знаю відповіді на поставлене ним запитання.

– Мабуть, ні.

– От бачите! – триумфально ляснув пальцями Ходош, ніби він був у залі суду присяжних і хотів вразити їх своїми манерами. – А найближчий родич Рубіної – її зведений брат, якийсь Сапегін. Таким чином, на класичне запитання карного права «*Qui prodest?*» («Кому вигідно?») маємо однозначну відповідь: Сапегіну.

– Тобто ви хочете сказати...

– Саме так, пане Кононов, я хочу сказати, якщо Гретинський потрапить до в'язниці, Сапегін стане законним власником кругленької суми. І взагалі, я хочу наголосити на тому, що давати вам поради, звичайно, не моєї компетенції справа, але мені здається, що ви не достатньо поінформовані – треба перевіряти й інші версії убивства Рубіної.

Він зачепив моє професійне самолюбство. Але показати це – означало програти остаточно.

– Я роблю все, що в моїх силах. Я вдячний вам за допомогу. Ми, безумовно, візьмемо до уваги і вашу пораду.

– А як же Михайло? – запитала Наталя. – Ви так поспішаєте здати справу в прокуратуру, навіть не порозмовляли з власником тиру, про якого я вам учора розповідала. І не хочете взяти до уваги мої показання, на підставі яких, до речі, можна з'ясувати, що на момент убивства Мишка не було в квартирі.

– Я цим займуся негайно, але, чесно кажучи, ми не знаємо точного часу вбивства. До речі, мені здається, ми заговорилися, – сказав я і вказав на годинник.

– Мабуть, – погодився Ходош. У відповідь на благальний погляд Наталки, він сказав:

– Ходімо, Наталі. Гадаю, все обійдеться.

Ці слова можна було витлумачити так: «Нам більше нічого тут робити. Хіба з таким ідіотом можна про щось домовитися».

9 травня, 10.49

Кононова так приголомшив несподіваний візит адвоката і Наталі, що він поїхав до базару на таксі. Довелося викласти кругленьку суму. Його здивувало, що передостаннього разу, коли він користувався послугами приватного транспорту, водій узяв значно меншу суму. А останнього – і поготів. Щоб якось прояснити ситуацію, він запитав у таксиста, чи не подорожчав бензин.

– Ні, – чемно відповів той.

– Чому ж так дорого? – невимушено поцікавився слідчий, але таксист, що, як і всі працівники сфери обслуговування, терпіти не міг жлобів, процідив крізь зуби:

– Та свято ж...

– Яке? – дурнувато запитав слідчий.

– Та Дев'яте ж травня, День перемоги, – прокоментував таксист.

– Геть забув, – потер лоба Кононов. – Запрацював. Таксист ніяк не міг припаркуватися: площа по-

близу базару була заставлена машинами. Коли йому нарешті вдалося зробити цей нескладний на перший погляд маневр, слідчий вручив йому потрібну суму і повільно вийшов з машини.

Покупців на базарі було вдвічі більше, ніж продавців, що трапляється не так уже й часто. Ціни були теж удвічі вищі, ніж зазвичай. «Та свято ж!» – згадав Кононов слова таксиста. Де містився тир, про який розповідала Наталя, Кононов не знав, та й шукати його у святковий день, мабуть, не було сенсу. Хіба задля того, щоб прочитати вивішений на дверях напис «Зачинено».

Утім, завжди є шанс на успіх. Отож Кононов, розпитавши кількох перехожих, досить швидко знайшов фанерний будиночок, оббитий пластиком і розписаний якимось невдахою-художником, що зобразив на його стінах ковбоїв, які націлюють невідомо куди свої вірні кольти, та амазона, що Perezаряджають липові вінчестери. Сам напис «Тир» був прикрашений різнокольоровими лампочками, що, за задумом дизайнера, мали привертати до себе увагу любителів постріляти.

Як і передбачав Кононов, тир був закритий. Але біля його дверей стояла продавщиця чебуреків у білому фартуху. «Гаря-я-ченькі чебуречки, чебуречки з м'ясом!» – волила вона. Від покупців, що обступили її, не було відбою.

Коли ж їх трохи поменшало, Кононов підійшов до неї і запитав:

– Скажіть, а власника тиру ви випадково не знаєте?

Він усміхався доброзичливо та привітно і простяг руку з грошима:

– Один, будь ласка.

Жінка оглянула Кононова підозрілим поглядом. Чи не з міліції часом? Кононов із усіх сил намагався поводитися, як звичайна цивільна людина, що не має жодного відношення до органів правосуддя.

– А навіщо він вам?

– Та хотів поздоровити, пляшку купив, він же, самі знаєте...

Кононов ішов ва-банк. Ясна річ, слідчий не знав, якого віку власник тиру і чи брав він участь у війні, але інтуїція підказувала йому, що це має бути літня людина, колишній служивий...

– Он воно що, – усміхнулася продавщиця. Кононов зрозумів, що поцілив у яблучко. – Зараз... у мене є його телефон... – вона витягла з кишені записну книжку.

«Це ж треба! – здивувався Кононов, нині навіть торговки мають записні книжки».

– Ось він, наш Іван Денисович, – сказала вона і обдарувала Кононова усмішкою.

Той переписав телефон. Це була рідкісна удача – разом з номером йому стало відомо й ім'я та по-батькові власника тиру. Він від усієї душі подякував продавщиці і купив ще один чебурек, бо ті справді виявилися смачними.

– Ви і від мого імені його привітайте, – попросила торговка.

– Неодмінно, – пообіцяв їй Кононов.

Вистоявши неабияку чергу до телефону-автомата, Кононов набрав записаний номер. Йому відповів голос немолодий, але надміру веселий. «Інакше й бути не може на 9 травня», – подумав Кононов.

– Іван Денисович?

– Так, це я, – браво відповів голос.

– Обласне Управління внутрішніх справ вітає вас зі святом Перемоги!

– Спасибі, взаємно.

– З вами розмовляє слідчий Кононов! Я був би дуже вдячний, якби ви погодилися проконсультувати мене в одній дуже важливій справі. Це невідкладно! Як вас знайти?! – закричав Кононов у трубку, у якій раптово почувся свист.

– Завжди готовий допомогти, – відповів Іван Денисович, задоволений, що його персоною цікавляться. – Записуйте адресу!

Кононов із задоволенням відзначив, що до повідомленого місця можна досить легко дійти пішки.

Перевальцем Кононов дістався будинку Івана Денисовича.

Господар, на грудях якого красувалися блискучі ряди нагород, сам відчинив йому двері. Кононов поздоровив Івана Денисовича і вручив йому куплену в найближчому кіоску пляшку коньяку.

Атмосфера в квартирі була святковою. У кімнаті, обставленій у стилі кінця шістдесятих, за накритим столом сиділо не менше п'ятнадцяти осіб. «Однополчани», – так представив їх Іван Денисович слідчому.

Беселоці були в самому розпалі – грала гармонь і гості співали пісні.

Іван Денисович налив Кононову чарку самогону і підняв тост за міліцію. Під схвальні вигуки гості спустошили чарки. Кононов задумався над тим, як би йому, не затримуючись тут надовго, вивідати всю потрібну йому інформацію.

Коли був виголошений тост за танкові війська, він попросив Івана Денисовича приділити йому кілька конфіденційних хвилин. Той погодився, і вони, попросивши вибачення, вийшли на кухню.

– То що у вас за справа, Володю? – запитав Іван Денисович.

– Я розслідую вбивство. Мені вкрай необхідно перевірити алібі одного чоловіка, що, як мені стало відомо, був відвідувачем вашого тиру шостого травня приблизно між десятою і дванадцятою годинами. Це дуже важливо! – Кононов говорив чітко і ясно, як командир, що дає наказ.

Іванові Денисовичу він явно сподобався, йому було приємно допомогти в справі, де без нього не могли обійтися.

– Кажете шостого травня? До обіду я був закритий... Приходила така строга дама з податкової, перевіряла бухгалтерію. Щоб їй не заважали, я закрився...

– Гм... – Кононов відчув, як його розпирає дух перемоги. Ну тепер буде що сказати цьому пещеному адво-

катові. Бідна Наталя, по-моєму, справді впевнена в тому, що Гретинський невинний... – відзначив про себе Кононов. Власне, він не мав наміру «засадити» Гретинського. Просто хотілося реабілітуватися у власних очах після ранкового інциденту.

– Отже, ви стверджуєте, що в тирі весь ранок нікого не було.

– Ні, відвідувачів я не пускав. Щоправда, заходив один хлопчак, син мого найкращого товариша, я йому, звичайно, дозволив постріляти півгодини. Але його можна не брати до уваги.

– А як звати цього хлопчика? – поцікавився Кононов, радше для проформи, аніж задля цікавості.

– Мишко, Михайло Гретинський... – відповів Іван Денисович. – З його батьком, Леонтієм Петровичем, ми разом працювали колись у Кишиневі.

З хвилину Кононов мовчав, обмірковуючи почуте.

– От саме він мені й потрібен! – по паузі вигукнув Кононов, радісно і безтурботно, хоча насправді був дещо розгублений. Старі версії валилися, як картонні будиночки, а нових поки що не було. – До речі, він добре стріляє?

– У всякому разі краще мене. Старість – не радість. Мишко із сорока метрів з розладнаного спортивного пістолета вибиває тридцять на трьох патронах.

– Супер... – зачудовано, але не зовсім щиро мовив Кононов. Такі результати, чесно кажучи, могли б справити на нього враження років п'ять тому, коли Кононов вважав, що слідчий має працювати головою, а не руками. Відтоді багато води сплигло.

Ясна річ, Кононов був здивований, довідавшись, що Гретинський досвідчений стрілець. Це могло б слугувати обставиною, яке обтяжує вину, якби не алібі – в момент злочину обвинувачений перебував в іншому місці, а саме – в тирі Івана Денисовича. Одне з правил розшуку – обставини, які пом'якшують вину і ті, що обтяжують, завжди йдуть у парі. Воно завжди спрацьовувало, як і належить правилу.

– То о котрій Михайло заходив до вас?

– Та не пізніше одинадцятої. Дама з податкової саме тільки почала переглядати документи. Він, здається, заходив на базар, а вже потому завітав до мене. Принаймні, Михайло завжди так робить.

– І як довго він пробув у вас?

– Хвилин сорок. Більше йому не цікаво. У мене ж не полігон...

– Скажіть, Володю, невже Мишко щось накоїв? Він якось причетний до цього вбивства? – з неприхованою тривогою в голосі запитав Іван Денисович.

Кононов завагався з відповіддю. Сказати правду – означало зіпсувати свято фронтовиків. Довелося брехати.

– Тут така ситуація... убито його дружину. Ми, звичайно, не підозрюємо Михайла Леонтіївича, але всі версії треба перевірити. А у Мишка, до речі, є алібі. Це я так, для протоколу цікавлюся, – відповів Кононов.

– Значить, Марина... – з гіркотою в голосі мовив власник тиру. – І чого ця смерть забирає молодих. Ніби їй нас, старих, мало... Марина... Мишко так її любив... Я був у них на весіллі! Це, напевне, якась заздрісниця? От сволота!

– Саме це ми й з'ясовуємо, – відповів Кононов.

– У них завжди було чимало заздрісників, про них наклепи зводили, казали ніби Мишко через гроші на Марині одружився... Не вірте їм! А коли похорон був?

– Учора.

Кононов і Іван Денисович повернулися до гостей. Випили по чарці. Посидівши ще чверть години, Кононов попрощався з Іваном Денисовичем і пообіцяв зателефонувати йому, як тільки буде знайдено вбивцю.

– Я з тієї паскуди власноруч шкуру здеру! – пообіцяв Іван Денисович.

«Якщо убивцею все-таки виявиться Гретинський, доведеться відмовитися від даної обіцянки», – розмірковував Кононов, ідучи в Управління.

На травневі свята всі нормальні люди виїжджають

на природу – у ліс, до річки. У кого є дача – на дачу. А Кононов вимушений був відвідати Управління.

* * *

9 травня, 13.10

На роботі майже нікого не було. На чергуванні залишилися тільки ті, що проштрафилися, новачки і незамінні. Дисципліна, яка завше накульгувала, сьогодні шкутильгала на обидві ноги. Від вартових тхнуло пивом, начальники були напідпитку. Звичайно, більшість працівників Управління не брали участі у війні, але багато хто були синами, онуками, братами і сусідами фронтовиків. Кожна родина пишалася своїми героями і святкувала День перемоги. А Управління певною мірою теж було великою родиною, в якій мали місце свята.

– Вітаю, – гулькнув з-за рогу усміхнений Булавін зі слідами губної помади на щоках.

От кого Кононов не сподівався побачити тут сьогодні, то це його. Невідомо з якої причини Булавін відмовився порибалити, а вирішив провідати товаришів по службі. Слідчому страшенно не хотілося, щоб Булавін розпитував його про справи. Але уникнути цього не міг.

– Ну як там наш бандит? – запитав Булавін, маючи на увазі Гретинського.

– Поки ніяк, не зізнається, – відповів Кононов, відчувачи докори сумління, і додав: – Але все не так просто, у нього, виявляється, є алібі, та й з доказами туго!

– Та біс із ними... Докази, алібі! – махнув рукою Булавін і зник за дверима ліфта.

Слідчий подумав, що, якби Булавін та й решта начальства завше перебували в такому святковому настрої, працювати було б значно легше.

Кононов знав, що в залі, де звичайно проводилися наради і засідання, зараз накрито стіл із охолоджувальними і «зігрівальними» напоями, але, як не дивно, він не відчував ані найменшого бажання навідатися туди, хоча й був голодний. Замість цього він пішов

до свого кабінету з метою посидіти там годинку-дві, почитати старі газети і журнали. А найкраще було б відпочити – просто полежати у затишній ніші, де по ідеї мали зберігатися папки зі справами, рекомендаціями і довідками, а насправді стояла акуратно замаскована розкладачка з матрасом і ковдрою. Хотілося відпочити, сховавшись від усіх. Іти додому в слідчого бажання не було.

Але здійснити свій задум Кононову не вдалося: виявилось, що не тільки йому, але й Пельшу не сиділося вдома. Коли Слідчий відімкнув двері, то побачив Пельша. Той сидів на розкладачці, читав пресу і пив чай з термоса. Комп'ютер був включений, на екрані бігали туди-сюди мультиплікаційні крокодилчики.

– Удома не сидиться? – запитав Кононов, відчувачи розчарування й одночасно радість.

– Не сидиться, – невдоволено буркнув Пельш.

– Щось трапилося? – продовжував розпитування Кононов, якому не так уже й часто доводилося бачити напарника з такою кислою пикою.

– Нічого. Оленка сказала, що не піде за мене.

– Ну і добре. Знайдеш кращу за неї.

Пельш образився. Він не сподівався почути таку відповідь.

– Більш утішного ти нічого сказати не можеш... Залізний Феліксе, – огризнувся Пельш.

Кононова насторожило це прізвисько, що пролунало упродовж доби уже вдруге, ні втретє. «Раз – випадковість, двічі – збіг обставин, тричі – система», – любив повторювати його викладач логіки. З логікою Кононов дружив, але прізвисько йому не сподобалося.

– Вибач, Ігоре, – пішов на примирення Кононов. – Я не хотів тебе образити! Оленка гарна дівчина, вона мені подобається, я хвилююся за вас...

– Облиш, мені не потрібні твої вибачення, – роздратовано сказав Пельш, хоча насправді його гнів уже почав спадати.

Запальний і вразливий, він досить швидко відходив і був напрочуд великодушним. І Кононов знав це, тому запитав:

– Ти часом не на машині?

– На машині, – стримано, але вже більш лагідно відповів Пельш, який охоче погодився змінити тему розмови.

У Кононова визрів план, який за інших обставин, можливо, і не сподобався б йому, але даної миті він нічого іншого так не хотів, як здійснити задумане.

– І чого ми тоді тут сидимо як два бовдури? Поїхали на природу!

– Куди? – недовіжливо перепитав Пельш, що ніколи не сподівався почути таке від Кононова, якого всі вважали надміру працелюбним і занадто серйозним.

– Розвіємося, повітрям подихаємо... Така погода, – заливався солов'єм Кононов.

Пельш недовіжливо глипав очима і боявся щось сказати: чекав підступу.

– А заодно провернемо одне дільце...

– Яке ще дільце?

Кононов зрозумів, що необхідно прояснити ситуацію.

– Розумієш, Ігоре, у справі Рубіної чимало білих плям, але не це головне. Пам'ятаєш ту дачу в Горіховому, про яку ми недавно читали в заповіті?

Пельш ствердно кивнув головою, він починав розуміти, куди хилить Кононов.

– Наші ще до неї не добралися. Та й не дуже спішать. Немає бензину, водій занедужав. Може, ми самі туди навідаємося? А заодно і на природі побуваємо. Ти як?

– Поїхали! – напрочуд швидко погодився Пельш. – Усе-таки краще, ніж тут киснути. Тільки бензин – твій.

Пельш жваво встав, склав розкладачку і виключив комп'ютер. Коли кабінет знову набув робочого вигляду, Пельш запитав:

– Зачекай, а ключі в тебе є?

– У Гретинського конфіскували цілу зв'язку. Там, напевно, і від дачі знайдеться кілька. А якщо й ні, то що з того?

Заперечити цей сталевий аргумент не було чим. Пельш одягнувся, точніше, застібнув сорочку, і вони нишком хутенько втекли з Управління. Обом не хотілося потрапити комусь на очі і йти на сабантуй.

Стара Пельшева «копієчка» була непоганою машиною. Якщо, звичайно, машину розглядати як засіб пересування, а не як предмет розкоші і шанування. Її можна було досить швидко завести навіть у лютий мороз і їхати на ній за будь-яких метеорологічних умов. Пельш був від неї у захваті і доглядав її, як малу дитину.

– А далеко до Горіхового?

– Кілометрів тридцять, – прикинув на око Кононов, що схилювся над картою автодоріг району.

Насправді Горіхове було на цілих п'ятнадцять кілометрів ближче. До нього вела доглянута і на совість заасфальтована дорога. Ця обставина недвозначно натякала на те, що місце, яке збирались відвідати напарники, є досить респектабельним.

– Ого, – свиснув Пельш, коли з-за молодого соснячка вигулькнули двоє – і триповерхові будівлі, схожі на замки і палаци кримських ханів.

«Горіхове». Дороговказ з таким написом хлопці побачили у кінці соснового бору. Отже, до місця призначення вони дісталися досить легко.

Пельшу, який пишався своєю обізнаністю, було відомо, що одна з літніх резиденцій імператора Миколи II знаходилася саме в цьому районі, і він поділився цією інформацією з Кононовим. Проїжджаючи старим містком з поручнями, прикрашеними чавунним литвом, Кононов задивився у воду річки.

– Яка там у нас адреса?

І тут Кононов зрозумів, що промахнувся. Якраз адреси він і не запам'ятав.

– Нічого, – утішив його Пельш, – язик до Києва доведе. Тільки розпитуватимеш сам.

Пельш пригальмував біля жінки з бідоном.

Кононов запитав про Марину Рубіну. Молодиця розвела руками – мовляв, не знаю такої.

Наступного разу Кононову пощастило більше – чоловік на велосипеді вказав їм правильний напрямок руху.

Дача Марини Рубиної у порівнянні з іншими здавалася досить скромною. Нічого особливого і зайвого. Однак у всьому відчувався витончений смак їхньої господарки. Доглянуті дерева рідкісної породи, клумби з екзотичними квітами.

– Непогано, – прокоментував Пельш і припаркував автомобіль біля воріт.

Підходячи до хвіртки, Кононов подумав про те, що такий будинок цілком може мати свого сторожа, а це аж ніяк не входило в їхні плани. На ворітцях красувався дзвінок, і слідчий натис на кнопку.

Почекавши хвилин п'ять, непрохані гості прийшли до висновку, що сторож відсутній, через те комусь доведеться лізти через огорожу. Жереб випав Кононову.

– Володю, у тебе хоч посвідчення при собі? – Поцікавився Пельш про всяк випадок.

– Аякже, – буркнув Кононов. – Я без нього нікуди не ходжу.

Кононов легко перестрибнув через тин і відімкнув ворота. Пельш сів за кермо і повільно в'їхав у двір.

Стежечка, викладена керамічною вогнетривкою плиткою, привела їх до порогу будинку.

– Ключі є? – запитав Пельш. – Чи діятимемо позлодійськи?

Кононов витяг з кишені зв'язку, конфісковану в Гретинського, і став по черзі підбирати ключі. Провозившись десь чверть години, він усе-таки знайшов потрібний, точніше два потрібні ключі, і нарешті двері гостинно розчахнулися.

– Розташовуйся, відпочивай, – сказав Кононов, ніби він був тут хазяїном.

– Красно дякую, – підкреслено ввічливо відповів Пельш і потонув у подушках дивана.

Насамперед Кононов перевірів вміст холодильника. Витяг дві банки консервованих сардин, розпочату

пачку крекера і пакет томатного соку. Розклав трофеї на столі, розкрив складаним ножем сардини, надрізає пакет із соком і виклав печиво на обгортковий папір.

– Ігорє Анатолійовичу, прошу вас до святкового столу.

Пельш радів, немов школяр, що вперше утік з уроку. Він бігав по кімнатах, розглядав дивні речі, що висіли на стінах: ляльок, маски, гравюри й інший непотріб.

– Хвилиночку!

– Та не мадай нічого руками, може, там які-небудь речові докази, а ти затопчеш їх, як козел розсаду.

– Не вчи, сам знаю, – обурився Пельш, сідаючи до столу.

З великим апетитом хлопці накинулися на їжу. Сардини, щоправда, виявилися якимись прісними, ніби синтетичними, сік несолоним, а крекер страшенно кришився. Створювалося враження, що продукти виявляють спротив, не хочуть бути з'їденими. Наприкінці трапези крихт було більше, аніж на початку самого печива. І все-таки слідча група залишилася задоволена.

– Ну що, – сказав ситий Пельш, по-свинськи витираючи руки об скатертину, – я огляну сад, а ти, якщо хочеш, обдивишся все тут сам.

– Гаразд, – погодився Кононов і пішов оглядати спальню. Тиха затишна кімнатка. Першим ділом Кононов заглянув під матраци. При обшуках фахівці насамперед завжди заглядають сюди, адже схованки найчастіше влаштовують саме тут. На жаль, слідчий не знайшов нічого. Очевидно, спальню Рубіна і Грентинський використовували лише за призначенням.

У кімнаті, яка, мабуть, правила за кабінет, Кононов чекав сюрприз.

– Нічого собі! – мимоволі вигукнув він, хоча Пельш був далеко, гуляв по саду, насвистував і аж ніяк не міг чути свого начальника.

Кононов не сподівався побачити такий погром. Картина справжнього побоїща постала перед його очима. Усе було перевернено догори дном і, мабуть, ніхто на-

віть не робив найменшої спроби навести тут лад. Кабінет дуже контрастував зі спальнею, вітальнею і кухнею, де панувала чистота і кожна річ лежала на своєму, призначеному тільки їй, місці.

Кононов розумів, що це означало. У кабінеті хтось сторонній намагався знайти те, що господарі, на його думку, тримали саме в кабінеті. Шмон був улаштований аж ніяк не з метою меркантильної наживи. Тоді б викрадення не уникли коштовні речі, що спокійнісінько валялися на підлозі. Мабуть, злодія цікавило щось набагато важливіше.

Хоча, звичайно, погром могли влаштувати самі господарі. Але якось навіть у голові не вкладалося, щоб власники настільки вишуканого помешкання учинили таку наругу над власними меблями. Кононов акуратно пробрався на середину кімнати, намагаючись нічого не зачепити.

Шухляди письмового столу були висунуті, а папери та інше причадалля розкидано по підлозі. Кононов похапцем оглянув їх. Почуття розпачу охопило його: він не мав найменшого уявлення про те, що потрібно шукати.

– Як справи, Пінкертоне? – усміхнений Пельш з букетом конвалій перетнув поріг кабінету.

«Мабуть, як тільки виберемося звідси, побіжить миритися з Оленою», – подумав Кононов.

– Який жах! – театральні здійняв брови Пельш, обдивляючись безлад у кабінеті. – Коли це ти встиг усе перевернути?

– Це не я, – Кононов дивився на Пельша з докором.

– А хто?

– Кінь у пальто, зрозумів? – Кононова розпирала злість.

Пельш навшпиньки підійшов до стільця і сів.

– Що робитимемо, товаришу капітане?

– Шукатимемо! – скомандував Кононов. – Нам потрібні речові докази!

– Ясно, – проспівав Пельш і поклав конвалії на стіл.

Жодного папірця, що пролив би світло на причини скоєння вбивства Марини, Кононов не знайшов. Лише застарілі зведення витрат і надходжень матеріальних та грошових ресурсів, потрібних для функціонування будинку моди «Наталі» і його власниці. Листи, які було лінь читати, календарі, кошториси, фотографії показу високої моди, де всі з квітами, сміються і обіймають щасливу Марину.

– Таку кількість папір'яччя ми й до завтра не розгребемо, – стомлено мовив Кононов. – Гадаю, досить!

– Може, пошукаємо схованки.

– Це по твоїй лінії, – відповів Пельш, розглядаючи книги, зняті з книжкової полиці.

Кононов змушений був продовжувати обшук сам. Він залишив кабінет і почав огляд усіх підозрілих, на його думку місць: прощунав шашликовим шампуром усі щілини, попротикав шпалери, потупцював на усіх скрипучих мостинах і познімав дзеркала та картини.

Нічого, зовсім нічого.

– Володю, ану глянь сюди, – на порозі кухні з'явився Пельш. Він тримав у руках шкільний зошит бурякового кольору, що дуже нагадував студентські конспекти, які Кононову не раз доводилося клянчити перед іспитом на ніч під час навчання в інституті.

– Щось цікаве? – роздратовано запитав він: йому не подобалось, що його відволікають.

– Неймовірно, – інтригував Пельш.

– Ну?

– Це щоденник Рубіної. Щоправда, останні записи зроблені давно, але є багато цікавого. Мемуари залізної леді, – коментував Пельш, не відриваючи погляду від сторінок.

– Дай-но сюди, – наказав Кононов.

Пельш покійрно віддав зошит. Кононов глянув на дані на звороті обкладинки. Розпочато майже два роки тому, закінчено минулого року назад. Це трохи розчарувало його. Ідеально було б знайти що-небудь більш свіже, наприклад, опис подій останніх днів чи тижнів.

– Вибору немає, доведеться порпатися в минулому, – резюмував Кононов, перегортаючи сторінки, списані дрібним почерком Марини.

«...коли я зрозуміла, що він небайдужий до мене...», «...моє весілля – це справді щось надзвичайне...», «негідник якого ще світ не бачив!!!»

Кононов ніколи не читав чужі щоденники. «Ну що ж, доведеться почитати перед сном», – подумав він – іноді з обов'язку доводиться виконувати набагато неприємнішу роботу.

– Час повертатися, – Кононов вирішив припинити подальші пошуки.

Смеркло та й голод дошкуляв. До того ж улов виявився не таким уже й поганим: щоденник убитої – це неабияка знахідка.

Кононов забрав зі столу залишки крекера і порожні консервні банки – негоже залишати в чужому домі недоїдки взятих без дозволу харчів.

Уже перед виходом він оглянув пильним оком вітальню – а раптом щось найголовніше вони не угледіли?

Аж виявилось, справді, на світло-кавовому паласі, яким була застелена підлога у вітальні, з того боку, що ближче до виходу, залишився відбиток туфлі. Не його, Кононова, і не Пельша. Кононов носив 43-й розмір взуття, а Пельш – десь 44-й, не менший, а цей був приблизно 40-й чи навіть 39-й. Замалий як для чоловіка, хоча туфля, судячи з фасону, належала саме чоловікові. Слідчий запримітив у малюнку підошви, що викарбувався на підлозі, відбитки букв «М» і «О». Неважко було здогадатися, які були наступні літери, – «Монарх». Отже, власник туфлі був, найімовірніше, не з бідних. Кононов вийняв складну лупу і підніс до сліду збільшувальне скло. Так і є – назва фірми-виробника, слідчий угадав правильно. Бруд був не таким уже й засохлим. Можна було з упевненістю сказати, що минуло не більше доби з того моменту, як власник туфелі залишив вітальню. Аваладзе, напевне, був би втішений дедуктивними здатностями слідчого і, можливо, задля

жарту навіть відмовився б кілька разів зробити експертизу якихось дрібних речей. «Ти, Валодю, і сам усе знаєш», – сказав би він, кривляючись.

Запаливши всі наявні в кімнаті лампочки, Кононов перетнув її кілька разів у пошуках інших слідів. Але цього разу не знайшов нічого. Як і у вітальні, в кабінеті, на кухні. Очевидно, власник туфель завбачливо зняв їх, ставши на килим. Але перед тим випадково оступився. Не було ніякого сумніву в тому, що саме власник туфлі влаштував шмон у кабінеті Марини Рубіної.

– Ти чого застряв! Я вже думав, щось трапилося, – обурився Пельш, бо вже стомився від чекання у машині з включеним двигуном.

– Та наслідив хтось, а ми з тобою не помітили.

– Та це ж усе-таки дача, – розміркував Пельш. – Міг хтось і у взутті зайти...

– Однак не схоже, щоб це був слід когось із господарів.

Нарешті Кононов сів у машину. У нього в кишені лежав шматок килима, він відрізав його тупим кухонним ножом і дбайливо поклав у целофановий пакет. Машина мчала в напрямку міста. При світлі фар будівлі Горіхового ще більше скидалися на загадкові палади і замки. З вікон багатьох будинків чулася музика, а з подвір'їв і садків доносився запах шашликів.

«От буржуї!» – комічно закопиливши губи, сказав Пельш.

А думки Кононова були далеко. Він уявляв собі Наталю, адвоката, Гретинського, Марину Рубіну, яку тепер завдяки щоденнику, міг пізнати краще, ніж свою колишню дружину за три роки спільного життя. Раптом він скинувся: «З чого це я взяв, що якийсь щоденник, та ще й дворічної давнини, здатний розставити всі крапки над «і» у цій заплутаній справі. Можна подумати, що там написано, хто, де, як, чим і за що скоїв убивство».

Автомобіль ніби плів по безлюдній трасі, і Кононов відчув, як його хилить на сон. Однак він розумів, якщо дозволить собі задрімати, то не зможе діяти осмислено. І

хоча слідчий не мав невідкладних справ, з досвіду знав, що коли ситуація набуває найбільшого напруження, потрібно бути якомога зібранишим. Тому курив цигарку за цигаркою, щулячись від диму, і з усіх сил боровся зі сном.

Зворотний шлях видався йому значно коротшим, аніж дорога з міста до Горіхового. Утім, визнав Кононов, коли їдеш назад, так здається завжди.

Машина під'їхала до будинку Кононова. Пельш пригальмував біля під'їзду.

– Може, зайдеш, чайку вип'ємо? – запитав Кононов.

– Дякую, Володю, але мені треба їхати...

– Але ж сьогодні все-таки свято, у мене в схованці пляшка «Кремлівської», – Кононов запрошував як міг.

– Та перед Оленкою незручно, я сам завинив. Підуперпрошувати.

– Як знаєш. Може, іншим разом.

– Обіцяю, – усміхнувся Пельш.

Кононов зачинив дверцята машини, і Пельш чкурнув щодуху.

«От зірвіголово», – із заздрістю подумав Кононов, дивлячись йому вслід.

9 травня, 1944

Лавочка біля під'їзду та й увесь двір пустували. Мабуть, місцева молодь після інциденту з Наталею побоювалася потикати сюди носа.

Кононов мимоволі згадав учорашній вечір. «Усе так гарно починалося», – подумав він, зі смутком згадуючи, як уперше побачив Наталю Воробйову в оточенні неповнолітніх хуліганів. Потому пригадав і шикарне «Вольво», і сльози, і кривляння, і нахабне, пещене обличчя адвоката, і терпкий запах французьких духів.

Він не вивітрився ще й досі. Кононову здавалося, що всі речі в його квартирі просякли ними наскрізь.

«Треба буде запитати, якими парфумами користується Наталя», – подумав Кононов і усвідомив, що його цікавить не назва духів, а сама дівчина. Він уклю-

чив телевізор, покладав канали. Святковий концерт, новини, пустий фільм про сицилійську мафію, фільм про війну, ще один фільм про війну і ще один концерт.

Кононов вирішив дивитися новини, бо такі фільми стомлювали його. А він останнім часом і так мало відпочивав.

Від утоми Кононову навіть їсти перехотілося. Він повештався по кухні, поставив на плиту чайник і влігся на диван – традиційно слідчий проводив вечори саме так. Якщо, звичайно, не було чергувань.

Задзвонив телефон. Кононову не дуже хотілося брати до рук слухавку після вчорашніх дурнувятих розиграшів, але він пересилив себе.

– Товарише Кононов? – схвильовано запитав немолодий голос на протилежному кінці дроту.

– Це я. З ким маю честь говорити? – Кононов вирішив піти в наступ, щоб якомога швидше скінчити розмову.

– Прапорщик Котов. Володимире Михайловичу, я дзвонив вам цілий день, але...

– Мене не було. Що у вас? Розповідайте.

– Та я навіть не знаю, з чого почати... – бентежився Котов.

– З найважливішого, – відповів Кононов трохи роздратовано.

– Ну... – м'явся Котов, – взагалі, я чергував учора, стеріг Гретинського, а коли чергування закінчилося, пішов додому.

– Що з Гретинським? – Кононов налаштувався почути найгірше. Що його підслідний повісився або ще щось утнув.

– Усе гаразд. Читає. Я, власне, з іншого приводу телефоную.

– Я вас слухаю...

– Так от, коли я вчора вранці йшов на чергування, до мене підійшов чоловік у цивільному і попросив передати Гретинському записку. Пропонував великі гроші – майже мою піврічну заробітну платню.

– А ви?

– Відмовився. Я було подумав, що це перевірка якась, знаєте, як за старих часів... При Андропові... Мене двічі намагалися спіймати...

– То ви не передали?

– Ні. Як можна... Я знаю, чим такі справи закінчуються. Ти викликаєш своїх, а виявляється, що це їхні ж каверзи.

– А навіщо ви все це мені розповідаєте? – Кононову вкрай хотілося прискорити розумовий процес, що відбувається в голові прапорщика.

– Я розповів про все дружині. А вона розсміялася, каже, які перевірки в наш час? Я подумав і вирішив, що той, хто до мене підходив, пропонував справжні гроші.

– Цікаво, продовжуйте.

– Мені здається, що він міг не тільки до мене підходити, але і до когось з наших хлопців. Може, хтось і погодився передати записку.

– Дякую за цінну інформацію, Володимире Михайловичу. Скажіть, а хто ще має доступ до камери Гретинського?

– Старшина Сергєєв. Та й хто-небудь з наших міг би...

– Спасибі. Ви завтра чергуєте? – про всяк випадок поцікавився Кононов.

– Аякже.

– Тоді завтра я до вас підійду, розберемося, – запевнив прапорщика Кононов. – Спасибі, ви мені дуже допомогли.

– Завжди до ваших послуг, – відповів задоволений Котів. – На добраніч.

* * *

9 травня, 20.29

Кононов простояв біля телефону хвилин п'ять, обмірковуючи несподівані новини, отримані від совісного Котова. Звичайно ж, і в цьому Кононов був повністю

згоден із дружиною прапорщика, ні про яку перевірку не могло йтися – не ті часи. Це раніше високе начальство мало і гроші, і час на те, щоб перевіряти своїх співробітників на чесність і дотримання закону. У даному випадку місце мав звичайний підкуп: за гроші потрібного було передати записку Гретинському.

Кононов навіть не сумнівався, що таких, як Котов, одиниці і що, відчуваючи скруту у грошах, відмовитися від кругленької суми за дріб'язкову послугу зможе не кожний. Відтак можна було зробити припущення, що хтось, не побоявшись перевірок (про які молодь, скажімо, не має навіть уявлення), таки погодився передати записку.

Кононов був певен, що записка вже у Гретинського. Тепер слідчий розумів, чому так дивно поведився підозрюваний на останньому допиті. Не робив ніяких спроб виправдатися, хоча мав чимало козирів. Він словом не обмовився ні про тир, ні про те, що був у Наталі, ні про Івана Денисовича, що могло б полегшити його долю.

Справді, адвокат мав слушність. Тільки ідіот, що надивився мексиканських серіалів і дурнувятих детективів, може всерйоз підозрювати Гретинського – виправдань на його користь куди більше аніж звинувачень. А доказів, якщо бути щирим, узагалі немає. Єдине, чим міг дорікнути прокурор підозрюваному – це те, що той не заявив в органи правопорядку, причому не в ролі свідка події, а в ролі людини, яка виявила у власній квартирі труп. Та й сама ця обставина була вмотивована – Гретинського схопили через годину після того, як він, мов очманілий, вискочив з будинку. І взяли його, і Кононов пам'ятав це, у телефонній будці зі зламанною трубкою. До речі, усі телефони-автомати, на які вказав Гретинський, щоб підтвердити свої слова про те, що наполегливо намагався подзвонити в міліцію, виявилися справді зламаними, крім одного, його за день до перевірки полагодили мешканці будинку за свої кошти.

Отже, на якій підставі Гретинського тримають у в'язниці і мордують, як звичайного душогуба, Кононов тепер не міг збагнути. Він розумів, якщо за справу візьметься адвокат-професіонал, то гучного скандалу не уникнути. Булавін та інші начальники, які щодня твердять «саджай Гретинського, саджай Гретинського!» відразу ж сховаються в кущі і киватимуть на Кононова, мовляв він несумлінний, злобливий працівник, вирішив запроторити безневинного за ґрати, щоб піднятися службовими сходами на щабель вище. І що тоді відповідатиме Кононов? Що підозрюваний сам зізнався в убивстві? Припустимо, він так і скаже. Тоді адвокат закричить: «Слідчий Кононов так тиснув на обвинуваченого, що безневинний чоловік зізнався у скоєнні злочину, якого не чинив. Оце так м'ясник!» І нікому не прийде в голову запитати у вартових Гретинського, чи не передавали вони йому записок, які могли б вплинути на поведінку Гретинського і змусити його взяти на себе провину. Кононов дякував долі за те, що серед вартових трапляються такі чесні і безцінні прапорщики, як Володимир Михайлович Котов.

Але що ж було в тій злощасній записці, в існуванні якої Кононов уже не сумнівався. Хто її писав і з якою метою передавав? Ясна річ, якби вона містила абстрактні розмірковування, скажімо, на сімейні теми або щось подібне, не було б потреби вступити в змову з охоронцем. Отже, записку могли використовувати з метою погрози.

«Ясно, – зробив висновок Кононов, який після дзвінка Котова бачив усе в зовсім іншому світлі, – комусь на руку посадити Гретинського і зробити це якнайшвидше. Нічого не скажеш, не дуже приємно бути слухняним виконавцем чужої волі».

Якщо прийняти дані розмірковування, – підсумував Кононов, – то варто визнати, що Булавін найвірогідніше перебуває в змові з людьми, яким вигідно запроторити Гретинського за ґрати, інакше навіщо він так запопадливо ллє воду на їхній млин. Звичайно, Ко-

нонову не хотілося підозрювати Булавіна, свого безпосереднього начальника та й узагалі добропорядного й обов'язкового чоловіка, у змові з людьми, що не вирізняються ні порядністю, ні легальністю, але він був професіоналом, тому не міг не брати до уваги небажаний для нього варіант.

Зрозуміло, Гретинського хочуть посадити. Для цього невідомий, який представився Силінім, подзвонив у чергову частину. Що дзвонив не Силін, Кононов не сумнівався. Він злився на себе, що не здогадався про це раніше. Його невидимим супротивникам вдалося замести сліди, скерувати розслідування у хибному напрямку і заодно відняти в Кононова чимало дорогоцінного часу, який з успіхом можна було б використати на пошуки справжнього вбивці.

Але ким були ті люди, що затіяли весь цей маскарад задля однієї мети – спантеличити Гретинського й виправдати справжнього убивцю? Звичайно, ними могли бути тільки ті, кому відоме ім'я душогуба, що намагається уникнути відповідальності і тішитися своєю безкарністю. А можливо, – і цю версію не можна відхилити, – хтось зводив особисті рахунки з Гретинським і йому було начхати на убивство. Але в такому разі, як цей «хтось» міг довідатися про вбивство Рубіної з такою вражаючою оперативністю, яка навіть і не снилася хлопцям з Управління? Випадковість? Ні, у таке Кононову не вірилося.

Можливо, прихованими ворогами Гретинського рухала вигода. Але який зиск можна було мати з Михайла, який жив у Рубіної на пташиних правах і не мав за душею нічого, крім стареньких жигулів, нехай навіть і кольору «мокрого асфальту»? Стоп! Думки Кононова повернулися зовсім в інший бік – він згадав про заповіт. Вийняв його з папки, що лежала в дипломаті з учорашнього вечора, і ще раз уважно перечитав. Гретинському заповідано чимало – цього з лишком вистачило б Кононову, щоб залишити марудну і невдячну роботу, зайнятися яким-небудь бізнесом і насолоджуватися

життям. Щоправда, Кононов ніколи про таке навіть не мріяв.

«Цікаво, а кому все це дістанеться, якщо Гретинського запропорять до в'язниці?»

Кононов одразу згадав Ходоша і його припущення, що все перейде до рук Сапегіна, найближчого родича Рубіної, її зведеного брата.

Слідчий вийняв з папки особисту справу Рубіної, що, незважаючи на казенну мову, містила цікаву інформацію.

Батьків у Марини Рубіної не було – тобто вони були, але не дожили до дня вбивства єдиної дочки. Дітей Марина мати не могла чи не хотіла, але, так чи інакше, про прямих спадкоємців не йшлося. Тітки? Ні. Сестри і брати? Рідних сестер чи братів у Рубіної не було – але, як виявилось, був один зведений брат по батьку, якийсь Борис Сапегін.

Фігурою Сапегіна Кононов зацікавився. Адже саме йому, а не кому-небудь іншому, дістанеться левина частка спадщини Рубіної, якщо Гретинського визнають винним. Насправді Сапегін був Рубіним, але, одружившись, він узяв прізвище своєї дружини. Мабуть, стосунки між Рубіною і її зведеним братом були не найкращими, оскільки в тексті заповіту його ім'я навіть не фігурувало.

Отже, Кононову необхідно розшукати Сапегіна. А це було завдання не з легких. Він міг, наприклад, жити в Магадані, змінити прізвище вдруге, не прописуватися в купленій квартирі, не стояти на обліку у військкоматі... Звичайно, раніше шукати кого-небудь, знаючи лише ім'я по батькові і рік народження було набагато простіше – пошукова машина працювала злагоджено і без збоїв. Нині ж, щоб придбати фальшиві документи, не потрібно докладати зусиль, та й саме слово «прописка» має значення лише для людей старої закваски.

Якщо зробити припущення, що Сапегін був якось причетний до вбивства Рубіної, потрібно було визначити й те, що він мав бути добре обізнаним зі способом

життя Марини і зі змістом заповіту, а для цього потрібного було ввійти в контакт з нотаріусом.

* * *

9 травня, 21.02

Думаючи про те, як за найкоротший термін довідатися про Сапегіна якнайбільше, Кононов не чув телефонного дзвінка. Коли ж його вуха нарешті вловили трелі рідного телефону, він підійшов до апарату і зняв трубку.

– Алло?

На протилежному кінці дроту панувало мовчання. Кононов натиснув на важіль. Йому згадалися учорашні фокуси, і він вирішив дещо підняти собі настрій і викрити жартівників. Зробити це було нескладно.

Телефон задзвонив удруге, Кононов був певен, що зараз почує голос учорашнього віщуна про «повсталих мерців».

– Слухаю?

– «І повстануть мертві, і ходитимуть вони серед живих», – продекларував той самий заупокійний голос, що і вчора.

Будь-кого такі дзвінки могли б нажахати. Але Кононов був не з лякливих. Він знав, що страховисько завжди намагається натягти маску невинності. Так само як і немічний любить удавати з себе героя.

Кононов дав висловитися невідомому, а коли той замовк, акуратно повісив трубку і набрав номер чергової телефонної мережі міста, в обов'язки якої входило повідомляти телефонний номер, адресу і прізвище абонента, що зробив дзвінок, яким зацікавились органи.

– Третя, – відповів стомлений жіночий голос.

– Капітан Кононов. Мені хвилину тому дзвонили. Мене цікавить, з якого номера було зроблено дзвінок.

– Зателефонуйте через п'ять хвилин.

Усі зазначені п'ять хвилин Кононов по-хлоп'ячому тишився перемогою. Звичайно, невідомий міг дзвонити з телефону-автомата, у такому разі чергова повідомила б обліковий номер і адресу, де він розташований. Щоб

зловити жартівника, довелося б трохи помучитись. Нарешті довгі п'ять хвилин минули.

– Це знову капітан Кононов.

– На жаль, визначити номер не вдалося.

– Це ж чому? – здивувався Кононов, що вперше зіштовхнувся з подібною проблемою.

– Розумієте, – перепрошувала чергова, – є такі імпортні телефони, що в момент з'єднання абонента з АТС можуть викликати перешкоди, через те не можна навіть приблизно встановити номер.

– Дивовижно, – Кононов чув про таке вперше в житті. – Вибачте, а скільки коштує такий телефон і якої він марки?

– Ну, марки бувають різні, наприклад, «Панасонік люкс 132». А щодо ціни... – дівчина зам'ялася, – десь біля трьохсот доларів.

– Дякую, – Конов поклав трубку і відчув розчарування.

Він розумів, що розіграш з «повсталими мерцями» якось стосується справи Рубіної.

«Хоча, – міркував Кононов, – це може бути чиста випадковість. Багато дітей, відчуваючи безкарність, розважаються як можуть. Але ж двічі снаряд в одну вибоїну не потрапляє, отже, це не випадковість. Чому ж тоді дзвонять саме мені?»

РОЗДІЛ 5

9 травня, 22.18

Кононов був готовий заприсягатися на чому завгодно і кому завгодно, що не підійде більше до телефону ні за які гроші. Навіть якби йому пообіцяли шестисотий «Мерседес» за п'ятихвилинну розмову з Мерлін Монро, він однаково відмовився б.

Але, на його щастя, цього вечора спокій у кімнаті більше ніхто не порушував, хіба телевізор.

Кононов заварив чай, зробив три товстелезних бутерброди, з'їв їх з апетитом і почав вкладатися спати.

Він ліг у ліжку і вже зібрався виключити світильник, як раптом запримітив бурякового кольору зошит, про існування якого встиг уже забути. Щоденник Рубіної.

Звичайно ж, зошит був важливим документом, що мав велику цінність.

Кононов простягнув руку і взяв зошит зі стільця. На першій сторінці він побачив намальований олівцем чоловічий профіль. Технічно малюнок був виконаний бездоганно, принаймні, так здалося Кононову. Спершу він навіть засумнівався, чи це робота Рубіної. Але потім згадав, що за фахом вона модельєр і дизайнер, отже, повинна мати хист і до малювання. Уважно придивившись до портрета, Кононов упізнав Гретинського. Це його приголомшило.

Ретельно вивчивши профіль, Кононов зрозумів, чому не відразу розпізнав Гретинського: на малюнку той виглядав устократ одухотворенішим, спокійнішим і милішим, ніж у СІЗО. Що не дивно.

«Чоловік, якого жінка зображає на форзаці свого щоденника, напевне займає багато місця у її думках і душі», – відзначив про себе Кононов.

Потайні записи починалися описом подій дворічної давнини. Саме тоді Марина Рубіна зібрала колектив молодих симпатичних дівчат і юнаків і готувалася до показу весняної колекції, який, на її думку, мав «приголомшити і розумників, і дурнів, а заздрісників змусити битися в істеричі». І справді видовище планувалося грандіозне – подекуди на полях містилися калькуляції собівартості основних витрат, зроблені для простоти обрахування в національній валюті США. Суми вражали. Кононов навіть не уявляв, скільки грошей можна витратити на захоплююче, але все-таки пусте, як на його погляд, дійство.

Спеціально для цього показу будинком моди «Наталі» був оголошений молодіжний конкурс – із двохсот красунь і красенів, що подали заявки, потрібно було вибрати десять найкращих. Рубіна ділилася сво-

їми враженнями. Писала про свою нерішучість і протекціонізм, від якого її оскорило («Щогодини дзвінок від високопоставленої особи з клопотанням про свою племінницю, дочку, коханку, секретарку... Я відмовляю, вони ображаються»). Марину дивувала та обставина, як популярно нині бути моделлю, незважаючи на мізерні гонорари. Вона пишалася своєю фірмою, яку сама створила, надихала своїх колег на творчу працю.

Кононов усвідомлював, що витратив чимало часу на читання і вже час спочити, але не мав сил покласти зошит і заснути. Щоденник Рубіної був набагато цікавішим за авантюрний роман.

«Конкурс стомлював, але був цікавим», – писала Марина. Учасникам потрібно було підготувати кілька сценічних амплуа, зробити біля двох десятків пробних фотографій і навіть продемонструвати вміння танцювати. Марина з захватом описувала те задоволення, яке отримала від споглядання конкурсантив, серед яких траплялися справжні перлини, хоча було й багато непотребу. Однією з таких перлин, на подив Кононова, виявився Михайло Гретинський. Але найбільше вразило Кононова те, що Рубіна і Гретинський були знайомі ще до конкурсу.

Марина побачила його вперше за вісім років до подій, описаних у щоденнику. Театральна студія при театрі драми ім. Чехова, та сама, яку в студентські роки відвідував і сам Кононов (щоправда, це було за кілька років до того, як Рубіна одержала там посаду помічниці режисера), стала місцем зустрічі для майбутнього подружжя.

Тоді Гретинський був пацаном, а Рубіна – помічником режисера. Зовні різниця у віці відчувалася досить виразно. Стосунки між ними були виключно офіційними. Невдовзі Рубіна залишила студію, а кількома роками пізніше пішов звідти і Гретинський – подався до Інституту культури на відділення акторської майстерності.

Кононов устав з ліжка, налив чаю, глянув на годинник – пів на дванадцятю.

Чим займалися всі ці роки Гретинський і Рубіна, із щоденника не можна було зрозуміти, але було очевидно, що всі спогади, пов'язані з театральною студією і Михайлом постали перед Рубіною одразу, як тільки вона побачила Гретинського, який зі звичайного хлопака перетворився на справжнього красеня. «Він вийшов на подіум у костюмі тореадора, вдало стилізованого Корабельником. На ньому було чорне трико і крихітна жилетка, розшита бісером. Ставний, як Аполлон і граціозний, як Алкиной. Уже тоді я зрозуміла, що люблю його», – писала Марина і, судячи з почерку, рука її злегка тремтіла.

Неважко здогадатися, що невдовзі Гретинського взяли штатним співробітником будинку моди «Наталі». Кращі моделі заздрили йому, а злі язики на всі лади обговорювали стосунки, що незабаром зав'язалися між ним і Мариною. Але ніхто не міг дорікнути хлопцеві у тому, що він недостатньо гарний і задарма отримує гроші. Михайло ідеально підходив для займаної посади і міг претендувати на неї при будь-якому на чальстві. Це визнавали всі.

Кононова з першого дня знайомства з Гретинським цікавило одне делікатне питання, що зовсім не стосувалося справи, тому він його так і не поставив підозрюваному. Слідчому кортіло знати, хто зробив перший крок – Гретинський чи Рубіна. Цілком логічно було припустити, що Рубіна. Хіба зальотник і красунчик упадатиме за жінкою тридцяти з лишком років – хай навіть і красивою, доглянутою, але... Щоденник Марини дав вичерпну відповідь і на це делікатне питання.

Залицятися до Марини Гретинський почав через тиждень після того, як був оголошений результат конкурсу. І упав майже вісім місяців. «Мені так важко зважитися на відповідь, – писала Марина. – Мені боязко. Не хочеться бути покинутою, хоча жити самотньою ще гірше, здається, найправильніше – любити Михайла на відстані. Не для мене – для нього».

Гретинський задаровував її букетами небаченої краси. Вони відвідували найшикарніші ресторани, споживали найвишуканіші страви. Він познайомив її зі своїми друзями, що сповідували богемний спосіб життя. Вони купували цілий балкон в опері, майже як буржуа. «Ось як треба домагатися прихильності в жінок!» – з відтінком сорому зауважив сам собі Кононов: він згадав, як тричі дарував квіти своїй колишній дружині ще до того, як зробив їй пропозицію.

Настирливе залицання Гретинського розчулило Марину. Утім, на це пішло аж півроку.

Весь будинок моди жив плітками про Марину і Михайла. Їхні стосунки обговорювали всі.

Урешті-решт, після взаємних визнань і бурхливих плотських утіх, опису яких Кононов не знайшов у щоденнику, але в тому, що вони мали місце не сумнівався, Гретинському спала думка про одруження, якою він очоче поділився з Мариною.

«Сьогодні вночі Михайло запропонував вийти за нього заміж. Я розплакалася від несподіванки, – писала Марина. – У нас відбулася розмова. Я чесно сказала йому, якої думки стосовного цього. Пояснила, що ми не підходимо одне одному за віком, розповіла про свою хворобу і те, що, можливо, ми не зможемо мати дітей. Ще – про те, як люблю його і про те, як багато він для мене значить. Михайло погладив мене по голові, немов маленьку дівчинку, і сказав, що приймає все сказане мною, хоча багато з чим не погоджується, все одно хоче одружитися на мені. Пообіцяв, що любитиме мене більше за самого себе. Він назвав мене єдиною жінкою в його житті й дав слово ніколи не згадувати про різницю у віці. Він сказав: «Ти подобаєшся мені набагато більше, ніж усі ці двадцятилітні дурепи, яким від життя не потрібно нічого, крім сексу і грошей». Звичайно ж, я погодилася. Можливо, я припустилася помилки? Не знаю, та мені байдуже. Якщо доля відвела мені лише один місяць щастя, я не відмовлятимуся від нього. А все, що буде по тому, прийму без нарікань».

Невдовзі Гретинський і Рубіна відсвяткували весілля. «Я хотіла, щоб усе було скромно і тихо, але, мабуть, галасливої вечірки не уникнути...» – сумувала Рубіна. Її побоювання справдилися. Ресторан «Голубий Дунай» був закритий на два дні. «Нічого не вдієш, – пояснювали халдеї отетерілим і розчарованим відвідувачам, – у хазяйки весілля...»

Змінювати своє прізвище на чоловікове Рубіна після деяких вагань відмовилася. «Спершу я дуже хотіла. Адже це так милозвучно – Марина Гретинська. Набагато краще, ніж Марина Рубіна». Але все ж ділова жінка, що вирізняється тверезим мисленням, узяла гору над романтично налаштованою нареченою. Та воно й зрозуміло – навіщо витрачати час і кошти на переоформлення документів?

Після весілля в квартирі Марини молодята зробили ремонт на західний манер, купили нові меблі. Ясна річ, за кошти нареченої, яких вистачило б і на більш грандіозніші проекти. «Михайла дуже непокоїть фінансовий бік нашого життя. Я бачу, як він страждає. Соромиться моїх грошей. Це й не дивно, адже стільки гидоти говорить позаочі про наш шлюб. Навіть мені, глухій і сліпий до всього, що відбувається в кулуарах, це неприємно, а Мишко такий чутливий...»

Перші тижні після весілля Гретинський приходив на роботу, за словами Марини, «чорніший чорної землі». І не дивно. Те, що раніше називали «гідним осуду зв'язком», тепер трактували як «ганебний шлюб». Проте на стосунках молодят це, очевидно, не позначилося. «Я роблю все, щоб оточення, вороже і заздрісне, якомога менше тиснуло на нього. Якби я могла, запропонувала б Михайлові переїхати куди-небудь. У інше місто чи за кордон. На жаль, поки це неможливо – на карту поставлено все. Не можна ж віддати справу усього свого життя на поталу цим нікчемам», – міркувала Марина, яка знаходила в собі сили поводитися так, ніби нічого особливого не відбувається.

Кононов прикурив ще одну цигарку. У хід пішла третя за день пачка. Щотижня Кононов давав собі обіцянку урізати добову дозу цигарок. У періоди відносного спокою йому це навіть удавалося – потреби зменшувалися до однієї пачки і якийсь час трималися на цьому рівні. Це вселяло надію, і він періодично починав усерйоз думати про те, щоб зовсім кинути курити. На жаль, затишшя ніколи не триває довго. Отож, під час напруженої роботи Кононов знищував цигарки з подвоєною енергією. Три пачки в день він викурював під час усіх чотирьох днів розслідування убивства Рубіної. «Зате, – виправдовувався перед собою слідчий, – я мало їм і майже не п'ю. Принаймні, хоч чимось мій спосіб життя наближається до здорового».

Коли Кононов докурював цигарку, на уявну сцену зненацька вийшла Наталя Воробйова. Щоправда, її ім'я згадувалося і раніше. «Вона така мила, не знаю, що б я робила без неї...»; «Де мені взяти сил, щоб любити Наталю так само, як вона мене...» Із записів Марини ставало зрозуміло, що Наталя була майже єдиною у її близькому оточенні людиною, яка схвалювала зв'язок Марини з Гретинським і їхній шлюб. «Мене всі засуджують і ніхто не розуміє. Лише Наталя спроможна відчувати усі мої переживання. Спасибі їй за це», – щиро зізналася Марина у своєму щоденнику.

Кононов згадав Наталю і сцену біля під'їзду, їхнє непорозуміння і дивний сон, що розвіявся вранці, як дим.

З появою Наталі Кононов відчув, що його інтерес до подій, описаних у щоденнику, зріс. Йому було цікаво читати не тільки як слідчому, але і як чоловікові.

Хоча приємного для нього, як для чоловіка, в тексті було мало. І ось чому.

Через якийсь час після весілля Марина стала підозрювати, що Михайло, який, як і раніше, трепетно ставився до неї, почав їй зраджувати. Вона відразу ж відчувала це, хоча, як свідчив життєвий досвід Кононова, обманута жінка майже завжди довідується про зраду останньою. Марина не стала влаштовувати сцен ревності.

щів. «Мені байдуже, хто вона, хоча прикро, що це сталося. Я не маю права вимагати від Михайла дотримання вірності. Вимагати такого від молодого красеня, що перебуває в розквіті творчих сил, було б нечесно, хоча від будь-якого іншого чоловіка – теж. Вірні однолюбії зустрічаються тільки в красивих казках і бразильських серіалах. І все-таки серце моє стискається, коли я думаю про те, що Михайло сьогодні був не зі мною».

Марина з усіх сил намагалася демонструвати Михайлові свою терпимість. Гретинського мучили докори сумління, і він подвоїв увагу до Марини, ставився з підкресленою ніжністю і теплотою. «Я не можу ні в чому дорікнути йому».

Як не дивно, цього разу колектив будинку моди нічого не запідозрив – ніхто навіть не здогадувався про потаємний зв'язок Гретинського. За ним закріпилося прізвисько «любителі антикваріату», й інтерес до пари Михайло-Марина почав поволі спадати. Словом, ніхто навіть не здогадувався, що в Гретинського є коханка.

І хто ж була ця щасливиця? Нехто інша, як Наталя Воробйова.

Про це незабаром стало відомо Марині. «Я не чекала такого. Наталочка, моя любов, моя найкраща подруга... Хоча, що тут дивного? Ми так із нею схожі, наші смаки повністю співпадають, хіба дивно, що їй так сподобався Михайло і вона не змогла встояти перед такою спокусою? Можна зрозуміти і Михайла. Ми подібні з Наталею. І зовнішньо, і внутрішньо. Якщо він полюбив мене, то, звичайно, відразу, можна сказати автоматично, полюбив і її. Крім того, є ще одна обставина, що не дає мені ніякого морального права засуджувати їх – вони майже ровесники і цвітуть, немов троянди, горять любовним полум'ям такої сили, яка можлива тільки в молоді роки. Для мене ці роки, на жаль, уже далеко позаду».

Марина Рубіна була мудрою жінкою. Мудрою і розважливою. Вона розуміла, що якщо розповість усе, відоме їй, Наталі чи Михайлові, то втратить їх обох. Навіть якщо не влаштовуватиме сцен. І Наталя, і Михай-

ло, будучи людьми порядними, не зможуть перебувати поруч з Мариною, знаючи, що завдають їй болю. І Марина тайлася, спостерігаючи за ходом подій.

«Сьогодні вночі Михайло сказав мені, що ніколи не покине мене, що хоче мати дочку, схожу на мене. Я, як і годиться в таких ситуаціях, відповіла, що хочу сина. Це було дуже зворушливо. Я довго не могла заснути. Усе думала про нього, про Наталю. Може, треба буде все-таки сказати йому? Ні, це зруйнує все. Я залишуся зовсім сама. Життя без Наталі, так само як і без Михайла, я не уявляю», – призналася Марина.

За вікном загарчав грім. Грізно і зловісно. Починалася гроза. Перша гроза у цьому році після морозної затяжної зими. Гроза асоціюється з очищенням, є символом нового. Але замість радості Кононов відчував на душі моторошне заціпеніння.

Гортаючи сторінку за сторінкою, Кононов починав дедалі краще розуміти, яку величезну роль в особистому житті Марини відіграла Наталя Воробйова. До Наталі Марина відчувала не просто дружні почуття, а щось на зразок платонічної любові. Марина, можна сказати, удочерила дівчинку з украй неблагополучної родини. Усіляко сприяла її професійному росту – саме завдяки Марині Наталя зробила запаморочливу кар'єру акторки і манекенниці. Довгий час, майже до самого весілля Марини, Наталя жила з нею, незважаючи на те, що вже давно могла самостійно зняти квартиру... Однак після весілля Рубіної, дівчина переїхала у власну квартиру, обладнану і умебльовану при безпосередній участі Марини. Вони, як і раніше, часто зустрічалися. Наталя була коханкою чоловіка своєї подруги, а та робила все, щоб уникнути дилеми вибору між чоловіком і поєстрою. У Марини не було і крихти ненависті чи злості стосовно Наталі. Хіба що невимовна туга.

«Якби можна було жити втрюх... – мріяла Марина, – це було би просто чудово. Коли б ми жили в древній Індії чи хоча би в Арабських Еміратах, як багато проблем, що постали переді мною, вирішилися б самі

по собі!» Кононов подумав, що слова Марини не позбавлені глузду.

Однак одного прекрасного дня таємницю, якої так боялися всі, було викрито.

«Учора Михайло прийшов додому набагато раніше, ніж звичайно. Приніс із собою пляшку чудового флорентійського мартіні і відразу сказав, що хоче, щоб цей вечір ми провели вдвох. Потім запропонував мені випити. У мене було повно невідкладних справ і зустріч у клубі «Срібний Дощ», але я все скасувала, оскільки відчувала, що має трапитися щось надзвичайне. Я була, ніби натягнута струна, але намагалася поводитись безтурботно. Михайло усе підливав і підливав у мій келих вина, ніби хотів напоїти до безтями. Коли мартіні було майже випито, він включив магнітофон і запропонував мені потанцювати. Я охоче погодилася, хоча танцювати з ним завжди важко. Він рухається занадто добре, і я почуваюся поруч з ним школяркою. Танець плавно перейшов в обійми і ми, цілуємись, упали на килим. Я забула про все. Розтанули тривоги і турботи. Я засинала, просиналася, цілувала Мишка, він душив мене в солодких обіймах, і я мріяла тільки про одне – щоб це продовжувалося вічно. Стрілки годинника показували за північ. Коли ми перемістилися на диван і закурили, Михайло подивився мені у вічі і сказав: «Я розстався з Наталею». Від цих слів я мало не зомліла.

Кононову забило дихання. Такі прості слова, як «мартіні» і «солодкі обійми», розбурхали його уяву. До кінця зошита залишалося сторінок десять, він вирішив неодмінно дочитати їх до кінця.

Закінчився вечір, описаний Мариною, ще більш загадково, ніж почався.

«Я не знала, що сказати у відповідь. Брехати, робити вигляд, що я не знаю про зв'язок Мишка і Наталі, я не могла – не хотілося позбавляти щирості цей чарівний вечір. Сказати щось на зразок «нарешті!» або «яка я рада» було теж негарно. Я вважаю почуття Михай-

ла, і не хочу, щоб він знав, як багато страждань мені приніс. Я не хотіла чинити, як звичайна пересічна жінка. Саме тому я мовчала мов риба. Нахилилася до його красивих, мускулистих грудей, геть-чисто позбавлених огидного жорсткого волосся, і поцілувала в сосок. «Я люблю тебе», – це все, що я могла протиставити його жорстокому визнанню, і це була чистісінька правда. Він обійняв мене, і ми поцілувалися. Раптом відчинилися двері і на порозі кімнати з'явилася Наталя, чарівна і напівгола, немов чарівна мавка. Мабуть, вона відкрила двері своїм ключем, яким після нашого весілля жодного разу не скористалася. Зрозуміло, вона знала, що за розмову ми ведемо. Я, мабуть, забагато випила, тому не подала жодних ознак подиву. Та я і справді не здивувалася. Поява Наталі була сприйнята мною як щось само собою зрозуміле, як щось дуже доречне і вкрай приємне. Михайло, здається, чекав її і, побачивши, теж не здивувався».

Знову загримів грім. Його гуркіт розбудив би мертвого, але Кононов, захоплений читанням, лише повернув голову у бік вікна. Однак розсудливість все-таки змусила його піднятися і зачинити балконні двері.

Заінтригований украй, він знову взяв у руки щоденник. «Наталя ввійшла граційно і плавно. На ходу скинула із себе сукню, декольтовану майже до пояса, яку я одразу впізнала. Це був виріб торішньої пляжної колекції з аквамаринового трикотажу. Зняла туфлі, глянула на Мишка лагідно і м'яко, сіла на ліжко. Ніжним і плавним рухом забрала з мого стегна руку Михайла і поцілувала мене в губи. Вона пахла «Дюною», на вустах відчувався присмак кримського мускату... Ця ніч була найкращою в моєму житті...»

«Отакої!» – Кононов не чекав такого повороту подій. Тепер він бачив Наталю в зовсім іншому ракурсі.

Кононов не був ні моралістом, ні пуританином. Щоправда, ніколи не дозволяв собі нічого, що виходило б за рамки пристойності. Не тому, що вважав це ганеб-

ним. Просто йому ніколи, ніколи в житті не представлялося такої можливості. Він ще раз перечитав останній абзац.

Йому згадалося все, що чув чи читав про сапфічну любов. Якись уривки фраз, фрагменти текстів, прочитаних і почутих у різний час. Щось про Мерлін Монро, про Марину Цветаєву. Він думав про Наталю. Безумовно, тепер вона подобалася йому ще більше.

Після танцю втрюх читати щоденник стало нудно: після описаної сцени будь-яка інша здавалася пісною.

Кононов дочитав останню сторінку. Як виявилось, Гретинський і Наталя припинили після тієї пам'ятної ночі будь-які інтимні стосунки. Взаємовідносини між Наталею і Гретинським залишилися дружніми, хоча стали набагато прохолоднішими. Наталя ж і Марина спілкувалися, як і раніше, ніби нічого не сталося.

Кононов закрив зошит і подумав про те, що якби люди мали можливість хоча б раз на тиждень читати з десяток сторінок подібних щоденників, відпала б будь-яка потреба купувати художні книги. Він шкодував, що, будучи в Горіховому, недооцінив художню вартість документа і те, наскільки він міг прояснити ситуацію і допомогти вести розслідування. Напевно щоденник мав продовження. Малоімовірно, щоб така творча і артистична натура перестала писати. «Можливо, – розмірковував Кононов, – варто було б пошукати другу частину?»

Раптом він згадав про відбиток чоловічого черевика і перевернуто догори дном дачу Марини. Можливо, невідомий чоловічок з маленьким розміром ноги шукав свіжі записи, де викладені у всіх деталях радісні і неприємні події останніх днів? На превеликий жаль, слідчий Володимир Кононов не міг дати вичерпну відповідь на це питання.

За вікном усе ще бешкетував грім. А дощ чомусь барився з приходом. Кононов вимкнув світильник і поринув у сон.

* * *

10 травня, за межею вічності

У ніч на десяте по місту розгулював буревій. Дощу так і не було. На небі під акомпанемент апокаліпсичного грому зухвало без упину витанцювали звивисті блискавки. Вітер рвав молоде листя акацій.

Кононову снилося, що він прокинувся і лежить горілиць, спостерігаючи за тим, як жовті спалахи опромінюють кімнату і на стелі з'являються багатолікі тіні – відображення віконних рам.

Слідчий устав, ступив крок і наткнувся на стілець, по-дитячому зойкнув від болю, забивши пальці. Дошкутильгав до балкона, виглянув на вулицю. Грім дужчав. Небо затигло хмарами. Удар блискавки змусив Кононова здригнутися і відступити назад. На кухні вітер відкрив квартиру. Слідчий пішов зачинити її. Переступив поріг і клацнув вимикачем. Світла не було.

Але спалахи блискавок достатньо освітлювали приміщення. Кононов глянув на стіл: поруч з недопитою чашкою лежав щоденник Рубіної. Вітер так швидко перегортав його сторінки, що ті вигнулися півколом і утворили дивовижне віяло.

Слідчий зачинив квартиру, однак сторінки продовжували ворухитися.

Кононов засинав і просинався. Але впродовж усієї ночі цей епізод снівся йому кілька разів поспіль. Він уставав, йшов до балкону, потому зачиняв квартиру, а щоденник ніяк не міг угамуватися.

* * *

10 травня, 8.30

Я прокинувся геть спустошеним. Простирадло було мокре від поту, голова, гуділа, як резонатори в стінах собору під час звучання органа.

Неймовірна реалістичність сну, його невідбутна циклічність і повторюваність (я збився з рахунку скільки разів уставав, виходив на балкон, йшов на кухню, на-

магався запалити світло і ціпенів, побачивши, як ворущитися щоденник) мене просто замучили.

У першу чергу я перевірів усі вимикачі в квартирі, переконався в їхній справності і лише потому поліз під душ.

Потроху прийшовши до тями під струменями холодної води, я подумав, що Пельш, вислухавши мою оповідь про сон, мабуть, зауважив би: «Женитися вам треба, пане слідчий». «Одружуватися чи ні, – подумав я, насвистуючи єдину, яку вмів, мелодію з «Кармен», – а от пофліртувати не завадило б».

Я до червона розтерся махровим рушником і... вийшов на балкон, хоча за ніч ця дія встигла мені смертельно набриднути.

Двір був завалений зламаними гілками. Оскільки нашому двірникові, як і більшості двірників країни, давненько не видавали заробітної платні, прибирати їх він не збирався. Залишалося єдине – сподіватися на високу свідомість громадян.

Снідаючи нашвидкоруч, я розмірковував над інформацією, яку мав. Насамперед мене хвилювала остання розмова з Гретинським. Неправда. Я увесь час думав про Наталю. Уранці десятого травня я нарешті збагнув, що безтямно закохався з першого погляду.

Саме тому я вирішив зробити все можливе, щоб довести собі, Булавину, всьому світові, що Гретинський не винен. Незважаючи на те, що він, схоже, мій більш щасливий суперник. Незважаючи на те, що вважав його своїм суперником, який має достатньо козирів: молодість, красу, гроші (заповіт Рубіної!). Мені найбільше хотілося, щоб Наталя зрозуміла, що я не безжалісний робот, який автоматично виконує накази начальства, не має Бога в серці і мріє тільки про одне – якомога більше безневинних людей запроторити за ґрати, а класний мужик, у грудях якого палахкотить незгасимий вогонь Прометея.

Тієї миті я відчував себе Роландом, хоча ні, Ланселотом у ментовському кашкеті.

10 травня, 9.33

Атмосфера у СІЗО, як завжди, пригнічувала. Я пред'явив своє посвідчення «головному крутієві», як назвав би охоронця колишній Бенефіцій Лемент, у супроводі конвоїра минув дві пари ґратчастих дверей, пройшов довгим коридором, наприкінці якого було ще двоє таких самих дверей, спустився сходами,¹ що замість поруччя мали щільну решітку, і, нарешті, дістався до ізолятора.

Гретинський займав цілком пристойну камеру, призначену для одного в'язня. На столі височів стосик книг. Жан Жені, М. Кузьмін, Є. Харитонов... Цих авторів я не знав.

Сам Гретинський лежав, повернувшись обличчям до стіни, і відреагував тільки на оклик конвоїра. Встав і, дивлячись потускнілими, байдужими очима прямо перед собою, мовив: «Підслідний Михайло Гретинський».

Я відпустив конвоїра.

– Дозвольте? – запитав я, указуючи на лежак.

Гретинський замість відповіді знизав плечима.

Я сів, закинув ногу за ногу. Гретинський відійшов у протилежний кут (на відстань приблизно двох метрів від мене) і сперся на стіну. На його обличчі не було ні подиву, ні невдоволення з приводу мого, як мені здавалося, несподіваного візиту.

– Ви б сіли, Михайле. У ногах правди нема, – сказав я, вказуючи на лежак поруч із собою.

– Боюся, безпосередня близькість такого закоренілого кримінальника, як я, зашкодить такому охоронцеві правопорядку, як ви, – наголошуючи на кожному слові, мовив Гретинський. Було помітно, він хотів ущипнути мене, але його природжене почуття такту згладило контроверзу.

– Нічого, у мене така робота, – байдуже сказав я і мимовільно став учасником рольової гри «безсторонній слідчий і зухвалий підслідний».

Гретинський сів. Звичайно, за правилами розпоча той ним же гри це був необачний крок: могло здатися, що він спасував, хоча насправді кожен жест його говорив: «Ви можете робити з моїм тілом усе, що вам заманеться: садовити, стріляти... Моя внутрішня воля не зазнає від цього ніякого збитку. Я вільний».

– Зазвичай, перед тим як говорити з підслідним, я заздалегідь вибудовую подумки схему розмови. Якщо ж ідеться про звичайний допит, я керуюся посадовою інструкцією, – Гретинський криво посміхнувся; добре що хоч так – і за допомогою наявних доказів і свідчень домагаюся від підслідного визнання. Хочете вірте, хочете ні, але я не знаю, як мені вести з вами бесіду.

– Бесіду? Хотілося б знати про що? Я написав зізнання, від жодного зі своїх слів відмовлятися не збираюся, на суді, запевняю вас, я розповім усе з найменшими деталями так, що жоден, навіть найкращий, адвокат не зможе виправдати мене. А розмовляти нам нема про що. Сподіваюся, ви вже передали справу своєму начальникові?

Гретинський уперто дивився убік. Гадаю, задля того, щоб не вказати мені своєї ненависті.

– Ні, Михайле, – сказав я. – Ваші показання не включені в справу.

Я замовк. Мені було цікаво побачити його реакцію.

Гретинський деякий час сидів нерухомо, потім глянув мені у вічі. У його погляді не було ні ненависті, ні, як я сподівався, радості, лише тривога. Саме ця обставина змусила мене визнати правоту Наталі і ще раз переконатися в справедливості власних припущень.

– Як? Ви часом з глузду не з'їхали?

– Ні, Михайле. Чесно кажучи, створюється враження, ніби маку наїлися ви. Ну скажіть на милість, навіть нормальній людині обмовляти себе? Я розмовляв з Наталею, з Іваном Денисовичем і з вашими сусідами – усі в один голос твердять, що ви не винні. Та й доказів проти вас немає.

Про щоденник Рубіної я не обмовився жодним сло-

вом: не хотілося згадувати зайвий раз нічний кошмар і бентежити Михайла знанням інтимної таємниці, яку я подумки назвав «танці утрюх».

– Таким чином, – продовжив я, – справа ще не закрита. Що ж до ваших показань, – я поліз у кишеню і дістав кілька складених вчетверо аркушів паперу, – то вони перед вами.

Я розклав їх і простягнув Гретинському.

– Громадянине Гретинський, ви упізнаєте свій підпис? – запитав я, дивлячись на його тремтячі руки.

– Авжеж, – оторопіло відповів він.

– Так-от, волею наданою мені владою, я денонсую усю вашу белетристику.

Сказавши це, я блискавично забрав у нього аркуші, дістав із задньої кишені штанів запальничку і підпалив їх. На кам'яну підлогу камери, корчачись від вогню, упало папір'яччя – неправда про убивство Марини Рубіної.

Гретинський дивився на мене, як на божевільного.

– На біса ви це зробили? – запитав він, ковтаючи слова так, ніби хотів позбутися кістки, що застрягла посеред горла.

– На біса? – перепитав я. – Усупереч поширеній думці про те, що більшість представників виконавчої влади продажні, серед них іноді трапляються, уявіть собі, досить порядні і чесні люди. Я розумію, Михайле, що комусь вигідно вас посадити. Цей невідомий – найвірогідніше зведений брат Марини Сапегін. Але це не все, я переконаний у тому, що за його спиною стоїть якась могутня організація, яка не пошкодує ні сил, ні грошей, аби запроторити вас за ґрати. Вони ж погрожували вам, Михайле?

Гретинський ледь помітно кивнув. Тепер я був абсолютно впевнений у тому, що йому погрожували і він боявся своїх недоброзичливців більше, ніж виправної колонії суворого режиму. Його залякали настільки, що навіть тут, у камері, він боявся говорити, щоб його не почувли. Хто? Та хто завгодно. Страх стимулює уяву

краще за героїн. Усвідомлюючи ситуацію, в якій опинився Михайло, я нахилився до його вуха і заговорив майже пошепки.

– Я вас розумію, Михайле. Зрозумійте і ви мене. І з обов'язку служби, і просто як нормальна людина, я зацікавлений у справедливому вирішенні справи. Я хочу знайти справжнього вбивцю і захистити вас від мафіозі.

В існуванні мафіозної організації я був упевнений на сто десять відсотків. Гретинський не витримав. Тягар останніх днів став для нього заважкий. Він заговорив так само тихо, як і я:

– Вони погрожували взятися за Наталю, якщо я відмовлюся визнати провину.

Це був удар нижче пояса. На якусь мить я пошкодував, що спалив показання Гретинського і почав удавати з себе Клінта Іствуда.

– У якій формі вам передали повідомлення?

– Це була записка, надрукована на друкарській машинці.

– Хто вам її передав?

– Не знаю. Нас вивели на прогулянку, а коли я повернувся у камеру, вона була вложена в одну з цих книг, – він кивнув у бік столу.

– Ви зберегли її?

– Звичайно, ні. Це була їхня вимога – обов'язково знищити.

– Е-хе-хе, Михайле... – сказав я, не витримавши, на весь голос.

– Та ж тут двічі на добу роблять огляд. А якби записку знайшов хтось із ваших непідкупних (на цьому слові Михайло зробив іронічний наголос) співробітників? Танцюючи під чужу дудку, треба бути послідовним і танцювати до забуття.

Добре. Добре принаймні те, що він розговорився.

– Розумію, – я знову заговорив пошепки: – Скажіть, Михайле, а ви могли б якомога більш точно відновити зміст послання?

Гретинський одразу спохмурнів.

– Це щось змінить? Що ви можете мені запропонувати? Ви спалили мої визнання. Звичайно, приємно бачити перед собою чесну людину. Але який мені зиск з вашої чесності? Вони позбавили життя Марину, а тепер погрожують убити Наталю?

На жаль, більшість людей ототожнюють мафію з непоборним монстром. Такому сприйманню значною мірою у вісімдесяті роки сприяв італійський кінематограф. Тієї миті я навіть зробив парадоксальне припущення, що фільми на зразок «Спрута» трансливалися по нашому телебаченню за вказівкою вітчизняної мафії. Подумки я усміхнувся.

– Михайле, людей зводить зі світу не мафія, не сифіліс і не п'яний водій на КАМАЗі, а власна дурість, неусвідомлене прагнення смерті. Якщо ми усі – я, ви, Наталя і мої надійні, підкреслюю, надійні друзі з Управління – візьмемося за ваших ворогів, ми їх, безсумнівно, приберемо до нігтя.

Михайло скептично зміряв мене з ніг до голови. Потер ніс – такого раніше я за ним не спостерігав. Подивився праворуч, ліворуч, на загразоване маленьке віконце під самою стелею.

– Вам подобається Наталя. – Сказав він тоном Булавина, радше ствердно, аніж питально.

– Подобається, – погодився я.

– Ви докладете всіх зусиль, щоб врятувати її?

– Даю слово, – вперше, ведучи дізнання, я почував себе підслідним.

– У вас є ручка і папір?

Я дістав усе необхідне. Гретинський сів за стіл, поклав книги на підлогу і відтворив текст переданої записки:

«Зізнайся в убивстві Рубіної. Негайно. Інакше Наталі не жити. Не намагайся нас обдурити, інакше Наталі не жити. Знищ прочитане, інакше Наталі не жити. Представники підпільного угруповання».

– Це дослівний зміст записки, – прокоментував Гретинський.

– Цікавий стиль, – мовив я і кілька разів перечитав акуратно виведені рядки.

– Спасибі, Михайле, – я простягнув йому руку.

Він відповів міцним рукостисканням.

– Вам, Михайле, звичайно, невідомо, що спонукало мене сьогодні прийти до вас, м-м-м... у гості.

Гретинський заперечливо похитав головою.

– Один з наглядачів, зауважу, дуже порядна людина, подзвонив мені і сказав, що йому пропонували чималі гроші за те, щоб він вам передав цю записку. Він відмовився, тоді знайшли іншого, більш згідливого. Отже, можна зробити висновок, що ці круті хлопці не мають тут, у слідчому ізоляторі, своїх людей. Тому можете спокійно залишатися тут. Гадаю, так буде краще. Якщо ж вам раптом набридне ця похмура обитель, попроситесь до мене на допит, скажете вартовому, що вам потрібно повідомити мені щось надзвичайно важливе. Домовилися?

– Авжеж.

Вийшовши в коридор, я кинув конвоїру:

– За Гретинським давно тюрма плаче, але він поводитьсь так дивно, то ви вже тут придивіться до нього уважненько, щоб була нічого не натворив.

Це я навмисно так сказав. Щоб ввести в оману замаскованого ворога, якщо він тут був, звичайно.

* * *

10 травня, 11.20

Булавін зустрів мене питальним поглядом.

– Як же це так, Володю? Учора, коли всі нормальні працівники гуртом проводили час, – Булавін награно обурювався, – ти відокремився і зник у невідомому напрямку. Ображаєш старого, не заходиш. А я хотів би знати, як там справи з Гретинським. Чого з ним зволікаєш?

Я зібрався з духом і випалив:

– Глібе Георгійовичу...

Булавін різко обірвав мене:

– Глібом Георгійовичем називатимеш мене, коли справу буде закрито. А поки що я для тебе «товариш полковник», ясно?

– Ясно, товаришу полковник, – сказав я, зробив видих, боячись, щоб він не перебив, і випалив:

– Товаришу полковник, справа Гретинського виявилася набагато складнішою, ніж здавалася на початку. Прошу дати мені ще п'ять днів.

Я знав, що «п'ять днів» виведуть з рівноваги Булавина, цього Мефістофеля, але такі вже закони торгу: хочеш одержати два, проси п'ять.

– П'ять? П'ять днів... Хай тобі грець?! Та господь за п'ять днів сотворив світло, п'ятьму, твердінь, небо, риб, птахів, а ти просиш п'ять днів, щоб знайти двох-трьох свідків? Значить так, даю тобі сорок вісім годин. Якщо за цей час ти не напишеш мені оперу на три дії «Михайло вбиває Марину, дружину свою», розпрощаєшся зі своїм Пельшом і працюватимеш «крутієм» на дверях прохідної. Ясно?

– Ясно, товаришу полковник.

– Вільний.

10 травня, 11.52

Хіба я міг пояснити Булавину суть справи? Сказати, що проти Гретинського немає ніяких доказів? Що йому погрожували? Що в нього є спритний адвокат з контори «Ростопчинський і Ко», якому Наталя платить більше, ніж держава Булавину? Стоп. Наталя.

Я прискорив кроки, майже перейшов на біг. Як би там не було, а залишатися глухим до погроз «угрупованців» я не міг.

Увірвавшись у кабінет, я став свідком зворушливої сцени: Пельш і Ходош схилилися над шахматами. Кивнувши їм, я попрямував до телефону.

– Пане Кононов... – почав було Ходош, устаючи і згинаючись над столом.

– Хвилиночку, пане Ходош, хвилиночку, – я

спритно перекинувся через його спину, зняв трубку і набрав телефон Наталі.

Почув довгі гудки. Перенабрав. Знову – довгі гудки. Перенабрав ще раз. Довгі, дуже довгі гудки. Покинув трубку на місці.

– Слухаю вас, – сказав я, повертаючись до Ходоша.

* * *

10 травня, 12.05

– Я, певно, піду? – запитав Пельш, відступаючи до дверей.

– Ні, Ігоре. Ти, як мій неофіційний напарник, будь ласка, залишся. То що ви там питали, пане Ходош? Чому я порушив діюче законодавство і сам без вас спілкувався з підслідним? А скажіть, будь-ласка, хто вам сказав, що я був сьогодні в його камері?

Я пожирав очима збентеженого Пельша, якому так хотілося чимшвидш втекти в коридор. Він розумів, що я здогадуюся, хто поінформував Ходоша і насуплено мовчав.

– Зрозуміло, – мовив я співчутливим голосом. – Розкриття слідчої таємниці. Утім, це ваша справа, – я широко усміхнувся. – Пане Ходош, можете прямо зараз заглянути до Гретинського і поговорити з ним про що тільки завгодно вашій душі.

Пельш, що вже приготувався отримати від мене прочухана, полегшено зітхнув. Ходош задоволено кивнув:

– Дякуємо.

– Нема за що. Де, до речі, Воробйова? – запитав я в нього ніби між іншим.

– Наталі? – перепитав Ходош. – Зізнаюся, я не в курсі. Після того, як ми вчора вийшли від вас, кожен з нас поїхав своєю дорогою.

Зненацька в кабінеті задзвонив телефон. «Ну, слава Богу», – подумав я, бо був не певен, що почую впевнений і нахабнуватий Наталчин голос.

– Кононов, – якомога впевненіше відповів я.

– Алло, можу я поговорити зі слідчим Володимиром Конкіним? – голос належав жінці. Схвильований, якщо не сказати зляканий. Але, на жаль, не Наталчин.

– Кононовим, – машинально поправив я. – Говорить, я вас слухаю.

– Мене звати Марія, я працюю секретаркою в будинку моди «Наталі». У нас тут таке сталося, – сказала жінка і запнулася.

– Що саме?

– Ви однаково не повірите. Будь ласка, приїжджайте якомога швидше. Ми вам усе розповімо на місці.

– Сподіваюся, ви у безпеці? Чи, може, прихопити роту автоматників? – жартівливо запитав я.

– Ні, не треба. Але приїздіть хутчій, – після цих слів Марія поклатла трубку.

– З будинку моди. Просять негайно приїхати, але не пояснюють чому, – сказав я Пельшу і Ходошеві.

– Дуже цікаво, – байдуже мовив Ходош.

– Авжеж, – погодився я.

– Я теж поїду, – визвався Пельш. – Якщо, звичайно, можна.

– Якщо не заперечуєте, я підкину вас на своєму джипі. Я, звичайно, не нав'язуюся, але мені, як адвокату, мабуть, є сенс туди навідатися.

Я не був упевнений, чи варто йому потикати туди свого носа, але перспектива під'їхати до будинку моди на джипі мені сподобалася.

– Не заперечуватиму, – погодився я і підморгнув Пельшу.

10 травня, 12.27

У новенький джип пана Ходоша сіли троє. Власник машини, слідчий Володимир Кононов і його молодший колега Ігор Пельш. Джип безшумно рушив з місця і полетів, тримаючи курс на будинок моди «Наталі».

Вони дійшли до місця призначення дуже швидко. Ходош припаркувався біля самого ґанку, вийшов з ма-

шини і рішучою ходою попрямував до дверей з написом: «Тільки для співробітників». Він явно бував тут і раніше.

Чорний хід був чорним тільки номінально. Килимові доріжки покоїлися на широких сходах, а в горщиках красувалися доглянуті і добре освітлені штучним світлом пальми і фікуси.

Ходош упевнено сказав «сюди» і вказав пальцем на двері з табличкою «директор Марина Рубіна». Очевидно, поки не минув термін жалоби, незважаючи на те, що табличка морально застаріла, її ніхто не зважувався зняти. Тим більше, що нового директора поки не було. Прийняв нас головний бухгалтер, пан, який був на похороні у шкіряному плащі.

Нас зустріла Маринина секретарка, дівчина років двадцяти восьми. Кононов згадав, що вже бачив це кирпате личко на похоронах і чув цей дзюркотливий голосок по телефону, коли сповіщав про вбивство півгодини тому.

– Марія, – нервово представилася дівчина.

– Це ви нам дзвонили?

– Я, – підтвердила дівчина.

– То що у вас сталося?

– Я бачила Марину Рубіну, – запинаючись, сказала Марія.

– Сьогодні? – Кононов ледве стримався, щоб не розсміятися.

– А чого б я вам дзвонила. Я ж не дурепа.

– А ви впевнені, що це була саме Марина?

– Абсолютно. – якось у ніс проговорила Марія, і Кононов зміркував, що причиною тому є не нежить, а сильне хвилювання. – Ми ж із нею пропрацювали разом шість років, щодня зустрічалися.

– А де ви її бачили?

– Вона заглянула в кабінет за десять хвилин до того, як я подзвонила вам. Я так перелякалася, – очі дівчини наповнилися сльозами, але вона стрималась.

– І що було потім? – це запитання здалося Кононову геть ідіотським.

– Я вискочила за нею, але не одразу, тому не знаю, куди вона поділася.

Ходош попросив дозволу закурити і, не дочекавшись відповіді, дістав з пачки цигарку. Сизі клуби диму заповнили кімнату. Обстановка була вкрай напруженою.

– А що було потім? – цинічно втрутився у розмову Пельш. – Що ви зробили потім?

Марія розгублено подивилася на нього.

– Потім я побігла до Ольги Михайлівни. Коли відкрила двері, її пересмикнуло. Вона сказала, що теж хвилину тому бачила Марину і злякано перехрестилася. Я і не думала, що вона така набожна.

– Це схоже або на колективну галюцинацію, або на розіграш, – прокоментував почуте Пельш.

Марія отетеріла:

– Який розіграш! Це була Марина, одягнена у свій улюблений костюм – сіренький ляльний з букле!

Ходош і Кононов здивовано переглянулися. Пельш, стояв біля вікна, безсторонньо розглядав автомобілі і не реагував на те, що відбувалося.

– Що робитимемо? – запитав Кононов, якому було дещо ніяково. Йому згадалися його нічні кошмари, що дошкуляли йому всю ніч.

Пельш зробив розумну пропозицію.

– Ходімо поговоримо з Ольгою, як ви сказали?..

– Михайлівною, – уточнила Марія.

– Можна я залишуся тут? – попросив Ходош.

У нього було таке обличчя, ніби він зараз виблює.

– Бога ради, – сказав Кононов, що уперше, мабуть, побачив в адвокаті Гретинського щось людське. – Звичайно, ми незабаром повернемося.

– Може, кави, – запропонувала Марія і тремтливими руками ввімкнула в розетку білий імпортований чайник з безліччю кнопочок і різних прикрас.

– Охоче, – сказав Ходош, який, здавалося, уже шкодував, що напросився скласти компанію Кононову і Пельшу.

– Кабінет Ольги Михайлівни через двері ліворуч, – пояснила Марія, яка розуміла, що розмова міліціонерів зі свідками буде більш довірчою, якщо не заважатимуть сторонні.

Пельш і Кононов вийшли, безпардонно хряснувши дверима, немов вони перебували в Управлінні.

– Ну? – запитав Пельш, коли вони вийшли за межі кабінету.

– Що ну? – огризнувся Кононов.

– Ти віриш в існування привидів? Трилерів передивися чи що? – скептично запитав Пельш.

– Дай мені спокій.

Вони постукали в кабінет Ольги Михайлівни і, відкривши двері, побачили, як та плаче, а біля неї сидять жінки і на різні голоси заспокоюють і втішають її.

– Ну прямо, як жива, – схлипувала Ольга Михайлівна.

– Прошу пробачення, – голосом головуючого на зборах почав Кононов, – ми з міліції і хотіли б переговорити з Ольгою Михайлівною віч-на-віч.

Без єдиного зайвого слова жінки піднялися зі своїх місць.

– Не розходьтесь далеко і попросіть тих, хто бачив що-небудь підозріле, зайти сюди після того, як ми переговоримо, – додав Пельш.

Кононов самими лише очима подякував своєму напарникові за допомогу. Коли кімната звільнилася від зайвих очей і вух, Кононов почав розпитування.

– То що ж насправді сталося? – строго запитав він.

– Покійницю бачила, Марину Рубіну, – випалила Ольга Михайлівна.

Її ніс і щоки були червоні від сліз.

– Давно?

– Сорок хвилин тому. Вона заглянула до мене в кабінет, якимось так дуже дивно посміхнулася, махнула рукою і закрила двері.

Ольга Михайлівна висякалася.

– Мені бабуся розповідала про подібні речі. Але я тоді мала ще була, не вірила їй.

– У що була одягнена Марина? – спантеличено запитав Кононов.

– У сірий голландський костюм, вона його дуже любила. Їй навіть Юра, наш дизайнер, зробив зауваження, що в одному й тому самому одязі більше десяти разів на рік на роботі з'являтися не можна. А вона сміялася і говорила, що він їй дуже подобається.

– А вона нічого не говорила вам?

– Ні, нічого. Тільки посміхалася. Так страшно. Ніби їй хтось розтягнув рот!

Раптом у двері постукали. Усі обернулися і кожен був готовий до найгіршого.

– А, це ви, Петре Івановичу, заходьте, – владно сказала Ольга Михайлівна. Відразу стало зрозуміло, що ця жінка звикла командувати і роздавати вказівки.

– Проходьте, ну чого ви стали на порозі!

Чоловік пенсійного віку, названий Петром Івановичем, був одягнений зовсім просто – спортивний костюм, тужурка, шарф. «Напевно, вахтер. Або сторож», – подумав Кононов.

– Це Петро Іванович, наш електрик, – представила гостя Ольга Михайлівна.

Чоловік сів поруч з Кононовим. У кабінеті запахло перегаром, гасом, насінням і горілою проводкою.

– Я, власне... – невпевнено почав електрик. – Дівчата сказали...

– Ми вас уважно слухаємо, – строго, немов вихователька в дитячому садку, сказала Ольга Михайлівна і запобігливо глянула на Кононова.

– Дівчата казали... хто бачив, хай прийде до вас.

– А що ви бачили? – запитав Кононов.

– Не що, а кого, – Петро Іванович підняв угору вказівний палець, ніби хотів сказати, що Бог є на небесах і все бачить.

– Кого?

– Та кого-кого, покійницю, Мариночку, – спокійні-сінько відповів електрик.

Очевидно, він був п'яний настільки, що не зовсім розумів зміст власних слів. Якби він був єдиним свідком, імовірно, з ним ніхто б не розмовляв. Але ситуація вимагала того, що до показань електрика варто було прислухатися.

– Де ж ви її бачили? – поцікавився Пельш.

– Як де, біля центрального входу. Я сьогодні саме Васильовича замінив...

– Це наш вахтер, – пояснила Ольга Михайлівна.

– Отже, сиджу, і раптом бачу – покійниця виходить. Вона мені ще рукою помахала. Я їй сказав «усього найкращого», я так зазвичай усім говорю, хто виходить.

– А вам не здалося дивним, що покійниця вийшла з будинку? – Глузливо запитав Пельш.

– У мене п'іт виступив від страху. Не кожен, знаєте, день таке побачиш. Я тричі прочитав «Богородице, Діво, радуйся» – мене мама навчила, коли я ще малим був, ось таким – Петро Іванович відміряв на око на ніжці столу сантиметрів двадцять від підлоги і тицьнув рукою.

– І ви ні до кого не пішли, нікому не розповіли? – недовірливо допитувався Пельш.

– Як це ні до кого, та я ж до вас прийшов, дівчата ж сказали.

– А якби дівчата не сказали?

– То і не прийшов би.

– Чому?

– Та розумієте... Як вам сказати... Взагалі я непитущий, але іноді люблю перехилити чарку. А коли вип'ю, мені таке ввижається. От недавно дружину покійну бачив. Кому про таке розповідатимеш? Скажуть, дурний.

– А куди пішла Марина після того, як ви побажали їй усього найкращого? – поцікавився Пельш.

– Як це куди? На вулицю!

– А що вона робила на вулиці? Сіла в автомобіль, побігла, зезла?

– Не знаю, не бачив. З мого стільця не видно, що там на вулиці робиться. Pokійниці вони на все спроможні...

– Що? – гаркнув Кононов, якому ця містична історія починала вже набридати.

Петро Іванович перелякався не на жарт.

– Може, я краще піду... – промимрив електрик і пішов до виходу. – Можна?

– Можна, ви вільні, – відповів Кононов.

– Ми, мабуть, теж підемо. Потрібно оглянути будинок. Якщо ще хтось прийде, скажіть, щоб почекали, – скоромовкою мовив Пельш і, узявши Кононова під руку, майже силоміць витягнув його в коридор.

Ольга Михайлівна кивнула на знак згоди.

У коридорі було темно і прохолодно. Кононов і Пельш вийшли у фойє. Кононов озирнувся. Фойє здалося йому знайомим.

– Послухай, Ігоре, ти тут раніше був коли-небудь? – якомога спокійніше запитав Кононов.

– Звичайно був, – відповів Пельш, глибоко дихаючи.

– А що ти тут робив, якщо не секрет, манекенниць у кафе заманював? – спробував пожартувати Кононов.

– Володю, ти часом з глузду не з'їхав? Та це ж колишній Будинок Політпросвіти. Нас сюди в інститутські роки силоміць приводили під час святкування червоних дат календаря і ювілеїв різних іменитих дідусів. Це потім його під будинок моди здали.

Кононову справді здалося на хвилину, що зі здоров'ям у нього не все гаразд. Хто-хто, а він був тут не менше одного разу на місяць. У старі часи, ясна річ. Тільки якась панахида – а їх чомусь полюбляли влаштовувати саме тут – його посилали сюди з вінком від Управління. Тільки якісь урочисті збори – знову відряджали Кононова, знову він делегат від Управління. У своє виправдання слідчий згадав, що не був тут найменше років п'ять. Звичайно, відтоді все змінилося.

«Тепер усе по-іншому. Однак не впізнати цей будинок – це вже занадто», – критикував себе Кононов, розглядаючи авангардний живопис, що прикрашав ті самі стіни, які раніше були розцяцьковані портретами партійних вождів і кам'яних ликів переможців соцзмагань.

– Потрібно більше відпочивати, Володю, – утішив його Пельш, що, ясна річ, здогадався про що думає Кононов. – А то ми з тобою, крім роботи, ніде не буваємо. Оленка теж мені вчора дорікла.

Кононов кивнув на знак згоди.

Він почував себе ні в сих, ні в тих. Поява цієї «примари» зруйнувала картковий будиночок логічних суджень, нашвидку споруджений ним за минулі дві доби. Містика, злий розіграш, помилковий слід? Що робити далі він просто не знав.

– Пам'ятаєш, – емоційно продовжував Пельш, – ти днями запитував мене, що я про тебе думаю. Я тобі тоді не все сказав.

Кононов пильно подивився в очі напарника. Завжди цікаво дивитися в очі людині, яка збирається різати правду-матку.

– То, що ти хочеш сказати? – перепитав Кононов, криво посміхнувшись.

– Гадаю, ти зовсім за собою не стежиш. Подивися на Ходоша, який він доглянутий, випечений, подивися, які тут усі стильні і красиві, разирнися навколо! Ти ж гарний мужик! Що ти ходиш місяцями в одних і тих самих затертих і засмальцьованих джинсах і сорочці, яка вже й на ганчірки не годиться. Теж мені, генерал піщаних кар'єрів! Та на тебе ж жодна нормальна баба не подивиться! Щовечора наодинці з телевізором чаї ганяєш, у той час як нормальні чоловіки роз'їжджають на своїх тачках по нічних клубах і більйардних. Ти що, зібрався в труну лягти через років десять? Та подивися, скільки дівчат навколо шастає по вулицях безкарно!

– Безкарно? – здивовано перепитав Кононов, вражений зізнанням свого друга й напарника.

Коли Пельш вирішив відсипатися, Кононов поклав руку йому на плече.

– Ось тепер – спасибі, – сказав він зовсім щиро.

Пельш закутив, збентежений раптовістю свого похору. Він переживав, чи не сказав зайвого.

– Та ти не сердься, Володю, я й сам не кращий, – сказав Пельш, щоб примиритися.

– Я ж тобі сказав: спасибі, – повторив Кононов і вказав Пельшу на фігуру чоловіка в сріблястому костюмі, що наближався до них з боку коридору.

Кононов упізнав лише один раз баченого ним на похороні Марини головного бухгалтера будинку моди «Наталі» Максима Петровича Смолича.

Бухгалтер був явно збентежений, хоча пнувсь зі шкіри, щоб довести протележне.

– Ольга Михайлівна порадила мені звернутися до вас, – почав він, забувши представитися.

– Ігор, – Пельш дружнелюбно простягнув бухгалтерові руку.

Кононов послідував його прикладу.

Бухгалтер усвідомив, що припустився помилки, але, здається, йому було зовсім не до етикету.

– Максим Петрович Смолич, – сказав він пригнічено.

«Класичний невротичний тип, – оглядав співрозмовника Кононов, – тонкі вузькі губи, впалі очі, вилиці, що виступають, погляд, що сновигає туди-сюди, занадто рухливі жести. Невротик – не така вже й рідкість у наш час».

– Слухаємо вас, – Пельш охоче грав «старшого», – за яким, власне, правом?

Кононов і далі мовчки сканував співрозмовника.

– Я навіть не знаю, як почати... Річ у тому, що сьогодні мені дзвонила Марина Рубіна. Наш директор. Це якось дивно, адже я сам був на її похороні.

– А ви впевнені, що це був її голос? Що вам дає право стверджувати, що це була вона? – поцікавився Кононов.

Бухгалтер опустил погляд і задумався. «Підшукує вагомі аргументи» – зауважив про себе Кононов.

– Чути, звичайно, було погано – у трубі постійно щось тріскотіло і сичало, але все-таки недостатньо погано для того, щоб я не впізнав голос своєї начальниці, з якою пропрацював близько трьох років.

– Що вона сказала?

– Вона? Та нічого істотного. «День добрий, Максиме Петровичу», вона завжди так зверталася, а не як більшість з нас каже «Доброго дня».

– І це все? – запитав недовіжливо Пельш, що, здавалося, був упевнений у тому, що покійниця обов'язково має розповідати по телефону про захоплююче життя на небесах.

– Ні, не все, – сказав дуже тихо і невиразно бухгалтер. – Ще вона запитала, як мої справи.

– І що ви їй на це відповіли?

– Чесно кажучи, я з переляку жбурнув трубку. А потому почав себе заспокоювати, що це, напевно, якийсь розіграш. Знаєте, іноді хлопчиська і дівчиська люблять балуватися з телефоном.

– Буває таке, – підтримав бухгалтера Пельш. – А що потім?

– А потім до мене зайшла Марія, через яких-небудь п'ятнадцять хвилин і повідомила, що бачилася з Мариною.

– А о котрій вам дзвонила Марина? – запитав Кононов, якому за останні два дні стало набагато звичніше казати «Марина», аніж «Рубіна», начебто йшлося про давню знайому. І справді, після прочитання щоденника Марини в Кононова склалося враження, що він її давно і добре знає.

Максим Петрович глянув на свій фірмовий годинник, хоча прямо перед ним висіло електронне табло, яке не можна було не помітити.

«Геть розхвилювався», – зауважив про себе Кононов.

– П'ятнадцять хвилин тому.

– От так так... – протяжно мовив Пельш. – Виходить, поки ми з тобою гутарили з Петром Івановичем і Ольгою Михайлівною, Марина дзвонила старим знайомим!

– Виходить так, – скупю відповів Кононов, подумки лаючи Пельша за патологічну пристрасть базікати при сторонніх.

– Скажіть, – почав схвилюваний бухгалтер, – що ви як офіційні особи про все це думаєте?

Пельш скривив таку гримасу, ніби щойно об'ївся кисллиць. Кононов же зумів ввічливо посміхнутися.

До гурту чоловіків підійшли дві аж ніяк не сільського вигляду дівиці, на смерть перелякані і принишккі. Вони привіталися з бухгалтером і пішли далі.

– А репетиції сьогодні не буде? – крикнув їм услід Максим Петрович.

– А ви хіба не знаєте, що... – тихцем запитала дівчина.

– Знаю, знаю, – замахав руками головбух.

Про привид Марини знав увесь будинок моди без винятку.

– Мені треба їм дещо сказати, можна я піду? – запитав бухгалтер.

– Усього доброго, – мовив Кононов і потис на прощання його вологу доглянуту руку.

Кононов і Пельш підійшли до кабінету Ольги Михайлівни. Постукали. Ніхто не відповів. Мабуть, його власниця, не витримала і втекла додому втішатися сливовим лікером і телевізором.

Підійшовши до кабінету Рубіної, Кононов і Пельш раптово згадали про Ходоша, що залишився під опікою секретарки.

– А орел наш виявляється блягуз, – пошепки сказав Пельш, маючи на увазі адвоката.

– Це тобі, Ігоре, не в товариському суді виступати, а серед мерців, – відповідав Кононов змовницьким шепотом.

Ходош і Марія сиділи на відстані витягнутої руки одне від одного і пили, мабуть, уже по третьому горнятку розчинної кави. Відкрита банка бразильської отрути на столі, заваленому паперами, скидалася на айсберг серед океану. Ходош і Марія нагадували двох

дошкільників, що, залишившись удома самі, налякані грозою, забились у шафу.

– Як ви тут? – досить бадьоро запитав Кононов.

– Усе нормально, – спокійним тоном відповів Ходош, ніби це не його нудило півгодини тому від перших подувів некрофілічної містики.

– Ми тут обговорювали... – почала було Марія.

– На жаль, нам час іти, – сказав Пельш. Відчувалося, що йому не терпиться якомога швидше втекти звідси. Причому байдуже куди.

Кононов був повністю солідарний зі своїм напарником. Йому навіть здалося, що в кабінеті Булавина він почувався б значно краще.

– Тоді поїхали, – Ходош ляснув пальцями.

Марія почала судорожно поратися у своїй сумочці і перекладати папери з місця на місце. Коли вона зрозуміла, що навести в кабінеті лад їй не вдасться, поправила зачіску і дещо збентежено сказала: «Я готова».

– Добродії, я обіцяв відвезти панянку додому, – пояснив Ходош. – Вона сьогодні, знаєте, дуже натерпілася.

«Ці адвокати інакше не можуть, – зловтішався Кононов. – Їм завжди потрібно виправдовувати якщо не чийсь дії, то принаймні свої. Навіть якщо вони збираються позалицятися до якої-небудь «панянки».

– Але спершу, добродії, – продовжував Ходош, – я відвезу вас, куди вам потрібно.

Пельш і Кононов схвально кивнули. Звичайно, їм було приємно. Не хотілося після всіх цих пригод товктися в тролейбусі.

Коли вони вчотирьох вийшли на вулицю, то кожен з них подумав щось на зразок того, що «життя прекрасне».

Біля однієї з машин, припаркованих біля будинку моди, Кононов помітив Максима Петровича Смолича, що ніяк не міг тремтячими руками відкрити дверцята свого мерседесу.

* * *

10 травня, 15.03

Усі зручно вместилися на м'яких сидіннях джипу. Я подумав, що непогано було б поласувати біфштексом. Але не наважився поділитися своїми думками з іншими. Ходош націлений на флірт із Марією. А Пельш? Мабуть, побіжить до Оленки, та й грошей у нього, напевно, нема. Отже, доведеться задовольнитися фрикадельками в ідальні Управління.

– Усе це важко збагнути, – сказав Ходош і клацнув пальцями. Здається, це його улюблена звичка. – Але мене це не стосується. Моя справа – спілкування з підзахисним...

«Оце так. А Марія?», – подумав я і почервонів, згадавши Гретинського, який перебивається на перловці, коли я мрію про біфштекс.

– А моя, – встав у розмову я, – із Салегіним. Я, до речі, так і не одержав ніякої інформації про його місце роботи. Під час моєї відсутності нічого не надходило? – запитав я, звертаючись до Пельша. Той лише розвів руками. Зате Ходош жваво відповів:

– Якщо дозволите вставити слівце, то можу повідомити, що пан Салегін працює, точніше, є, директором акціонерного товариства «Євротур», яке можна бачити крізь праве переднє віконце машини в другій площині октанта.

– Непогано, – захоплено вигукнув я. – А не могли б ви розкрити джерело своєї інформації?

– Контора «Ростоппинський і Ко» має свої секрети, – лагідно всміхнувся Ходош.

* * *

10 травня, 15.10

Провівши поглядом джип, що повіз Ходоша на зустріч із Гретинським, Пельша – до Оленки, а Марію, напевно, додому, я зробив невеличку перебіжку під дощем і опинився перед масивними міцними дверима, на вивісці яких красувалася жінка, що осідлала бика, а буква-

ми, стилізованими під грецькі, було виведено: Акціонерне товариство «Євротур». Я ввійшов усередину.

За столом у вестибулі сиділи два охоронці в цивільному.

– Вибачте, ви у якій справі? – поцікавився один з них.

– Справи в прокурорів, – заговорив я блатним жаргоном. – Мені директор ваш потрібен, хлопці.

Охоронці переглянулися. Було помітно, що вони вирішують непросту дилему: послати мене під три чорти чи пропустити.

Нарешті один з них сказав:

– Другий поверх, двісті перша кімната.

Я пройшов повз них перевальцем, умисно важко ступаючи, розмахуючи руками і взагалі щосилами намагаючись не втратити реноме, яке мені вдалося здобути. Склалося враження, що відвідувачів з такими манерами охоронці зустрічають не вперше.

Двері двісті першої кімнати, на моє щастя, були відкриті і я, побачивши, що місце секретаря пустує, оминув італійські офісні меблі, пройшовся по чудовому килимовому покриттю прямо до дверей, за якими, як мені здавалося, мав сидіти Сапегін.

– Добродію! – почувся за моєю спиною жіночий голос.

Я навіть не подумав обернутися, відкрив двері і потрапив у невеликий кабінет. За столом, заставленим факсом, комп'ютером, принтером і всіляким канцелярським приладдям, сидів не дуже приємний на вигляд хлопець і зосереджено дивився в дисплей. Він відреагував на мою появу трохи із запізненням.

– Сідайте, – буркнув власник кабінету.

Сідаючи в крісло, виготовлене з вигнутої нікельованої трубки, обтягнутої штучною шкірою, я показав посвідчення.

– Сапегін Борис Миколайович? – спокійним тоном запитав я.

Він здивовано подивився на мене, на протягнене посвідчення і, зметикуювавши, хто сидить перед ним, відповів:

– Я. А в чому, власне, річ? – запитав він у свою чергу. Причім дуже агресивно.

Не маючи ні бажання, ні настрою вдаватися до прелюдії, я не став нічого вигадувати, а просто повідомив:

– Я розслідую вбивство Рубіної. Оскільки ви є її родичем, хоч і неблизьким, – на цих словах я навмисно зробив акцент, – то, ясна річ, мені хотілося б поставити вам кілька запитань.

Сапегін розвів руками:

– Будь ласка. Якщо це допоможе слідству – із задоволенням.

– Скажіть, що ви робили в неділю, шостого травня, з десятої до першої години? – я вирішив почати із головного.

– У неділю? Шостого травня? – Сапегін на хвилину задумався. – Я можу відповісти досить точно. До одинадцятої я спав, потім поснідав, потому вийшов прогулятися, а біля другої у мене була ділова зустріч.

«Вийшов прогулятися...» Це мені сподобалося. Досить цікаво.

– І де ж ви гуляли? – запитав я, плекаючи надію.

– Де? – на подив бадьоро перепитав Сапегін. Створювалося враження, що відповідати, не перепитуючи, він узагалі не вміє. – А й справді, де? Я пішов по набережній Сени ліворуч, потім праворуч... По-моєму, це не так важливо.

Я зів'янув. Для розслідування напрямок прогулянок Сапегіна Парижем не мав ніякого значення. На жаль, наступне моє питання було ще більш дурним:

– А хто може підтвердити факт вашого перебування у Франції?

– Хто? Та вся фірма, – знизав плечима Сапегін. – І деякі дівчатка на Монмартрі, – додав він, вишкіряючи зуби.

– Скажіть, а в яких стосунках ви перебували з Рубіною?

– Чесно кажучи, ми не спілкувалися. У неї було своє життя, у мене – своє.

- А коли ви бачилися з нею востаннє?
- Давненько, ох давненько, – зітхнув Сапегін. – Думаю, не менше, ніж три роки тому.
- За яких обставин?
- Вибачте, це дійсно важливо для слідства?
- Авжеж, і навіть дуже. – з натиском сказав я.
- Ну, зрозумійте мене... Просто мені не дуже приємно про це говорити...
- Нічого, – підбадьорив його я.
- Я позичив у Марини гроші і не встиг віддати вчасно... Набігли проценти... А через деякий час я зрозумів, що взагалі не зможу розрахуватися...
- Велика була сума? – між іншим запитав я.
- Середня. Чотири копійки.
- Я, звичайно, знав, що «копійка» означає тисячу, і розумів, що йдеться про чотири тисячі доларів, але офіційній особі, так заведено, належить оперувати офіційними назвами. Тому, щоб не було розмов, що опитаний мав на увазі зовсім інше, я прикинувся дурником.
- Пробачте, громадяне Сапегін. Як ви сказали?
- Чотири копійки, тобто чотири тисячі доларів, – трохи поморщившись, уточнив він.
- Тепер зрозуміло. Що ж сталося далі?
- Та нічого особливого. Я зустрівся з Мариною, щоб порозумітися і попросити продовжити терміни повернення. Вона почала кричати, порвала мою розписку, жбурнула клапті мені в обличчя... Ось тоді я і бачив її востаннє. Пізніше, коли в мене з'явилася можливість повернути гроші, я дзвонив їй, пропонував зустрітися, але вона не захотіла.
- «Боже ж мій. «Порвала розписку...» Чотири тисячі... Та під ті відсотки, які брали три роки тому... Помієму, громадянин Сапегін трохи переборщив».
- А скільки там виходило? З відсотками?
- Вісім п'ятсот.
- І ви кажете взяла, і порвала розписку? Демонстративно? Може, це була ксерокопія?
- Ні, оригінал.

– Цікаво. Взяла і, власне кажучи, подарувала вам таку, загалом, чималу суму? – я щиро здивувався.

– Ви не знали Марини... Вона була жінкою імпульсу, гроші в її житті були не головним. Тим більше, повірте, їх у неї вистачало, – резюмував Сапегін не без цинічної нотки в голосі.

– Зрозуміло. А що ви знаєте про Гретинського?

– Про кого?

– Про її чоловіка, Михайла Гретинського.

– Ну що я можу знати? Був у неї у фірмі модельєром, потім вони одружилися...

– Ви не були з ним знайомі?

– Ні, – заперечливо похитав головою Сапегін.

– Шкода, дуже шкода.

– А що?

– Бачите, мені не дуже хотілося б, звичайно, розкривати наші маленькі таємниці, але тепер, коли справа Рубіної майже вже закрита, я, мабуть, нічим не ризикую. Гретинський у всьому зізнався, – збрехав я і краєм ока стежив за реакцією Сапегіна. Той криво посміхнувся.

– Он воно що. Зізнався... А я вже думав, що ви підозрюєте мене.

– Ні, у нас немає підозрюваних – тільки один обвинувачуваний. Я раптом подумав, що ви можете знати те, чого не знає ніхто. Але, на жаль, ви не маєте ніякої додаткової інформації, – сказав я, встаючи. – До побачення.

– До побачення. Радий, що вбивцю так швидко знайшли. Чесно кажучи, серед народу побутує думка, що міліція рідко швидко знаходить убивцю.

Йому не варто було цього говорити. Я відпустив дверну ручку і, обернувшись, сказав:

– Дякую за щирість. До речі, ваш вінок на похорон вчасно доставили аж із Парижа.

Сапегін знову посміхнувся.

– Соговий зв'язок. Сьомого мені подзвонили прямо перед вильотом і я дав відповідні вказівки своїм співробітникам.

– Обов’язково придбаю собі сотовий телефон, гарна штука.

З цими словами я залишив обвішану рекламними плакатами Багамських островів і Мальорки обитель зведеного брата Марини Рубіної.

У приймальні сиділа дуже гарна, але не дуже молода секретарка – власниця неприємного голосу, що пролунав за моєю спиною, коли я входив до кабінету Сапегіна.

– Скажіть, красуне, а що вам подарував Боба, приїхавши з Парижа? – запитав я, наважуючись обома ліктями на її стіл.

– Ніяка я вам не красуня, – автоматично відповіла вона, але, очевидно зметикувавши, що посередні податкові інспектори себе настільки розв’язно не поводять і pana Сапегіна Бобою не називають, спохватилася і досить мило прощобетала:

– Тобто, я хотіла сказати, нічого особливого. Ручку із портретом Алена Делона, де він підморгує.

«Або вміє тримати язик за зубами, або не коханка, – констатував Кононов. – Коханці з Парижа можна привезти щось більш істотне».

– І довго він там, у Парижі, вишивав?

Вона закотила очі до стелі і торкнулася кінчиком язика ручки.

– Днів шість, не менше. Тільки позавчора повернувся.

– А що це у вас на щоці? – я злякано глянув їй в очі.

– Де? – вона машинально торкнулася рукою щоки.

– Мій гарячий поцілунок, – сказав я і, незадоволений своїм жартом, розмовою із Сапегіним і тим, що в нього є незаперечне алібі (звичайно, я можу опитати співробітників; перевірити касу аеропорту; зв’язатися із французькими колегами, але всі вони підтвердять, що шостого числа той справді був у Парижі), та ще й будучи голодним, вийшов на вулицю під проливний дощ.

10 травня, 15.31

Дорогою до Управління, я намагався розібратися з тим, що ж насправді сталося у будинку моди. Якщо вбито не Марину Рубіну, а вона сама десь ховається, але при цьому не боїться привселюдно з'являтися у своїй власній фірмі, то це ще не привід, щоб утішатися. Якщо ж не вона – тоді хто? У такому разі необхідно визнати, що на цвинтарі закопали труп, ідентифікувати який тепер, навіть якщо його відразу відкопати, що теж не так вже й просто зробити (юридично) і не так вже й приємно (фізично), майже неможливо. Якщо вбито все-таки Рубіну, то чому п'ять осіб, не змовляючись, твердять, що бачили її, а Смолич примудрився ще й по телефону порозмовляти з нею. До речі, цікаво, чи не Мариночки дух дзвонив мені два останніх вечори, пророцтвуючи про часи, коли повстануть мертві?

Але навіть якщо припустити, що вбито таки Рубіну, а по будинку моди гуляє її привид, однаково відкритим залишається питання про вбивство.

Комусь же вигідно засадити Гретинського? Раптом я зупинився як укопаний: мене осяяло прозріння. Я згадав, що є ще один спадкоємець. Наталя. Мотив у неї є. Беззаперечного алібі нема. А захищає вона Гретинського з власних міркувань. Зрештою, чинячи так, дуже легко прикриватися. Те, що передати записку Котова просив чоловік, а не жінка – абсолютно ні про що не говорить. Наталя може бути в змові з ким завгодно. До речі, щодо змови. Хіба у Ходоша на обличчі написано, що він звичайнісінький адвокат, справжній борець за справедливість? А він її, між іншим, називає Наталі. А вона йому каже Вітольде. А Наталя, як ми знаємо зі щоденника, особа досить вільних поглядів, яка в особистому житті притримується лише власних критеріїв. Її, між іншим, не було на похороні. Щоправда, вона твердить, що була, але я її чомусь не помітив. Про що це свідчить? Загалом ні про що. Однак вона може бути вбивцею. Незважаючи на те, що дівчина дуже норовлива, вона над-

звичайно витончена і чутлива. Сумнівно, щоб вона належала до розряду людей, здатних приходити на похорон своїх власних жертв. Хоча, хто його зна.

Безліч сумнівів і неясностей дратували мене найбільше в роботі. Заходячи в Управління, я міг із упевненістю констатувати лише одне: не знаю нічого. Навіть імені тієї людини, яка подзвонила у чергову частину і повідомила про вбивство. Може, це сама Марина скористалася послугами загадкового коваля, перекувала голос і сповістила про власну смерть?

* * *

10 травня, 16.00

Затримавшись у вестибулі, я повернув ліворуч. Там були сходи, що вели у напівпідвал, де працювали наші експерти.

У величезній кімнаті, заставленій столами, стелажми, фотоустаткуванням, спектрографами, автоклавами, словом, казна-чим, неприємно пахло хлором і аміаком.

Аваладзе, згорбившись над мікроскопом, вивчав якийсь яскравий папірець. Підійшовши ближче, я упізнав етикетку з-під «Смирнова».

— Ярлички пішли в хід, — сказав я йому замість вітання. — А пам'ятаєш, як я приволік тобі мішок підроблених швейцарських грошків, забув як їх називають?

— Франки, — жваво відгукнувся Аваладзе, відриваючись від мікроскопа. — Швейцарські франки.

— Вони, — погодився я. — Ну а що там у нас з волоссям, спермою і різною подібною гідотою?

— Вистачає поки, — самовдоволено повідомив Аваладзе.

— Ти мені ці жарти облиш. У мене тут... — я хотів сказати «буйство парфумів», але страх перед надприродними силами, що ралтово прокинувся у глибині моєї свідомості, змусив мене зробити менш поетичний зворот, — ...тут у мене, розумієш, казна-що робиться, а ти мені результати не подаєш уже третій день.

– Та ж свята, – розвів руками Аваладзе. Класичний грузинський акцент учувався в його тембрі тільки тоді, коли він сердився, хвилювався чи залицявся до симпатичної дівчини. А зазвичай майже не спотворював звуків. Зараз же акцент у нього пропав геть-чисто. Це свідчило про те, що він почувається винним переді мною. Цікаво, з якої причини.

– Свята, кажеш? Мабуть, учора знову із Шеметом на брудершафт пили?

Аваладзе потупився.

– Та ні, вчора ми випили менше, ніж звичайно. У тому-то й річ, Володю, – він подивився на мене очима, в яких застигла незбагненна невимовна туга, – випили недостатньо. А в мене тут спирт був, щоб оптичні вісі протирати. Заначка. Розумієш. Але було дуже темно.

Передчуваючи біду, я весь напружився, але слухав не перебиваючи.

– Я повернувся незграбно і зачепив щось. Увімкнув світло і...

Аваладзе мовчав, дивлячись на мене очима битого пса.

– Не тягни, говори, що сталося, – пробурчав я.

– Та майже нічого...

– А точніше?

– Розбилась пляшка з хімічним реактивом – он пляма на підлозі, бачиш.

– Бачу, – відповів я дружелюбним тоном.

– Так-от, аркуші з відбитками твоєї підопічної сильно постраждали.

– Рубіної?

– Її самої.

Я так і думав. Я так і знав. Ідучи до нього, я просто в цьому не сумнівався. Звичайно, звичайно ж – відбитки Рубіної. Напевно, якби переді мною стояла проблема ідентифікації особистості не Рубіної, а, скажімо, Гретинського, і примара Гретинського сновигала би по Управлінню, то подібна доля спіткала б відбитки паль-

ців Гретинського. Речі підступніші за людей, тільки ми боїмося собі в цьому зізнатися.

– А скажи – які відбитки? З тіла убитої чи з предметів із квартири?

– Та у квартирі, я тобі вже казав, відбитків було дуже багато, і я з ними ще не встиг розібратися. Там були «пальці» Гретинського, це точно, а крім них ще інші, що належали двом, а, може, й більше, ніж двом особам. Постраждали саме відбитки з тіла.

Сказане Аваладзе означало, що я не міг скористатися надійним методом визначення особистості вбитої за відбитками пальців.

– А волосся хоч залишилися? – безнадійно запитав я.

– Волосся залишилося. Але розумієш, Володю, з нашим устаткуванням точно визначити, чиє воно, – на слові «точно» Аваладзе зробив наголос, – Рубіної чи ні, ми не можемо. Лише приблизно.

І що я міг сказати йому? Посварити його за недбалість?

– Тобто ми тепер узагалі нічого ні про що не знаємо?

– Чому ж – не знаємо? Дещо ми все-таки знаємо, – сказав Аваладзе і трохи пожвавішав.

– То чого ти мовчиш? З цього й починав би.

– Та я вирішив за принципом від гіршого до кращого. Так веселіше. Ми знаємо, що в квартирі того дня був ще хтось. Крім Рубіної, Гретинського і вас із сержантом.

– Он як?

– Так.

– І як же ти це визначив?

– Розумієш, крім волосся, відбитків є ще одне джерело інформації – сміттєве відро. І серед його багатого вмісту була одна цікава річ.

Аваладзе жестом чарівника витяг, як мені здалося, прямо з повітря, великого, трохи обгорілого сірника.

– Ну просто незрівнянна річ! – злобно вигукнув я. – Яка розкіш. Може, позичиш замість запонки?

- Чого сичиш, як змія, – розсердився Аваладзе.
- Ну добре, – знітився я. – Пояснюй.
- Річ у тому, – спокійно, ніби нічого не сталося, продовжував Аваладзе, – що сірник цей, по-перше, імпортний і рідкісний, адже на Заході випускають переважно картонне фуфло, а ось такі грубі дерев'яні давно вважаються раритетом. По-друге, це єдиний сірник на всю квартиру. Розумієш, недокурків піввідра, а сірник один. І той обвуглений.
- Це вже щось, – погодився я.

* * *

10 травня, 16.26

Увійшовши у свій кабінет, Кононов сів у крісло і закури́в. Сірник і примара. Примара і сірник. Сірник, Салегін, алібі Салегіна і примара вбитої.

«Потрібно мати хоча б який-небудь план дій. Для початку, щоб вести справу про вбивство, потрібно розібратися, чи вбита мертва».

На екрані Пельшового комп'ютера стартувала нова гра. Симуляція польоту на винищувачі над джунглями і пустелями, що кишать партизанами і комуністами з найсучаснішої ПВО.

– Володю, зіграй зі мною. Зробімо перерву, треба трохи розвіятися. Ти будеш штурманом. Згода? – запропонував Пельш. – До того ж, тобі треба хоч на клавіші навчитися натискати.

Пельш присунув стільця, запрошуючи Кононова приєднатися до дегустації чудес віртуальної реальності.

– Вибач, Ігоре. Ти ж знаєш, я підлітковою мастурбацією не захоплююся, – буркнув Кононов.

– Ну ти й зануда, – протяжно мовив Пельш, анітрішечки не сердячись. – І грубіян на додачу. Я, по-твоему, підліток-мастурбатор?

Пельш прилип до екрана, на якому миготіли літаки, жовті піски Аравії і міста, що найжачилися зенітними ракетами.

– Добре, я погоджуюся, що зануда, але ти не кращий. – відрізав Кононов, що не спромігся навіть на примітивний жарт.

– Не хочеш – не треба. Сходи в їдальню, купи пиріжків. І собі, і мені.

Кононов буркнув щось собі під ніс, устав із крісла, перерахував гроші в гаманці і вже зібрався виходити, але раптом задзвонив телефон.

Слідчий узяв слухавку.

Початок був типовим. Жінка на тому кінці дроту довго перепрошувала, а потому попросила слідчого Кононова.

– Це я. Слухаю вас?

Жінка розповіла про те, де і коли прочитала оголошення зі зверненням до мешканців будинку номер вісім по вулиці Лева Гумільова допомогти слідчим розшукати вбивцю їхньої сусідки Марини Рубіної. Жінка хотіла щось розповісти.

Кононов запросив її в Управління. Та неохоче погодилася.

– Я буду у вас через сорок хвилин, – відповіла вона.

– Добре. На прохідній вас чекатиме тимчасова перепустка. Запитаєте в чергового.

Кононов не знав, про що розмовлятиме з цією жінкою, але інтуїція підказувала йому (ох уже ця інтуїція!), що зустрітися з нею необхідно. Можливо тому, що зараз він відчував повну безпорадність у розслідуванні вбивства.

– Що ж, гвардії маніяк Пельш, я піду в їдальню. Але врахуйте, мій друже, якщо пиріжків не буде, я сам наймся по саму зав'язь, а вам не принесу навіть хвіст від оселедця.

– Ви як завжди – сама люб'язність, – віджартувався Пельш, що був упевнений у тому, що навіть якщо в їдальні з якихось причин Кононову подадуть один-єдиний хвіст від оселедця на розцяцькованій таці, той згризе половину, а решту загорне в серветочку, сховає в кишеню і принесе йому, гвардії маніяку Ігорю Пельшу.

Після повернення Кононова можна було констатувати поліпшення настрою в рядах слідчої бригади. Кононов приніс з ідальні два хот-доги і склянку компоту. Його похмурі думки про небіжчиків розвіялися. Він насвистував мелодію зі старого водевілю. Життя на ситий шлунок здавалося йому значно кращим.

– Скажи, Ігоре, ти мені в будинку моди сказав, що я досить непривабливий тип зі зла чи я справді такий?

Пельш, що явно не чекав такого повороту розмови, ледве не вдавився булкою.

– Я не говорив, що ти непривабливий тип, я хотів лише сказати, що потрібно за собою хоч трохи стежити.

Словосполучення «стежити за собою» асоціювалося в Кононова з чимось не зовсім чоловічим. Стежать за собою жінки. Чоловіки ж щоранку голяться, раз на тиждень ходять у лазню і при нагоді міняють сорочки і шкарпетки, які їм пере подруга, дружина або турботлива мати. Принаймні так вважав батько Кононова, який служив на флоті аж поки йому не виповнилося шістдесят років. Слідчий узяв міркування батька на віру, і навіть не подумав поцікавитися, чи є в них слушність.

– Я стежу за собою, неправда. Я ж не педик, щоб з ранку до вечора чепуритися і шлятися по бутиках у пошуках обновок, – огризнувся Кононов, не надто упевнений у своїй правоті.

– Ти, звичайно, не педик, але гардероб тобі вже час змінити. Ти, зрештою, одержуєш удвічі більше за мене, а дивлячись на твої стерті туфлі цього не скажеш, – Пельш висунув з-під столу ножищу у франтівській туфлі.

– Добре, добре, зрозумів, – Кононов зненацька для самого себе зніяковів. Але ж його батько завше говорив: «Не гоже справжньому чоловікові відчувати зніяковілість».

У двері кабінету постукали. Пельш поспішно проковтнув недоїдений шматок булки і натис на чарівну клавішу. На комп'ютері замість літаків і терористів з'явилися цифри, стовпчики і діаграми.

До кабінету ввійшла та сама жінка, яка дзвонила Кононову півгодини тому.

Кононов, розмовляючи з нею по телефону, уявляв її собі зовсім іншою. Він сподівався побачити жінку сорока-сорока п'яти років, переобтяжену дітьми і господарством, нудну, гладку й зовсім нецікаву. Дама, що увійшла, мала десь років тридцять. Одягнена вона була зовсім просто. І хоча в цьому не було нічого дивного, слідчий, що звик за останні дні до шикарних туалетів своїх співрозмовників і співбесідниць, не міг не зауважити цього. «Відразу видно, що до будинку моди «Наталі» «панянка» (слово із словникового запасу адвоката ввійшло до вжитку слідчого) не має ніякого відношення.

– Олена, – представилася молода жінка, червоніючи.

– Ігор, – зрадив приємному жіночому голосу Пельш.

Атмосфера в кабінеті була невимушеною. «Так краще», – подумав Кононов і теж представився.

– Я прочитала ваше оголошення на дверях під'їзду ще позавчора, але все якось руки не доходили подзвонити – то родичі як сніг на голову, то молодшому щеплення зробили... Та ще якби я знала, що те, що я розповім, вам допоможе...

– Ви розповідайте, а ми вже розберемося.

– Я мало знала Марину і її чоловіка. Він такий віртуозний водій, і де беруть таких чоловіків! – Олена кокетливо усміхнулася. – Він завжди заганяє машину поміж трьох дерев. А знаєте чому?

– Чому? – хором перепитали Пельш і Кононов.

Кононов, звичайно, знав «чому», йому розповів сам Гретинський, але йому не хотілося позбавляти Олену задоволення розповісти про цей віртуозний трюк.

– Та тому, що ніхто крім нього з цієї пастки не міг виїхати. Ви, напевно, бачили дерева біля нашого будинку. Там мої чортенята граються в індіанців і Робіна Гуда, багаття палять. Того ранку вони теж там вешталися. Десь біля години я вийшла з будинку, щоб покликати їх додому – вони просили сказати їм, коли

до мультику залишиться десять хвилин. Зазвичай, я не виходжу з дому через такі дрібниці, але тут треба було хліба купити, от я...

– А скільки років вашим, як ви висловилися, чортеняттам? – Запитав Кононов не стільки задля інтересу, скільки для того, щоб зробити помітки в блокноті, перервавши мовний потік, якому, як починало здаватися, не буде кінця.

– Старшому – одинадцять, а меншому – шість.

Кононов здивувався. «Ніколи б не подумав, що в таких молодих мам бувають такі дорослі діти». Дочці самого Кононова було лише чотири роки, а він же був не набагато старший за Олену.

– Продовжуйте, будь ласка, – попросив Пельш.

– Отож, підійшла я до хлопців, а менший, Дмитрик, мені і каже: «А ми, мамо, оце бачили, як якийсь дядечко в машину до дядька Михайла лазив». А я його й запитую: «А може, то був сам дядько Михайло?» А він: «Ні, дядько Михайло без вусів, а той був з вусами». А старший, Толя, мені і каже: «То, певно, був злодій». А я йому: «Ти бачив, як він щось украв?» Але ніхто з них нічого такого не закріпив. Я ж подумала, що, мабуть, Михайло сам попросив свого знайомого щось узяти з машини. У житті різні ситуації бувають. А потім, коли прочитала оголошення, мені спала думка, може, це якось пов'язано з убивством?

Кононов не знав, що їй відповісти. Пельш теж мовчав. Олена по-своєму витлумачила тишу, що запанувала в кабінеті.

– Я, напевно, своїми дурницями відбираю у вас час. Вибачте мені.

– Навпаки, – сказав Кононов. – А ви самі не бачили того чоловіка, що лазив у машину Гретинського?

– Ні, але ви можете в дітей розпитати про його зовнішність.

– Із задоволенням зроблю це.

Кононов записав координати жінки у блокнот.

За хвилину в кабінеті знову запанувала тиша.

– Таким чином, – порушив мовчанку Кононов, – з'явилася хоч одна версія, з допомогою якої можна пояснити наявність у машині Гретинського знаряддя вбивства.

– Чому версія? Хіба Гретинський уже не злочинець? – запитав наївний Пельш.

– Треба бути ідіотом, щоб цього не розуміти. Пістолет підкинув у його машину справжній злочинець. Розумієш?

Але Пельш не розумів. Кононову довелося витратити півгодини, щоб розповісти своєму напарникові про зміст щоденника і розмови з власником тиру й адвокатами. Єдине, що приховав Кононов – це нічний візит Наталі. Ну а про свої сни і мрії, а також стосунки Наталі з Гретинським розповідати не було потреби.

– Дійшло, – сказав нарешті Пельш, намагаючись укласти в голову ту велику кількість інформації, яку виклав йому Кононов.

– Слава Богу, – зітхнув Кононов.

– Ну тепер Булавін тобі точно голову відкрутить? Він же спить і бачить Гретинського за ґратами, а себе на лаврах найпрофесійнішого начальника, підлеглі якого розкривають справу про вбивство упродовж одного тижня! Ти про це подумав?

– Авжеж, – сказав Кононов і відразу спохмурнів.

– І якої думки дійшов? – ехидно запитав Пельш.

– Якщо я закрию справу і передам її в прокуратуру для того, щоб посадити Гретинського, нічого не виграю.

– Чому? – щиро здивувався Пельш, який, здається, чомусь забув, що саджати безневинних людей проти законно.

– Та тому, що коли Гретинського виправдає Ходош, мені надають по шапці. Отже, гучного скандалу мені не уникнути, якщо не знайти справжнього вбивцю Марини Рубіної.

Звичайно, у запалі пояснень Кононов забув про одну істотну обставину – примару Марини, яка спокійно розгулювала містом.

А в Пельша забракло хоробрості запитати відкрито, що ж думає про це його напарник.

– Скажи, Володю, а чи вдаватимешся ти до якихось заходів стосовно будинку моди? Адже може бути, що вбито не Марину?

– Якщо вбито не Марину, справа стає ще більш заплутаною. У такому разі або нас хтось дуже вміло водить за ніс – грим, костюми, перуки, перевдягання... Або... – Кононов пригадав нічні погрози...

– Або? – перепитав Пельш.

– Або ми маємо справу з одним з тих феноменів навколишнього фізичного світу, що не має наукового пояснення, – голосом зануди-лектора, який у сотий раз робить припущення «а якщо життя на Марсі існує?», прогугнявив Кононов.

– А цю Наталю Воробйову ти бачив? – запитав Пельш, якому вкрай захотілося змінити тему розмови.

– Бачив, – лаконічно відповів слідчий.

– Гарненька?

– Гарненька, – Кононов зробив над собою нелюдське зусилля, щоб його голос не виказав ту надмірну симпатію, яку він відчував до дівчини і в якій боявся зізнатися навіть самому собі.

* * *

10 травня, 18.10

За всіма подіями цього божевільного дня я на деякий час зовсім забув про Наталю. А вона ж цікавила мене відразу з багатьох причин. По-перше, я хотів переконатися, що з нею все гаразд. По-друге, я хотів розпитати, чи знає вона про Сапегіна і його стосунки з Мариною. По-третє, я нікого не хотів бачити, крім неї.

Її адресу я міг дізнатися кількома способами, але обрав найпростіший – подзвонив Ходошу. Виявилось, він знає тільки її телефон. Але де телефон, там і адреса. Пельша вже не було, тому я зайшов до його безпосереднього начальства в інформаційний відділ і через дві хвилини тримав у руках коротеньку роздруківку з адресою.

Наталчина квартира містилася неподалік від ринку, де любив купувати продукти Михайло, бо саме тут був його улюблений тир. Неблизький світ. Наталя, як щаслива власниця машини, добиралася додому швидко, а от я, постійний користувач громадського транспорту, п'ятдесят хвилин трясся в торохтливому трамваї, потому ще скакав через канави, шматки арматури й уламки труб, поки відшукав у темряві її дванадцятиповерхівку. Пляшка шампанського, покладена в целофановий пакет з ручками, яку я прихопив останньої миті, ледь не розбилася на друзки через перешкоди, що увесь час з'являлися переді мною. Нарешті я знайшов будинок з номером «5». Триста сорок четверта квартира була на останньому, дванадцятому, поверсі, і я міг повною мірою насолодитися їздою на величезному вантажному ліфті, що тягся зі швидкістю равлика на схилі Фуджи.

Я дуже хвилювався. Мені здавалося, що від нашої сьогоднішньої зустрічі залежить дуже багато: можливо, успіх розслідування, а можливо, ще щось.

Підійшовши до дверей, я півхвилини простояв у нерішучості, потому закурив цигарку, зробив три затяжки, різко викинув недокурок, натис на кнопку дзвоника. Відпустив. Почекав. Ще раз. Приклав вухо до дверей, сподіваючись почути Наталчині кроки. Натомість – ніяких звуків.

– Наталю, це я, Кононов! Слідчий! – гаркнув я, сподіваючись, що вона сидить удома, але з якихось міркувань не хоче відчиняти двері.

І все безрезультатно.

Я відійшов, сів на сходинку, пошкодував, що необачно викинув цигарку, закурив нову.

Я страшенно стомився за день, але моя уява працювала без упину. Вона малювала химерні картини. То Наталя і примара Марини Рубіної безмовно танцювали у кімнаті, залитій місячним світлом. То Наталя спала, обкурившись якої-небудь азійської трави (а в тому, що вона балується легкими наркотиками я, чомусь, майже не сумнівався). То Наталя була прив'язана до

стілця з кляпом у роті, а двоє громил гріли на газовій плиті чавунну праску.

Я звівся на ноги, відсунув пакет із шампанським, дістав пістолет і, перевіривши обойму, глибоко зітхнув. Мені потрібно було висадити двері з першого удару. Раптом мене осяяла досить банальна думка, настільки банальна, що я мимоволі посміхнувся.

Поклав пістолет у кобуру і знову сів.

Наталі просто немає вдома. Немає – і все. Цей варіант, найтривіальніший, чомусь не спав мені на думку.

Я дістав папір і ручку (їх я завжди ношу з собою) і написав друкованими літерами: «Наталю! Обов'язково подзвоніть мені в будь-який час додому чи на роботу. Це дуже важливо. Кононов». Склав аркуш учетверо і засунув його в щілину між дверима і підлогою.

Коли я вийшов з будинку, періцив дощ. У моїй голові роїлися невеселі думки: життя минає, грошей нема та й робота така... У трамвай я сів уже з відкоркованою пляшкою шампанського і, показуючи приклад поганой поведінки в громадських місцях, усю дорогу неквапливо пив з горла. То ж не дивно, що я забув зробити пересадку і знову опинився перед своїм рідним Управлінням.

Додому я дістався тільки на початку одинадцятої і, не відчуючи ніг, ледве доліз до ліжка.

РОЗДІЛ 6

11 травня, 8.44

Уранці Кононов виявив, що нема хліба, молоко прокисло, а варення вже давно з'їли. Коли і хто, він не міг згадати. У холодильнику було лише два яйця, з яких він посмажив яєчню і стоїчно з'їв її без нічого, щоправда, запив уже тричі завареним чаєм.

* * *

11 травня, 9.40

– Володимире Михайловичу?

Прапорщик Котов здригнувся, побачивши перед собою Кононова, якого не знав в обличчя.

Кононов зайшов у кімнату, де чаювали чергові СІ-ЗО, коли закінчилася перша зміна і, відповідно, чергування Котова. Запрімівши в очах прапорщика здивування, Кононов представився.

Обличчя Котова пересмикнув страх – він, напевно, пошкодував, що розповів слідчому про записку Гретинському.

– Не хвилюйтеся, Володимире Михайловичу, – намагався заспокоїти його Кононов. – Ви правильно вчинили – і коли відмовилися передати записку, і коли подзвонили мені. Я ціную вашу чесність і прошу вас ще про одну послугу.

Котов полегшено зітхнув.

– Охоче... охоче... – сказав він тихо, майже нерозбірливо.

– Річ у тому, що я б хотів попросити вас допомогти мені скласти фоторобот людини, яка просила передати записку. Обіцяю вам, що про всю цю історію не довідається жодна собака.

Котов усміхнувся.

– Я завжди готовий допомогти розслідуванню справи, – запевнив Кононова Котов.

– Ви зараз вільні? – запитав Кононов таким тоном, що не терпить заперечень.

– Вільний, звичайно, – приречено сказав Котов, зацібаючи сумку.

Через якийсь час Кононов і прапорщик Котов пройшли через прохідну Управління.

– Це мій кабінет, – Кононов грав роль привітного господаря.

Пельш, як звичайно, сидів за комп'ютером з розумним виглядом, але з його обличчя Кононов побачив, що подумки той серед своїх віртуальних героїв.

– Це Ігор Пельш, мій напарник. Він допомагатиме нам складати фоторобот, – представив Кононов Пельша, який сприйняв повідомлення, свого напарника без

будь-якого ентузіазму.

– Прапорщик Котов, – представився Володимир Михайлович.

– Ви можете починати без мене, я поки зварю каву, – діловито сказав Кононов.

– Сідайте, – роздратовано мовив Пельш, якому завжди діставалася найважча робота.

Котов боязко сів на стілець. Кононов уключив кип'ятильник, а Пельш запустив неймовірно складну і дорогу програму, подаровану Управлінню ситими нью-йоркськими колегами. Спасибі Булавину.

Машина довго пищала, вінчестер видавав незрозумілі звуки, Пельш лаявся. Пройшло чимало часу, поки він нарешті сказав:

– Готово!

Кононов розлив каву по пластикових склянках і приєднався до Пельша й Котова.

Пельш пропонував на вибір Котову обриси обличчя. Анфас, профіль, півоберт. Котов, переглянувши близько тридцяти варіантів, непевно мовив:

– Здається, цей? Або наступний?

Пельша дратували тутодуми, до числа яких, безсумнівно, він зарахував і прапорщика Котова.

Після перегляду варіантів обличчя приступили до зачісок. Котов довго вагався між звичайним «їжачком» і дуже коротким.

– Та що ви мені зачіска, зачіска! – плаксиво мовив Котов. – Не було в нього ніякої зачіски, просто стрижене волосся.

Мабуть, слово «зачіска» асоціювалося у Котова з волоссям його дружини або Валерія Леонтьєва. У них, на його думку, безперечно, зачіска, а от у хлопця, що пропонував йому передати записку Гретинському, зачіски не було.

З носами розібралися швидко. Не чекаючи, поки Пельш покаже всі можливі варіанти, Котов вигукнув:

– Ніс у нього, як картопля. Це я добре пам'ятаю. От

і знайди мені картоплю!

Пельш покірно почав шукати потрібне зображення.

– Це?

– Схоже, – кивнув головою прапорщик, набудючившись так, ніби він був щонайменше начальником ГРУ, який зайнятий дешифруванням важливого повідомлення резидентури.

Щодо очей, то вони вважаються найскладнішим елементом фоторобота. Кононов сподівався, що на очі їм доведеться витратити хвилин двадцять. Але, на його подив, Котов досить упевнено тицьнув уже на п'ятий запропонований йому зразок. Причому дуже впевнено.

– Оці! Вони! Точно, як у мого начальника з Новосибірська. Я його добре пам'ятаю, – з гордістю відрпортував Котов.

А от з ротом довелося добряче намучитися. Закон збереження спрацював і тут – час, зекономлений на очах, увесь до хвилини, був витрачений на те, щоб Котов визначився з формою рота.

– Здається цей? – досить невпевнено сказав Володимир Михайлович, що зупинив свій вибір на безкровних тонких губах. Такі бувають у кар'єристів, аліментників і дрібних шахраїв.

Коли фоторобот був готовий, Кононов уважно його оглянув. Нікого з подібними рисами обличчя він згадати не міг.

– А особливих прикмет не помітили? – поцікавився Кононов.

– Особливих? – Котов поморщився так, ніби його попросили повідомити результат футбольного матчу «Дніпро» – «Карпати», що відбувся п'ять років тому.

– Ну шрамів, родимок, татуювань?

– А-а! – зрадів Котов. – У нього в лівому вусі стирчало кілечко. Срібне.

– А на зап'ясті було татуювання. Сонце і букви якісь, – винувато сказав Котов.

– А що за букви? – поцікавився Кононов.

– Не пам'ятаю. Напевно, ім'я.

Коли двері за прапорщиком зачинилися, Пельш відкинувся на спинку крісла, витягнув ноги, закупив і вилаявся.

– Де ти такого тугодума відшукав? – запитав він.

– У СІЗО, – Кононов винувато розвів руками.

– Ну, ти хоч упізнав того, кого шукав? – поцікавився Пельш, якому дуже хотілося, щоб його робота не виявилася безрезультатною.

– Ні.

– Ну то якого біса я тут мучився дві години? – Пельшу явно не сподобалася відповідь. Якби Кононов сказав: «А хіба ти не пізнаєш Булавіна», йому було б не так прикро.

Кононов безнадійно втупився у фоторобота. Звичайне обличчя звичайного хлопчика на побігеньках. Зрозуміло, жоден запеклий злочинець ніколи сам не піде на контакт з прапорщиком СІЗО власноручно.

Пельш, відчувачи безпорадність Кононова, вирішив скористатися ситуацією:

– Володю, ти не заперечуватимеш, якщо я вийду на годинку? Я пообіцяв Оленці підкинути її в одне місце. Якщо раптом начальство завалить, ти прикрий мене. Добре?

Природно, Кононов не міг відмовити йому.

Пельш пішов, а Кононов нерухомо розглядав пейзаж за вікном. Вулиця, ліхтар, аптека. Люди.

Незважаючи на те, що Кононов силоміць гнав від себе спогади про вчорашні одкровення Пельша, прогнати їх йому ніяк не вдавалося. «Ти їх у вікно, а вони в двері», – загадав Кононов улюблену приказку свого батька. Щоправда, той говорив про тараганів, здихатися яких досить важко. «Невже я справді такий непривабливий?»

У двері заглянув молоденький слідчий Золотарьов.

– Володимире, кахи-кахи, – Золотарьов забув по батькові свого колеги і через те дуже збентежився. – Там... зарплату дають.

Ця новина втішила Кононова. Він подякував Золотарьову, загасив цигарку, що догоріла майже до самого фільтра, і піднявся в бухгалтерію.

Сума, що виявилася в руках Кононова, була не настільки мала, як він сподівався, але й не настільки велика, як йому хотілося б. І все-таки цього разу він чомусь одержав більше, ніж завжди. Премія? Які можуть бути премії в наш час? Може, платню підвищили? Але у такому разі Управління знало б про це за три місяці, а сам Кононов за місяць. Та біс із ним, яке це має значення. Головне – у нього є дурні гроші. А що роблять із дурними грошима? Промотують. Скажімо, рядові слідчі з Управління катають дівчат на таксі, пригощають їх шампанським і дарують усілякі дрібнички. Але ж у Кононова немає дівчини.

Слідчий сплюнув від злості і роздратування. Зайшов у свій кабінет і з порога попрямував до телефону. Прийняте ним рішення потрібно було реалізувати негайно: знаючи себе, Кононов розумів, якщо він не зважиться зараз, то потім уже не зважиться ніколи.

Він набрав телефон прохідної будинку моди «Наталі» і запитав робочий номер головного стиліста фірми Юрія – того самого симпатичного молодика, з яким Кононову довелося познайомитися на похороні Марини Рубіної. Подзвонивши за потрібним номером, він після низки довгих гудків почув у трубці голос Юрія.

– Здрастуйте, Юро. Вас турбує Володимир, якщо пам'ятаєте, восьмого травня ми з вами зустрічалися на похороні Рубіної. Річ у тому, що мені терміново потрібна ваша допомога з одного питання, – почав Кононов, люб'язний і гречний, як ніколи.

– Щось пов'язане з Мариною? Чи з її привидом? – розгублено запитав Юра, що був явно здивований проханням Кононова. Йому не доводилося чути збентежені голоси слідчих, що просять допомоги.

– Та ні, ви будете здивовані, але зараз я виступаю в ролі приватної особи.

– У такому разі, радо допоможу. З будь-якого питання, – відповів Юрій.

– Тоді, якщо можна, я під'їду до вас через кілька годин. Це не пізно?

– Ні, ні, – запротестував Юрій. – У нас сьогодні пробний виступ. Гадаю, ми сидітимемо тут допізна. І можу вас запевнити, я піду звідси останнім.

– Добре. Тоді до зустрічі, – сказав Кононов.

Тепер відступати було нікуди. Імпровізований план зміни власного іміджу доведеться реалізувати. На це, звичайно, треба буде асигнувати кругленьку суму...

Кононов вертів у руках пачку банкнот і думав про те, як було би потішно, якби половина з них виявилася фальшивками. Аваладзе, мабуть, з глузду з'їхав би.

Спочатку Кононов захотів придбати кілька речей: строгий діловий костюм, шикарний вечірній костюм, три стильні сорочки, стільки ж краваток, дві пари туфель, комплект спідньої білизни, пояс, годинник, дипломат, і... транспортний засіб.

«Із транспортним засобом, щоправда, доведеться трохи почекати, а от решту речей можна було б придбати уже сьогодні, якби... Якби Кононов мав смак і вмів вибирати. Але де? Не на базарі ж?

* * *

11 травня, 11.53

У мене був фоторобот, і я із задоволенням викликав на допит Гретинського.

Лягнули двері.

Але замість Гретинського, я побачив на порозі захеканого Пельша.

– Що сталося? – запитав я.

– Учора начальник був не в гуморі, піймав мене в коридорі за гудзик, що от-от мав відірватися, покрутив його в руках і пообіцяв улаштувати мені перевірку трудової дисципліни. Я згадав і вирішив повернутися. А раптом прийде перевіряти?

– Тоді подивися на нашого підопічного, – підморгнув я Пельшу.

Пельш фиркнув, мовляв, і не таке бачили.

11 травня, 12.06

Цього разу Михайло мав значно привабливіший вигляд. Тримався розкуто і вільно.

– Отже, Михайле, можу вас привітати, ви повністю звільняєтеся від підозр, оскільки з'явилися свідки, щоправда, трохи незвичні, але все-таки гідні поваги, що бачили, як у вашу машину залазив невідомий. Ви ж у той час були вдома. Гадаю, саме він і є вбивцею, який підкинув вам свій пістолет. Але, на думку наших експертів, у вашій квартирі, крім вас, був ще хтось, а хто – потрібно з'ясувати. Однак для початку я хотів би запитати про що ви говорили з паном Ходошем?

Михайло усміхнувся:

– За законом, як сказав мені Ходош, я можу не відповідати на ваше питання.

Гретинський був невиправний. Я скривився і сказав:

– Але...

– Але оскільки ми налагодили з вами стосунки, я з задоволенням перепопів свою розмову з Ходошем. Але спершу ви маєте мені сказати, що з Наталею?

Цього питання я боявся найбільше. Сказати правду – означало б зруйнувати стосунки, про які говорив Гретинський. Збрехати – втратити можливість розпитати в нього, де можна знайти Наталю. Стиснувши зуби, я, якомога безтурботніше, сказав:

– З Наталею усе добре. Учора ввечері я їздив до неї додому і переконався в тому, що їй ніхто не загрожує, її ніхто не переслідує і вона спокійно входить у права спадкоємиці. Та й які можуть бути у неї проблеми, якщо ви сидите тут?

– Вам сподобалося у неї? Якої думки ви про дзеркало в передпокої?

«Хочеш мене перевірити? Перевіряй, будь ласка».

– Зізнаюся, я там не помітив ніякого дзеркала.

– Невже зняла, – здивувався Гретинський.

– Мабуть. Повернімося, однак, до більш нагальних питань. То що ви розповіли Ходошу?

– Нічого. Я сказав, що насправді нічого не підписував, що доказів проти мене недостатньо, і що він може не перейматися моїми проблемами.

– І все?

– І все. А про що мені з ним говорити? Здається, мій головний адвокат – ви.

– Хіба ви не знали Ходоша раніше?

– Заочно знав. Наталя розповідала мені, що в неї є хороший адвокат, на якого у разі потреби можна розраховувати.

– А коли вас заарештували, ви про нього, звичайно, не згадали?

– Спершу мені було не до адвокатів, ну а потім ця записка, ви розумієте...

– Невже Ходош не говорив, що може влаштувати так, що вас випустять під заставу?

– Говорив.

– А ви?

– Погодився. Хочу тільки переговорити з Наталею, щоб вона усе підготувала для того, щоб ми могли якомога швидше чкурнути звідси.

– Хочете виїхати?

– А чому ні? Розпишемося і виїдемо в Америку.

«Оце так фокус! Він виїде з моєю Наталею в Америку».

– А ви не боїтеся «представників угруповання»?

– Боюся. Дуже боюся. Але ж не можу я до кінця днів своїх сидіти тут, у СІЗО.

– Звичайно ні. Але я думав, ви дочекаєтеся, поки ми спіймаємо справжніх злочинців і ви зможете спокійно вийти звідси.

– Зізнаюся, я не вірю, що ви їх спіймаєте.

«Спасибі, Михайле, за довіру, виявлену нашим органам».

– Щось я вас не розумію. Спершу ви підписували визнання і збиралися сидати у в'язницю, тепер ви хочете, щоб вас відпустили під заставу.

– Не розумієте, і не треба.

– Михайле, ви знову співаєте старої. Так нам нічого не вдасться.

– Річ у тому, – Гретинський умить став серйозним. – Визнання я підписав, будучи впевненим у тому, що ви перебуваєте у змові зі злочинцями. На мою думку, знайти будь-які докази і будь-яких свідків дуже легко.

У цьому, на жаль, він мав слушність.

– Тоді, – продовжував Гретинський, – мені здавалося, що я потрапив у безвихідь. У мене була депресія, і погрози моїх недоброзичливців лякали. Але тепер моє світосприймання змінилося. Усе не так уже й погано. Ми заховемося так, що нас ніхто не знайде.

– Ні, Михайле, так у нас справа не піде. Ви щось замовчуєте.

– Запевняю вас, пане Кононов, усе саме так, як я кажу, – Гретинський приклав руку до грудей. Він був без наручників і міг театралью жестикулювати.

Я потрапив у безвихідь. Що я міг зробити? Дві доби я протримав його в камері. Нині він під опікою адвоката. Я знаю, що вбивця не він. Але мене цікавить Наталя.

– Михайле, як ви гадаєте, – запитав я, відвівши погляд убік, – Наталя не може бути вбивцею? Спадщина...

– Ні. Звичайно, ні. Я б міг навести мільйон аргументів, але обмежусь констатацією: Наталя вбивцею бути не може.

Я теж хотів, щоб було саме так, але почувши запевнення від Гретинського, не міг не враховувати того, що Гретинський і Наталя могли перебувати в змові.

Серед юристів побутує така баечка. Двоє домовилися вкрасти скло з чужої машини. Один акуратно вийняв скло і поклав поруч з машиною. Інший підійшов і забрав. Скло продали на чорному ринку, гроші поділили. Але найцікавіше в цій історії те, що дії першого кваліфікуються як дрібне хуліганство, а дії другого не можна визначити навіть як адмінпорушення, оскільки скло він просто знайшов. Воно лежало на землі, він підняв і відніс, куди йому заманулося.

Отже, злочинці теж дотримуються «поділу праці». А чи не могли Наталя і Гретинський, двоє молодих і красивих людей, вирішити, що Марина уже натішила ся життям сповна і може поділитися нажитим добром з ними? З цією метою Наталя убиває Рубіну і тікає. Гретинський ще якийсь час перебуває у квартирі, а потім теж дає драла; і хтось третій (найвірогідніше тип, що передавав Гретинському записку) дзвонить у чергову частину. Що було далі – відомо. Не зрозуміло тільки одне – навіщо Гретинський одразу погодився підписати зізнання.

– Якщо Наталя, на вашу думку, не може бути вбивцею, то й не треба, – спокійно мовив я.

Гретинський глянув на мене як на останнього тугодума.

– Анумо поясніть мені, Михайле, ось таке... Можливо, моє питання видасться вам надто інтимним, але ви говорили, що кохалися з Мариною перед тим, як поїхали на базар. Однак ніяких слідів сперми ніде не виявлено. Ви могли б як-небудь прокоментувати цей факт?

Гретинський зовсім не збентежився.

– Річ у тому, – довірливо мовив він, – що ми з Мариною віддаємо перевагу оральним контактам. Принаймні, зранку.

– Тепер ще одне дуже важливе питання: чий труп ви бачили у своїй квартирі шостого травня?

– Як чий? – Гретинський отетеріло глипнув на мене. – Своєї дружини.

– Ви в цьому повністю впевнені?

– На жаль, так.

– Але ж вона лежала обличчям до підлоги, було багато крові, ви, ясна річ, були шоковані і напевне не стали її перевертати і з'ясовувати, Марина це чи хтось інший.

– Ні, звичайно, ні, навіть не поцілував на прощання. А треба було. – В очах Гретинського відбився смуток.

– Але у вас немає незаперечних доказів того, що це дійсно була Марина.

– Виходить, що нема. А в чому річ, дозвольте довідатися?

– Та це я так. Ми, слідчі, знаєте, ставимо іноді такі питання, які нормальній людині можуть видатися дивними.

Гретинський, здається, був задоволений такою відповіддю.

– А тепер скажіть, будь ласка, Михайле, чи не знаєте ви цього чоловіка? – я простягнув Гретинському портрет, складений фотографічним способом.

Той узяв білий з ледь помітним синім відливом аркуш високоякісного фінського паперу і розглядав його надзвичайно довго: крутив на всі боки, морщив чоло, тер скроні.

– Ні, – нарешті видихнув він і прикро розчарував мене. – Цієї людини я не знаю.

– На нема і суду нема, – сказав я, відбираючи в нього фоторобота. – Але маю вам сказати, що це саме він, напевно, і передав вам послання.

– Он воно що... Дайте я ще разок гляну, раптом доведеться зустрітися.

– Ви ж як побачите його випадково на вулиці, не здумайте хапати і кричати «міліція, міліція!» – попередив я.

– Не пацан, – насупився Гретинський. – Знаю, як треба поводитися з бандитами.

– Добре, тоді пригадайте, будь-ласка, чи не було напередодні смерті Марини якихось дивних дзвінків? Відвідувачів? Розмов?

– Таке я б обов'язково запам'ятав і розповів би вам про це. Наше з Мариною життя протікало в певному ритмі, – («ритмі джазу», – подумав я), – і її смерть, точніше, убивство, стало для мене обірваним акордом.

– А серед ваших знайомих чоловіків – друзів і співробітників є хтось, хто носить взуття сорок першого розміру?

Гретинський здивовано гмикнув.

– Може, і є. Але я на такі речі не звертаю уваги.

Гретинський почав мене діставати. Мене бісило те, що він нічого не знає, про що його не спитай. Так чи інакше, відпустити його доведеться. Та це, мабуть, навіть вигідно. У нього, напевно, є якийсь план дій, інакше б він так не просився на волю. Його треба відпустити, але не спускати з нього очей. Гадаю, він виведе мене на Наталю. Знаючи потенційні можливості нашого техвідділу, я прикинув необхідний час і сказав:

– Спасибі за співробітництво, Михайле. У мене нема до вас більше питань...

– Стоп, – раптово подав голос Пельш, про якого я вже забув. – Прошу вибачення, товаришу капітане, для слідства потрібно з'ясувати ще деякі питання. Ви дозволите?

– Авжеж, лейтенанте, – сказав я і відкинувся на спинку стільця, усім своїм виглядом дорікаючи Пельшу за порушення субординації.

– Скажіть, Михайле, вам знайомий цей пристрій? – запитав Пельш, відхилившись убік від екрана, і таким чином зробив натяк на те, що йдеться про комп'ютер.

– Конкретно з цим – ні, – м'яко усміхнувся Гретинський. – Але загалом, звичайно, знайомий. У нас удома був один подібний екземпляр.

– Та у вас просто чудо техніки, – зашебетав Пельш. – Пека-шість, я тільки у вас і бачив. Дорогий, мабуть?

– Щось біля двох з половиною, – гордо відповів Михайло.

Я був радий, що зайняті бесідою Гретинський і Пельш не бачать, як витягнулося моє обличчя.

– І ви, ясна річ, з ним на «ти»? – продовжував гнути свою, поки абсолютно незрозумілу мені лінію, Пельш.

– Авжеж, – гідно мовив Гретинський.

– Якщо товариш капітан не заперечуватиме, я попрошу вас сісти поруч зі мною.

– Товариш капітан не заперечує, – махнув рукою я. – Більше того, товариш капітан бажає розпрощатися з Гретинським і відбути в службових справах.

Гретинський повернувся до мене. Я встав, підійшов до нього, потис руку і, не відпускаючи її, пильно дивлячись йому у вічі, мовив:

– Пане Гретинський, Управління в моїй особі висловлює вам своє щире співчуття з приводу того, що відбулося і просить вибачення за неналежну поведінку при затримці. О вісімнадцятій нуль-нуль, після того, як ми залагодимо деякі формальності і ви підпишете розписку про невиїзд аж до остаточного розслідування вбивства, ви залишите Управління і будете вільним. Ваша машина знаходиться на нашій відомчій стоянці. Ціла і добре збережена. Особисті речі, документи і гроші, відібрані у вас при затримці, одержите в комірника СІЗО. Від усієї душі бажаю вам удачі.

Як на мене, моя промова вдалася. Гретинський навіть розчулився. Театрали, вони всі такі. Одягають на себе маску циніків і скептиків, але коли бачать, що з ними розмовляють щиро, пускають сльозу.

– Спасибі, – сказав той. – Спасибі, Володимире Андрійовичу. Удачі й вам. Сподіваюсь, я просто впевнений, що вбивців знайдуть і покарають.

– Покарають, обов'язково покарають, – мовив я і вийшов у коридор.

Пельш за мою спиною одразу почав розмову з Гретинським. Цікаво, що він хоче вивудити, але у мене є справи набагато важливіші.

* * *

11 травня, 12.59

Відділ експертів – наша гесна (як ми жартома його називали) містився в підвалі, а відділ технічних засобів спостереження (молоде і булавінське дітище) знаходився під самим дахом, на переустаткованому горіщі, і був нашими небесами в метафоричному і буквальному значенні цього слова. Начальник відділу, майор Шемет, наш наймолодший майор, мій ровесник, користувався заступництвом Булавина. Коли ми всі чекали на заробітну платню по півтора місяця, Шемет зав-

жди ходив з кишенями, набитими казна-звідки отриманою премією. Форму він так кумедно перешив, що вона більше скидалася на парадний костюм сержанта американської морської піхоти, а над столом у нього замість календаря з цнотливими собачками красувався гігантський постер оголеної Сари Янг. Чоловік він був дивакуватий, але по тому, як швидко просувався по службі, можна було зробити висновок, дуже кмітливий. У професійних тонкощах своєї роботи він розбирався, напевно, набагато краще за Ходоша, який оббрехав у дев'яносто першому році злісного спостерігача за всім і вся Бурова.

– Доброго дня, – привітався я, відчиняючи важкущі металеві двері і проникаючи в тісну кімнатку Шемета.

– Здрастуйте, дядечку, – з іронією в голосі привітав мене майор. – Вітри яких потреб і нужд занесли вас у мою скромну келію? Зброя, дурні витівки, брудне порно?

– І на два пальці трійняшки теж, – підспівав я йому. Шемету не можна було перечеити. Перед ним не можна було викаблучуватися, забавлятися. Він був дуже серйозним від народження. Але якби я йому не підспівав, то міг би ще битих півгодини перед ним витанцювувати.

– Трійняшку зранку допили. Чого тобі, Володю?

– Та... пuste. Відстежити одну машинку потрібно.

– У межах міста?

– Ага.

– Яка марка?

– П'яті жигулі.

– Як довго за ними потрібно стежити?

– Усе залежить від обставин. Може, годину. Може, день.

– Добре.

Шемет деякий час мовчав. Я нервово тупцював на місці: півтора кроку вперед, півтора назад. Робити більшу кількість кроків не дозволяли розміри кімнати. Як йому тільки вдається уникнути клаустрофобії?

Напевно, знайшов собі інші виміри буття, крім трьох геометричних.

– Точність спостереження? – продовжив розпитувати Шемет.

– Максимальна.

– Це як? – усміхнувся Шемет. – Кожну десятку часточку секунди видавати тобі координати центра ваги лівого яйця водія з точністю до двох ангстремів?

Я криво посміхнувся.

– Навіщо ж до двох? Можна до чотирьох.

– Зрозумів. З точністю до кварталу влаштує?

– Ні. Бажано до будинку. Серйозно.

– А ти, бачу, хлопець-зук.

Шемет знову поринув у свої таємничі виміри.

– Гарзд. Санкцію Булавина маєте?

Це питання потребувало неабиякої делікатності.

– Пане майор, – (так уже склалося само собою, що він називав мене «дядечкою», а я його – паном майором, і зверталися один до одного на «ти»), – замість того, щоб довго й нудно все пояснювати Булавину, я краще зроблю тобі щось приємне.

– Приємне? Ти сексуальну орієнтацію, часом, не поміняв? На тітоньку перетворився?

Ображатися на Шемета було неможливо. Я мимоволі всміхнувся:

– Я не жартую. Хочеш, наприклад, справити по знайомству стильний костюмчик?

– Костюмчик, кажеш, стильний? – втішно промуркотів майор. – Можеш вважати, що твій язик уже в мене в руках. До цієї розмови ми ще повернемося. А поки почекай хвилинку.

Він вийшов у сусідню малюсіньку клітку, що гордо іменувалася «складом». Невдовзі повернувся, тримаючи в руках якийсь невідомий мені крихітний предмет і «уокі-токі» зовсім нерадянського дизайну.

– Значить, так. Оце, – він показав на предмет, – дуже дорога ізраїльська іграшка, передавач із пневмомагнітною присоскою.

З цими словами він із силою жбурнув дорогу іграшку в стіну. «Бум-м», – видала звук цяцька і прилипла до жорсткої фарбованої поверхні.

– Якби ти був дитиною дошкільного віку, я б запропонував тобі її віддери, а сам би спостерігав за тим, як ти мучишся. Але оскільки ти не дитина, продовжимо демонстрацію.

Шемерт відкрив якусь кришечку на чорному блискучому корпусі «уокі-токі», натиснув на кнопку – і іграшка безперешкодно впала на підлогу.

– Якщо поверхня немагнітна, відвалиться вмиль. А якщо магнітна – триматиметься міцніше. О котрій почнеться спостереження?

– О вісімнадцятій нуль-нуль.

– Добре. Прикріпиш передавач до днища машини, натиснеш на цю штуковину, – він відкрив нову кришечку і показав мені сховану в глибині зелену кнопку, – і нехай вона їде, куди їй заманеться. Три мої станції, про місце розташування яких вам, дядечку, краще не знати, будуть пеленгувати сигнал і повідомляти мені координати. А я вже змилюсь над тобою, зроблю приємне – простежу за рухом машини і визначу по карті міста її місцеперебування та передам тобі по радії, – Шемерт демонстративно покрутив у руках «уокі-токі». – Ну а тепер, як кажуть американці, precautions, чи, по-нашому, кілька пересторог. Передавач коштує майже п'ять тисяч, а ця дрібничка – вісімсот. Загубиш – доведеться компенсувати.

Не можу сказати, щоб останні слова мене втішили. Перспектива працювати від чотирьох місяців до двох з половиною років за «спасибі» мені не дуже сподобалася. Але я мав побачити Наталю, чого б мені це не вартувало.

– Усе буде добре, пане майоре.

– Буде-буде, – прищулив очі Шемерт. – До речі, я не маю наміру сидіти тут добу. О двадцять четвертій нуль-нуль спостереження автоматично припиниться.

– Пане майоре... – почав я тоном примхливої дитини.

– О двадцять третій тридцять, – відрізав Шемет.

Не чекаючи, поки ми доторгуємося до дванадцятої години, а саме стільки показував його настінний годинник, я вирішив швидко ретируватись.

* * *

11 травня, 14.31

Під'їжджаючи до будинку моди, Кононов думав про Сапегіна. Згадував найменші деталі їхньої останньої зустрічі. Відтворив у пам'яті інтер'єр турагенства: пальми, яскраві плакати, брошюрки на журнальному столику з хвалебним гімном на честь «Євротура». «Цікаво, чому Рубіна у своєму щоденнику жодним словом не обмовилася про Сапегіна. Чому?»

Погода була кепською, і Кононов дуже хотів, щоб сьогоднішній вечір закінчився вдало, щоб зустріч з Юрієм мала позитивні наслідки. Але ж потрібно було стежити за Гретинським.

Цього разу Будинок Політпросвіти Кононов упізнав одразу. Відчуття тривоги, з яким учора він залишав його, знову воскресло в ньому, коли майже носом зіштовхнувся з електриком Петром Івановичем, що надзвичайно живописно описав свою зустріч з примарою Марини Рубіної.

Кононов привітався. Коли електрик навів на різкість і упізнав у Кононові Кононова, він підскочив зі свого стільця, радісно сплеснув руками і заявив:

– А покійниця сьогодні знову приходила! Годину тому, – по-лакейськи вклонився він.

– Добре, дякую, – досить спокійно відповів йому Кононов, якому ці примарні прогулянки уже добряче набридли.

– Ми вам телефонували, але був тільки ваш заступник, – крикнув йому в спину електрик.

«Чудово. Пельш, виявляється, мій заступник».

Складалося враження, ніби йшлося не про покійного директора будинку моди, що розгулює коридорами колишнього Будинку Політпросвіти, а про культпохід у

цирк. «Ми тобі дзвонили, але тебе не було і, ой, як шкода, – ти втратив єдину можливість побачити ведмедів, що літають під самісіньким куполом на дельтапланах».

Перед тим як піднятися до Юрія, Кононов вирішив виконати обов'язок слідчого і громадянина – відвідати своїх учорашніх знайомих – секретарку Марію й Ольгу Михайлівну.

Кононов розраховував побачити переполоханих жінок, але його пророкування не справдилися. До усього звикаєш у цьому світі, навіть до примар. Щоправда, Ольга Михайлівна була насуплена, але не сумна. Принаймні плакати, як учора, вона не збиралася. Кононову це сподобався, бо він не був певен, що зможе витримати ще одну сцену, подібну до вчорашньої.

– Сьогодні знову Марина тут розгулювала. До мене прибіг Рижов – начальник охорони, дав оцей список і розповів про все...

– А ви самі її не бачили? – поцікавився Кононов.

– Ні, сьогодні Бог милував, – з полегшенням зітхнула Ольга Михайлівна.

– То кому сьогодні пощастило побачити примару Марини Рубіної? – з ледь відчутним сарказмом запитав Кононов.

– Зараз я вам усе докладно розповім, – відповіла Ольга Михайлівна і витягла з верхньої шухляди столу якийсь список. – У мене усе записано, хто, коли бачив...

Очі Кононова округлилися: він навіть не припускав, що бюрократичні паростки сховані у людській підсвідомості. Примари, виявляється, люблять облік і документацію.

– Можна? – Кононов простягнув руку і взяв список.

– Звичайно.

Аркуш був поділений на три колонки. У першій було записано ім'я, прізвище і по батькові того, хто бачив привид Марини, а також його вік, у другій – приблизна година і обставини контакту, у третій значився особистий підпис свідка. Коротко і ясно. У списку було де-

сять імен, серед яких Кононов знав лише одне. Під номером другим у списку значився М.П. Смолич.

М.П. Смолич мав щастя ще раз говорити по телефону з Мариною Рубіною о 13.09.

Крім Смолича, Марину бачили: М.І. Головська (зіштовхнулася з покійною біля кімнати для куріння), Д.Д. Рижов (бачив, як Марина виходила з будинку моди) П.І. Петраков (електрик, був свідком, як вона входила), а також група дівчат, що проводили репетицію в демонстраційній залі (куди заглянула Марина, привіталася і помахала їм рукою).

Списком було досить зручно користуватися. Крім того, наявна інформація, стисла і зручна, не містила вигуків і коментарів. Кононов не міг навіть уявити, скільки часу йому довелося б витратити, щоб скласти подібну таблицю.

– Спасибі вам, Ольго Михайлівно, – щиро усміхнувся Кононов і поклав список собі в кишеню.

Розмовляти з ким-небудь із свідків йому зовсім не хотілося. Кортіло якомога швидше зустрітись з Юрієм.

– А Юра на місці? – запитав Кононов в Ольги Михайлівни.

– Повинен бути. Підійдіть у двісті дванадцяту кімнату. Він там працює, але розпорядку дня не дотримується. Приходить, коли хоче. І йде, коли заманеться.

– А Наталю Воробйову де можна знайти? – ніби між іншим запитав Кононов.

– От чого не знаю, того не знаю. Уже три дні тут не з'являлася. Та це й не дивно. Вона гонорлива пташка. Високо літає, – Ольга Михайлівна сипала словами, немов горохом.

Але Кононов ловив кожне її слово. У брудних потоках чорної заздрості й осудження він сподівався виловити цінну інформацію, яка допомогла б виявити місцезнаходження Наталі.

– Я їй учора дзвонила. Нема дома. Навіть подружці її телефонувала, є отут у нас одна, Полторушникова, вона зараз у декретній відпустці, але та теж нічого не

знає. Зрозуміло, смерть Марини для неї була великим ударом, – з фальшивою скорботою в голосі продовжувала тараторити Ольга Михайлівна, – але хіба можна не з'являтися на роботу в такий відповідальний період? Щоправда, наскільки я пам'ятаю, таке з нею і раніше частенько траплялося. Вона з фанаберіями, необов'язкова.

Кононов увесь час підтакував їй.

– Але якщо вона вам потрібна, я їй скажу, щоб вона вам передзвонила, коли з'явиться?

– Дякую, Ольго Михайлівно, – вичавив із себе Кононов і залишив платинову блондинку у кабінеті. «У неї, напевно, замість язика, жало», – подумав Кононов, ідучи до двісті дванадцятої кімнати.

Юра був зайнятий ескізами, він складав їх стосиками на невеликому тапчані, примостившись у кутку. Строкаті тканини, химерні капелюшки, фотографії з дівчатами в купальниках. Стіни кімнати були завішані такими ж ескізами – силуетами, що нагадують букву А і букву Л. Якби у Кононова був час, він би, напевно, не пошкодував години на те, щоб краще роздивитися усе.

– Можна? – запитав Кононов, заходячи до кабінету.

Юрій відклав ескізи і запропонував гостеві сісти. Кононов сів на тапчан.

– Чим можу допомогти? – привітно запитав Юра.

Кононов відчув себе селяком, що приїхав у районний центр за «пінжаком».

– Я хотів би поговорити з вами конфіденційно, але моє прохання аж ніяк не стосується розслідування...

Юрій сів по праву руку від Кононова, питально глянув йому у вічі.

– Я вже говорив, що охоче допоможу вам, але, мабуть, доведеться повторити це ще раз.

Кононов зробив видих, набрався хоробрості і мовив:

– Я прийшов до вас, Юро, як до стиліста. Мене дуже непокоїть мій зовнішній вигляд. Я хотів би змінити свій імідж. Але не знаю, з чого почати. Та й особли-

вим смаком похизуватися не можу. Отож прошу допомогти...

Юрій усміхнувся привітно, променисто, щиро.

— Я все зрозумів, — сказав він м'яко і навіть радісно. — Я зроблю все, що зможу.

Кононов був неймовірно втішений, що далі можна обійтися без пояснень. Тямущість Юри приємно порадувала його. Той жваво підбіг до столу, вийняв із шухляди сантиметр, ручку, шпильки і блокнот.

— Будь ласка, Володимире, вийдіть на середину кімнати.

Кононов слухняно виконав його прохання. Засукавши рукави, Юра взявся за роботу. Він зняв з Кононова не менше двадцяти мірок. Більше, ніж знімали з нього за все життя. Усі дані Юра записав у блокнот. Потім він попросив слідчого підійти до вікна і зробив ще ряд записів, стосовно кольору його волосся, шкіри, брів, вії і зубів. Коли з усім цим було закінчено, він сказав Кононову:

— На сьогодні — все. Завтра о другій половині дня деякі речі будуть готові. Раніше наші кравчині не впорються. Не запитуйте поки нічого — незабаром усе побачите самі. До речі, завтра зранку ми з вами навідаємося в одне місце і купимо там кілька предметів декору. Не переживайте. Завтра ви відчуєте себе прекрасним принцом з казки.

— Дякую, — мовив украй збентежений Кононов. — А скільки усе це коштуватиме?

— Завтра про все дізнаєтеся. Гадаю, не більше двохсот.

Кононов був дуже здивований. Він розраховував, що доведеться викласти набагато більшу суму. Щонайменше вдвічі.

— Хіба таке можливо? — Кононов не міг прийти до тями. — Це ж до смішного дешево! Ви, Юро, напевне жартуєте. Я ж знаю, скільки коштують стильні речі.

— У тому-то й річ, що ні. Будинок моди — це особливе місце для тих, хто на короткій нозі з його стилістом.

А головний стиліст, до речі, усе життя мріяв підібрати чудовий авторський комплект для пана слідчого. О'кей?

– О'кей, – відповідав отетерілий Кононов.

Юра відкрив невелику підвісну шафку над столом і дістав почату пляшку «Сангрії» – приємного червоного вина, з п'яним запахом ароматів Іспанії й абрикос – дві чарки і банку солоного арахісу.

– Обов'язково потрібно випити за зміну іміджу. Не смійте відмовлятися!

Кононов і не збирався позбавляти себе задоволення випити з цим милим і доброзичливим юнаком. Юра розповів анекдот. Кононов не забарився і зробив відповідний жест. Досить швидко чоловіки перейшли на «ти».

– Юро, а ти бачив сьогодні цю примару? – запитав Кононов, коли мова зайшла про закулісне життя будинку моди «Наталі», який Юра називав «гадючником».

– Кого? – перепитав Юра, мружачи свої злегка посоловілі очі.

– Ну, примару Марини Рубіної, вашого директора.

З хвилину Юра безтямно дивився в стіну, потім ляснув себе долонею по лобі і сказав:

– А, примару? Бачив. Вони тут усі ніби з глузду з'їхали. Бігали, як навіжені. Ольга Михайлівна, Рижов... Та я в їхні ігри не граю. Прийшов сьогодні вранці на роботу, а вони мені заявляють, що бачили покійницю. Я подумав, що вони не сповна розуму. А в обід сам бачив, як ти сказав примару...

– Ну? – запитав Кононов.

– Та треба бути справжнім ідіотом, щоб не впізнати Наталі!

– А ти поділився з ними своїми спостереженнями? – запитав ошелешений Кононов, що ледь зі стільця не впав, почувши від Юри таку чудову новину.

– Ні, звичайно. Нехай побігають. Їм корисно. Тим більше, чого я буду Наталі підставляти? Вона ж навіщо улаштувала спектакль? Напевно, щось задумала.

Я Наталі за версту впізнаю, п'ятдесят комплектів зшив для неї, а скільки разів навколо неї із сантиметром бігав.

Юра налив собі вина і залпом спорожнив склянку.

– Отакої... – усе, що зміг вичавити із себе Кононов.

«Мабуть, у мене теж замість голови капуста», – подумав він і випив свою склянку, намагаючись поводитися якомога природніше, щоб не виказати свого здивування.

– Ну, до завтра! – сказав йому Юра, що знову взявся за ескізи. – Завтра з третьої до четвертої.

– Не забуду, – відповів Кононов і міцно потис Юри-ну щечену руку.

– Доречі, як твоє прізвище? – уже на порозі запитав Кононов.

– А я гадав ти, Володю, вже все тут про всіх знаєш, – доброзичливо здивувався Юра. – Прізвище у мене непоказне. Саєнко.

Отже, героєм дня був, безсумнівно, Юрій Саєнко. Завдяки його спостережливості було викрито Наталю. Якби не його феноменальні здібності пізнавати добре загримованих акторів, Кононову довелося б ще довго сушити мізки над розгадкою містичного дива.

Найбільше слідчого тішило те, що Юра не втручався в хід подій. Якби Кононов мав право страчувати, милувати і роздавати ордени та медалі, він би нагородив Саєнка Орденом «За Нерозголошення таємниці» першого ступеня.

Щодо Наталі, у голові Кононова роїлися суперечливі плани.

* * *

11 травня, 18.10

Зізнаюся, мені доводилося кілька разів стежити за кимось візуально, двічі сидів у нічних засідках з біноклем нічного бачення, три роки тому таємно робив зйомку в оперативних інтересах (щоправда, потому довго лаявся, споглядаючи невиразні сірі плями), але отак,

по-західному, вести спостереження по целенгу, з точними координатами, що передаються по радіо, – тако-го не траплялося ніколи. Загалом настрої був непоганий, допікала тільки Пельшівська колимага, яку не завадило б на час стеження перетворити на респектабельний мікроавтобус з антеною космічного зв'язку, нашпиговану зсередини обчислювальними приладами з Х'юстонського центру. Пельш, який, як правило, негативно ставився до моїх жартів, цього разу вдоволено скалив зуби, повертав до мене усміхнену пику і взагалі веселився як міг.

Ми намагалися увесь час триматися за Гретинським на відстані не меншій ніж два квартали. Ми не чули мотора його машини, але бачили її силует (щоправда не ми, а Шемет у себе на карті у вигляді червоної цятки, а по радії він мені передавав: «зупинився... повернув на Великий бульвар... спускається по Гоголівській...»). Зважаючи на напрямок руху, Гретинський поспішав не на квартиру Рубіної. Якийсь час мені здавалося, що він їде до Наталі, але коли Михайло повернув на Санкт-Петербургський проспект і збільшив швидкість, я відмовився робити будь-які припущення і напружено слухав повідомлення Шемета. Завдання моє здавалося простим тільки на перший погляд: слухай та командує Пельшом. Але чи то Шемет сьогодні був у поганому настрої і говорив багато зайвого (до того ж, допікали до живого перешкоди), чи то повітряний простір, у якому поширювали радіохвилі, був брудним? Не знаю. Але ми з Пельшом не раз проїжджали потрібні повороти, хоча й петляли менше за Гретинського. А він кружляв добряче. Мабуть, підозрював, що ми стежимо. Не дурний.

Я подумки хвалив себе за те, що мені вистачило клепок не вести візуальне спостереження за принципом «тримайся машини кольору «мокрого асфальту» на відстані не більше десяти метрів». Інакше Гретинський обов'язково запримітив би нас на третьому перехресті і нас чекав би повний провал. Хоча, може статися

й таке, що ми зазнаємо фіаско, рухаючись на набагато більший відстані. Тоді Булавін...

Ураз голос Шемета обірвався на півслові. Не стало чути ні шипіння, ні потріскування. Чудо ворожого техніки зламалося.

Мене охопив відчай, я вкрився холодним потом. Наврочив, ідіот.

– Гальмуй, – крикнув я Пельшу.

– Що, пі-пі захотілося? – запитав він, продовжуючи керувати з такою впевненістю, ніби чув Гретинського шостим чуттям за сорок верст.

– Гальмуй, – повторив я.

Мій тон змусив Пельша без зайвих коментарів зійти на першу смугу і зупинитися точно під знаком «Зупинка заборонена». Хіба ДАІ нам указ?

– Відкрий двері, щоб було видніше, – попросив я трохи дружелюбніше.

Пельш послухався.

– Ігоре, у нас тут невелика проблемка, – сказав я, простягаючи йому трубку, на якій блимала червона лампочка з написом «Battery Low».

– Ага, – сказав він. – Знаєш, хто твій Шемет?

– Здогадуюся.

– Батарейки міняти треба час від часу. Або підзаряджати.

– Що робитимемо? Стоп, мабуть я знаю.

– Невже? – Пельш театральні звів брови.

– Треба подзвонити Шемету по звичайному телефону і дочекатися, коли Гретинський досягне свого кінцевого пункту. Довідатися від Шемета координати і поїхати туди.

– А якщо Гретинський виїде раніше, ніж ми приїдемо?

– У тебе є інша пропозиція? – запитав я, наслідуючи Аваладзе.

– Є два варіанти: потрясти цю штуковину або натиснути на кнопку «EXTREME MODE», що означає «екстремальний режим». Тобі який більше подобається?

– А що значить «екстремальний режим»?

– Не знаю, якби хоч інструкція була. Може, там є ще яка-небудь крихітна батарейка розміром з гудзичок і нам вдасться протриматися годинку чи пів, а може просто трубка працюватиме ще хвилин п'ять. Якщо батареї розраховані на перезарядження, вони остаточно поламаються і вже не підлягатимуть ремонту. А може, взагалі все згорить чи вибухне, не знаю.

– Чудово, – протяжно мовив я. – У такому разі вибираємо перший варіант.

– Трястимемо?

– Єге ж.

– Ну то бери й тряс, – сказав Пельш, повертаючи мені трубку.

От сволота. Так би я хоч мав на кого списати матеріальний збиток на вісімсот баксів, а так доведеться в усьому звинувачувати себе. Я легенько, як ялинкову іграшку, всередині якої бовтаються свинцеві дробинки, потряс трубку. Червона лампочка продовжувала блимати, як око диявола. Я труснув сильніше. Нічого не змінилося.

– Ти не вмієш, – авторитетно сказав Пельш. – Дайно я.

Я без заперечень погодився.

Пельш узяв нещасну трубку як молоток і з неабиякою силою вдарив нею по коліну. На мить мені здалося, що червона лампочка згасла і засвітилася зелена, але я помилився. Червона таки погасла. А от зелена так і не засвітилася.

– Ну все, Ігоре, – сказав я холоднокровно, як Будда. – Усе. Догралися.

– Гадаєш? – запитав він, критично оглядаючи остаточно зламаний пристрій.

– Авжеж, – мовив я і, ляснувши дверцятами, пішов шукати телефон-автомат.

Як на зло, телефонувати Шеметові довелося хвилин десять. Добре, що він хоч залишився на місці, міг же піти.

– Куди ви ділися, чорти? Утім, це не має значення, слухай: «А графиня йому й каже: графе, будьте ласкаві, потріть...»

Я отетерів. Яка в людини пам'ять! Нас уже півгодини, напевно, немає на зв'язку, а він, здається, увесь цей час тільки сидів і чекав, коли я знову об'явлюся, щоб дослухати його масний анекдот.

– Ха-ха-ха, – дурнувато зареготав я. – Пане майоре, у твоєї цяцьки сіли батарейки, і взагалі вона Богові душу віддала. Гретинський ще катається?

– Катається, – пробубнявив Шемет. – Він якийсь час постояв біля будинку, що майже за містом, сигнал, до речі, пеленгується погано, а тепер знову кудись поїхав.

– Давай адресу, – скомандував я.

– Як я тобі її дам? Його адреса міняється зараз зі швидкістю вісімдесят кілометрів на годину.

Майор хизувався своєю дотепністю.

– Дай, принаймні, адресу того будинку, де він зупинявся.

– Це приватний сектор. Можу дати номери чотирьох будинків.

– Давай чотирьох.

– Пиши: в'їзд Пономаренківський, дев'ять, одинадцять, шість і вісім.

– Пономаренківський? Це де?

– Це в самому кінці вулиці Ваулина, там поворот ліворуч і через два квартали праворуч.

– Усе. Спасибі. Стеж далі.

– Врахуй: я стежитиму до двадцять третьої тридцяти.

– Гарзд.

У машині мене зустрів радісний Пельш.

– Поїхали, – наказав я.

– Та почекай ти «поїхали». Я твій матюгальник полагодив.

– Невже?

– Ану глянь.

Я подивився. Горіла червона лампочка.

– Тільки й того?

- І так добре. До речі, батарейки в неї знаєш які?
- Ну.
- Звичайні пальчикові, числом чотири. Цікаво, правда?
- Де Пономаренківський в'їзд знаєш?
- Ні.
- Пояснюю...

* * *

11 травня, 19.28

Приватний сектор! Як багато цікавого в цьому словосполученні для слідчого, бо він знає, що саме тут, у цьому на перший погляд затишному і тихому місці, відбувається більше злочинів, ніж у найнеблагополучніших районах, забудованих багатоповерхівками. Тут ховаються всі, кому не ліньки, тут чаклюють відьмаки й екстрасенси, тут за кожним парканом можна випадково виявити підпільний склад, завалений чим завгодно – наркотиками, собачими скальпами, оргтехнікою або гранатометами. Тут зазвичай кубляться наркомани різної орієнтації, знаходяться підпільні публічні будинки, приватні швейні цехи, цехи, що складають «палені» годинники. У приватному секторі виготовляють кока-колу і льодяники. Тут, за тинами, процвітає вітчизняна економіка, але разом з нею квітне пишним цвітом злочинність. Організована, неорганізована, будь-яка. Якщо хтось хоче, щоб йому не перешкоджали робити те, що він надумав, він насамперед має зняти будинок або півбудинку в приватному секторі. Наталя Воробйова, здається, теж поділяла таку думку.

Кононову потрібно було знайти її (у тому, що Гретинський їхав до неї, він не сумнівався) в одному будинку з чотирьох. Перший, під номером вісім скидався на руїни; в будинку номер шість була гучна пиятика; убогість будинку номер одинадцять справляла відразливе враження. Проте будинок з номером дев'ять був гарний усім: у міру доглянутий, обнесений високим

частоколом, з величезними воротами, розрахованими, як мені здалося, на найважчий у світі англійський танк «Челленджер».

Кононов вийшов з машини. Попередньо оглядаючи будинок, він розмірковував над тим, які вказівки варто дати Пельшу. Найкраще, йому здавалося, що він міг зробити – це відпустити Пельша додому, адже розмова з Наталею могла затягнутися надовго.

– Ну, я напевно піду сам, – сказав Кононов Пельшу через опущене бічне скло. – А ти можеш їхати. Спасибі за допомогу, Ігоре.

– А як же ти виберешся звідси?

– Та якось, – заспокоїв його Кононов.

– Тоді до завтра!

Старенька «копієчка» Пельша загуділа і повільно покотилася вниз.

Кононов підійшов до воріт, подзвонив. Тричі. Два коротких сигнали, один ледь чутний. Це скидалося на умовний сигнал. Імітація пароля здавався йому кращою, ніж її відсутність.

Хвилин десять у будинку не було чутно ніякого руху. «Напевно, розглядає мене через якесь віконце чи щілинку». Він подивився на вікна будинку. Горіло світло, але фіранки заважали Кононову розглянути що-небудь за ними.

«От буде весело, якщо замість Наталі я побачу підпилих кримінальників...», – подумав Кононов.

Нарешті двері розчинилися.

На порозі стояла Наташа. У руках у неї був газовий пістолет однієї із найнадійніших моделей. Вона спрямувала його прямо в обличчя Кононова.

– Наталю, це я... – сказав слідчий.

– Я бачу.

Ще хвилину вона мовчала, розмірковуючи, що робити далі. Нарешті, дуло пістолета опустилося.

– Може, запросите мене ввійти? – запитав Кононов настільки галантно, наскільки міг.

Наталя була одягнена в рожевий махровий хала-

тик. Волосся зібране на потилиці у жмут. Словом, ма-
ла досить-таки домашній вигляд.

– Проходьте.

Вона звільнила дорогу, і Кононов пірнув усередину.
Пахло цвіллю і смаженою картоплею. Здається, Ната-
ля справді ввійшла в амплу домогосподарки, готувала
вечерю.

– Доброго вечора, – сказав Кононов досить лагідно.

– Доброго, доброго, – якось очманіло мовила На-
таля.

Вона зачинила за гостем двері і зробила запрошу-
вальний жест у бік кімнати, де горіло світло.

– Скажіть, вам Михайло порадив сюди прийти? –
запитала вона недовіжливо.

– Певною мірою так. Але гадаю, він про це не здога-
дується.

Вилиці Наталі зарухалися досить швидко.

– Ви за ним стежили!!!

Але в її очах не було тієї ненависті, якою вони світи-
лися, коли вона з Ходошем прийшла на квартиру до
Кононова того пам'ятного ранку.

– Не те щоб стежив... – зам'явся Кононов. – Мені
просто було необхідно побачити вас, Наталю.

Це було правдою. Дійсно, основним рушійним мо-
тивом цієї сьогоднішньої канителі з пеленгаторами бу-
ло саме бажання побачитися з нею. А вже потому – ба-
жання виконати свій обов'язок слідчого.

– Навіщо, скажіть на милість, вам потрібно було
мене бачити?

– Причин забагато. Не знаю навіть, з якої варто по-
чати...

Наталя пожирала його очима.

– Може, ви почастуєте мене чаєм? – Кононову зда-
валося, що це дозволить якось розрядити атмосферу.

– Навіть не сподівайтесь, – досить нелюб'язно ска-
зала Наталя.

Кононов ніяк не відреагував на цей випад. Він не
знав, як потрібно реагувати на такі жести. Як на витів-

ки дівчини, яка пособляє колишньому підозрюваному, чи як на витівки дівчини, яка тобі подобається. Він вагався.

Наталя, побачивши реакцію Кононова, а точніше – відсутність будь-якої реакції, трохи знітилася.

– Чаю немає. Хочете соку?

– Хочу.

Кононов дійсно відчував спрагу, і тому, коли Наталя принесла початий пакет із соком, він був страшенно радий.

Дівчина налила сік у досить дешеву чашку і знову вп'ялася поглядом у Кононова.

– То про що ж усе-таки ви хотіли зі мною поговорити? У мене мало часу і дуже багато справ...

«Знову хамство, прикрите нальотом увічливості». Кононов зрозумів, що треба йти в наступ.

– Та хоча б про ваші візити в будинок моди в одязі вашої покійної подруги Марини Рубіної.

Наталя прикусила язика. Різкість Кононова збила з неї трохи пихи...

– І це все? – запитала вона.

– Ні. Ще про Сапегіна... – багатозначно сказав Кононов.

Наталя скривилася.

– І не тільки про нього, – продовжував слідчий. – Ще про стан речей у будинку моди, що залишає бажати кращого...

Наташа розлила сік, намагаючись наповнити склянку.

– Але навіть не це найцікавіше, – загадково сказав Кононов. – Якщо Михайло не вбивця, як ми з вами думаємо, то хто ж насправді вбив Рубіну?

– З чого ви взяли, що я зможу відповісти на це питання? – Наталчин голосок, трішечки хриплий, затремтів.

– А я й не казав, що ви можете на нього відповісти однозначно. Я бачу, що у вас є якісь міркування з цього приводу. Але ви чомусь абсолютно не бажаєте зі

мною ними поділитися...

Кононов блефував.

– Добре. Я розповім усе, що знаю, – Наталя дістала цигарку, завдовжки, як дві звичайні і глибоко затяглася.

– Отже, з чого почнемо? – дружнім тоном запитав слідчий.

Наталя знизала плечима, на знак того, що їй байдуже.

– Тоді з будинку моди. Згодні?

Наталя знову знизала плечима. Цього разу якимось пригнічено.

– Скажіть тільки одне. Навіщо вам знадобився весь цей лиховісний маскарад? Навіщо телефонні дзвінки? Усі ваші колеги тремтять від страху. Репетиції зірвані, Ольга Михайлівна втрачає звички адміністратора і перетворюється на богомільну жінку, що побожно хреститься при кожнім згадуванні імені Марини. Негарно так знущатися з марновірних людей! – корив Наталю Кононов.

Але дівчину непокоїло зовсім інше.

– Скажіть, Володимире, а як ви довідалися, що це була я?

Кононову, звичайно ж, не хотілося привласнювати собі заслуги Юри Саєнка. Але й зізнаватися в тому, що Наталя водила за ніс і його, хотілося ще менше.

– Секрет! – самовдоволено сказав Кононов.

– А ви поділилися з кимось своїми думками?

– Ну що ви... Я не з тих, хто робить результати слідчої роботи надбанням публіки і преси.

Це трохи заспокоїло Наталю.

– Не маю наміру і надалі розповідати про це. Але за однієї умови. Ви маєте мені дещо пояснити.

– Що? – насторожено запитала Наталя.

– Насамперед пообіцяйте, що ви більше не фланіруватимете по будинку моди в одязі Марини Рубіної.

– Обіцяю, – відразу погодилася вона.

– А тепер розкажіть, з якою метою ви влаштували весь цей спектакль. До речі, блискуче зіграний.

Наталя розчавила руками пакет з-під соку і знову

закурила.

Це дуже просто. Я хотіла вивести з рівноваги справжнього вбивцю! – сказала вона. У цей момент дівчина нагадувала скандинавську богиню помсти, що подалася на пошуки клятвopорушників із закривавленим мечем у руках.

Кононов чекав приблизно такої відповіді і був радий, що його сподівання справдилися.

– То виходить, ви впевнені, що справжній убивця якимось чином причетний до роботи будинку моди?

– Не впевнена... Просто думаю, що він цілком може контактувати з його працівниками.

Кононов був утішений зміною мовної інтонації. Наталя нарешті заговорила з ним як з людиною, а не як із залізним Феліксом.

– А чому ви такої думки?

– Буквально за день до вбивства мені подзвонила Марина...

Наталчині очі затуманилися сльозами, але через хвилину вона уже взяла себе в руки і спокійно продовжувала:

– Ми з нею останнім часом бачилися не так часто, ніж зазвичай. Вона була дуже зайнята, та й у мене справ по горло. Я ж змінила місце роботи, збиралася зайнятися шоу-бізнесом...

(Кононов здогадувався, що між Мариною і Наталею відбулося відчуження. Напевно, Наталя дуже розлютилася б, якби довідалася, що Кононов ознайомився з щоденником Марини.)

– Тому, – продовжувала свою розповідь Наталя, – останнім часом ми все частіше спілкувалися по телефону. Вона подзвонила мені, ми побалакали про те, про се. Потім я запитала в неї, як справи на роботі. Запитала задля годиться. Але чергової відповіді, на зразок «усе гаразд», я від неї не почула...

– Що ж вона сказала?

– Вона сказала «спасибі, хріново». Так і сказала. Марина взагалі-то не лихословила, і слів таких я від неї жодного разу в житті не чула... Я запитала: «Що стало-

ся?» Вона помовчала, потому відповіла: «Тобі краще в такому бруді не порпатися». Я звичайно, запитала, про який бруд ідеться. Вона неохоче сказала, що пояснить при зустрічі. Та от тільки зустрітися нам не вдалось.

– Скажіть, Наталю, а чи були в Марини недобррозичливці? Я не маю на увазі пліткарів чи заздрісників. Я говорю про тих, що могли зважитися на вбивство?

– Напевно, були. Звичайно, її стосунки з деякими колегами не можна назвати ідеальними, але я гадки не маю, хто міг так зненавидіти Марину, щоб наважитись убити.

– А з ким вона конфліктувала?

– З Рижовим, начальником охорони, увесь час лаялася. Але усе через якісь дрібниці. Непорозуміння виникали з бухгалтером, але, по-моєму, виключно на діловому ґрунті... З Корабельниковим вона скандалила десь із місяць тому... Хтось комусь недоплатив... Теж дріб'язкова історія.

– А Сапегін? Що ви можете сказати про Сапегіна, крім того, що я вже чув від Ходоша?

Наталя блиснула своїми бездонними карими очима.

– Вітольд надзвичайно велемовний, але я сумніваюсь, щоб він зміг усвідомити всю складність даного питання. Та й Сапегіна він не знав. А той – боягуз і сволота, якої світ не бачив.

У кімнаті запанувала тиша. Кононов згадував свій останній візит до Сапегіна і зіставляв почуте з тим, що сказала Наталя. Вона теж, до речі, замислилась, думала про щось своє і не звертала уваги, що попіл з цигарки падав на підлогу.

– Я розповім вам одну брудну історію, – задумливо сказала Наталя. – Але, може, спершу вип'ємо кави?

– Із задоволенням, – погодився Кононов, якого надзвичайно тішило те, що їх розмова ставала дедалі не вимушенішою.

Поки Наталя варила каву, Кононов, мовчки милувався її витонченим станом, закутаним у рожевий халатик. Вона скидалася на дівчинку, що поряється коло плити.

Потім Наталя поставила в центрі столу джезву з гарячою духмяною кавою і продовжила свою розповідь.

– Сапегін асоціювався і в мене, і в Марини завжди з грошима та шантажем.

– Наскільки мені відомо, він якось був позичив у Марини під відсотки досить велику суму. Щось біля чотирьох тисяч доларів, – сказав Кононов задля того, щоб показати, що теж дещо знає (не даремно ж він віддав цей снобський чи радше нуворишський «Євротур»!), але, виявляється, зачепив Наталю за живе – та закричала так, немов її вкусила гадюка:

– У Марини?! У борг?! Чотири тисячі?! Що за маячня! Та Марина зроду нікому грошей не давала. А якщо вже й давала, то без відсотків і тільки друзям, до числа яких Сапегін не належав. Хто вам сказав таку дурницю?

– Сам Сапегін... – мовив Кононов таким голосом, яким звичайно говорять «здаюся, здаюся».

– Брехати він майстер, і не таке може вигадати. З Мариною у них були більш-менш нормальні стосунки тоді, коли вона ще не заробляла справжніх грошей. Як тільки її справи пішли вгору – відразу їхні стосунки зіпсувалися. Не з Марининою вини, ясна річ.

– Виходить, Сапегін збрехав мені? – Кононов у цьому зовсім не сумнівався і запитував лише задля того, щоб змусити Наталю говорити далі.

– Ха! – у голосі Наталі звучало торжество людини, яка відкрила іншій очі на спільного знайомого-негідника. – Звичайно, збрехав! Він, по-моєму, узагалі правду ніколи не каже – принципово. Ніколи Марина нічого йому не позичала. Я переконана.

– Гм, – Кононов не знав, що сказати. Усе було й так зрозуміло.

Сапегін водив його за ніс. Намолов сім мішків гречаної вовни. Він, певно, думав, що оскільки «справжнього вбивцю», тобто Гретинського, піймали, то слідчому, який навіть у Парижі ніколи не був, можна брехати все, що завгодно. Однак сам факт його безсовісної брехні не знімав з порядку денного одного важливого

питання – чому його стосунки зі зведеною сестрою були настільки ворожими.

– Наталю, на початку нашої розмови ви говорили, що Сапегін шантажував Марину. Я не дав вам можливості договорити, перебив. Вибачте, будь ласка, але якщо можете – поясніть про що йдеться.

Усім, кому доводиться розмовляти зі слідчими чи іншими посадовими особами, наділеними правом карати або милувати, дуже подобається, якщо ті (у даному випадку Кононов) уміють визнавати свої помилки та промахи і не бояться зізнатися в цьому. Саме тому Наталя всміхнулася. Усміхнулася! Уперше за сьогоднішній вечір.

– Навіть не знаю, чи може бути щось смішне у шантажі, – бентежно мовила вона, піймавши радісний погляд Коконова. – До того ж у Сапегіна взагалі нема почуття гумору. Він якщо й жартує, то якимось дивно. Чудний чоловік, їй-право!

Кононов не міг погодитися з цим. Дивним Сапегіна аж ніяк не можна було назвати. Звичайний собі нувориш, директор процвітаючої фірми, людина з хитруватим виразом обличчя, типовим для людини, що займається темними справами, але при цьому виголошує гасла про справедливість. Кононов як слідчий і фізіогноміст-професіонал з великим стажем нічого дивного в Сапегіні не помітив.

– Як же усе-таки він шантажував Марину?

– Гидко навіть згадувати. Ми з Мариною завжди ходили по суботах у жіночий клуб. Ну ви, певно, догадуєтесь, що це таке. Солярій, сауна, тренажери, масажисти, косметологи... Ми часто бавилися в сауні.

Кононов згадав щоденник Марини. Її поетичний стиль викладу думок, інтимні подробиці їхніх з Наталею «забавлянь».

– Пробачте, але я ніяк не можу второпати, як усе це пов'язати з Сапегіним, – квапив події Кононов.

– Ви ж не дослухали мене до кінця! – обурилася Наталя і, як дівчинка, якій не дали можливості розповісти сон про привидів і динозаврів, закопилила губу.

– Перепрошую, Наталю. Ще раз вибачте!

– Ми балувалися, плавали... Це було... приблизно два роки тому... Сапегін у той час захоплювався фотографією і ще не був бізнесменом. Він мав фотосалон – поганенький, манюсінський, туди зрідка навідувалися клієнти... Далеко від центру міста... Але Сапегін був просто одержимий фотографією. Він має хист, вишуканий смак, це – професіонал.

– Ніколи б не подумав! – щиро здивувався Кононов.

– Не знаю як, але в одну із субот він проник у клуб і зробив масу двозначних фотографій, де були я, Марина й інші дівчата. Звісно, оголені...

У Кононова запаморочилася голова, він уявив собі Наталю в оточенні оголених дівчат. На щастя, це тривало не більше десяти секунд.

– Напевно, підкупив охорону, – висловив припущення Кононов, щоб якимось підтримати розмову.

– Було б півбіди, якби він просто фотографував нас і обмежився тим, що розглядав на сон прийдешній наші оголені тіла.

– Що ж учинив він?

– Прислав Марині поштою анонімний лист, з доданими до нього двома фотографіями, що могли б скомпроментувати її, і ультиматум – негайно зробити грошовий переказ на такий-то рахунок, інакше фотографічні знімки будуть негайно розіслані всім друзям і знайомим, а також їх отримає журнал «Жіноча мода».

– Невже це були такі непристойні фотографії?

Звичайно, ні, але ж ми живемо в суспільстві, в якому грань між пристойним і непристойним досить складно визначити.

Кононов ствердно кивнув головою, щоправда, він ніколи не задумувався над цим питанням. Можливо тому, що жодного разу в житті не був у чоловічому клубі із сауною і масажистками?

– То чим же закінчилася ця вся історія: він відіслав ці злощасні фотографії чи ви все-таки відкупилися?

– Ми й не думали цього робити. По-перше, не було впевненості в тому, що якби ми пожертвували необхід-

ною сумою, шантаж одразу припинився б. Кому як не вам, слідчому, про це знати. Той, хто виконує вимоги шантажистів, завжди ризикує потрапити в ще більшу кабалу.

– Слушне зауваження. А по-друге?

– А по-друге, поступитися – означало б визнати його перемогу над нами. Врешті-решт, нам нема в чому каятися, ми ні перед ким не завинили, нікому не заподіяли зла. Ну попустували трохи в сауні. А по-третє, Марина добре знала свого брата. Боягуза, якого світ не бачив. Сумнівно, щоб він зважився надіслати ці фотографії кому-небудь. Він міряв людей своєю міркою, йому навіть не спало на думку, що можна проігнорувати його погрози... Ми не відреагували на перший лист. Потому – на другий. Коли в поштовій скриньці Марина виявила конверт із третім посланням, вирішила брати бика за роги...

Наталя замовкла, щоб перевести дух. Дістала з пачки останню довгу цигарку, набиту високоякісним пахучим тютюном, і закурила. Слідчий із сумом подумав, що не зможе запропонувати їй нічого пристойного. «Дурень, міг же купити щось більш вишукане, а не цю гідоту», – подумки вилаяв себе Кононов.

– Тендітна Марина Рубіна бере бика за роги... Ви, Наталю, мене просто заінтригували.

– Насправді, Марина була дуже сильною жінкою. Під тендітною зовнішністю приховувався непохитний характер, величезна сила волі, гіпертрофоване почуття свободи... Марина пішла в гості до Сапегіна... Не одна, взяла собі у супутники двох дужих молодиків з охорони. Вилаяла його добряче і пригрозила. Він кинувся їй у ноги, по підлозі повзав, благаючи вибачення. Щоправда, хлопці з охорони попередньо прочитали йому лекцію про те, як слід поводитися з сестрами. Хоч і зведеними... На цьому все й закінчилося. Листи перестали надходити. До того ж, негативи ми в нього відібрали. Спершу він не хотів їх віддавати, але ми у ввічливій формі попросили це зробити, шкода тільки, що Марина не покінчила з ним тоді раз і назавжди.

- Що її стримало?
- Вона була надзвичайно шляхетною. Яку б гидоту не зробила їй людина, знойома чи чужа, Марина завжди давала їй шанс реабілітуватися, виявити себе з кращого боку. Сапегін не справдив її сподівань.
- А як ви, власне, довідалися, що шантажист – Сапегін? – поцікавився Кононов, якому хотілося знати, чи не ховається за однією брудною історією інша, ще більш огидна.
- Дуже просто. Почнемо з того, що ворогів у Марини ніколи не було. Траплялися, звичайно, недруги, але ніхто з них не став би займатися настільки огидною справою. А потім самі фотографії! Фотографії в Марини асоціювалися завжди з братом. Ідеться про роботу високої якості. Надіслані фотографічні картки були просто протраєні професіоналізмом, у них наявні зачатки режисури. Крім того, виказував себе «авторський почерк». Стиль, сама манера виконання. Я їй досі не можу зрозуміти, як міг Сапегін не врахувати таких елементарних речей. Він, певно, вважав Марину протраєчкою!
- Людям властиво переоцінювати свої розумові здібності і водночас недооцінювати чужі. А як склалися подальші стосунки Марини з Сапегінім?
- Вони просто перестали спілкуватися. Десять приблизно через рік після тієї неприємної історії Сапегін відкрив свою фірму, що займається туристичним бізнесом. Нині вона процвітає, але я впевнена, що заслуг самого Сапегіна в цьому майже нема! Гадаю, що він є усього-на-всього підставною особою, яка нестиме всю відповідальність, якщо щось трапиться. Отож вам може пощастити поспілкуватися з ним у іншому амплуа.
- Невже він такий нездара?
- Та про нього всі такої думки... Мені навіть говорила...
- Хто ж?
- Це несуттєво... Утім, якщо цікаво, я можу сказати, але дайте обіцянку нікому не передавати моїх слів.
- Вважайте, що я вже дав.

– Секретарка нашого головного бухгалтера звідкись знає Сапегіна. Здається, вона раніше працювала якийсь час у «Євротурі», а може, вони були сусідами по дачі. Не пам'ятаю. Однак немає нічого дивного в тому, що всі всіх знають і всі про все знають, я вже звикла до цього.

– Це правда, – підтвердив Кононов, якому не раз доводилося переконуватися в справедливості цих слів.

Кононов згадав про Гретинського. Звичайно, не закінчивши розмови, було дуже нерозумно йти. «Ну навіть якщо він з'явиться – нічого страшного», – заспокоїв себе Кононов, і на душі йому відразу стало легше.

– Якщо ми вже заговорили про головного бухгалтера, то не могли б ви розповісти мені, що це за людина. Чому ви вирішили йому зателефонувати, коли маскарад з перевдяганням був у самому розпалі? Напевно, неспроста ви вирішили приділити йому стільки уваги?

– Гм... – Наталя на деякий час задумалася. Складалося враження, що вона збирається з думками. Підшукує слова. – Смолич – це чоловік, який мені ніколи не подобався.

– Чому?

– Не подобався – і край. Підозрілий тип. Завжди сидів за своїм комп'ютером, завжди допікав Марину розмовами, після яких вона, як правило, виглядала на десять років старшою.

– Про що ж вони говорили?

– Я ніколи не була присутньою, але гадаю, вони розмовляли про справи. Про що ж іще вони могли говорити?

– Отже, у них були виключно ділові стосунки.

– Найпевніше, що так. Про інтим не може бути й мови. Про дружбу – теж. Марина ніколи б не стала заводити собі таких нудних і нервозних друзів, як Божевільний Макс. Отже, залишається партнерство на діловій основі...

– Даруйте, як ви його назвали? Божевільний Макс?

– Це ми з Мариною його так позаочі називали. Пам'ятаєте, був такий не дуже вдалий американський фільм з придуркуватим Мелом Гібсоном?

– А-а, із Мелом... Згадав...

Кононов не сказав, що в юнацькі роки Гібсон був його єдиним кумиром.

– Згадав... – повторив Кононов. – А чи не було чогось-небудь підозрілого в їхньому партнерстві.

Наталя втупила очі в стелю. Облуплена сіра стеля приватного, зданого в аренду будинку, який не раз був спостерігачем таких поглядів. Усі попередні мешканці частенько свердлили її очима. Мати, що годувала дитину, напевно, не зводила з неї очей, чекаючи свого чоловіка, низькооплачуваного службовця, що залишив квартиру першій дружині; троє військових теж розглядали її жовто-чорні розводи, дожидаючи приходу своїх подруг – дівчат із заводу важкого машинобудування; студенти підносили до неї очі, коли зубрили конспект.

– Я вже казала вам, що їхні стосунки були виключно діловими, – мовила досить владно Наталя.

– Але ж ви, моя люба (Кононов відчував неабияку втіху, називаючи її своєю!), щойно розповідали, як Марина скаржилася вам на неприємності на роботі... Хіба не так?

– Можливо... – непевно відповідала Наталя. – Ви хочете запитати, чи не був причетний до них Смолич?!

– Саме це. Ви дуже здогадливі, Наталю.

– На неприємності Марина скаржилася за день до вбивства, – розмірковувала Наталя. – Сумнівно, щоб її вивів з рівноваги який-небудь підступний учинок когось з її недоброзичливців. Вона ніколи не зважала на такий дріб'язок. Та й траплялося всяке так часто, що вона при звичайній, сприймала неприємності, як щось належне. Не стала б вона журитися і через критичну статтю в якому-небудь журналі. Бувало й таке, хоча позитивних відгуків про її колекції у пресі завжди друкувалося в двадцять разів більше. Отже, критика журналістів аж ніяк не могла рознервувати її. Якби протік дах у демонстраційному залі або пацюки згризли п'ятнадцять метрів болонського мережива, вона тим паче не стала б бідкатися мені – просто вжила б потрібних

заходів і викинула цю дурницю з голови. Марина була не з тих, хто, обливши соусом сукню, кричить: «Усе пропало!» Отже, сталося справді щось надзвичайне, про що по телефону вона не могла розказати.

– А може, «великі неприємності» для Марини – раптова поява податкової інспекції? Або велика нестача на складі. Або сварка з людьми, що прикривали будинок моди і сприяли процвітанню її бізнесу? А можливо, неприємності були пов'язані не з будинком моди, а, скажімо, з «Блакитним Дунаєм». Це теж треба враховувати. Так чи інакше, все те, що ми можемо трактувати як «великі неприємності» пов'язане з грошима. Причому великими. А великі гроші нерозривно пов'язані з бухгалтерією – легальною чи нелегальною (це не має значення). Бухгалтерія ж невід'ємна від головного бухгалтера. Смолича. Логічно?

– Безперечно, – відразу погодилася Наталя. – До речі, про «Блакитний Дунай». Сама Марина бувала там дуже рідко. Усім заправляв Смолич, він же і курирував бухгалтерію ресторану.

– Он воно що? Значить, без Смолича Марина не змогла б зробити жодної фінансової операції. Так?

– Справді, так. Вона увесь час підписувала якісь папірці, а він заносив потрібні дані у комп'ютер і до цієї інформації Марина практично не мала доступу, – зізналася Наталя.

– Невже усе було саме так?

– Мені згадалося, як колись, деś півроку тому, Марина розповідала, що, чекаючи Смолича, який вийшов на кілька хвилин, у його власному кабінеті, вона спробувала переглянути файл, назва якого здалася їй досить кумедною.

– І як же він називався? – поцікавився Кононов.

– «Попка». Саме так, «Попка». Ви вже вибачте мені цю фамільярність, але з пісні слів не викинеш.

– І яка ж інформація містилася у цьому файлі? – поцікавився Кононов.

– Я теж її про це запитала. Але Марина, як зараз пам'ятаю, почервоніла і сказала, що як тільки спробу-

вала переглянути зміст файла, у кабінет вбіг розлючений Смолич і, вигукуючи непристойні слова, виключив комп'ютер. Уявляєте, Володимире!

– Може, у нього там були які-небудь адреси повій або якась гра порнографічна? – зробив припущення Кононов.

Звичайно, він сам сумнівався у правдивості зроблених ним гіпотез. Хіба нормальний здоровий чоловік обурюватиметься, якщо його начальника, сучасна жінка, побачить у нього в комп'ютері оголених одалісок. Хоча, звичайно, буває різне.

А що ви можете сказати про Максима Петровича як про людину?

– Майже нічого. Знаю, що живе на широку ногу один у трикімнатній квартирі. З нашими манекенницями ніколи не заводив шури-мури, хоча неодружений, міг би позалицятися до кого-небудь. Тримає величезного мармурового дога. Він з ним одного разу приходив на якийсь пікнік. Я жодного разу не бачила його без піджака, він, по-моєму, взагалі роздягатися боїться. Завжди на ньому забагато одягу. Оце, мабуть, і все...

– Не так уже й мало...

Кононов крутив у руках запальничку, перебираючи у пам'яті всі питання, які він поставив, міркував про що ще можна запитати. На закінчення він випалив, намагаючись поводитися якомога невимушеніше:

– Михайло скоро приїде?

Наталя глянула на годинник, що притулився до квіткового горщика з напівзгнилою рослиною.

– Буде через півгодини. Ви хотіли б з ним переговорити?

Кононов втупився в куток, де на табуретці стояв недорогий радіоприймач, і робив вигляд, що обмірковує запитання Наталі. Насправді ж, говорити з Гретинським йому не було про що.

– Ні, не хотів би, – і, відразу ж змінивши тон, запитав: – Наталю, у вас випадково немає батарейок? У моєму сотовому сілі.

Наталя була вражена:

– У вас є сотовий телефон?
– Службовий, спеціальної марки, – безтурботно збрехав Кононов.

– Зараз пошукаю, – знизала плечима Наталя і обвела поглядом кімнату.

Витягла з радіоприймача чотири досить пристойні «пальчики».

– Я вас не розорив? – винувато запитав Кононов, засовуючи батарейки одну за одною в надра нещеретівського шпигунського знаряддя.

– Та що ви! – усміхнулася Наталя. – Така дрібниця...

Хоча Кононов розумів, що не завдав Наталі ніякого збитку, почував себе незручно. Йому хотілося зробити для Наталі щось особливе, приємне, що запам'яталося б на все життя. Він набрався хоробрості і поставив найдурніше запитання з усіх, які ставив упродовж останнього тижня. А вибрати було з чого.

– Наталю, ви любите літаки?

– Люблю, – відразу відповіла вона.

– Тоді, – не даючи їй можливості опам'ятатися і заодно відмовитися, сказав: – Я хотів би запропонувати вам політати.

– Політати? – недовірливо запитала Наталя, її очі округлилися, як у маленької дівчинки, якій уперше запропонували покататися на американських гірках.

– Саме політати. Погоджуйтеся – не пошкодуєте.

Кононов знав, що Наталя авантюристка і зірви-голова. Він не сумнівався, що Наталя Воробйова – справжня валькірія, яка обожнює польоти і любить гойдалки величезних розмірів.

– Згода!

Кононов не помилився – вона таки погодилася.

– Але, прошу вас, пообіцяйте, що нікому не розкажете про нашу домовленість, поки ми не здійснимо політ. Домовилися?

– Авжеж!

Кононов розумів, що більшого від цього вечора уже не отримає, тому попрощався і пірнув у вологу

травневу ніч. І тільки коли хвіртка за ним закрилася, згадав, що не сказав Наталі найголовнішого. Коли він її покатає? «Зорієнтуємось, у нас усе попереду», – сказав він сам собі. У нього був напрочуд гарний настрій.

* * *

11 травня, 21.09

– Пане майоре?

– Я-а.

– З тебе пляшка. Я тобі батарейки замінив.

– Красно дякую. Мені, до речі, тут сидіти двадцять хвилин залишилося, ти ж пам'ятаєш угоду?

– Пам'ятаю-пам'ятаю. Що нового?

– Твій підопічний навідався у будинок номер вісім на Лева Гумільова, це така здорова сталінська конструкція...

Я з цікавістю слухав його. Скільки разів за останні дні я бачив цей будинок наяву і в своїй уяві!

– ...пробув там півгодини і зараз, здається, повертається на Пономаренківський в'їзд.

– Зрозумів. Велике тобі людське спасибі, пане майоре, можеш іти спати.

– Щасливий ти чоловік, дядечку, якщо тобі більше нічого не треба. А ти добре подумав?

«Добре», – збирався було буркнути я, коли враз згадав, що було б непогано заощадити трохи часу.

– З'єднай мене, будь ласка, з одним телефонним номером.

– А це як?

– Я ж говорю з тобою, користуючись цією трубкою як сотовим телефоном, значить, ти можеш мене до чого-небудь підключити, що-небудь присднати, де-небудь набрати телефон, який я тобі продиктую, і я поговорю, з ким хочу.

– А ти розумник. Гаразд, почекай хвилину.

«Хвилина» Шемета прирівнювалася до п'яти звичайних. Повз мене кулею пролетів пізній перехожий, що, напевно, бачив у такій глушині людину з радіотрубкою вперше в житті. Було досить холодно. Здава-

лося, от-от почнеться дощ. Нарешті у трубці щось за-
тріщало і я почув приглушений голос Шемета.

– Диктуй номер.

Я прокричав телефон батьків Олени.

– Алло?

– Олено, привіт, вибач за пізній дзвінок, поклич,
будь-ласка, Ігоря?

– Його немає.

– Оленочко, ну допоможи рідній міліції, поклич Ігоря.

– Ох, Володю.

– Ох, Оленко.

– Я тобі не Оленка, – це вже говорив Пельш, що під-
слуховував із іншого телефону. – Говори, чого треба.
Тільки я нікуди не поїду.

– Поїдеш, куди дінешся. Ти коли-небудь нелегаль-
но проникав на територію комерційної фірми?

– Ні, – Пельш трохи пожвавішав.

– І я ні. А треба.

– Треба? – з цікавістю запитав Пельш.

– Ага, – відповів самовдоволено я. – І не куди-не-
будь, а в обитель прекрасних дівиць, примар і підступ-
них лиходіїв – у будинок моди «Наталі».

– Ого. Де тебе підібрати?

– Там, де й кинув. На початку Пономаренківського
в'їзду.

– Щось прихопити треба?

– Парасольки і ганчір'я, щоб переодягтися. Решту
речей візьмемо в Управлінні.

– А автомат даси?

– Припиняйте балачки, – встряв у розмову Шемет.
Моєму невдоволенню не було меж.

– Пане майоре, ви нічого не чули. Це секретна опе-
рація, – сказав я дуже серйозно.

– Ах секретна... – люб'язно відповів Шемет.

Саме цієї миті на початку Пономаренківського в'їзду
зблиснуло світло фар автомобіля, що рухався в мій бік.

– Усе, кінець зв'язку. Ігоре, з тобою ми домовили-
ся. Виїжджай негайно, – сказав я уже на бігу і пірнув у
густі кущі, ховаючись у пільму.

11 травня, 23.59

Ми з Пельшом екіпірувалися, як справжні зловмисники. Взяли з собою ліхтарики, мотузки, плетені шапочки з прорізами для очей, рукавички, змінне взуття (нічого, між іншим, смішного) і посвідчення співробітників карного розшуку. Крім цього, Пельш прихопив із собою купу дискет, а я – табельну зброю і низку відмичок.

Усю дорогу від Управління до будинку моди ми по-змовницьки мовчали. За два квартали від мети залишили машину і вийшли до будинку Політпросвіти з тилу, з боку старезних прохідних дворів-лабіринтів, де водилися кішки, сновигали п'яні і тхнуло вогкістю і давниною.

Мій план проникнення був простий: піднятися на дах пожежною драбиною; залізти на горище; з горища перебратися на верхній поверх. Спуститися вниз і, здолавши всі перешкоди, проникнути в кабінет головного бухгалтера. Які перешкоди могли трапитися на нашому шляху, зізнаюся, я не знав. Загалом, моя ідея проникнути в будинок моди була справжнім безумством. Якоїсь миті я навіть пошкодував, що не почекав до завтра, коли можна було б під приводом пошуку примар і привидів без будь-якого ризику прочесати будинок моди з даху до підвалів. Але мости були спалено. Рубікон перейдено. Та й Пельш назавжди перестав би мене поважати, якби я раптом вирішив відмовитися від такої захоплюючої пригоди.

Мені на втіху йшов дощ. Було темно і нічого не видно. Настрій одразу погіршився, як тільки почали підніматися пожежною драбиною. Будинок Політпросвіти був високим, коли ми нарешті дісталися до даху, я подумав, що падати з такої висоти досить небезпечно. Тієї ж миті моя нога посковзнулася на одному з круглих металевих щаблів, а слідом за нею і друга. Я завис на руках, боляче вдарився грудьми об металеве пруття.

Пельш, що ліз слідом за мною, допоміг мені рукою поставити мої ватяні ноги на щабель, і я якось доповз

до даху. Намацав двері, що вели на горище. Вони були незамкнені. Нам пощастило. Ми забралися усередину і там нарешті я зміг сісти й відсапатися.

– Ти як? – співчутливо прошептав мені Пельш прямо у вухо.

– Ніяк. Відпочинемо хвилину п'ять, – відповів я теж пошепки.

– Згода.

Посиділи. Перевзулися. Дуже хотілося курити. Спершу я думав, що цього не варто робити в цілях безпеки, але невдовзі зрозумів, що для підняття морального духу треба закурити. Пачка цигарок в моїй нагрудній кишені була геть зім'ята. Я хотів її викинути, але вчасно схаменувся. Не варто слідити, навіть якщо в тебе є посвідчення слідчого, ми ж не підлітки, що залізли в чужу квартиру, знайшли в комоді четвертак, випили пляшку коньяку, взяту з холодильника, обблювали увесь туалет, залишили на кухні купу недокурків і загубили видані вранці їм в РАГСі паспорти посеред передпокою, коли виходили з будинку.

Отже, недокурки довелося забрати із собою.

Посвітивши ліхтариками, ми оглянули стіни горища, що ще зберігало пам'ять про славні дні політпросвіти. Транспаранти, обшиті червоним кумачем. Щити наочної агітації. Бюсти і погруддя братів-близнюків Маркса-Енгельса. Нічого цікавого, підозрілого чи небезпечного. Дивно, що такі важкі речі затягли на горище, а не винесли в двір. Напевно, тодішній завгосп був прихильником старого режиму, сподівався на його відновлення, тому ретельно зберігав святині.

На жаль, він був загороджений знову ж таки щитами та різним агітаційним мотлохом. Оглянувши ретельно горище, ми виявили двері, що вели в шахту вантажного ліфта.

– Покатаємося? – запитав Пельш.

– Можна, але пошукаймо спершу вихід на сходи.

На жаль, він був загороджений знову ж таки щитами та різним агітаційним мотлохом.

– Доведеться скористатися ліфтом, – мовив я.

Ми оглянули ліфт. Замість кнопки виклику був отвір для ключа. Самі ж двері виготовлені з листового заліза, причім вони не діставали до стелі, а були трішечки вищі за мій зріст, через те прикривали троси лише частково.

Освітивши обличчя один одному ліхтариками знизу, як це прийнято в професійних спецагентів, ми влаштували маленьку військову раду. У плетених, з прорізами для очей шапках ми скидалися на вбивць-психопатів, добре, хоч нас ніхто не бачив. Першим заговорив я.

– Звичайно, ми можемо піти звідси геть. А можемо велкам ту хелл, – я тицьнув пальцем, на залізні двері шахти ліфта.

– Треба казати «ту хевен», теж мені Вільям Блейк, – прошипів Пельш. – Іти звідси я не маю наміру, на вулиці дощ, а мотузки в нас є.

– То що, ліземо?

– Ліземо.

Альпіністська підготовка в нас обох була не найкраща, але загалом ми були спортивними хлопцями. Я колись в юнацькі роки підкоряв скелі Довбуша, а Пельш навіть побував на Ельбрусі.

Обв'язавшись мотузками, ми поволі, не поспішаючи, вибралися на двері ліфта. Його змащені солідолом троси мали своєрідний запах, унизу виднілася непроглядна пітьма. Приблизно через п'ять метрів по вертикалі ми натрапили на двері в шахту ліфта нижнього поверху. Слава богу, не автоматичну розсувну, а старомодну, із засувкою. Відкрили без особливих зусиль і щасливі ступили на «обіцяну землю»...

Перед нами був коридор, застелений килимовим покриттям. Якщо я правильно зорієнтувався, ми перебували на четвертому поверсі. А нам потрібен був другий – там містилися кабінети адміністрації.

Ми обережно, крадькома, навшпиньки попрямували до сходів.

У будинку моди панував комунізм: усі двері були відчинені, але на те, щоб перевірити начиння всіх кімнат, не було часу.

Кабінет бухгалтера був прямо біля ліфта.

Він єдиний з усіх мав поганенький замок. З допомогою відмичок, без надмірних зусиль ми легко проникли всередину. Пельш одразу ж опустив жалюзі, загнув вікно шторами (були і штори), я замкнув двері. Підійшов до столу, щоб перевірити його вміст. Пельш уже натис на звабливу кнопку комп'ютера.

Звичайно, ордера на обшук ми не мали і дії наші були зовсім протизаконні. Таким чином, ми поводитися, як звичайні карні злочинці. Усвідомлення цього факту приємно лоскотало нерви і змушувало діяти швидко, злагоджено, вправно.

У столі в Смолича, як і належить бухгалтерові, зберігалися відомості, платіжні доручення, накладні, звіти, степлери, ручки, олівці, маркери, коректор «Tipp-Ex» і, як не дивно, десятки два порожніх сірникових коробок. Усі з різними етикетками, більшість – нестандартні. Їх я не став розглядати, а одразу взявся за папери.

Серед маси рахунків, назв комерційних і державних підприємств, кошторисів на тканини і фурнітуру кілька разів трапився логотип «Єврота» з жінкою на біку. Їх я відклав убік.

За спиною почувся голосний шепіт Пельша:

– Володю, підійди.

Я підійшов.

– Дивися, як цікаво, – сказав він і кивнув головою у бік екрана.

Там була таблиця, заповнена приблизно так:

«Ікона Богоматері, XVII ст. N 4326»; «Статуетка китайська, XV ст., N 01216...».

Таблиця складалася з дев'яности восьми пунктів. Загальна сума становила 254000 американських доларів.

– А наш бухгалтер, мабуть, антиквар, – по-змовницьки мовив Пельш. Я не бачив його обличчя, схованого в темряві і прикритого шапочкою, але відчув, що він підморгнув мені.

– Тс-ссс, – сказав я, бо в коридорі почулись чийсь кроки.

Через мить вентилятор комп'ютера стиха завив, екран згас і запанувала абсолютна, непроникна тиша. Здається, спрацювала сигналізація й охорона знеструмила весь будинок чи, принаймні, поверх. А навіщо охороні гасити світло, якщо за логікою його навпаки потрібно було б увімкнути, адже так набагато легше ловити злочинців. Якась дивна охорона. Для неї головне – вирубити комп'ютери. Адже тепер базу даних з антикваріату на дискету не перепишеш. От гаді!

Усе це я зметикував за дві секунди. Шепнув Пельшу «лягай на підлогу», а сам витяг пістолет, стрибнув до дверей і став за одвірком. Слава Богу, Пельш послухався мого наказу і заліг за столом.

Кроки за дверима ставали усе виразнішими, і я раптом усвідомив, що мені абсолютно байдуже, хто там – охоронці, мафіозні вбивці (що практично одне й те саме) чи «наша рідна міліція». Я усвідомив, що вже кілька днів веду приватне розслідування, що я не просто державний служака, що моя доля невіддільна від долі Наталі і сам я прагну помститися вбивцям Марини. Я шкодував, що не взяв із собою жодного бойового патрона і мій «Макаров» – лише дитяча хлопавка. Колісниця долі прискорювала свій рух.

Хлопці за дверима абсолютно не збиралися жартувати. Без будь-яких попереджень на зразок «виходь, руки за голову» чи «відкрийте, міліція» пролунали кілька пострілів із пістолета з глушником. З дверей біля замка полетіли друзки. Двері відразу ж розчахнулися від неймовірно сильного удару ногою, й у кабінет зі швидкістю кур'єрського потяга ввалилася чиясь надзвичайно велика туша, освітлена ззаду трьома ліхтариками. Рідна міліція так не поводить. Я вже було зібрався зітхнути з полегшенням, але не мав навіть вільної секунди, тому що моє коліно вже впнулося молодчикові в пах, а кулак розплющив йому носа. Допоки він не оговтався, я повернув його до себе спиною, здупив йому горло зігнутою рукою, приставив пістолет до його скроні і голосно наказав: «Кинь пістолет на підлогу, падло!» Хіба я міг говорити інакше? Тієї миті я був

не слідчим Кононовим, а якимось найманцем, що виконує доручення свого боса.

Можливо, троє друзяк, що ввалилися в кімнату слідом за молодиком, який потрапив до моїх лабет, і застрілили б мене, якби були впевнені, що їхні кулі зможуть ефективно пробити такого товстого хлопчика, яким виявився мій імпровізований живий щит, а можливо, вони справді дорожили його життям. Не знаю. Ніхто з них гадки не мав, що мої патрони холості? Хоча я й сам, зізнаюся, вирішив тієї миті, що краще не думати про це, а діяти так, ніби вони бойові.

Горлорізів було троє. Усі в точнісінько таких самих, натягнутих до підборіддя плетених шапочках, як і ми. Вони світили ліхтариками мені в обличчя. Якби я міг відсторонено, збоку оцінити ситуацію, що склалася, то зауважив би, що і ми, і наші противники виявили високу майстерність у вмінні маскуватись.

– Кинь пістолет, кому кажу?!! – крикнув удруге я своєму заручникові, що стікав кров'ю.

– Кинь, – сказав один із трьох.

Важкий предмет тупо вдарився об килимове покриття.

– І ви всі теж! Швидко! Опустіть ліхтарі!

Я здушив горло своєму заручникові так, що він захрипів, ковтаючи слину, але не зміг видати жодного звуку.

Усі троє змушені були кинути пістолети на підлогу.

– Жоро, вилазь через стіл, базару нема! – звернувся я до Пельша.

Може видатися смішним, але традиційна фраза «базару нема» має магічну дію. Я використовував її для того, щоб мої противники могли трохи розслабитися.

– Що там у тебе? – загугнявів Пельш, жуючи свою плетену шапочку. Чи то з переляку, чи то для конспірації.

– Нормально все і братва нормальна! Ходи-но сюди.

За своєю спиною я почув кроки і важкий подих Пельша.

– Посвіти на підлогу і підніми пістолет.

– Братане, може... – звернувся до мене один із бандитів, що був, мабуть, за старшого.

– Спо-окійно! – обірвав його я. – Не сци, ще поживеш. Візьми пістолет, Жоро.

«Жора» взяв.

– Тепер усім відійти до стіни! Живо! Руки за голову!

Відійшли. До протилежної стіни коридору. Руки заклали за голови.

– Три кроки вліво!

Відійшли на три кроки вліво. Слухняні.

– Приєднуйся до них, швидко! – я штовхнув свого заручника туди, де стояло трое його братанів. Не потрібні мені заручники. У нас два пістолети, а в них – жодного.

Пельш підібрав усі пістолети з підлоги. Тієї миті він нагадував де Ніро у фільмі «Таксист». Усі дула були оснащені високоякісними глушниками. Два пістолети Пельш засунув за пояс, а інші два націлив на наших душогубів. «Цікаво, чи зможе він у разі необхідності вистрілити?» – подумав я і звернувся до нього з проханням:

– Жоро, дай-но мені один пістолет.

Відчувши у своїх руках справжню смертоносну зброю, я одразу пожвавішав.

– Скільки вас усього?

Відповіді не було.

Я двічі вистрілив бойовими в стіну за кілька сантиметрів від найближчого абрека.

– Ще четверо.

– Де?

Кілька секунд панувало мовчання, і я з прикрістю подумав, що якщо щоразу розв'язуватиму їм язика пальбою в стіну, то мені не вистачить патронів, щоб скінчити розмову. Однак, на щастя, хлопці виявилися тямущими і мені не довелося ще раз застосовувати зброю:

– Двоє вниз і двоє на даху, – відповів той самий абрек.

– Усім лягти на підлогу. Якщо хтось устане раніше, ніж через десять хвилин – уб'ю, переконливо попере-

див я, не переймаючись тим, що здійснити сказане практично неможливо.

Ми з Пельшом, тримаючи під прицілом своїх супротивників, задкуючи, відступили до сходів. Залишати будівлю через дах і влаштувати без потреби перестрілку з охороною мені не хотілося.

– Вийдемо як білі люди – через вестибуль, – шепнув я Пельшу.

– Ти з глузду з'їхав?

– Однаково інакше не вдасться. Якщо треба буде – стрілай. Це наказ.

– Зрозумів, – Пельш був на подив небагатослівний.

Ми зупинилися біля сходів і прислухалися. Я посвітив ліхтариком у коридор, туди, де стояли наші недруги. Вони поводитися на подив досить сумирно. «Назвати їх боягузами у мене не повертався язик. Радше розумні, аніж легкодухі», – подумав я.

– Гаси ліхтарик, – наказав я Пельшу. – Дійдемо до нижнього прольоту, якщо вниз, під сходами, нікого не буде, спустимося у вестибуль. Ну а там зорієнтуємося. Зрозумів?

– Зрозумів.

Ми спустилися без проблем. Я обережно виглянув у вестибуль і побачив двох охоронців з ліхтариками. Один з них стояв біля скляних дверей і зиркав на вулицю, інший нервово ходив узад-вперед і блимав на всі боки ліхтариком. До нього було метрів п'ять-сім.

– Де ці чортяки лаять? – голосно позіхнув той з охоронців, що стояв біля дверей.

– А я знаю, – відгукнувся його напарник. – Може, уже когось розфасовують по пакетах.

Як тільки він замовк, я кинувся на нього й оглушив ударом пістолетної рукоятки по голові, а Пельш побіг до дверей, він спрямував на охоронця два пістолети і крикнув тому: «Лягай, суко, інакше вб'ю». На жаль, вартовий не послухав поради Пельша і вистрілив. Вистрілив і я.

Ну я, звичайно, не Гретинський. Тридцять із тридцяти вибиваю рідко. А от дев'яносто сім-дев'яносто ві-

сім зі ста можу. Якось само собою виходить. А чим ще займатися розлученому капітанові Кононову? Як розважатися? Поправлятися у стрільбі.

Охоронець упав, скрутився і заскавучав від дикого болю в роздробленій щиколотці.

– Здаюся, хлопці!

Молодець. Розумний. Боягузом його теж не назвеш.

– Здаєшся, тоді кидай пістолет! – крикнув йому Пельш, голос якого я ледве впізнав. Живий, слава Богу.

Охоронець жбурнув нам пістолет. Теж, звичайно, із глушником. Не приватна охорона, а прямо якась регулярна армія.

Ми підібрали зброю, переступили через поваленого ворога і вибігли на вулицю. Зауважу, що діяли ми не тільки блискавично, але й благородно: не удостоїли свого ворога жодним стусаном у живіт або ребра.

12 травня, 02.14

– Слухай, а ти крутий, виявляється, – серйозно сказав Пельш, коли ми, від'їхавши від будинку моди щонайменше кілометра півтора, зупинилися покурити й обговорити ситуацію, що склалася.

– А ти думав, – байдуже мовив я, хоча гордість розпирала мене. – Я, чесно кажучи, у такій халепі ще ніколи не був.

– Невже у тебе раніше не стріляли?

– Траплялося, але, як правило, через яку-небудь дурницю.

– А тут таке, що забудеш, як маму рідну звати.

– Розумію. У тебе ж сьогодні стріляли.

– Хіба? А я думав у тебе, – скромно відповів Пельш.

– Та хіба не байдуже? Якби їм пощастило трохи більше, а нам – трохи менше, пришили б обох.

– Зате тепер ми їх засадимо, – мрійливо мовив Пельш. – По десять років кожному, без права листування.

– Куди це ми їх засадимо? Нікуди ти їх не засадиш. І знаєш чому?

– Ні? – ображено запитав Пельш.

– Тому що вони поводитися адекватно своєму службовому становищу і нашій з тобою поведінці. Служба в них така, розумієш?

– Володю, яка служба? Вони ж у нас першими стріляли, – Пельш не на жарт розсердився.

– А хто першим у будинок моди поліз?

– Ми, – тужно мовив Пельш.

– Отож-то й воно, Ігоре, – відповів я повчально. – І вагомих оперативних причин для проникнення в нас не було. Будь-яка бульварна газетка за три сотні погодиться надрукувати статтю «Міліціонери – розбійники». Тому з нашого боку ні позову, ні службової доповіді Булавіну, ні взагалі будь-якого витoku інформації не повинно бути. І не буде. О-кей?

– Гм, о-кей, – неохоче погодився Пельш.

– А ти молодець, – простягнув я йому руку. – Чудовий напарник.

– Ти теж нічого, – сказав він, потискуючи мою долоню. – До речі, в мене є для тебе одне службове повідомлення. Дозволиш? – змовницьки запитав Пельш.

– Викладай, що там у тебе.

– Розумієш, поки ти там нишпорив у столі бухгалтера і гортав порнографічні журнальчики...

– Ніяких журнальчиків там не було, – запально перебив його я.

– А на комп'ютері... Та це не важливо. Словом, я вставив дискетку в комп'ютер і дещо скачав.

– Ти хочеш сказати, що встиг переписати... – моє обличчя мимовільно витягнулося, і я широко усміхнувся.

– Усе, варте уваги, і, зрозуміло, базу даних з антикваріату.

– Покажи-но, – з викликом мовив я, так ніби Пельш стверджував, що вміє підтягуватися на одному пальці, а я сумнівався в його вправності.

Пельш поліз у ліву кишеню штанів, довго нишпорив у ній.

– Загубив?

– Не зовсім, – збентежено промимрив Пельш.

– Тоді поясни, що сталося, – сказав я, відчуваючи, що сталося щось неприємне.

– Глянь-но сюди. Коментарі потрібні? – Пельш витяг з кишені дискету, хоча правильніше буде сказати те, що залишилося від неї – зовсім пошкоджений металевий сердечник.

Про те, щоб зчитати інформацію, можна було забути.

– Кишеня пошкоджена?

– Прострелена наскрізь. У двох місцях.

– Подякуй долі, що куля відскочила рикошетом, міг би лишитися без стегна.

– Спасибі, спасибі, спасибі, – розкютовано затарахкотів Пельш, киваючи головою, як китайський болванчик. – Було б краще, якби шматок м'яса вирвало, не так уже й страшно, а так уся робота коту під хвіст. Тепер на бухгалтера не натиснеш.

– Якби тебе поранило, ми, мабуть, не вибралися з будинку моди живими. Крім того, дискета не доказ. Як ти довів би, що списав її саме з комп'ютера бухгалтера, а не взяв у себе в Управлінні.

– Як це не доказ? Чи знаєш ти, комп'ютерний нечемо, що база даних бухгалтера реєструвала дату і час будь-якої операції копіювання інформації на сторонню дискету? І єдина, підкреслюю, єдина дата, яка там стояла, це п'яте число п'ятого місяця цього року?

– П'ятого місяця? – перепитав я, згадуючи, що п'ятим місяцем є травень.

– П'ятого травня, напередодні вбивства Рубіної, рівно тиждень тому, бо вже субота, друга година ночі, бовдуре неотесаний.

Я трохи образився і, щоб якось насолити Пельшу, сказав:

– Це нічого не означає.

– А які тобі докази потрібні? Сьогоднішня розмова з Гретинським, про яку ти вже встиг забути, хіба не є доказом? Але ж він у дружній і невимушеній обстановці, за Thunderhawk'ом, якого ти, до речі, зовсім незалежено зневажаєш...

– О Боже! Гретинський також маніяк?

– З чого ти взяв?

– Він теж, як оглашений, прикипає до екрана комп'ютера і літає по джунглях... А я гадав, що він нормальний хлопець і гарний залицяльник.

– А він і є нормальний хлопець, на відміну від тебе.

Наша розмова поступово перетворювалася на гризню.

– Гаразд. Він – нормальний хлопець, а я – зануда, але ти можеш пояснити, що тобі вдалося вивідати в нього?

– Я ж намагаюся тобі розтлумачити, а ти постійно перебиваєш.

– Вибач.

– Річ у тому, що Гретинський в очі не бачив ніякої утиліти віре і взагалі нічого не знає про неї, що якраз підтверджує його непричетність до вбивства. Як я про це довідався, краще не запитуй, тому що однаково нічого не зрозумієш, але інформація достовірна.

– Дуже добре, але вона не така вже й важлива, – невдоволено буркнув я.

– Справді, головне, що Михайло бачив, як ввечері в суботу Марина дістала із сумочки якусь дискету і щось переписала з неї на жорсткий диск. Зазвичай, усе, що Рубіна приносила, вона якось коментувала: мовляв це нова іграшка або цікава колекція жіночого одягу. А того разу – і словом не обмовилася. Переписала, поклала диск назад у сумочку – і нічирк.

– Чому ж Гретинський мені про це нічого не розповів?

– Тому що у твоїх лабетах людина, по-моєму, згадує про комп'ютери й усе, з ними зв'язане, в останню чергу.

– А у твоїх ніжних обіймах, вона відчувається затишно і комфортно.

– Авжеж. Але версія утиліти віре на машині бухгалтера точнісінько така сама, як і на комп'ютері Рубіної.

– Хай йому грець, – буркнув я. – Окремо всі ці деталі нічого не варті, але якщо їх звести до купи, вони можуть вивести на слід убивці. Ти, Ігоре, часу даремно не згаяв. Молодець.

– Я такий, – гордо розвів руками Пельш, ніби фокусник, який щойно вивергнув зі своєї пащі цілу в'язку бубликів.

– Але зауваж: ми не маємо ніяких доказів. Ставлю один проти ста, що завтра вранці, а може, вже і сьогодні вночі, якщо у них добре налагоджена система, Смолич знищить єдиний побічний доказ своєї нелегітимності – базу даних. А копію якщо й зробить, то будь певен, заховає так, що шукай вітра в полі. Ситуація складається парадоксальна: очевидно, Смолич причетний до вбивства Рубіної, а оскільки з ним зв'язаний Сапегін, то найвірогідніше, і в нього руки забруднені, але доказів ми не маємо. Жодних.

– Ох, дядечку, який же ти зануда. А знаєш ти, що, скажімо, в Лос-Анджелесі або в Чикаго, а може навіть у Нью-Йорку – я точно не пам'ятаю – є спеціальний поліцейський надсекретний ескадрон смерті. Коли поліція упевнена, що така-то особа є небезпечним злочинцем, убивцею чи гвалтівником, але при цьому вона може вийти сухою з води, посилають людей з ескадрону. Дві хвилини стрілянини – і справу закінчено. Або взагалі обходяться одним пострілом.

– Ти пропонуєш переймати прогресивний досвід?

– Розширюю твій світогляд. Їдьмо, а то я вже засинаю.

Лише коли я вийшов з машини і піднявся у свою квартиру, то зрозумів, наскільки легко обвів мене навколо пальця Пельш. Звідки він може знати про існування ескадронів, якщо вони надсекретні?

РОЗДІЛ 7

12 травня, 10.29

Кононов закупив, щоб відкласти час, коли потрібно буде зайти у вестибуль «Євротура» і пояснити охоронцям причину свого візиту.

На годиннику була десята тридцять. «У такий час, та ще в суботу, – спало на думку слідчому, – Сапегін може ніжитися у своєму ліжку після гулянки в якому-небудь нічному клубі або гри в казино. Це тільки

слідчі вже на роботі. «Круті» суботніми ранками не працюють».

Однак цей день Кононову хотілося почати саме з бесіди. Бесіди із Сапегіним. Багато фактів, які виклала йому вчора Наталя, потребували уточнення.

«Як приємно, – міркував Кононов, – буде піймати Сапегіна на маленькій брехні. Спочатку на маленькій, потім на більшій, а відтак уже на великих махінаціях!»

Добре, що питань, які цікавили Кононова, було море. Тепер він знав набагато більше про свого співрозмовника, ніж тоді, коли приходив сюди вперше. Може, йому пощастить вивідати інформацію на доповідню Глібові Георгійовичу... Чи Булавину не все одно, хто сидітиме – Грегинський чи Сапегін? А сам Кононов «уболював», ясна річ, за Сапегіна.

Кілька хвилин збігли досить швидко і недокурок засичав у калюжі, Кононов ввійшов у просторий вестибуль «Євротура».

– Ви до кого? – запитав його хлопчина, якого він бачив уперше.

– До Сапегіна, – кинув Кононов і рішуче попрямував до сходів.

Як не дивно, але ніхто не став йому грубіянити.

– Почекайте, будь ласка, хвилинку, я вас дуже прошу, – хлопчина кинувся навздогін Кононову.

«Як таких в охорону беруть?» – Кононов щиро здивувався. Він не міг відповісти грубістю на ввічливе «будь ласка» і став як укопаний, питально дивлячись на охоронця.

– Вибачите, але пан Сапегін, здається, ще не прийшов.

Це «здається» могло означати що завгодно. Наприклад те, що для Кононова він ще не прийшов. Або те, що Його Високоблагородіє вже чекає на когось у своєму кабінеті. Або його справді ще немає на роботі. Зрештою, зараз лише половина одинадцятої...

– Почекайте хвилинку, зараз я подзвоню йому в кабінет і дізнаюся... – молоденький охоронець попрямував до телефону, що висів у скляному боксі за п'ять кроків від дверей.

Усередині скляної конструкції на стільці розвалився напарник охоронця, який неквапливо посмоктував пиво з пляшаної банки. Похмелявся.

– Я сам подзвоню, – запропонував він: йому було ліньки вставати зі стільця.

Кононов, залишившись на самоті, зрозумів, що вчинив нерозважливо. Він підійшов до скляного боксу і став за спинами охоронців.

Той з них, що сидів, набирав номер, а його товариш стояв у нього над душею.

– Чорт, зайнято.

– Спробуй ще раз.

Кононов просунув голову в двері і нахилився над телефоном виключно із цікавості. Пальці охоронця поволі натискали кнопки телефону. Щось у цій руці було незвичайне. Що?

Татуювання! Хай йому грець! Сонце з сяйливими променями. Диск прикрашений корявим написом – «Бог». Кононов одразу згадав фоторобот Котова і перевів погляд з руки на вухо. Серезки у охоронця не було, але виднілася дірка. Отже, прикрасу могли просто зняти.

Чудово! Кононову захотілося підстрибнути до стелі від радості.

Він уважно оглянув обличчя охоронця. Звичайно, фоторобот відрізнявся від справжнього портрета. Але, потрібно віддати належне Котову, схожість між фотороботом і охоронцем, хоч і не значна, існувала.

– Світланко? А Сапегін на місці?

На тому кінці дроту почувся знайомий Кононову непривітний голос. Слів він не розібрав, але інтонації могли вивести з рівноваги будь-кого.

– Ні? А коли буде? Ну добре...

Охоронець поклав трубку і звів очі на Кононова і свого приятеля.

– Буде близько другої, – повідомив він.

Кононов здобув блискучу перемогу над підступом долі. Її Величність Випадковість приготувала і вручила йому сьогодні приємний сюрприз. Кононов усміх-

нувся. «Тепер головне не злякати рибку», – подумав він і звернувся до охоронця:

– Як шкода! Я так сподівався на його допомогу.

– Щось передати? – поцікавився охоронець. – Як вас представити?

– Та ми з ним ще у фотосалоні починали. Сержем мене звуть. Утім, я ще повернуся, прийду перед обідом, – сказав Кононов. – Можливо, у нього робота якась для мене знайдеться...

– Ми передамо, – сказав молоденький охоронець.

Кононов подякував і вийшов з вестибюля «Євротура» з легким серцем. «У фотосалоні починали...» – перекривив він сам себе.

* * *

12 травня, 10.44

Щоб якось згаяти час, Кононов зайшов у кафе. Потрібно було обдумати план подальших дій і перекусити.

«У нас самообслуговування», – попереджав напис на стіні. Кононов узяв тацю, поклав на неї харчі: каву з молоком і три бутерброди із сиром воскового кольору – і облаштувався за найзатишнішим столиком у глибині залу. Вільних місць було доволі – о цій порі мало відвідувачів. Час сніданку вже давно минув, а до обіду було ще далеко.

Слідчий швидко розправився з бутербродами і взявся за каву.

Отже, один з охоронців Сапегіна (його фоторобот склав прапорщик із СІЗО) передавав записку Гретинському. Припустити, що охоронець випадково працює в Сапегіна й останній не причетний до вбивства Рубіної міг тільки недоумкуватий.

Звичайно, Сапегін власноруч не вбивав Марину. Кононов розумів це. Ніхто з людей з великим статком ніколи не вдається до подібних речей. До того ж, у Сапегіна є алібі – Париж, Монмартр, прогулянка по набережній Сени. Він просто фінансував це мокре діло. Посткомуністичне суспільство виховало чимало людей, які радо позбавлять життя будь-кого за суму,

меншу п'ятисот доларів. Безсумнівно, існують і елітні «кілери», що працюють «швидко, чітко і злагоджено» зі своїми «бригадами», «обслугою» і дорогим «устаткуванням». Вони роз'їжджають на джипах і «Шевроле» останніх моделей. Таким сам чорт не брат, але і розцінки в них досить високі. Жоден з них не візьметься за справу, вартість якої складатиме суму, меншу за три-чотири тисячі доларів. Після роботи таких професіоналів, міліції, звичайно, залишається тільки розводити руками – ні доказів, ні слідів, ні відбитків пальців, а головне – ніяких свідків. Третю групу осіб, що займаються кривавим промислом, складають «убивці без мотивів». Кримінальники «без керма і вітрил» здатні відправити на той світ будь-кого за поних тютюну. Скажімо, за дві пляшки горілки.

Сумнівно, щоб Сапегін користувався послугами убивць останньої категорії, адже вони не можуть гарантувати успіху. Маловірогідно й те, що він звертався за допомогою до високооплачуваних професіоналів: убивство було скоєно непередумано. Знавці своєї справи мають інший почерк: вони працюють так, що комар носа не підточить. Отже, можна зробити припущення, що Сапегін знайшов когось, хто за помірні гроші відносно непогано виконав роботу.

Утім, існував ще один варіант: Сапегін міг знайти когось, кому вбивство Марини було вигідне з якихось міркувань і, мистецьки маніпулюючи ним і підтримуючи як морально, так і матеріально, зробити його виконавцем своєї злої волі. Але ким був цей хтось?

Розмірковуючи над цим, Кононов почав мислити в зовсім іншому напрямку. Сфера професійного застосування вбивці-одинака там, де він діє, а того, хто перебуває у змові з кимось-там, де існує кримінальна група або домовленість між особами. Словом, справу доведеться мати з безпосередніми клієнтами колег з відділу по боротьбі з організованою злочинністю.

Кононов допив каву, поставив тацю на місце і вийшов з кафе. «Тепер принаймні ясно, чим займатися найближчу годину», – сказав він сам собі. Через півго-

дини слідчий був уже біля входу в Управління і благав долю лише про те, щоб не потрапити раніше, ніж треба на очі Булавину.

* * *

12 травня, 11.28

Відділ по боротьбі з організованою злочинністю займав цілий поверх північного крила. Щоправда, його назва не зовсім точно відбивала специфіку діяльності відділу. Правильніше було б назвати його «відділом спостереження за організованою злочинністю». Річ у тому, що «боротьба» на завершальному етапі передбачає наявність результатів, а «спостереження» є лише процесом. Результатів було мало, зате «процес» здійснювався безупинно. Але працівників відділу не можна звинувачувати у відсутності результатів. На те були вагомі причини. Як-от: недосконале законодавство, корумпованість вищих ешелонів влади, погана матеріальна база тощо. Тому посадити кого-небудь або хоча б пригрозити вдавалося порівняно рідко.

Зате для ведення спостереження запроваджувалися усілякі новації. Аналітики у відділі працювали першокласні, мізки мали золоті. Хлопці з відділу знали про організовану злочинність міста все. Знали, але нічого зробити не могли.

Кононов не збирався схилити їх до яких-небудь дій. Йому потрібна була тільки інформація. І нічого більше.

– Ба! Кого я бачу! – загорланів Букреєв. – Володимире Андрійовичу!

– Привіт, Андрію! – вигукнув Кононов, йому було дуже приємно бачити старого друга.

– Ніби й працюємо в одній організації, а бачимось раз у півроку, – журився майор Букреєв.

– Що поробиш, таке життя, – сентиментально мовив Кононов.

– Якими вітрами вас сюди занесло, Володимире Андрійовичу?

Майор Букреєв відчував неабияку насолоду називаючи Кононова, свого однокашника, на «ви». Він мав

аналітичні здібності, і Кононов цінував його професійні навички так само, як і веселу вдачу та поступливість. Працювати з Букреєвим було приємно. Шкода тільки, що зустрічалися вони нечасто.

– Та от за консультацією до тебе прийшов. У мене тут одне дільце ніяк не...

– Зрозуміло, що не... А як же інакше? – Букреєв чудово розумів суть справи. Незакритих справ у відділі по боротьбі з організованою злочинністю було набагато більше, ніж у будь-якому іншому. – Що тебе цікавить?

– Та вбивство одне. У мене є підозра, що його замовили високі посадові особи. Словом, мене цікавить одна фірма...

– Без проблем. Але зауваж, що дрібницями ми не займаємося. На великих акул і мурен у нас, звичайно, є досє. А от на всяких там...

– Ідеться про фантастичні суми...

– А як називається організація? – Букреєв відімкнув сейф і чекав, коли ж Кононов назве фірму, яка його цікавить.

– «Євротур», – мало не по складах вимовив Кононов.

– А-а, усе ясно, – сказав Букреєв і витяг папку з ідентичним написом. – Утім, я і без документів розповім тобі, що це за організація...

Кононов і не збирався протестувати. Букреєв, втішений, що йому вдалося справити враження, заговорив ментовським тоном.

– «Євротур» – крамничка неподалік від колишнього будинку Політпросвіти. Пам'ятаєш це приміщення?

– Аякже... – протяжно мовив Кононов, пригадуючи свою нічну мандрівку.

– Директором у них працює якийсь Сапегін. Хлопці займаються тим, що возять дружин нуворищів по закордонах. Крім того, торгують чим завгодно – майонезом, шинкою, сантехнікою, автозапчастинами. Обороти у них ого-го і, ясна річ, аж ніяк не за рахунок туризму. На цьому великих грошей не заробиш. Ще я знаю, що в них зв'язки на багатьох митниках, що переганяють

вони через румунський кордон антикваріат і напівлегальний мотлох. Податки платять справно, але вони, прямо скажемо, замалі у порівнянні з їхнім реальним оборотом. Ще, чи вистачить? – Букреев запитував так, як це роблять учні, які визубрили нудотний матеріал і сподіваються на похвалу вчительки.

– Ще, звичайно, ще! Якщо можна, більше про Сапегіна.

– Про Сапегіна то й про Сапегіна... – погодився Букреев. – Є такий тип. Він, звичайно, не головна особа фірми. Тобто я хочу сказати, що він там грає другорядну роль. Про таких кажуть «мордою торгує». Ти його хоч раз бачив?

– Бачив, – запевнив його Кононов, намагаючись вкласти у свої слова якнайбільше щирої зневаги.

– Тоді набагато легше. Я його давно знаю. Пам'ятаєш Бурова, грозу місцевих партократів і друга всіх стукачів в окрузі? Його судили років п'ять тому?

– Пам'ятаю, мені один адвокат, що Бурова в суді захищав, усі вуха про цю справу продижджав.

– Як прізвище того адвоката?

– Ходош.

– Так-от Сапегін у Бурова працював фотографом – клацав усякий компромат і ще по сумісництву був хлопчиком на побігеньках. Він досить швидко обтесався, звикся, завів корисні знайомства, а коли хазяїна посадили, дав драла. Але знайомства в нього залишилися!

– Хто б міг подумати! Я, чесно кажучи, вважав, що Сапегін до того, як засів у «Євротурі», корів пас.

– Ех, Володимире Андрійовичу! – зітхнув Букреев, ніби кажучи «Який ви наївний!». – Корів Сапегін не пас. Після арешту Бурова він зник кудись на півроку – принаймні з мого поля зору. А з'явився вже в особі процвітаючого директора.

– Як ти вважаєш, чим він займався ці півроку?

– Бігав по колишніх друзях Бурова й авторитетах і пропонував свої послуги. Може, ще відсиджувався якийсь час на дачі чи в родичів. Про всяк випадок, щоб зрозуміти, куди вітер дме...

– Ага. А якої думки про «Євротур» магнати міста?
– Не знаю, – чесно сказав майор Букреєв. – Думаю, «Євротур» їх не дуже цікавить. Хоча...

– Дякую. А чи знаєш ти будинок моди «Наталі»?

Букреєв наморщив чоло і прикусив губу. Він завжди робив так, коли потрібно було щось згадати. Така манера дещо тішила Кононова. Він і зараз не зміг стриматися, щоб не посміхнутися.

– Знаю. Цікава молодь, що займається моделюванням одягу. Хоча...

Букреєв заглянув у сейф і витяг звідти тонюсіньку папочку. Хвилини п'ять він переглядав її вміст, Кононов з надією спостерігав за його діями.

– Хоча, – тріумфував Букреєв, – і у них рильце в пушку. Останні півроку, як видно зі звітів, вони теж займаються нелегальною діяльністю. Торгують і...

– І? – нетерпляче запитав Кононов.

– І шастають туди-сюди по закордонах. Очевидно, не без посередництва вже згаданого «Євротура». Їхні офіси розташовані неподалік один від одного. А загалом, будинок моди – дрібна рибка.

– Можливо, але саме директора цього будинку моди й убили. Марину Рубіну. Це ім'я тобі про щось говорить?

– Ні, – відразу відповів Букреєв.

Відповідь Букреєва втішила Кононова: це означало, що Марина не зв'язана із кримінальними структурами.

– А Максима Петровича Смолича?

Кононову довелося чекати відповіді хвилини три.

– Смолич... Це ім'я я десь чув. Він, по-моєму, раніше працював в одній... Здається у «Інвестбуді»? Хоча ні, не пам'ятаю.

Кононов засмутився, але гріх було скаржитися на долю: він дізнався багато нового.

Ще півгодини Кононов витратив на беззмістовну балаканину – щоб Букреєв не подумав, що він заходить до нього тільки по роботі, а вже потому залишив територію найзагадковішого відділу Управління.

12 травня, 13.19

– Ага, – триумфально сказав Булавін. – Громадянин Кононов власною персоною. Скажи, Володю, ти часом, з роботи не звільнився? А то ми швиденько оформимо відповідні папери і підеш у ресторан подавати сам знаєш кому ананасову воду.

Булавін ніколи не жартував. Ніколи. Будь-який його жарт чи гра слів, були жорстокіші за команду НКВД – «Розстріляти!» Усе, що він говорив, потрібно було сприймати дуже і дуже серйозно. Вибору в мене не було. Я знав назубок усі його викрутаси. Звичайно, я збрехав йому, коли сказав, що Гретинський не зізнається, насправді в моєму сейфі лежали його показання.

– Дозвольте доповісти, пане полковнику.

– Сідай. Розповідай.

– Гретинського довелося відпустити під розписку. Адже проти нього немає ніяких фактичних доказів.

– Пістолет?

– Підкинутий. Знайшлися свідки, які бачили, як у машину Гретинського залазив невідомий.

– Сигнал у міліцію?

– Гадаю, його зробив справжній убивця або його підручний.

– А сам мотив злочину?

– Найбільше зацікавлений, у тому, щоб посадили Гретинського зведений брат Рубіної.

– Його прізвище?

– Сапегін.

– Далі.

– Про Гретинського все.

– Далі! – гаркнув Булавін.

– Прапорщик Котов із СІЗО доповів мені, що якийсь чоловік пропонував йому чималі гроші за те, щоб він передав Гретинському записку. Ми склали фоторобот. Сьогодні я упізнав цього типа.

– Ти? – нарешті Булавін заговорив звичайною людською мовою, не позбавленою емоцій. Здається, він хотів сказати: «Невже ти, сопляче, ще на щось здатен?»

– Ним виявився співробітник служби безпеки туристичного агентства «Євротур», директором якого якраз і є зведений брат Рубіної, Сапегін.

– У мене хороша пам'ять, – роздратовано мотнув головою Булавін. – Продовжуй.

– Записку Гретинському все-таки передав наш малосвідомий працівник. У ній представники якогось угруповання, що не побажали назватися, погрожували вбити Наталю Воробйову, подругу Марини і Гретинського, якщо він не візьме всю провину на себе.

Булавін поступово оживився.

– Записка в тебе?

– Гретинський її з'їв.

– От дурень, якщо не бреше, звичайно. Що ще.

– У Сапегіна досить темне минуле. Мені відомо про його спробу шантажувати Рубіну. Крім цього, він тісно зв'язаний з головним бухгалтером «Наталі».

– Якої «лі»? – Булавін демонстративно повернув до мене вухо.

– Прошу вибачення, товаришу полковник. «Наталі» – це будинок моди, директором якого була Марина Рубіна.

– А-а. Ти про цей будинок з химерами, Володю?

Я напружився. Що він має на увазі? Що йому відомо? І звідкіля?

– Так, товаришу полковник. Я не хотів вам розповісти про інцидент, поки не виведу все на чисту воду, але співробітники будинку двічі бачили привид Марини Рубіної.

– А я тобі про що, – Булавін підтримав мене.

«Пронесло», – подумав я, згадуючи свій нічний візит до будинку моди. Однак Булавін і не думав закінчувати розмову:

– Але ж ми не ведемо розслідувань незвичайних явищ? Нехай ними займається примарна міліція, нехай мертві оплакують мертвих. Але якби всі неприємності на цьому скінчилися.

Я здивовано глянув на Булавіна. Сам диявол не витягнув би з мене й півслова.

– Розумієш, Володю, сьогодні у них вночі спрацювала сигналізація. Тамтешнє відділення міліції отримало сигнал. Черговий мент подзвонив охоронцеві будинку моди, – (слово «мент» Булавін вимовив з притиском), – і поцікавився: «Чи все у вас у порядку?» І почув відповідь: «Все в ажурі. Просто збій у системі. Вранці викличемо електрика. Дякуємо за турботу. До побачення». А через дві години привезли до лікарні у відділення невідкладної допомоги одного зі своїх з кульовим пораненням ноги. «Балувався, – кажуть, – дурень, зі службовою зброєю. От і догрався». Що ти з приводу всього цього думаєш, Володю?

Зарікався я не брехати Булавіну. Але, бачу, доведеться. Інакше мене з роботи виженуть, Наталя потрапить у небезпеку й убивцю ніколи не знайдуть.

– Навіть не знаю що і думати, товаришу полковник. Упевнений в одному: усі ці події зв'язані між собою.

– Глибоко копаєш, – скептично проспівав Булавін. – Так можна і своїх засипати.

У мене складалося дуже дивне і двоїсте враження. Про справи наші грішні Булавін знав багато (навіть те, чого я сам не знав). Можливо, він знав усе. Повністю. Із самого початку було зрозуміло, що Булавін притримується власної думки про вбивство Рубіної. Спершу він накручував мене посадити Гретинського, але невдовзі залишив усілякі спроби. Зате тепер всіляко кепкує, ніби під'южує. Я зовсім не міг зрозуміти, чого він від мене домагається. Мовчати я не міг. А що сказати, не знав. Хотілося провалитися крізь землю, натомість я випалив:

– Товаришу полковник, я абсолютно упевнений в одному: убивця – бухгалтер.

Зізнатися, цієї «абсолютної впевненості» у мене ще секунду тому не було. Але мені потрібно було сказати щось вагомє! Перед начальством не можна мимрити. І як тільки я склав докупи всі згоди і сумнівні побічні докази та свідчення за останні дві доби, відразу відчув упевненість у своїй правоті.

– Невже? А можна поцікавитися, чи є у тебе докази? Показання свідків? Визнання самого бухгалтера?

– Товаришу полковник, клянуся своїми погонами, що в середу завершу розслідування і здам справу.

– Погони залиш собі, а середу можеш провести в Ялті. Підеш у відпустку за свій рахунок за станом здоров'я. Справу в понеділок здаси Золотарьову. Все. Можеш іти. Побачимося в червні.

Хвиля гіркої образи захлиснула мене. Такого зі мною ніколи не було. Колись, ще замолоду, мене лаяли, навіть догану отримав з занесенням, але щоб мене зняли зі справи!

– Товаришу полковник, як накажете мені вас розуміти? – запитав я тремтячим голосом.

– Буквально, капітане Кононов. Я знімаю вас зі справи за неналежне виконання службових обов'язків і в якості дисциплінарного стягнення відправляю у місячну відпустку за свій рахунок. Ви вільні.

Булавін зрідка повторював що-небудь двічі. Питати втретє було рівноцінно самознищенню. Усілякі там «до побачення» і «до зустрічі» були зовсім недоречні. Я вийшов з кабінету.

* * *

12 травня. 13.45

Здати справу Золотарьову означало завалити її. Як що це розумів я, то усвідомлював і Булавін. Навіщо завалювати справу? Мабуть, Булавін знав, але я ні.

Я думав про Наталю і Гретинського. Як я тепер зможу захистити їх (у першу чергу, звичайно, Наталю) і як я помщуся за Марину (знову ж, в ім'я Наталі)?

Що мені робити? Піти на дно. Сховатися і стиха попивати винце? Я збагнув одне – моє розслідування набуло статусу приватного. Я доведу його до кінця за будь-яких обставин. Рано чи пізно я покладу на стіл Булавіна папку, в якій буде все – і продірявлена кулею дискета Пельша, і визнання головного бухгалтера. Мені байдуже, що зі мною зроблять потому: відправлять під суд, виженуть з роботи.

І навіть якщо мені нічого не вдасться, то, принаймні, моя совість буде чистою.

До свого кабінету я зайшов упевненою ходою, нічого не сказав Пельшу про розмову з Булавіним, а подзвонив Юрі.

* * *

12 травня, 14.27

Кононов нерішуче відкрив двері і потрапив у ту саму обитель муз і стильних фотографій, у якій уже був учора. Юра радо зустрів його.

– Володю, я щойно про тебе згадував!

– Приємно чути, бо увесь день я думав про тебе. Ну як справи?

– Чудово! – Юра здійняв угору кулак. Так роблять телекоментатори, коли транслюються найгарячіші кадри матчу з футболу. – Просто неймовірно!

Кононов побачив на підвіконні пластикову коробку з прозорою кришкою і запитально глянув на Юру.

– Ти вгадав! У ній твої речі!

Юра зняв коробку з підвіконня. Відкрив кришку і... дістав відтіля чудову трійку – штани, піджак і жилетку.

– Мірйай, Володю.

Кононов узяв речі з рук Юри і став оглядатися, сподіваючись знайти примірювальну. Юра чарівно усмінувся.

– Не соромся, я відвернусь. Якщо хочеш – навіть замкну двері.

Коли двері було замкнено, слідчий рішуче попрямував до довгого вузького дзеркала, що прикрашало одну зі стін кімнати, і одягнув штани. Жодні штани не пасували Кононову, як ці. Потому настала черга піджака.

Кононову не так уже й часто доводилося одягати якісні дорогі речі. Це не означає, що він був злидарем. Ні. Але весь його гардероб складався з речей середньої якості. Піджак вразив Кононова своєю ефектністю. Але він згадав, що забув одягти жилет.

Довелося знімати піджак і одягати речі в правильному порядку. Коли все було зроблено належним чи-

ном, Кононов критично оглянув себе в дзеркалі. Відтіля на нього дивився успішний молодий чоловік атлетичної тілобудови. Щоправда, сорочка не пасувала до нового одягу. Та й зачіску треба було змінити.

– Можеш повертатися, Юро! – Кононов не приховував свого вдовolenня.

– Ну як?

– Я просто вражений...

– Але це ще не все.

Юра підійшов до коробки і витяг звідти стильні літні брюки, футболку, неймовірно гарну шовкову сорочку, фірмові джинси «Леві-Стросс», легкі тенісні пантофлі білого кольору і «козачки» на височенному каблучці.

– Це все мені? – здійняв брови Кононов.

– Ми ж домовлялися... Я дотримуюсь своїх обіцянок. Чого дивишся як баран на нові ворота? Міряй! Міряй!

Кононова не потрібно було довго просити.

За кілька секунд він одягнув туфлі на високому каблучці і модні джинси.

– Чогось не вистачає, – мовив Юра, уважно оглядаючи Кононова. – А-а, зрозумів!

Юра пов'язав на шию Кононова шовкову хустку. Кононов ніколи в житті не вдягав нашийної хустки. І не одягнув би, якби не... Якби не Наталя. «Якщо в нас навіть нічого не вийде, принаймні ніхто ніколи не дорікатиме мені, що я маю вигляд залізного Фелікса», – подумав Кононов.

Потому він поміряв легку бузкову сорочку і лляні штани.

– Добре, дуже добре, – розчулено мовив Юра.

У його словах звучала професійна гордість, естетичне задоволення художника, що споглядав красивого чоловіка, радість від усвідомлення того, що зробив приємне. Причём, абсолютно безкорисливо.

– Скажи, Юро, скільки я тобі винен? – Кононов поставив дуже делікатне запитання.

– Як це? – здивувався Саєнко. – Ми ж учора домовилися про все... Ти винен мені двісті...

– Ні, Юро. Так не годиться. Ми домовлялися вчора, але я й гадки не мав, що речей буде так багато... Це нечесно!

Кононов мав загострене почуття справедливості. Він прекрасно розумів, що двісті доларів – це замала сума для такої кількості речей.

– Ні на копійку більше я з тебе не візьму. Так і знай. Повір, Володю, я уклався в цю суму.

– Хіба таке можливо?

– Цілком, – не поступався Юра.

– Я не вірю! – обурився Кононов. – Не вірю, що таку купу стильного шмаття можна придбати навіть за чотириста. Чому ти маєш доплачувати різницю зі своєї кишені.

– Ти говориш дурниці! – обурився Юра. – Зараз я тобі все поясню.

– Зроби милість.

Кононов акуратно сів – щоб не пом'яти штани.

– Більшість багатих людей купують речі в дорогих бутиках. Таких, як «Пасаж», «Шантеклер» і «Вог». Платять повну ціну – ту, що вказана на ціннику. Але ніхто не знає, що все ганчір'я, яке там продається як імпортне і найстильніше, шие наша фірма. Ти не думай нічого поганого, все робиться легально. У нас підписано контракти з відповідними західними фірмами, ми ліпимо їхні ярлики, маючи повне юридичне право. Розумієш?

– Чесно кажучи, ні.

– Тоді поясню більш докладно. Учора ввечері я відвідав перший поверх, вибрав усі ці речі, які поступили з нашого фірмового ательє, але ще не були упаковані. Домовився з начальницею, що куплю їх по собівартості, а вона спише цей мотлох як такий, що «не відповідає критеріям відбору». Потому я прийшов додому і власноруч пообрізає усі ниточки, відпарив усі шви, відпрасував усі краї. Відтак відвідав «Шантеклер». Купив там у знайомої комірниці за три чверті ціни дві пари взуття, цей ремінь і нашійну хустку. Після цього відвідав сауну, пообідав і прийшов на ро-

боту. Таким чином, з урахуванням сауни, я витратив рівно двісті доларів.

– Переконливо, Юро, але ж твоя робота залишилася неоплаченою! Це нечесно!

Юра усміхнувся. М'яко і чарівно, як завжди.

– Але ж велика частка твоєї роботи теж іноді зовсім не оплачується. Чи не так?

Кононов згадав нічну перестрілку, розмови з Гретинським, казки Шемета, Оленчині сльози...

– Ти маєш слушність. Але це не означає, що з цієї причини я маю використовувати інших.

– Ти мене не зрозумів, Володю. Мені просто захотілося тобі допомогти. А раптом я коли-небудь потраплю в безвихідну ситуацію і мені потрібна буде твоя допомога? Ти ж не відмовиш мені?

– Звичайно, ні, – сказав Кононов.

– Тоді по руках.

– Домовилися.

Кононов акуратно зняв штани.

– Що ти робиш? – поцікавився Юра, спостерігаючи за тим, як Кононов охайненько складає речі в коробку. – Збираєшся на виставку їх віднести? Речі потрібні для того, щоб їх носити. Повсякденно, а не лише на свято.

Кононов на хвилину задумався.

– Ти кажеш розумні речі.

Кононов із задоволенням склав свої поношені джинси, стоптані туфлі і запряну сорочку у пакет. Натомість вийняв з коробки чорний «лівайз», зелену трикотажну футболку, нашійну хустку і туфлі на високому каблучі. Одягнувся і переможно глянув на Юру.

– Залишилося відвідати перукаря, – напучував Кононова Юра, коли той уже виходив з його кабінету. – І ще одне. Почекаймо!

Юра підійшов до настіної шафи, різким рухом розчахнув дверцята і витяг маленьку коробочку.

– Це туалетна вода. Як на мене, досить вишуканий чоловічий запах. Жінки від нього просто мліють. Ходитимеш по вулиці із саперною лопаткою.

– Навіщо? – здивувався Кононов, беручи туалетну воду. На коробочці було написано по-французьки «Сен-Тропез».

– Саперна лопатка необхідна для того, щоб відбиватися від осіб жіночої статі, що почнуть стрибати тобі прямо на груди.

Кононов розсміявся.

12 травня, 15.03

Після такого приємного спілкування з Юрою я не міг відмовити собі в задоволенні пройтися місцями нічних боїв із бравною охороною.

Дверей у кабінеті головного бухгалтера не було, комп'ютера, як і самого господаря, теж. Оперативність, гідна поваги. Гадаю, що о п'ятій ранку я застав би точнісінько таку саму картину. Непогано, пане Смолич.

Сліди від двох куль, випущених мною, були старанно зашпакльовані. Сумнівно, щоб хто-небудь із співробітників будинку моди закріпив їх.

На килимовому покритті я все ж угледів кілька краплин крові – їх залишив мій заручник: я добряче розквасив йому носа.

12 травня, 15.22

Коли Кононов спускався сходами у фойє, на вулиці прогрімала автоматна черга.

Слідчий побіг. Бігти з коробкою і дипломатом було не дуже зручно. Але кидати їх йому зовсім не хотілося.

Він вискочив зі скляного вестибуля будинку моди, озирнувся по боках, щоб визначити, де стріляли. Поблизу автостоянки слідчий закріпив невелике скупчення людей. Він прискорив кроки. «Напевно, когось пришили», – цинічно резюмував Кононов.

Коли він підійшов до гурту людей, рззав зібралося уже чимало. Слідчий витяг з кишені своє червоненьке посвідчення і став протискуватися, довелося попрацювати ліктями.

Нікого не вбили. Навіть не поранили. Але всі були перелякані. Власники машин рахували збитки, цікаві ловили ґав. Кононов поставив коробку і дипломат на асфальт і почав опитувати свідків.

Очевидці розповіли йому, як на великій швидкості з'явився темно-синій «Москвич», водій якого, як і чоловік на передньому сидінні, був у масці. З відкритого вікна машини висунулося дуло автомата, і кілька черг прошили чотири машини, осколки скла яких посипалися на асфальт, немов новорічне конфетті.

На щастя, у машинах нікого не було. Нікого не було й поблизу. Тому ніхто не постраждав.

– Пропустіть, пропустіть! – це кричав якийсь чоловік, що намагався протиснутися крізь юрбу спостерігачів.

Його голос видався Кононову знайомим. Коли він побачив голову чоловіка, який кричав і штовхався, то зрозумів, хто є його власником.

Максим Петрович Смолич. Божевільний Макс. Улюбленець Наталі. Записний бюрократ і комп'ютерний маніяк. Людина у футлярі. Підозрюваний. Кононов був справді радий його побачити.

– Доброго дня, Максиме Петровичу, – досить спокійно, ніби нічого не сталося, привітався Кононов.

Максим Петрович був дуже наляканий і роздратований одночасно. Він поставив запитання, до якого завжди вдаються у подібних ситуаціях:

– Що тут сталося?

– Я саме намагаюся в цьому розібратись. Ви що-небудь бачили?

– Ой, товаришу слідчий? – Смолич тільки зараз, здається, упізнав Кононова.

І це цілком зрозуміло. З першого погляду розпізнати в денді на високому каблучі і чорних джинсах непоказного слідчого Смоличу було, звичайно ж, не під силу.

– Нічого я не бачив! Я щойно сів у свою машину, але раптом згадав, що забув купити хоч що-небудь на вечір і вирішив зайти в магазин. Вийшов з машини, навіть сигналізацію, по-моєму, забув уключити. Скупив-

ся, – Смолич потряс пакетом, що пахнув копченою рибою, – і повернувся.

– Навіщо?

– Як це навіщо, це ж моя машина!

– Яка? – запитав Кононов.

– Оця! – Смолич поклав долоню на капот нового червоного «Фольксвагена», понівеченого кулями.

«А минулого разу в нього був, здається, «Мерседес?» – зауважив про себе Кононов.

– А власників інших машин, ви випадково не знаєте? – поцікавився Кононов.

Питання було принциповим: автоматник «Москвича» мав на меті знищити конкретну машину. Цікаво – чію? А можливо, зловмисники хотіли відправити на той світ її власника. Кого саме?

Смолич пройшовся уздовж ряду покалічених пострілами автомобілів, заглянув у салони й оглянув номери.

– Ні, нікого не знаю. Гадаю, невдовзі підійдуть усі.

Смолич не помилився. У міру того, як зменшувалася юрба спостерігачів, з'являлися і власники постраждалих автомобілів.

– Іван Іванович Липкин, Костюринська, 7, – представився один з них.

Інші власники були теж людьми непримітними. Домогосподарка – дружина бізнесмена ходила в сусідню з будинком моди ошадкасу платити за світло. Інженер відвідував тітку в будинку на протилежному боці вулиці. Чоловік, що представився страховим агентом, забирав дочку з хореографічної школи.

Незабаром під'їхали працівники міліції. Напевно, хтось усе-таки догадався їм подзвонити. Можливо, Силін. Або вахтер з будинку моди.

ДАІ є ДАІ. Кононов ставився до представників дорожньої міліції приблизно так, як ювелір до дизайнера пластмасової біжутерії. Привітався зі старшиною з величезним животом, пояснив суть справи і дав колегам повну можливість самотійно розібратися з цією подією.

Кононов підійшов до Смолича, той охав і ахав, обдивляючись свого продірявленого німецького рисака.

Кононов майже не сумнівався у тому, що стрільці цілилися в Смолича. Або його машину. Страховий агент, інженер, дама з ощадкаси, студент, що катається на дідусевому «Опелі». (Останнім – і студентові, і «Опелю» – Кононов співчував найбільше.) Сумнівно, щоб хто-небудь із них міг бути об'єктом підвищеної уваги всесильних мафіозі, що запросто серед білого дня прошивають автоматними чергами машини, припарковані на найлюднішій вулиці міста.

– Дуже пошкодили? – запитав нейтральним тоном Кононов.

– Зовні ніби не дуже. А от усередині, напевно, купу деталей доведеться замінити, – з усього було видно, що Смолич уже встиг зробити приблизну калькуляцію збитків.

– Небезпечно іноді паркуватися біля свого місця роботи, – жартівливим тоном мовив Кононов.

Звичайно, йому потрібно було поставити Смоличу чимало запитань. Але він вирішив, що вести допит у такій обстановці і необачно, і немає сенсу.

– Якби ви не пішли в магазин, то, цілком можливо, над вашою головою просвистіла б бандитська куля.

По обличчю Смолича пробігла тінь страху.

– Можливо. А, можливо, і ні. Усі під Богом ходимо.

– Авжеж, – підтвердив Кононов і глибоко затягнувся.

– Як ведеться розслідування? – це питання, поставлене Божевільним Максом, що намагався змінити тему розмови, пролунало для Коконова немов грім серед ясного неба. Але він не розгубився. Напустив на себе бундючного вигляду і сказав:

– Є одна заковика. Ніяк не можемо відшукати алібі для Марининого сусіда – якогось Силіна. Дуже неприємний тип, постійно хитрує. Доказів, щоправда, проти нього небагато. Однак я зобов'язаний завершити розслідування до середи. Керівництво того вимагає. А мені неприємності не потрібні, – Кононов з усіх сил намагався бути щирим. – А як ваші справи? Примари більше не з'являлися? – запитав він абсолютно серйозно.

Смолич дістав картату носову хустку, висякався, мабуть, задля того, щоб виграти кілька секунд.

– Ні, слава Богу, не з'являлися. Принаймні ніхто їх не бачив. А так усе по-старому.

Кононов з нетерпінням чекав саме такої відповіді. Ні слова, ні півслова про нічних гостей, про сигналізацію й охоронців. Ніби нічого й не сталося. Може, наш Божевільний Макс і справді божевільний, але дурнем його не назвеш.

– Ви кабінет ремонтувати зібралися? Двері виламали, – запитав Кононов на прощання.

– Давно треба було, але все ніяк не міг зібратися – байдуже мовив Макс. – Нарешті зібралися.

* * *

12 травня, 17.36

Хлопці на синьому «Москвичі». Автоматні черги. Понівечені автомобілі. ГАЗ-64 колег з ДАІ, показання, свідки. Ще один ГАЗ-64 з найближчого відділення. Кононов вийшов із зони військового конфлікту і попрямував до тролейбусної зупинки.

Що робити з фотороботом? Куди подіти базу даних з антикваріату, яка, до речі, існує тільки в збудженій уяві Пельша. Як присмирити Смолича? Чи можна це зробити? І коли найкраще? Може, відразу разом із антикваріатом здати його майорові Букрееву? Він, напевне, буде радий довідатися, що на одного клієнта у нього побільшало. Заведе папочку і стежитиме років двадцять.

Але проблема не тільки з антикваріатом. Річ ще й у сірниках. Колекціонер сірникових коробок. Він, напевно, не користується запальничками. Так аматор музичних скриньок терпіти не може магнітофони і CD-плейери. Гретинський і Наталя користуються запальничками. Марина теж: вона терпіти не могла сірників – вони набираються вологи, смердять, ламаються. У квартирі Марини знайдено одного-єдиного обгорілого сірника. Хто від нього прикурював? Коли можна буде розставити по місцях сірникові коробки та інші речдокази? Завтра, післязавтра, ніколи?

А чому, власне, завтра? Можна і сьогодні. Потрібно саме сьогодні. Кононов різко розвернувся на сто вісімдесят градусів.

За кілька хвилин він знову стояв біля машини Божевільного Макса, який сидів у салоні і намагався виявити всі неполадки. Уключав-виключав запалювання, фари. Відкривав і закривав багажник. Випробовував двірники. Словом, розважався як міг.

– Ну як? – схидно запитав Кононов.

Максим Петрович аж ніяк не сподівався, що Кононов повернеться. Подумки він, напевно, лаяв себе, що не поїхав одразу. Але вигляду не подав, вимушено посміхнувся.

– Здається, без служби SOS ніяк не поїдемо. З цією машиною лише витрати. Сьогодні тільки на ДАІ витратив десятку. Уявляєте, забув удома права.

Кононов підійшов упритул до машини і поклав долоню на дзеркало заднього огляду.

– Неуважність – найбільший ворог автолюбителя, – повчально зауважив Кононов.

– Чим зобов'язаний? – поцікавився Смолич, пропонуючи Кононову сигару зі спеціальної коробочки, витягнутої з бардачка.

– Та через метушню забув вас дещо запитати. Пустите на вогник?

– Сідайте, прошу, – Смолич відкрив двері, і слідчий сів на переднє сидіння.

Кононов узяв сигару.

– Чорт, забув запальничку. Вогника дасте?

У салоні автомобіля, звичайно, був пристрій для прикурювання. Але Смолич справді був Божевільним Максимом. Він запустив руку в кишеню піджака і витяг сірникову коробку іноземного виробництва. UNPROFOR – вказувала аббревіатура, вміщена у центрі лаврового вінка. Від одного свого знайомого, що недавно повернувся з Боснії, Кононов знав повну назву UNPROFOR – «United Nation Protective Forces», що перекладається як «Миротворчі Сили ООН». Факт упізнання загадкової аббревіатури марновірний Кононов вважав доброю ознакою.

- Оце так сірники! – прокоментував коробку слідчий.
- Справді, непогані. У нас таких не роблять.

Черкнув сірник з малиновою голівкою. Салон автомобіля наповнився специфічним сірчаным запахом. Кононов прикурив. Те саме зробив і Смолич.

Слідчий задоволено затягнувся.

– Тепер, власне, питання, – почав Кононов.

– Я готовий, – трохи нервово сказав Смолич.

– Насамперед, мені цікаво було б довідатися, де ви були вранці, з дев'ятої до першої, шостого травня, у день убивства Марини Рубіної.

Божевільний Макс виричав на Кононова повні страху очі.

– Невже ви мене підозрюєте? – якось непевно, навіть трохи злякано запитав він.

Кононов зловісно посміхнувся.

– Та що ви, – з навмисною фальшю в голосі відповів він. – Це я так, для проформи. Я просто опитую всіх, про всяк випадок.

Смолич, зрозуміло, не повірив. Кононову саме це й було потрібно.

– Зараз постараюся згадати. Який же це день тижня?

– Неділя.

– Зараз. Якщо неділя, то це легше, – Смолич знову дістав носову хустинку, висякався. Нежиті в нього, звичайно, не було.

– Гм... Минулої неділі я прокинувся десь о пів на одинадцяту. Звичайно, я можу помилятися, але у вихідні я люблю поспати, тому раніше десятої не встаю. До обіду я був удома. Нікуди не виходив... Дивився відео, приймав душ, потому снідав.

– Хто-небудь може підтвердити це?

Смолич завагався.

– Ні, тобто може...

– То «ні» чи все-таки «може»? – зухвало запитав Кононов.

– Може підтвердити одна жінка.

– Хто ця особа? Її ім'я, прізвище, рік народження...

Бездеремонність Кононова дратувала Божевільного Макса.

– Її звуть Ілоною. По батькові і прізвище я не знаю. На вигляд їй десь вісімнадцять-двадцять, хоча паспорт її я не бачив. Де живе, не знаю. Працює в агентстві знайомств «Роксолана».

– Ким?

– Гм, – ніяково мовив Смолич, – я гадав, що ви знаєте, ким працюють дівчата в агентствах знайомств.

– Уявіть собі, ні, – чесно зізнався Кононов.

– Вона працює повією. Дівчинкою за викликом. Розумієте, чоловік я неодружений, тому користуюся їхніми послугами, – виправдовувався Смолич, хоча Кононову зовсім не були потрібні його виправдання.

– Дуже цікаво. А я можу з нею якось зв'язатися?

– Напевно, тільки як потенційний клієнт. Гадаю, якщо ви подзвоните в «Роксолану» і представитесь слідчим з Управління, вам чемно скажуть, що ви помилилися номером.

Кононов був з ним абсолютно згодний. Однак представлятися слідчим він і не збирався. Дечому його в інституті все-таки вчили.

– А телефончика цієї «Роксолани» у вас при собі немає?

Смолич вийняв з кишені піджака записну книжку і розшукав потрібний телефонний номер.

– Диктую.

Кононов, теж часу даремно не витрачав, дістав з дипломата свою бойову подругу, що бачила всяке на своєму віку, із протертим на краях коленкором. Номер «Роксолани» слідчий задля жарту записав на сторінці, позначений буквою Б.

– І давно ви знайомі з цією гірською квіточкою?

– Ви маєте на увазі Ілону? – питально глянув Смолич. – Двічі в житті бачив. Я навіть не впевнений, що вона мене запам'ятала.

– Спробуємо розібратися.

Кононов сховав записну книжку і подивився Смоличу просто в очі. Хитрий трюк. Так експериментатор дивиться на свого піддослідного.

– Скажіть, а як пов'язаний будинок моди з «Євротуром»?

Такого запитання Смолич явно не чекав. Він нервово почав сякатися. Хіба він міг знати, що поміняти двері його змусили працівники карного розшуку.

– Звичайні ділові контакти. Взаємовигідні. Пан Сапегін запропонував ряд вигідних проектів, від яких ми в інтересах нашої фірми не відмовилися, – затарахкотів Максим Петрович. Кононов помітив, як на його чолі виступили крапельки поту.

– Що саме він запропонував?

– Я не можу конкретно сказати, бо не знаю тонкощів багатьох справ, я ж лише бухгалтер. Займаюся тільки фінансовими питаннями. Напевно, у них існують угоди на постачання тканин та відвідування наших дівчатами зарубіжних країн, їх возили на усякі фестивалі, – брехав Смолич.

– А крім дівчат, вони нічого за кордон не возили?

– От чого не знаю, того не знаю. Якби була Марина, вона би вам усе детально розповіла...

Кононова вразив цинізм Смолича. Йому стало неприємно від його слів.

– Оскільки ми згадали Марину, – крижаним тоном почав слідчий, – розкажіть, які у неї були стосунки із Сапегіним?

– Звичайно, добрі. Вона до всіх добре ставилася.

– Особливо до pana Сапегіна, з яким остаточно порвала стосунки два роки тому за дуже цікавих обставин. Вам відомо про це?

Смолич мовчав, ніби води в рот набрав.

– Гадаю, нам нема про що говорити.

Кононов хутенько вискочив з машини і, не обертаючись, попрямував убік готелю «Континенталь», чия неоновна вивіска маячила над містом, переливаючись вогнями.

12 травня, 18.30

Біля «Континенталя» було світло, багатолюдно і навіть якось святково. Цілодобовий обмін валют, казино, ресторан, нічний клуб. Ці об'єкти були зосереджені на першому поверсі готелю і притягували до себе найрізношерстнішу публіку. Дорогі машини окупували всі підступи до сходів, що вели до входу в готель. З них щохвилини вибігали дівчатка в коротеньких спідничках і юнаки в темно-червоних піджаках, квадросистеми змагалися одна з одною у потужності колонок, хтось сигналив, хтось лаявся. Нудно не було.

Кононов упевненим кроком пройшовся по килимівій доріжці і наблизився до портьє. За столом сиділа клімактеричного віку дама, що спостерігала за чоловіком з дипломатом і пластиковою коробкою через товстезне скло окулярів. Охоронці позіхали, спершись на стіну.

Кононов уже не вперше цього дня відчув механізм чуда, приведений у рух умілою рукою Юри Саєнка. Ніхто з обслуги не звернув на нього уваги, не запитав «Ви куди?». Його прийняли за «свого». І не дивно, хіба слідчі ходять по готелях у франтівських туфлях з десятисантиметровими каблуками?

– Чим можу допомогти? – поцікавилася дама і звела на Кононова бурштинові очі.

– Мені потрібен одномісний номер на три години. Можливо, на дві.

– У нас мінімальний термін здачі кімнати прирівнюється одній добі. Якщо ви бажаєте пробути там три години – це ваше право. Але заплатити мусите за добу.

Дама намагалася бути ввічливою. Але у кожному її «будь ласка» і «прошу» вчувалася фальш і бажання розкричатися.

– Мені байдуже, – недбало мовив Кононов і поклав на столик адміністраторки своє червоненьке посвідчення.

Дама довго розглядала документ. Заворожена печатками і штампами, вона не могла вимовити ні слова.

Певно, розмірковувала, чи варто качати права і кричати, що така поведінка протизаконна. Але, зрештою, розважливість узяла гору.

– Тридцять другий. Третій поверх ліворуч, – процідила вона крізь зуби.

Кононов узяв ключ і, демонстративно граючи кожним м'язом, піднявся сходами нагору.

Пошуки тридцять першого люкса не зайняли в нього багато часу. Він відімкнув кімнату й опинився в чарівних апартаментах. Не розкішних, але комфортних. Дух всесвітнього нуворишества, здавалося, витав усюди. Він ховався під ліжком, застеленим покривалом з розмальованими тигрячими мордами, витав усередині псевдокитайських ваз, розставлених по кутках, виглядав з-за дешевих картинок, розвішаних на стінах.

Але Кононову було ніколи розглядати інтер'єр. Він знайшов телефон, переконався в тому, що той справний, і дістає записну книжку.

– Алло? – проспівав на тому кінці дроту послужливий жіночий голос.

– Ілоночка сьогодні працює? – солоденько запитав Кононов.

– А хто її запитує? – насторожено поцікавилась панна.

– Її приятель. Мене звуть Максом. Вона рівно тиждень тому була в мене. Я просто мрію зустрітись з нею знову.

– Ви не могли б передзвонити через хвилину п'ять?

– Можу, але мені не терпиться, – промуркотів слідчий.

«Боже, побачив би мене зараз Пельші!» – промайнула думка. Кононов ліг на ліжко з повітряно-бездонним матрацом і заплющив очі, у такому положенні він вирішив провести необхідні п'ять хвилин. Він лежав і думав. Про Смолича. Про Ілону. Про те, що вперше в житті познайомиться зі справжньою дорогою повією. Про те, як поводитиметься з нею. І про те, як виплутуватиметься з неприємностей, які, природно, не можуть не виникнути.

Він пролежав трохи більше п'яти хвилин. Підхопився і знову набрав номер «Роксолани».

– Алло, це знову Максим.

– А ми переживали, що ви більше не подзвоните, – заворкотала дівчина, що стала ще привітнішою.

– Як ви могли таке подумати... – Кононов із задоволенням удавав ловеласа.

– Ілона з радістю зустріне́ться з вами, – продовжувала дівчина. – Де вас знайти?

– «Континенталь», 31 люкс.

– Зачекайте. Хвилин двадцять.

* * *

12 травня, 18.54

У двері постукали. Кононов відчинив. Перед ним стояла соплива п'ятнадцятирічна дівчинка, розмальована і напахчена понад міру. Ноги її обтягували колготки в чорну сіточку, верхню губу прикрашала чорна мушка. «Напевно, такий жіночий тип найбільше подобається смоличам», – резюмував подумки Кононов, галантно пропускаючи дівча в номер. Перед тим як закрити двері, він глянув у коридор. Там нікого не було. Мабуть, сутенер залишився чекати на повію в машині, довідавшись у портье-адміністратора, що в номері 31 люкс перебуває лише один молодий чоловік.

– Сідай, дитинко.

– А д'Мак'? – запитала дівчина, ковтаючи склади і закінчення, ніби учениця рядового профтехучилища.

– Макса нема, – Кононов розвів руками.

Ілона встала і попрямувала до дверей, їй потрібно було порадитися зі своїм сутенером.

– Почекай, дитинко, – Кононов загородив їй прохід. – У тебе великі неприємності.

Кононов витяг червону книжечку і тицьнув її під ніс переляканій дівчині.

– І що це означає? – Ілона закліпала накладними віями.

– Там біля входу стоїть червоний джип з нашими хлопцями. Бачила?

– Бачила, – кивнула Ілона.

– Тоді слухай, – Кононов заговорив тихо, але виразно. – У тебе проблема з віком.

Кононов був абсолютно впевнений у тому, що дівчині ще не виповнилося шістнадцяти.

– Я знаю, – плаксиво сказала Ілона і шморгнула носом.

– А твій хлопець?

Ілона кивнула.

– Звичайно я б міг прямо зараз забрати тебе в Управління.

– Але ж ви цього не зробите? – благально залепетала Ілона. – Не зробите?

– Усе залежатиме від твоєї поведінки.

Було видно, що дівчина відчувала небезпеку, але ніяк не могла розібратися, що ж сталося. Вона боялася Кононова. Хоча спілкування з міліцією було для неї звичною справою. Але Кононов зовсім не скидався на звичайного міліціонера. Хіба нормальні менти розгуюють по люксах у туфлях на височезних підборах?

– На тебе, моя люба, настукав Макс. Зараз він перебуває під слідством, ми злегка «натиснули» на нього і він указав на тебе.

– На мене? Що я зробила? – в Ілони затремтів голос.

– Зараз ти поїдеш зі мною, а мої хлопці переговорять з твоїм другом...

– Нікуди я не поїду! – забилася в істериці дівчина.

«Слава богу, що Смолич любитель неповнолітніх, а не зухвалих шльондр. Останніх не так легко залякати», – міркував Кононов, даючи дівчині можливість наплакатися досхочу.

– Та я цього Макса лише двічі бачила.

– А він стверджує, що добре тебе знає, не грайся зі мною! – гаркнув Кононов.

– Я нічого не зробила! – крикнула Ілона.

– У суді розповиси, – більш м'яко сказав Кононов, який не дуже приємно почував себе в ролі ошуканця.

– Я ні в чому не винна!

– Досить балачок, – відрізав Кононов. – Розповідай, як усе було.

Ілона витерла своє личко рукавом напівпрозорої кофточки.

– А що розповідати? – запитала вона, вкрай збентежена.

– Почнемо з шостого травня. Це минула неділя. Пригадуєш? Тільки не думай мене дурити! Макс у всьому зізнався.

– А що шостого числа?

– Дитинко, не зли мене. Розповідай, як усе було...

Ілона знову зарюмсала.

– В неділю я була в Макса. Він замовив мене на десяту, але я трохи спізнилася і прийшла до нього здається... о пів на одинадцятую. Я не люблю вставати рано. Але Макс пообіцяв заплатити вдвічі більше...

– Це я знаю, краще розкажи, коли ви вирішили убити Столярова?

(Ніякого Столярова Кононов, звичайно, не знав, просто він хотів випитати в Ілони правду про шосте травня).

– Убивство?

Ілона дивилася на Кононова поглядом жертвовного ягняти.

– Гаразд, продовжуй, що було далі, після того, як ти прийшла, – махнув рукою Кононов.

– Він накричав на мене, вилаяв за спізнення. Потім пояснив, що у нього непередбачена справа і йому потрібно ненадовго вийти. Попросив, щоб я його почекала.

– Що далі? – зіщуливши очі, запитав Кононов.

– Макс пообіцяв доплатити ще й обіцяв прийти через годину, а повернувся через три.

– Ти хочеш сказати, що з ним нікуди не ходила, правильно я зрозумів? – езуїтським тоном запитав слідчий. – Але от сусіди, бабусі, що сиділи на лавочці, кажуть інше – вони стверджують, що Смолич вийшов під руку із симпатичною молодого дівчиною. Це часом була не ти?

(В інтересах справи Кононов міг зважитися і не на такий блеф).

– Та нікуди я не виходила, а увесь час, поки його не було, дивилася відик.

– Що було потому, як він прийшов! – крикнув Кононов.

– Дивно, але він повернувся у спортивному костюмі, хоча виходив із дому у піджаку і джинсах – я це запам'ятала. Ми трохи випили, я зробила йому мінет, – після цього подзвонила Валерику – це мій хлопець. Він мене забрав. До речі, Макс дотримався обіцянки, не поскупився. Заплатив сповна.

Кононов скривився:

– Бачу, доведеться їхати в Управління.

– Невже Макс когось убив? – тихо запитала Ілона.

– Уяви собі.

– А ви його піймали?

Ілона бовкнула зайве, але забирати слова назад було пізно. Вона це зрозуміла.

Розумів і Кононов, що якби не натис на Ілону, вона б ні в чому не зізналася.

– Твоя адреса, дитинко? – запитав Кононов і витяг блокнот з кишені.

– Калініна, п'ять, квартира вісімнадцять. Тільки ви мамі, будь ласка, нічого не говоріть. Хоча б поки.

Кононову раптом стало жаль цього нерозумного дівчиська, що відбулося від матері.

– Домовилися. Можеш іти додому.

– Спасибі вам, спасибі, – зацебетала Ілона підступаючи до дверей.

– Не здумай ховатись. З-під землі дістанемо.

– Добре.

– Валері правди не кажи, придумай щось.

– Не маленька, знаю, що можна казати, а що ні...

Дівчина збігла сходами вниз до машини. Кононов закрив двері і ліг на ліжку. Заплющив очі.

Складно все виходить. Смолич має алібі. Він упевнений у своїй безкарності, бо є Гретинський. Крім того, хтось змушує Булавіна визнати, що злочин скоїв Гретинський.

* * *

12 травня, 21.14

Коли Кононов вийшов з «Континентала», було дуже холодно. Якось по-осінньому холодно і тоскно.

Йому хотілося побачити Наталю. Звабливу і милу, у рожевому халатику. Він міг би поїхати до неї прямо зараз, та не був упевнений, що вона радо зустрине його.

Тролейбус зупинився. Кононов вийшов на своїй зупинці і попрямував додому. Коли він відкривав двері під'їзду, його мало не знудило від усвідомлення того, що доведеться самому нудьгувати у пустій квартирі: дивитися телевизор і пити чай. Але тут він згадав про відпустку і відразу повеселів. Відчув себе людиною, а не кріпакком. Йому було начхати на Булавіна і його примхи.

«Відпустку треба якось відзначити», – подумав Кононов, вийшов з під'їзду і підійшов до освітленого нічного кіоска, купив пачку «Мальборо», пляшку рожевого шампанського. На думку Кононова, Наталі надміру вишуканій і витонченій натурі, мало побатися саме таке.

Раптом він згадав Гретинського. Свого суперника. А може, й ні. Хто знає?

* * *

13 травня, 00.19

– Тобі куди, джигіте? – поцікавився через відкрите скло власник гуркотливої поливалки, що пригальмував прямо на середині смуги.

– Мені далеко. На піщанку, Пономаренківський проїзд, чи то ба, в'їзд! – закричав Кононов, намагаючись перекричати ревіння двигуна.

– Неблизький світ! – зауважив водій з сентиментальною ноткою в голосі. – Скільки платиш?

Поторгувавшись задля годиться, Кононов сів у машину.

Поливалка, без сумніву, один із найдивніших винаходів інженерії двадцятого століття. Вона дирчала, плювалася і фиркала, підскакувала на вибоїнах і об'їжджала ями. Давала гарну швидкість і оглушливо сигналізувала. Але чистішою вулиця не ставала. Та Коно-

нов цим особливо не переймався. Водій виявився досить балакучим. За кілька хвилин Кононов знав усе про його родовід, до того ж шофер дав рецепт чудового тещиного самогончика з апельсинчиком і кавовими зернятками та ще розповів, як він лікує стоматит, який мучить його кілька років. Потому водій поцікавився свіжими новинами.

– А ти, джигіте, чув, яка сьогодні в центрі міста стрілянина була?

– Та ну? – Кононов не встиг зметикувати про що йдеться.

– Уяви собі, серед білого дня синій мерседес зупинився й в упор розтрощив з кулемета кілька машин біля Будинку Політпросвіти. Когось навіть убили чи поранили. Мені приятель у депо розповів. Це якісь мафіозі, – як знаток, мовив водій. – Ти як гадаєш?

– А хто ж іще, – безтурботно відповів Кононов.

Горезвісний Пономаренківський в'їзд водій знайшов не відразу. Довелося трохи поблукати.

– Ну от, – водій радісно розвів руками, коли вони нарешті доїхали.

Кононов розрахувався. Навіть дав на чай. Роздумуючи над тим, як швидко поширюються новини у місті, він попрямував до будинку, який знімала Наталя. Ще з відстані ста метрів слідчий помітив, що у тій самій кімнаті, де учора він розмовляв з Наталею, горить світло.

Кононов натиснув на кнопку дзвоника. Серце в його грудях застрибало, як каучуковий м'ячик.

– Хто? – упевнено запитала Наталя.

Отже, Гретинського не було. Інакше «хто» належало б йому. Правом першими підходити до дверей і телефонувати послуговуються здавна чоловіки.

– Це Володимир, Наталю.

Найбільше Кононов боявся, щоб Наташа не запитала: «Який Володимир?». Але, на щастя, двері розчинилися і Кононов побачив Наталю.

– Як добре, що ви прийшли. Я тут сама вже зовсім замучилася. Хтось постійно ходить під вікнами, – зашебетала Наталя.

Здається, вона не брехала. Вигляд у неї був переляканий.

– Вибачте, що так пізно, але раніше ніяк не міг. До речі, ось ваші батарейки. Спасибі, – соромливо усміхаючись, Кононов витяг з кишені і віддав Наталі чотири «пальчики».

– Ви не дріб'язкові, але уважні до дрібниць, – розсміялася Наталя. – Добре, що зайшли. Що новенького?

Кононов відповів не відразу, спершу прикинув, яку частину фактів варто приховати, а яку, навпаки, вигідно для себе подати.

– Знайшов того чоловіка, що передавав Михайлові записку. За фотороботом. Крім того, бачив удень, як машину вашого головбуха зрешетили якісь невідомі.

– Так йому, паскуді, й треба, – зло сказала Наталя.

У цій репліці було стільки ненависті, що Кононову стало ніяково. «Не дай Боже, – подумав він, – викликати такий утешлюючий вогонь на себе».

– Крім того, – продовжував Кононов, – я з напарником побував у будинку моди і децю з'ясував.

– Що саме? – Наталя напружилася, немов натягнута струна.

– Що в датському королівстві не так уже й спокійно. Як виявилось, ваша організація займалася темними справами.

– Гм, – Наташа очікувально мовчала.

– Але про них Марина, найімовірніше, не знала. Не знала – до останніх днів свого життя...

– А хто знав?

– Цього я точно сказати не можу. Але, гадаю, Смолич був у курсі.

– Так я й думала, – крижаним тоном сказала Наталя.

– Можна поцікавитись, чому?

– Друга персона фірми не може знати менше за першу. Здебільшого буває навпаки. У нашому випадку так і було.

Наталя відвернулася. Її обличчя спотворювало бажання помсти.

– Це всі новини?

– Загалом...

– Та біс із ними, з цими смоличами і сапегініми.

Кононову на мить здалося, що Наталя досить поінформована. Можливо, навіть краще за нього.

– І справді, – покірно погодився Кононов, якому було зовсім нецікаво, перебуваючи в оточенні красивої дами, говорити про свою роботу.

– У вас чудовий вигляд, вам дуже личать джінси... – Наталя зробила крутий віраж.

– Дякую.

Кононов був утішений. Його розпирала гордість, що йому вдалося змінити імідж. Причём дуже вдало.

– А де Михайло? – поцікавився він ніби між іншим.

– Я навіть уяви не маю, – із тривогою в голосі сказала Наталя. – З учорашнього ранку його не бачила. А сьогодні вранці він подзвонив і сказав, щоб я не хвилювалася, що все добре. Але обставини склалися так, що він прийти не зможе.

– І що це за обставини?

– Якби я знала! – Наталя театральнo сплеснула руками.

«Вона, напевно, змогла б зіграти Анну Кареніну», – подумав Кононов.

– Сподіваюся, з ним нічого поганого не сталося, – мовила дівчина.

Кононову здалося, що Наталя знає місцезнаходження Гретинського, але чомусь не хоче зізнатися. Отже, вона не була щирою. І, можливо, брехала йому й раніше. Навіщо, з якою метою?

– Ну що ж...

Тієї миті у вікно влетіла пляшка, посипалося скло. Запуркотіли куці.

Наталя трималася молодцем. Вона підвелася зі свого місця, стиснула кулаки, і з кам'яним обличчям підняла пляшку. «Портвейн 777». Улюблений напій пролетаріату.

Кононов часу не гаяв, схопився і побіг до дверей. Вискочив у двір. Але там було порожньо. Шукати невідомо кого було безглуздо. Кононов роззирнувся. Нав-

коло – лише кущі і дерева. І жодного ліхтаря. Кононов повернувся до кімнати.

– Ну що? – запитала Наталя, розглядаючи пляшку.

Слідчий стояв на порозі з пістолетом у руках.

– Нікого.

– Тоді я змету скло, – спокійно сказала дівчина. – Щоб ніхто не порізався.

Наталя ненадовго сховалася в сусідній кімнаті.

«Хто б це міг бути? – міркував Кононов. – Справжні бандити так не поведуться. Може, просто хтось захотів настрахати дівчину. Скажімо якийсь підпийлий місцевий хуліган чи сусід-алкоголік? Треба все розпитати у самої Наталі».

– Хто це, по-вашому, зробив? – запитав Кононов, коли дівчина повернулася.

– Кат його зна! – спокійно відповіла та.

Кононов зазирнув в її очі. Очі крилатої богині Помсти. Очі Немезиди.

– Може, ви когось підозрюєте?

– Може, перейдемо на «ти». О'кей?

Кононову сподобалася пропозиція дівчини, він відчув, що Наталя бажає змінити тему розмови...

– Із задоволенням, Наталю.

У сусідній кімнаті запищав телевізор, нагадуючи опівнічним совам, що час спати. Наталя пішла його виключити.

Як тільки вона вийшла за поріг, ще одне скло посипалося під ударом наступної пляшки, що впала біля ніг Кононова. Наталя з витріщеними від страху очима вбігла на кухню. Біла як смерть.

Кононов підскочив до дверей, повернув замок, але... Але двері і не думали відкриватися, їх підперли з зовнішнього боку чимось важким. Кононов сперсердя з усієї сили штовхнув двері плечем. Вони відчинилися. Прямо на порозі лежала колода.

Кононов перечепився і мало не впав. Бігти було безглуздо. Куди? За ким? Стріляти теж. У кого?

Можливо, хтось сидів у засідці, сховавшись за кущі, і спостерігав за Кононовим. Він цього не знав.

«Казна-що! Я не можу вберегти дівчину від вибриків якогось хулігана».

Збентежений, Кононов знову повернувся до Наталі, дівчина змітала осколки скла.

– На жаль, і цього разу мене провели.

Кононов сів на стілець і закурив.

– Допомогти?

Дівчина не відповіла.

– Наталю, мені здається, що тут залишатися нерозумно, – Кононов говорив упевнено і рішуче. Він знав, що тільки так і варто говорити з жінками, коли хочеш схилити їх до своєї точки зору. – З метою безпеки пропоную поїхати до мене.

Наталія перестала мести, сіла, поклала руки на коліна, обмірковуючи слова Кононова.

– Якщо в тебе є інше місце, де ти могла б переночувати, я проведу тебе. Але тут тобі залишатися не можна.

Кононов не сподівався, що Наталія погодиться на його пропозицію. Але вона її прийняла!

– Іншого виходу в мене нема. Я згодна, – тихо сказала вона.

Кононов ледь усміхнувся.

– Зробімо так. Ти збиреш необхідні речі, а я викличу таксі.

– Навіщо, – здивувалася Наталія. – Ми можемо поїхати на моїй машині.

Кононов геть забув, що ще шість днів тому бачив Наталчине «Вольво».

– Це полегшує ситуацію.

Наталія забігала по кімнаті. Взяла косметику, гребінця, якийсь ілюстрований журнал, блузку, зубну щітку і ще якийсь дріб'язок. Коли вона постала перед ним, у її руках був згорток.

– Володю, у мене для тебе є маленький подарунок, – сказала вона і чарівно всміхнулася.

– ???

– Це моя авторська робота, – мовила Наталія і розгорнула згорток, – тобі підійде...

Кононов побачив шкіряну куртку світло-сірого

кольору. Дуже гарну і дуже важку. Чим він її заслужив? Тим, що відпустив Гретинського? Почав копати під Сапегіна і Смолича? Чим?

– Примірай, будь ласка.

Одержувати від жінок подарунки Кононов не звик. Він не знав, як треба поводитися, коли жінка намагається подарувати тобі щось, тому розгубився.

– Чому ти вирішила, що я її візьму? Маєш мене за продажного слідчого, що не спроможний собі на шкідливу куртку заробити? А чи знаєш ти, що за хабар посадовій особі... – Кононов утратив рівновагу.

Наталя кинула куртку на підлогу, відвернулася і заплакала. Тихо й жалібно, як малеєньке цуценятко, що загубилося. У Кононова стислося серце.

– Наталю, зрозумій мене правильно, я не можу...

Вона не звертала на нього ніякої уваги. Плакала і плакала. Сльози текли по її обличчю. Волосся безладно розпатлалося.

– А як би ти вчинила на моєму місці? – несміло запитав Кононов.

Тієї миті йому здавалося, що він утратив усі рубежі, які йому вдалося завоювати. Він був певен, що Наталя вже не відчувала до нього найменшої прихильності, лише саму зневагу.

– Я від чистого серця, а ви! – схлипнула дівчина. – А ви мені про якісь хабарі посадовій особі.

Жіночі сльози... Вони штурмом беруть міста і рятують від гільйотини. Вони всесильні. Це – зброя. Кононов підійшов до Наталі й поклав руку їй на плече. Нечувана нахабність. Але ляпасу вона йому не дала. Кононов посміливішав.

– Пробач, Наталю. Спасибі за подарунок. Я повівся як дурень. Вибач. Через цю клятву роботу в мені, мабуть, не залишилося нічого людського.

Наталя перестала схлипувати. Рука Кононова, як і раніше, лежала в неї на плечі.

– Дякую тобі. Я носитиму куртку, не знімаючи, і згадуватиму тебе. Зараз прохолодно, і твій подарунок дуже доречний.

Наталя стояла нерухомо.

– Мир? – запитав Кононов, ніби він розмовляв зі скривдженою дитиною.

– Мир, – відповіла дівчина, заплакана, але втішена.

Вони вийшли з будинку, озираючись. Зловмисник міг стежити за ними. Наталя трималася гідно. Кононов мимоволі гладив борти нової куртки.

13 травня, 03.17

– Нарешті ми одні, – сказав Кононов, замикаючи вхідні двері. – Тобто я хочу сказати, що ніхто не зможе закинути пляшку у вікно третього поверху.

– Угу, – мовила Наталя, яка, здається, не вловила двозначності сказаної фрази, і прошмигнула в кімнату.

Найбільше Кононов боявся, щоб брудні шкарпетки не лежали на столі, а чашка з недопитим чаєм не стояла під диваном. Утім, у кімнаті було більш-менш прибрано. Тому залишалося сподіватися на поблажливість гостей.

– Може, чого-небудь поїмо? – непевно запропонував Кононов.

– Із задоволенням, – відповіла дівчина.

– Ти тут спочинь, а я зараз щось придумаю.

Кононов пішов на кухню. Коли стіл був накритий, він заглянув у кімнату, щоб покликати Наталю до столу.

– Прошу до вечері, – Кононов глянув на годинник і додав. – Чи до сніданку.

Четверту годину можна було трактувати по-різному. Як четверту годину ночі або як четверту годину ранку. Наталя сиділа на диванчику і з захопленням перегортала сторінки атласу «Стрілецька зброя», якого Кононову минулого року на день народження подарував Пельш.

Вона звела погляд на Кононова. В його очах була цікавість. Слідчого здивував вибір дівчини з будинку мо-

делей. Хоча вибрати особливо не було з чого. П'ять полиць зі спеціалізованою літературою. Тритомник «Криміналістика», два томи «Судмедекспертизи», мемуари Черчилля, п'ятдесят номерів «Закордонного військового огляду» і тому подібні зовсім нежіночі книжки.

– Ніколи не подумав би, що така естетка цікавитиметься бойовою стрілецькою зброєю.

– Але мені справді цікаво, – відгукнулася Наталя.

– Вечеря готова.

– Я голодна як вовк. Здається, проковтнула б банку консервів, не відкриваючи, – сказала дівчина, і закрила атлас.

І пішла слідом за Кононовим на кухню.

Вона з апетитом їла бутерброди, а слідчий краєчком ока милувався нею. Шампанським найкраще смакувати під музику.

– Якщо дозволиш, я поставлю Рея Чарльза? – запитав Кононов і налив у Наталчин келих рожевої пінистої рідини, завдяки якій піднімається настрій, а стосунки стають більш невимушеними.

– Я обожнюю Чарльза.

Через кілька хвилин квартиру Кононова заповнила ніжна і солодка музика. Забулося все. І Рубіна. І Гретинський. І розбите скло. Кононов відключив телефон. Ще не вистачало, щоб зранку, годині о восьми, йому подзвонив прапорщик Котов, Пельш чи Булавін.

– Може, потанцюємо? – запропонував Кононов.

Наталя лукаво схилила на бік голову. Усміхнулася і сказала:

– Потанцюємо!

Кононов був поганим танцюристом, а от Наташа танцювала чудово. П'янкий аромат французьких парфумів приємно лоскотав ніздрі слідчого.

Надворі сіріло. Музика скінчилася. Але ніхто й не подумав розірвати обійми, щоб переставити касету на другий бік.

РОЗДІЛ 8

13 травня, 9.21

Минула ніч була найкращою в моєму житті. Хоча нічого такого не сталося.

– Доброго ранку, – промуркотіла Наталя, граціозно потягуючись під ковдрою, коли я галантно, як заправський офіціант, подав їй сніданок у постіль. Для цієї мети я задіяв шикарний, часів Непа, столик на коліщатах. Сніданок був розкішний: смажене курча, гострий соус, мідії, сир і, звичайно, кава. Ну й шампанське. Усе на срібному посуді. А ще – троянда у витонченій мініатюрній вазі. Відкіля? Люблячий чоловік здатен на чудеса.

– Приємного апетиту, – мовив я.

– Спасибі, Володю, – подякувала дівчина. – Я бачу, ти знаєшся на деяких речах.

Я був на сьомому небі. Почути таке від Наталі!

– Для вас усе, що завгодно, – церемонно розкланявся я. – Почнемо?

– Охоче, – погодилася вона.

Я підняв свій келих і проголосив:

– П'ю за очі найпрекраснішої дами.

– За кавалера, рівного якому не знайти у всьому світі, – серйозно відповіла Наталя.

Задзвенів кришталь.

Якоїсь миті я навіть подумав: а може, махнути рукою на ці літаки? Я давненько вже не літав. Ще вріжемося... Захочеться мені після шампанського пофраєритися і пролетіти під якою-небудь лінією електропередачі, не розрахую... Або Наталі стане погано...

Але ж я не можу відмовитися від польоту. Коли взявся за гуж, не кажи, що не дуж.

– Ну то як, політаємо? – запитав я. – Чи спершу трохи відпочинемо?

– Ніякого відпочинку, – сказала дівчина бадьоро і рішуче.

Вона підхопилася і побігла у ванну кімнату – вдягатися і чепуритися. А коли повернулася, я був уже при повному параді.

– Оу! – засяяла Наталя, розглядаючи моє вбрання – ще один витвір Юри Сасєнка.

– Дякую, – скромно мовив я і бризнув собі за вухо туалетної води «Сен-Тропез».

– Мій улюблений запах! – прошептала дівчина.

Я не без задоволення зауважив, що за минулі вісім годин не було сказано жодного слова, яке стосувалося розслідування вбивства Рубіної.

Ні про Гретинського, ні про Марину, ні про Сапегіна з бухгалтером Наталя більше не згадувала. Ніби їх ніколи й не було.

– А куртку ти одягнеш? Здається, на вулиці холодно, – соромливо сказала Наталя.

– А чому б і ні? Від подарунків потрібно отримувати задоволення, – сказав я і одягнув куртку.

Вона подобалася мені, але у неї був один недолік. Куртка була заважка.

– Тобі подобається, скажи чесно? – запитала Наталя, заглядаючи мені в очі. Я пильно розглядав борти куртки.

– Подобається – не те слово. Я страшенно втішений.

– Тоді чому ти розглядаєш її так уважно?

– Ніяк не можу зрозуміти, чому вона така важка.

– Фасон нестандартний. Я сама малювала ескіз і стояла над душею в закрійниці і швачки.

– Це я розумію. Але чому вона така важка?

– Для того, щоб форма трималася, в усі шви ушили спеціальне металеве пруття. Зазвичай використовують пластик.

– Он воно що, – розчаровано мовив я, бо думав, що причина – в особливому сорті шкіри.

* * *

13 травня, 10.51

Кононов з Наталею тримали курс на селище Високе, де знаходився аеродром і міський військовий

аероклуб. Не встигли вони виїхати за місто, як закінчився бензин. Червона кнопка на панелі мерехтіла зеленим.

– Ну от... – розчаровано мовила Наталя. – А поблизу нема жодної заправки...

Повз них із шумом проносилися автомобілі і мотоцикли.

– Як я могла забути! От дірява голова! – бідкалася дівчина.

Кононов повільно вийшов з машини. Підняв кришку капота. Став на протилежному боці і почав зупиняти машини.

Посвідчення було при ньому, і коли якийсь жалісливий автолюбитель на новенькому запорожці пригальмував поблизу Кононова, він засунув руку в кишеню і витяг звідти червону книжечку.

– Доброго дня, – посміхнувся Кононов водієві.

– Доброго, – насторожено відповів той.

– Капітан Кононов! – представився слідчий.

Оторопілий водій дивився на Кононова переляканими очима, намагаючись зметикувати, що ж сталося. Міліціонер на «Вольво», одягнений у цивільне, зупиняє машини. Неподалік стоїть шикарна дама.

– Чим можу допомогти? – розгублено запитав водій.

– У нас виникла серйозна проблема, і ми були б дуже вдячні вам, якби ви продали нам хоча б десять літрів бензину.

У водія потеплішало на серці.

– Звичайно, тільки в мене сімдесят шостий!

– Та нам, аби до аеродрому дотягти.

За кілька хвилин Наталя і Кононов мчали по шосе зі швидкістю сто двадцять кілометрів на годину. Кононова не бентежила Наталчина зухвалість, хоча летіти стрімголов на такій швидкості по вкрай вибоїстій дорозі було дуже небезпечно.

Ураз закрипили гальма, дівчина різко скрутила кермо, і машина, благополучно зробивши поворот, рушила далі в напрямку, зазначеному на щиті.

– Скажи, Володю, а хто нас кататиме?
– Як хто? Я! – відповідав Кононов, що почував себе і героєм, і суперменом одночасно.

– А ти вмієш?

– Я тобі уже сто разів казав, що вмію. А ти мені, бачу, не віриш.

– Вірю, але мені цікаво знати, де слідчих навчають фігурам вищого пілотажу.

– О, – загадково відповів Кононов. – Це секрет. Майже військова таємниця.

Ніякого секрету, звичайно, не було. Літне училище, інститут, аероклуб, друзі-авіатори. Але Кононов знав: жінки люблять таємниці. А якщо таємниці нема, то треба її вигадати.

– Ти ж мені як-небудь розповіси правду? – Наталя по-змовницьки всміхнулася.

– Коли-небудь, – відповів Кононов.

Попереду вже було видно ангари і щогли аеродрому. Наталя зменшила швидкість і виглянула у вікно.

– Я ніколи тут не була...

– Ти багато втратила. Але ми зможемо надолужити згаяне.

Вони під'їхали до будинку аероклубу. Назустріч їм вийшов худючий жилавий чоловік в уніформі з нашивками. Кононов добре знав Валентиновича, який жартома називав себе «головним заступником». Він відав усім і робив, що хотів. Але найголовніше – до самозабуття любив літаки й аероклуб, що був його суверенною вотчиною.

Свого часу Кононов дуже допоміг Валентиновичу. Два роки тому його неповнолітній син ледь не потрапив до колонії: зв'язався з якимись лобуряками, що вечорами знімали з перехожих шапки. Кононов зіграв роль ангела-хоронителя в долі хлопця, доклав усіх сил, щоб того звільнили. Та допоміг хлопчаку назавжди порвати стосунки з псевдо-друзьями. Тому Валентинович майже боготворив Кононова і при кожній зустрічі дякував йому.

На злітній смузі слідчого і Наталю чекала новенька

«Цесна». Її і ще дві таких самих машини подарували аероклубу німецькі колеги.

– Привіт Рихтгофенам! – привітався Валентинович. – Цей сталевий птах ваш, – сказав він і вказав на розмальований усіма кольорами веселки спортивний літак.

За останні два роки Кононов разів двадцять піднімався в повітря на цій «Цесні». Він повністю їй довіряв, вона була найкраща з усіх.

– Не передумала? – запитав Кононов у Наталі, яка не могла натішитися побаченням.

– Ні! – упевнено відповіла дівчина.

Кононов забрався на крило, а відтіля – у кабіну. Наталя, як і належить хоробрій амазонці, послідувала його прикладу.

– Твоє місце позаду. Будеш за інструктора! – скомандував Кононов.

– Слухаюсь, – якимось невпевнено відповіла дівчина.

Кононов одяг жовтогарячий шолом, оснащений ларингофоном. Те саме зробила й Наталя. Дивно, але головний убір був їй до лиця.

– Ну щасливо, – крикнув їм із землі Валентинович. – Бензину вам вистачить на три години!

– Спасибі, Валентиновичу, – відповів Кононов. – Гадаю, нам вистачить і години!

Кононов обернувся до Наталі. Очі – немов блюдця. Напевно, вони так в усіх, хто вперше зважився випробувати спортивний літак.

– Злітаємо? – запитав через ларингофон Кононов.

– Ага, – відповіла дівчина й припинила.

Ясна річ, Кононов не збирався демонструвати трюки вищого пілотажу. Для тендітної дівчини навіть звичайного польоту вистачило б з головою. Недарма американські ВВС стан після першого польоту називають «літальною хворобою шлунка».

Літак почав набирати швидкість, потім висоту. Наталя мовчала. Кононов не заважав дівчині звикати. «Треба було дати їй гігієнічний паперовий пакет!» – згадав він, але тепер було пізно думати про такі дрібниці.

Нарешті вони злетіли.

– Наталю, ау! – прокричав у ларингофон Кононов. – Як чути?

– Тихше! Чую добре, настрій чудовий! – спокійно відповіла дівчина. Кононову не залишалося нічого іншого, як ще раз подивуватися її самовладанню.

Осмівшись, він зробив легкий віраж.

– Ого! – почулося в його навушниках. – Легше на поворотах!

З голосу Наталі Кононов зрозумів, що вона в захваті. Перший і цілком природний страх поступився місцем дитячій радості. Кононову лестило, що саме він, а не хто-небудь інший, наприклад, Гретинський, зумів пробудити в ній маленьку пустунку.

– Що це там унизу? – запитала Наталя.

– Здогадайся.

– Якесь село.

– Та це ж Зелений Гай!

Заповідник Зелений Гай знали всі. Подейкували, що в ньому водиться багато диких кабанів, козуль, лисиць, і навіть є рись.

– Тут десь має бути дача Смолича, – сказала Наталя, указуючи на невелику групу мальовничих котеджів.

– Чого це його в таку глухомань занесло? Є місця набагато престижніші, – сказав Кононов не тому, що йому хотілося довідатися якомога більше про головного бухгалтера, а просто так, для підтримки розмови.

– Він же в нас мисливець великий. Слідопит, – злобно мовила дівчина. – Із шістнадцятого калібру стріляє по бідних звірах, а потім хизується своїми трофеями.

– Хіба полювання тут не заборонене? – Кононов летів над лісом.

На мить йому здалося, що запахло хвоєю і молодим листям. Це була ілюзія: кабіна герметична. Але разок обдуритися подібним чином було приємно.

– Заборонена... Звичайно заборонена! – обурилася після невеликої паузи Наталя. – Для всіх. Але не для Смолича: він щедро платить лісникам.

– А ти звідки знаєш? – запитав Кононов.

– Подруга розповідала, він її на дачу запрошував і вихвалявся.

Кононов подумав про те, що з двох підозрюваних один – ідеться про Гретинського, – стрілок зі стажем, а другий – зрозуміло, Смолич, – мисливець-любитель. Отже, обоє знаються на зброї.

– Скажи, Наталю, а ти вмієш стріляти? – запитав Кононов у тон своїм думкам.

– Я? – зам'ялася дівчина. – Мишко вчив мене, але я виявилася поганою ученицею.

Кононов зробив ще один віраж, Наталя голосно заверещала. «Коли приземлимось, доведеться її на руках виносити. Від надлишку почуттів вона, мабуть, забуде як ногами ходять».

Настав час повертати назад. Кононов узяв курс на Високе і через п'ятнадцять хвилин літак почав опускатися.

Як тільки колеса зупинилися і «Цесна» стала як укопана, Кононов зняв шолом і обернувся до Наталі. Вона сиділа, скрутившись клубочком і замруживши очі. Нічого не вдієш – зльоти і посадки новачкам даються досить важко. Кононов злякався, що трохи переборщив з катанням. Він глянув на годинник – вони літали рівно п'ятдесят хвилин. Як він і планував.

– Уже все? – запитала Наталя і розплющила очі.

– Якщо хочеш, можемо ще півгодини пофланірувати, – жартома мовив Кононов.

– На сьогодні, мабуть, досить, – відповіла Наталя і ледь усміхнулася.

Кононов допоміг їй зняти шолом і вилізити з кабіни. Зняв її з крила, немов кошеня з паркану. Дівчина дуже стомилася. Кононов закрив кабіну літака і вони покруували до будинку аероклубу.

Наталя злегка похитувалась, але намагалась з усіх сил іти прямо і відмовлялась від допомоги Кононова. «Сучасні жінки нізащо не покажуть чоловікам своєї слабкості», – подумав Кононов і усміхнувся, дивлячись на рум'яне личко дівчини, що ще й досі зберігало сліди страху.

Валентинович зустрів пілотів з неприхованою радістю. Він не сумнівався в здібностях Кононова, але з літаками іноді трапляються неприємні несподіванки.

– Ну що, голуби, наліталися? – запитав він, пропонуючи Наталі склянку газованої води із сифона.

– Я вперше... – мовила дівчина й опустила на стілець.

* * *

13 травня, 13.55

Вихлебтавши півсифона води, Кононов і Наталя сіли в машину і чкурнули до міста.

– Жити стає все цікавіше, – мовила дівчина, натискаючи на педаль газу майже до упору.

– Авжеж, – підтвердив Кононов.

– За останній тиждень відбулося стільки подій. Я втратила улюблену подругу. Познайомилася з тобою. Ледь не залишилася без Михайла. І вперше піднялася в повітря на спортивному літаку.

– А що означає «Ледь не залишилася без Михайла»?

– Після нашої першої розмови мені здалося, що доля приготувала мені ще одну неприємність.

– Невже ти повірила в те, що я можу запроторити безневинну людину за ґрати?

Наталя не зводила очей з дороги. Кононов зрозумів, що якби вона була не за кермом, то неодмінно відвела б погляд убік, щоб не дивитися в цей момент на нього.

– Я злякалася, коли ти сказав, що Мишко зізнався. Подумала, що його сильно били або навіть кували. Я злилася на тебе, бо думала, що ти брав безпосередню участь у цих екзекуціях. Утративши Марину, я не змогла б пережити втрату Мишка...

Кононов зосереджено курив на правах пасажира.

– Він так багато значить для тебе?

Кононову потрібна була ясність, він хотів розставити всі крапки над «і».

– Скажу відверто, – Наталя заговорила, повільно розтягуючи слова. Таке з нею траплялося рідко і свід-

чило про те, що вона обмірковує і зважає кожне своє слово. – Ще рік тому Михайло значив для мене все. Він був не тільки моїм бой-френдом, але і справжнім другом.

– А тепер? – безтактно запитав Кононов, бо вже не міг зберігати такт і витримку.

– Тепер, – Наталя навмисно почала обганяти автофургон, щоб виграти час для відповіді, – тепер усе інакше. Відбулося багато змін. Тепер Михайло для мене просто друг. І ніхто більше. Я люблю його як друга, ціную і поважаю. Як співається в одному циганському романсі, «любов пройшла і більше не повернеться».

Кононов багатозначно мовчав, обмірковуючи почуте.

– Але після того, як Марини не стало, можливо, вам варто відновити стосунки?

Кононову будь-що хотілося показати, що він знає про їхні «танці втрюх».

Наталя гірко всміхнулася.

– Ні, минулого не повернеш. Марина, навіть мертва... – дівчина затнулася, потому додала:

– Марина назавжди встала між нами, і наша любов до неї не дозволить нам зважитися на це...

Дівчина влетіла в місто на швидкості спортивного літака. Кононов згадав колег з ДАІ. «Не вистачить ніякої зарплатні на те, щоб відкупитися від дорожньої міліції, якщо мати звичку ганяти містом з такою шпритністю».

Наталя, очевидно вловила думки Кононова і зменшила швидкість до нормальних шістдесятьох. Однак уваги ДАІ не вдалося уникнути. Смугастий жезл зупинив їх.

– Щасливої дороги, пане капітане, – мовив збентежений міліціонер після двохвилинного з'ясування стосунків.

«Щоб я робив якби в мене не було червоної книжечки», – по-філософськи розмірковував Кононов.

– Які наші плани? – запитав він, коли вони дісталися центру міста.

Наталя враз посерйознішала.

– Мені не хочеться з тобою розставатися, але, мабуть, доведеться. У мене є ще деякі справи.

«Які справи?» – хотілося запитати Кононову тієї миті. Але він вчасно осмикнув себе: не хотів, щоб його вважали ревнивцем і занудою. До того ж, як каже Пельш, упевнені в собі люди так не поведуться. І це правда.

– Тебе підкинути до Управління?

– Не вистачало, – саркастично мовив Кононов. – Я ж не маніяк, щоб на роботу в неділю ходити.

– Тоді куди?

– Якщо не важко, відвези мене додому. До речі, що ти робитимеш увечері? Усе ще займатимешся своїми справами? – байдуже запитав Кононов.

– Увечері я пропоную відвідати «Голубий Дунай». Сьогодні там гратиме одеський джаз-банд. Я давно мріяла їх послухати! Як ти?

– Джаз, звичайно, полюбляють витончені натури, – Кононов вагався з відповіддю. – Але мені він теж подобається. Я з радістю складу тобі компанію.

– Чудово! – радісно сказала Наталя. – О шостій у «Голубому Дунаї». – Дівчина поцілувала Кононова в щоку. – Не спізнюйся!

– Добре, – пообіцяв Кононов.

* * *

13 травня, 15.24

До шостої залишалося дві з половиною години. Треба було якось згаяти час. Можна, звичайно, подивитися телевізор. Або поспати. Кононов трохи втомився, однак вирішив прийняти ванну.

* * *

13 травня, 16.24

У ванній Кононов пробув більше години. Потому прибрив на кухні – перемив брудний посуд. Відтак навів лад у кімнаті. Витер пилюку. Перемінив постільну білизну.

Задзвонив телефон. Він зняв трубку. Почулися короткі гудки. Випадковість? Неправильно набраний номер? Хтось перевіряє, чи є він удома. Хто?

Кононов згадав загадкові дзвінки з погрозами. Хто це був? Чи причетна до цього Наталя?

Час тягнувся поволі. Так завжди буває, коли чекаєш якоїсь важливої події. Кононов довго, дуже довго голився.

Потім ретельно випрасував костюм від Юри Саєнка. Одягнувся. Оглянув себе в дзеркалі. Вигляд він мав розкішний.

* * *

13 травня, 17.11

У двері подзвонили.

Кононов подивився у вічко. На порозі стояв Смолич. Головний бухгалтер будинку моди власною персоною. Кононов намацав у кишені пістолет. Від цього всього можна чекати.

Кононов різко відкрив двері.

– Здрастуйте. Чим може бути корисний? – безприс-трасно запитав він.

Смолич був переляканий, увесь у болоті та ще з розбитою верхньою губою і синцем на щоці.

– Дозвольте увійти, будь ласка! – благально попросив він.

Кононов відступив назад і дав можливість Максимові Петровичу зайти.

– Що сталося? – невдоволено запитав слідчий.

Але Смолич зовсім не зважав на його тон. Не роззвусившись, він зайшов углиб коридору. Кононов глянув на мокрі сліди і побачив на килимі знайомий відбиток туфлів з написом «Монарх».

Кононов не знав, що робити: до зустрічі з Наталею залишалося лише сорок п'ять хвилин. Якби Смолич не прийшов, він би зараз, напевно, вже стояв на тролейбусній зупинці.

– За мною полюють, допоможіть... Вони підірвали мою машину... – трусився Смолич. Його лихоманило.

Це щось новеньке. За вбивцею полюють убивці. Втім, нічого концептуально нового в цьому не було. Змія пожирає себе з хвоста. І ця змія називається ма-

фією. «Бий своїх, щоб чужі боялися», – подумав Кононов.

– Хто підірвав вашу машину? Поясніть більш детально.

– Не знаю. Хтось підклав мені в машину вибухівку. Я дивом урятувався, – Смолич розмахував руками і схлипував.

– А чому вам, Максиме Петровичу, спало на думку просити допомоги саме в мене?

– Не знаю... Напевно, тому, що в мене немає знайомих в органах, крім вас. Тому що ви чесний...

Кононов не потребував компліментів Смолича. Він хотів іншого. Визнань. Визнань і ще раз визнань.

– Добре, припустимо, ви не знаєте конкретних виконавців. Але я ніколи не повірю, що ви нікого не підозрюєте.

– Я... я підозрюю, але назвати прізвищ не можу. Зрозумійте мене, будинок моди мав своїх «заступників» – людей, що за певну суму погоджувалися забезпечити нам спокійне життя... Не розумію, чим я їм не догодив...

– Не вірю, – сухо відповів Кононов.

Смолич нервував усе більше й більше.

– Ви не вірите в мафію?

– Я не вірю в те, що мафіозі вбивають людей просто так, без жодних причин.

– Я не знаю, кому і чому...

– Ви ведете зі мною нечесну гру. Просите захисту і не кажете, від кого я маю вас захистити. Мабуть, ви порушили правила гри і шеф вирішив вас покарати.

– Я перевищив свої повноваження. Зарвався.

«Непогано, Смоличу, непогано, – відзначив слідчий. – Можна вважати, що клубок починає розмотуватися. Треба тільки смикати за кінець ниточки і терпляче чекати розв'язки». Але в Кононова не було часу. До зустрічі з Наталею залишилося лише двадцять хвилин.

– Це загальні слова. Викладайте всю інформацію або йдіть геть!

Смолич зітхнув. Тяжко і приречено. Він не був схожий на зацькованого дикого звіра. Більше скидався на молоска, якого позбавили черепашки. Мерзенного, беззахисного і жалюгідного.

– Гаразд. Я все розповім. Минулої ночі невідомі вчинили напад на будинок моди.

Смолич спідлоба глипнув на Кононова.

– Продовжуйте, я вас уважно слухаю!

– Під час нападу з комп'ютера, що стоїть у мене в кабінеті, була викрадена важлива інформація, яка стосувалася не тільки будинку моди, але й інших організацій, з якими я зв'язаний.

– І через це на вас полюють?

– Той, хто заволодів цією інформацією, отримав ключ до багатьох таємниць.

– Досить правдоподібно, – зауважив Кононов.

До зустрічі з Наталею залишалося рівно вісім хвилин.

– Ходімо зі мною, – наказав Кононов. – У мене термінова зустріч, яку я не можу скасувати. Ви можете піти зі мною. Або почекати мене, де буде зручно.

– Ні, я піду з вами, – у голосі Смолича знову зазвучали нотки страху.

– Тоді йдемо.

Кононов устав, вимкнув світло. «Треба одягти Наташину куртку, щоб вона не образилася». Він відшукав у темряві улюблену річ свого гардеробу і вийшов у супроводі Смолича на сходовий майданчик.

Прислухався. Тихо. Утім, їх могли підстерігати і в дворі. Хоча здоровий глузд підказував Кононову, що недобррозичливці Смолича не нападуть на нього в присутності слідчого з Управління.

– Ви на машині? – поцікавився Кононов.

– Я ж вам розповідав, що...

– Але ж ви чоловік небідний і маєте, мабуть, ще одну. А, може, й дві.

– Страшно сидати в другу, коли на твоїх очах вибухнула перша.

– Резонно.

Кононов і Смолич, озираючись, вийшли з двору.

– Гроші, сподіваюся, у вас із собою є? – поцікавився Кононов.

Смолича пересмикнуло.

– Є... – забубонів він, – не більше двохсот. Ще трохи вдома. І на рахунку в банку.

– Я не просив вас давати повний фінансовий звіт. Ще не час, – Кононов хотів зупинити яку-небудь машину, але йому ніяк не вдавалося.

– Я лише хотів довідатися, чи вистачить у вас на таксі.

– Звичайно.

Зазвичай Кононов добре розраховував час. На зустріч завжди приходив за кілька хвилин. Зараз же ситуація вийшла з-під контролю.

– Не щастить... – безрадісно мовив Смолич.

Він не справляв враження людини, якій усміхнулася фортуна.

– Мусить пощастити, – буркнув Кононов, вийшовши на проїзджу частину і перегородивши шлях переляканому водієві «Волги» кремового кольору.

– Карний розшук! – він тицьнув чоловікові за кермом свою червону книжечку через відкрите віконце. – Будьте ласкаві, підвезіть нас до «Голубого Дунаю». Це недалеко.

– Сідайте, – пролепетав розгублений водій.

Смолич і Кононов сіли поруч на задньому сидінні. Кононов попросив дозволу закурити. Водій, що був украй знервований, теж витягнув цигарку.

– Якщо можна, трохи швидше, – наказав Кононов.

За його розрахунками вони спізнювалися на чотирнадцять хвилин. Наталя могла його не дочекатися. Образитися, сісти в «Вольво» і чкурнути геть.

– Ми ідемо до «Голубого Дунаю»? Я нічого не переплутав – запитав здивовано Смолич.

– Вас щось дивує?

– Знайомий ресторан... Я там вечеряю щодня. Іноді й обідаю. Я веду його бухгалтерію, й у мене так би мовити «пільговий абонемент»... О шостій мені завжди сервірують столик на одного. Уже, напевно, накрили.

Кононов подумав про неминучість зустрічі зі Смоличем. Якби машину Смолича не підірвали, вони все одно зустрілися б у ресторані. За умови, що Смоличу не сервірують в окремій кімнаті.

Нарешті волга зупинилася біля входу в «Голубий Дунай». Смолич щедро заплатив водієві, той втішно кречнув.

Біля «Голубого Дунаю» було не дуже людно:

– Доброго вечора, Максиме Петровичу, – вклонився швейцар у золоченій лівреї.

Кононов згадав фільми про дореволюційну Росію, де завжди показували дам у довгих сукнях і чоловіків у смокінгах.

Слідчий і бухгалтер залишили вестибюль і зайшли до великої зали ресторану. Крім неї, була ще мала, у ній справляли сімейні торжества, вечірки, ювілеї і презентації. Кононов був абсолютно впевнений у тому, що їм потрібна саме велика. І не помилився.

Коли Смолич і Кононов переступили поріг великої зали, до них підбіг пещений молоденький офіціант у білій трійці і краватці-метелику. Його волосся було щедро змащене гелем.

– Доброго вечора, добродію, – лагідно зашебетав він.

– Доброго, Віталику, – недбало кинув Смолич, вдивляючись у півморок.

– Вам ще півгодини тому накрили, може, змінити, все охоллоло...

– Почекай, Віталіку, почекай, – Смолич, здається, когось шукав.

«Видивляється своїх убивць», – подумав Кононов.

– А вам, добродію? – офіціант питально подивився на слідчого, намагаючись розгадати його бажання.

Кононов напустив на себе пихи і повільно, з натиском на кожному слові сказав:

– У мене тут зустріч з дамою. Столик, гадаю, уже замовлений.

Офіціант задумався на хвилинку, потому, збагнувши про що йдеться, мовив:

– Пані Наталя уже чекають на вас – другий столик у другому ряді. Прошу.

Кононов вдивився в півморок і побачив Наталю. Вона сиділа, повернувшись до естради, курила і пила через соломинку якийсь напій з височенного келиха. Кононов дякував долі за те, що Наталя дочекалася його.

– Якщо хочете, можете почекати мене за своїм столиком, – запропонував Кононов Смоличу.

– Гадаю, так буде краще, – погодився той. – Мій столик номер вісімнадцять, це у третьому ряду, – сказав Смолич і звернувся до офіціанта:

– Якщо все охолело, то заміни, будь ласка.

Офіціант розкланявся і побіг на кухню.

Кононов непомітно підійшов до Наталі збоку. Вона побачила його, вже коли він сів у крісло. Зраділа, але була децю здивована.

– Володю! Нарешті. Я вже думала, ти не прийдеш, – защебетала вона.

– Хіба я міг не прийти! – галантно відповів він і поцілував Наталчину руку. Білу, напакхчену, обтягнуту сріблястим мереживом рукавички.

– Ви сама вишуканість! – розсміялася дівчина. – Навіть не сподівалася, що в Управлінні є такі кадри!

– Наталю, ви сама чарівність.

Кононов навмисно казав їй «ви».

– Дякую, я хотіла сподобатися...

Вона не кокетувала. Була щирою і заслужено приймала комплімент.

Її стан облягала довга сукня з чорного трикотажу з рукавами по лікоть і невеличким вирізом. Комплект з намиста, кліпсів і браслета, виготовлений зі штучних коралів, якнайкраще підкреслював її шляхетність, сріблясті рукавички відтіняли матову шкіру, а капелюшок з короткою вуаллю надавав їй загадковості.

Кононов милувався дівчиною і не приховував цього.

– Добродії бажають зробити замовлення? – пошито-во вклонився офіціант.

Наталя схопила меню й відчеканила:

– Морозива півпорції, манговий сік, салат із креветок, мій улюблений самбук і шампанське... Це мені. А ти, Володю, замов собі сам.

Кононов не розгубився. Недбалим рухом узяв зі столу меню, побіжно оглянув його і зробив замовлення:

– Біфштекс із кров'ю, сто грам «Наполеона», салат із креветок і сік. Ананас плюс манго.

– Зачекайте кілька хвилин, – розторопний офіціант зник.

– У тебе гарний смак, Володю! – сказала Наталя.

– Чому ти зробила такий висновок? – поцікавився Кононов.

– Ти не замовив коктейлю.

– Як на мене, коктейль – невдале поєднання високоякісних інгредієнтів. Навіщо переводити продукти?

– А наші банкіри вважають, що це буржуазний напій.

– Не знав, – здивувався Кононов.

Наталя подивилась на годинник.

– Через сім хвилин з'являться музиканти. Я обожнюю джаз!

Кононов скоса оглянув зал. Побачив Смолича. Згадав, що не вибачився перед Наталею за спізнення.

– Наталочко, люба, – лагідно мовив Кононов, – вибач мені, будь ласка, що я спізнився.

– Пусте, я переживала, щоб ти вчасно прийшов на концерт.

– Однак я хочу пояснити тобі причину свого спізнення. До мене приходив Смолич.

– Невже?! І коли це він став твоїм другом?

– Він приходив просити в мене допомоги.

– Цікаво! Розкажи.

– Він прийшов о пів на шосту і почав бідкатися на долю. Розповів, як підірвали його машину.

– І ти був змушений узяти його із собою!

– А що було робити?

– Ваше замовлення, – почувся ввічливий голос офіціанта.

Він виклав страви на стіл і поцікавився, чи можна відкрити пляшку шампанського.

– Не варто поки, – відповів Кононов і уважно оглянув найдки на столі Смолича. Суп з печерицями, смажене курча із соусом сациви. «Цікаво, а хто оплачуватиме мій рахунок? За правилами платити має кавалер. Не за правилами – Наталя. Зрештою, це її ініціатива. Вона ж має знати, яка платня у слідчих з Управління. Хоча є ще один варіант, і не найгірший – Смолич. У нього купа грошей, а за безпеку потрібно платити».

– Мабуть варто поговорити зі Смоличем, – мовила Наталя.

– Гадаєш, йому не довго залишилося жити?

– Якщо його вирішили вбити, то не чекатимуть, поки він зізнається у всьому міліції.

– Ну не вб'ють же його тут, у ресторані, – обурився Кононов.

– Хіба це важко зробити?

– Невже так просто? – запитав слідчий.

– Може, вип'ємо шампанського, – Наталя кинула на нього чарівний погляд.

Кононов покликав офіціанта, той відкоркував пляшку.

– Вип'ємо за тебе, Наталю, за твою красу, – запропонував Кононов.

– Ні, краще за нас обох, – дівчина підняла келих.

Задзвенів кришталь, і слідчий відчув на губах п'яний присмак солодкого життя.

– А музика? – поцікавився він.

– Не знаю, щось трапилось, – відповідала Наталя.

Народу в залі побільшало. Стежити за Смоличем було дедалі важче.

– Мабуть, ти маєш слухність, – мовив Кононов. – Варто покликати Смолича за наш столик і розпитати про все. А то ще справді шльопнуть.

Кононов устав і підійшов до Божевільного Макса.

– Максиме Петровичу, я хотів би запропонувати вам пересісти за наш столик. З метою вашої ж безпеки, – офіційно сказав Кононов.

Смолич зробив знак офіціантові.

– Віталіку, прибори, будь ласка. І подай на столик цього добродія вермут і салати з тропічних фруктів у трьох екземплярах, – Смолич указав на Кононова.

– Буде виконано!

Коли Смолич і Кононов підійшли до Наталчиного столика, на естраду вийшов конферансьє. Спалахнули вогні, усі затаїли подих. Смолич, Наталя і Кононов втупилися в естраду.

Зал заплодував артистам. Кононов з жалем подумав про те, що говорити зі Смоличем буде не так-то легко. Коли за десять метрів від тебе грає джаз-банд, не до балачок.

– Скажи, Наталю, а антракт буде? – пошепки запитав Кононов.

Не повертаючи до нього свого чарівного обличчя, осяяного радістю від зустрічі з мистецтвом, дівчина відповіла:

– Десятихвилинні антракти після кожної зіграної речі. Така традиція. Так чинять завжди, щоб люди встигли поїсти, а солісти випити.

– Це добре... – втішно мовив Кононов, але Наталя уже не чула його.

Навіть Смолич і той, здається, забув про свій страх. Музиканти заграли класику.

– Джордж Гершвін. «Саммертайм», – прокоментувала Наталя.

Кононову стало соромно через свою неосвіченість.

Музиканти грали не більше семи хвилин, Кононову здалося, що цілу вічність. Коли зал заплодував, Кононов продовжив допитувати Смолича.

– Скажіть, Максиме Петровичу, ви не помітили серед присутніх кого-небудь зі своїх недоброзичливців?

Смолич глянув на Кононова з-під лоба.

– Ні, не помітив.

– А чогось підозрілого?

– Ні.

– Тоді повернімося до теми, розпочатої у моїй квартирі. Якщо, звичайно, Наталя не заперечуватиме.

– Не зважайте на мене, – мовила дівчина.

Кононов не встиг відкрити рот, щоб поставити наступне запитання Смоличу, як до їхнього столика підійшов офіціант.

– Максиме Петровичу, салат і вермут.

Виконавши замовлення, офіціант зник так само швидко, як і з'явився. До початку наступного номера залишалося не більше п'яти хвилин. Отже, свою відповідь на запитання Кононова Смолич міг обдумати під час «музичної паузи», для цього в нього було доволі часу. Кононову залишалося визнати тільки одне: у таких екзотичних умовах йому ніколи не доводилося вести допит.

– То що ж ви все-таки скоїли, що вас вирішили прибрати? – запитав Смолича Кононов.

– Я ж вам розповідав, що через мою недбалість було викрадено важливу інформацію.

Кононов зрозумів, що без алкоголю справу не вдасться зрушити з місця. Він налив у келих Смолича вермуту. На п'ять пальців. Собі – на два. Наталі – на півпальця.

– За успіх нашого підприємства, – проголосив Кононов і всі підняли келихи.

Смолич неохоче, Наталя ліниво, Кононов діловито. Щоправда, ніхто не второпав, за успіх якого «підприємства» було запропоновано випити.

– Я ніколи не повірю, що вас вирішили вбити через витік інформації. Існує якась важливіша причина. Ви щось приховуєте.

Смолич заплющив очі і стиха, ледь чутно мовив:

– Я вбив Марину Рубіну.

Кононов і Наталя перезернулися. Для Наталі визнання Смолича, здається, не було таємницею. Принаймні ніяких ознак подиву на її обличчі не було. В очах світилася тільки ненависть.

Та й Кононов не здивувався – занадто багато часу він витратив на розслідування вбивства.

– Я ціную вашу відвертість, – почав, але не встиг договорити Кононов, бо музиканти заграли новий номер.

Наталя повернулася до оркестру. Кононову було не до музики. Він нахилився до дівчини.

– Що ти думаєш про все це? – запитав Кононов.

– Леонард Бернстайн. Увертюра з «Вестсайдської історії», – безпристрасно відповідала дівчина.

Кононов ледве дочекався кінця номера. Грали чудово. Але коли перед тобою сидить убивця і зізнається у своєму злочині, синкопи і стакато втрачають свою принадність.

Кононов знову налив собі вермуту на два пальці, а Смоличу на п'ять, Наталі ж не запропонував нічого.

– Отже, ви вбили Марину, – резюмував Кононов. – Чесно кажучи, якби ви не зізналися, мені довелося б змусити вас це зробити.

– Я вирішив, що краще сидіти у в'язниці, ніж лежати в могилі, – похмуро мовив Смолич.

– Добре, я дам вам можливість відсидіти свої п'ятнадцять, а з гарним адвокатом – дванадцять років. Але для цього вам доведеться трохи попрацювати.

– Я готовий, – важко зітхнув Смолич.

– Завтра вранці поїдемо в Управління й оформимо ваше зізнання.

– Як ви вбили Марину? – хрипким, схвильованим голосом запитала Наталя.

Ні Смолич, ні Кононов не сподівалися, що дівчина втрутиться у розмову. Її голос пролунав як грім серед ясного неба.

– У неділю я подзвонив Марині і домовився про зустріч. Пробрався в під'їзд, потім піднявся на ліфті і подзвонив у двері Марини.

– Стривайте, а кудюю ви пройшли у підвал, – поцікавився Кононов.

– Я зайшов у сусідній під'їзд. Біля нього не було жодної бабусі або матері з коляскою. Спустився сходами. Підвали орендує фірма... дай боже пам'яті... підклади...

– «Кіпонор», – мовив Кононов.

– От бачите, ви усе знаєте краще за мене, – понуро зауважив бухгалтер. – У мене були відмички, і я з лег-

кістю пройшов через підвал у під'їзд, де розташована квартира Марини.

– Я так і думав.

Наталя свердлила Смолича очима. Вона ледве стримувала себе, щоб не вп'ястися йому в горло.

– Я дочекався, поки Михайло вийде і сяде в «Жигулі», потому подзвонив Марині з автомата, що на розі будинку, – Смолич був напідпитку і ледве ворухив язиком.

– Далі.

– Сказав, що хочу негайно зустрітися. Вона знала чому.

– То назвіть нарешті причину? – наказала розлютована Наталя.

Смолич перевів погляд з Кононова на Наталю, потому знову на Кононова, ніби питаючи дозволу відповісти на її питання.

– Відповідайте. Хоча ні, почекайте. Я, здається, знаю, – Кононов хотів продемонструвати Наталі свій професіоналізм, а Смоличу – свою поінформованість. – У суботу Марина, що вже давно відчувала щось лихе, проникла у ваш кабінет і переписала на дискету ту інформацію, яку вкрали нічні грабіжники.

– Справді, Марина збрала компромат на всіх. Не тільки на мене. Вона принесла дискетку додому, подзвонила мені і сказала, що... – Смолич поперхнувся вермутом.

– Що?! – в унісон закричали Кононов і Наталя.

– Що звільнить мене за те, що я за її спиною кручу фіглі-міглі з «Євротуром». Грозила міліцією.

– А ви?

– Попросив її віддати дискету. Обіцяв великі суми. Але вона від усього відмовлялася!

– Тихіше, нас може хто-небудь почути.

– Пробачте, – Смолич стишив голос. – Тієї суботи я принижувався перед нею як міг, але вона була невблаганна. Кричала, нервувала і погрожувала.

– Наскільки я зрозумів, саме це послугувало приводом для вбивства Марини? – радше стверджувально, аніж питально мовив Кононов.

– А що мені залишалося робити?

Він говорив так, ніби йшлося про якусь дрібницю. Людське життя для нього нічого не важило.

– Я подзвонив Сапегіну. Марина, до речі, його терпіти не могла, і він її, звичайно, теж. Розказував мені якось про розписку, що Марина...

«Певно, Сапегін уже всім устиг розповісти вигадану ним історію. Часте повторення цієї байки вказувало лише на одне – правдоподібність», – відзначив про себе Кононов.

– Продовжуйте, – сказав він, коли Смолич затнувся.

– Я подзвонив Сапегіну. Він саме був у Парижі. Я йому розповів усю цю історію з Мариною. Він страшно розлютився. Репетував, як навіжений. Погрожував убити мене, якщо я не конфіскую в неї дискету і не змушу її мовчати.

– І як же ви, на його думку, мали змусити мовчати Марину? – Наталя блиснула очима.

– Він не пояснював як. Сказав: «Будь-які засоби виправдають себе». І запропонував допомогу своїх хлопців.

– Яких саме?

– Звичайних кілерів. Вони спершу зрешетили мою машину, а потім підірвали її.

– Чому ж ви вирішили діяти самотужки? – уїдливо запитала Наталя.

– Я хотів дати Марині шанс... А хлопці, ви ж самі розумієте...

Знову заграли музиканти. Але тепер навіть Наталя була байдужа до того, що грали. Вона повністю занурилася у свої думки. «Дівчина з характером, – подумав Кононов. – Інша на її місці уже заливалася б слізьми або полізла до Смолича з кулаками. А ця сидить тихо і навіть бере участь у розмові».

– Якщо тобі цікаво, ця річ називається «Blue Moon», – якось моторошно мовила Наталя, нахилившись до вуха Кононова.

– Дякую тобі, Наталі, – Кононов зненацька для самого себе нахилився до її рожевої щічки, покритої то-

нюсінським шаром запашної матової пудри, і зухвало, з викликом, щоб усі бачили, поцілував.

На щастя, дівчина належно сприйняла його витівку. Навіть ледь усміхнулася.

– Все буде добре? – якимось по-дитячому довірливо запитала дівчина.

– Безсумнівно, – запевнив її Кононов.

Музиканти закінчили. На сцену вийшов конференсьє. Але Кононов не слухав його. Він дивився на Смолича. Вгодованого, нікчемного бухгалтера – вбивцю Марини Рубіної.

– То кажете, ви давали Марині можливість усе залагодити, а вона відмовилася?

– Бачить Бог, я не хотів убивати її, – у голосі Смолича не було ніякого каяття.

– Де ви взяли зброю?

– Пістолет мені дав охоронець Сапегіна.

– З татуванням на зап'ясті? – спокійно запитав Кононов.

Смолич був уражений дедуктивними здібностями Кононова.

– Виявляється, ви все знаєте... – задумливо мовив він.

– А ви як гадали?

Наталя втішено глянула на Кононова. Вперше за весь час їхнього знайомства вона дивилася на нього, як на героя. І це було дуже приємно.

– Коли ви підкинули пістолет у машину Гретинського?

– Коли він повернувся і поставив машину серед дерев і навіть не закрив двері на ключ. Був упевнений, мабуть, у тому, що вкрасти її не зможе ніхто.

– А тепер розкажіть про Силіна?

– Про кого? – здивовано запитав Смолич.

– Напружте свою пам'ять.

– Ага! Згадав. Це сусід Марини.

– Що ви можете про нього сказати?

– Чесно кажучи, нічого. В одній з поштових скриньок лежало повідомлення АТС на ім'я якогось Дмитра Силіна. Я переписав ім'я, прізвище і номер квартири собі в блокнот і подзвонив у міліцію.

– Назвавшись Силіним, ви вказали на Михайла Гретинського.

– На моєму місці ви вчинили б так само.

– Сумніваюся, що я коли-небудь буду на вашому місці, – відрізав Кононов.

– Я дочекався, коли Гретинський вийде, і подзвонив.

– А чому ви були впевнені в тому, що він неодмінно вийде?

– Моторошно знаходитися в квартирі, залитій кров'ю.

«Як таких земля носить», – подумав Кононов. Спокійна манера викладу Смолича вражала його.

– А ви не забруднилися кров'ю Марини?

– Трішечки. Але в передпокої переодягнувся – я брав із собою змінний одяг. Зняв рукавички і...

– І покурив, – закінчив за Смолича Кононов.

– Ні, не курив.

– Не вірю.

– Я переодягся і швидко вийшов.

– Але ж у квартирі Марини знайшли дерев'яного сірника. Такі водяться тільки у вашій колекції.

– Здорово. А ви таки добре працюєте. Дійсно, курив. Але це було раніше, коли я намагався умовити Марину повернути мені дискету. Ми курили на кухні. Від кави я, зрозуміло, відмовився, щоб не залишати зайвих слідів. А про сірник забув, дурень.

Не звертаючи уваги на компліменти Смолича, Кононов розлив по всіх келихах залишки вермуту. Випили без тостів.

– Як бачите, Максиме Петровичу, якби ви сьогодні о пів на шосту вечора не прийшли до мене, завтра о пів на восьму вранці я би прийшов до вас. Розумієте?

– Розумію. До речі, щиросердє визнання зм'якшує покарання?

Кононову зовсім не хотілося займатися правовою освітою злочинця.

– Розкажіть, що ви робили далі? – Наталя залпом випила шампанське і вп'ялась очима тигриці у Смолича.

– Повернувся додому. Там на мене чекала Ілоночка. Ви, до речі, з нею вже встигли переговорити?

– Аякже.
– І що вона вам розповіла?
– Взагалі питання тут ставлю я.
– І маєте на те право. Я трохи розважився з Ілоною і поїхав на дачу.

– У Горіхове.
– Саме в Горіхове. Щоб перевірити, чи не залишилося там яких-небудь паперів, які стосувалися б мене. На тому наполягав Сапегін.

– А яку роль він грав у всій цій брудній історії?
– Яку? Якусь, певно, грав... – м'явся Смолич.
– Не хитруйте. Булавін вам уже нічим не допоможе.
– Булавін? – меланхолійно перепитав Смолич.
– Ви, звичайно, не розумієте, про кого йдеться.
– Ні.
– Усе ясно.

Те, що Кононов згадав Булавіна, було сюрпризом і для нього самого. Так нерідко буває сп'яна. Коли тверезий, думаєш, що не знаєш чогось, а випивши, з'ясується, що ти прекрасно у всьому обізнаний. Або так: думаєш, що добре ставишся до людини, а перехиливши чарку-другу – говориш про неї гидоту. Раніше Кононов навіть думки не припускав про корумпованість Булавіна. Тепер же він був абсолютно впевнений у тому, що під час своїх рейсів Париж – Нью-Йорк Смолич не полінувався зв'язатися з його начальником і викласти свої розмірковування стосовно вбивства Марини Рубіної. Не полінувався дохідливо пояснити, чому вбивцею має бути саме Гретинський і наскільки в матеріальному плані це вигідно. Можливо, Сапегін відчув, що Кононову вдалося вийти на слід і натиснув на потрібний важіль. І?... І Кононова відсторонили від справи, відправили у відпустку за свій рахунок.

– А які ділові стосунки існували між будинком моди і «Євротуром»?

– Цього я вам не можу сказати.

Кононов утомлено сперся на спинку стільця.

– Максиме Петровичу, всю правду, яку ви зараз намагаєтесь приховати від мене, наші хлопці з відділу по

боротьбі з організованою злочинністю виб'ють з вас за два прийоми.

– Та у вас же є ця чортова дискета! Чого ви до мене присікалися!? – Смолич нарешті зрозумів, хто вчинив напад на будинок моди.

Але ж Кононов не міг і не хотів зізнатися Смоличу, що дискета пошкоджена.

– Дискети замало. Там лише стара інформація. Я хотів би почути що-небудь нове. До речі, якщо хочете зменшити строк, маєте згадати своїх колишніх друзів.

– Добре. Вам потрібна свіжа інформація: готується до відправки за кордон партія китайського мотлоху.

– Про що йдеться?

– Так жартома я називаю антикваріат, який ще до війни, коли всі співали «Сталін і Мао слухають нас», привезли чимало коштовних речей. Є, наприклад, гравюри початку XI століття. Ще статуетки. Є навіть одна унікальна штукенція – якась сутра, написана на засушеному листку якогось дерева...

– Надзвичайно цікаво, – перебив його Кононов, якому набридло слухати бухгалтерський звіт, – але я хотів би знати: де, коли, звідки і хто відправлятиме цей антикваріат.

– Це складніше. З деякого часу мене не втаємничують у подробиці.

– Це ж відколи?

– Якщо бути точним, з минулого тижня, коли було вчинено напад на будинок моди.

– Не може бути, щоб ви зовсім нічого не знали. Не люблю, коли мене намагаються обдурити! – Кононов лягнув пальцями біля самого вуха Смолича. Так сильно, що той нервово здригнувся.

– Я знаю. Тобто я хотів сказати, що ніхто такого не любить. Днями – чи то п'ятнадцятого, чи то шістнадцятого, буде відправлення. Звідки – не знаю. Цього мені не сказали.

– Це вже краще.

Кононов глянув на Наталю. Вона відсторонено дивилася кудись убік. Певне, усе, що не мало безпосереднього зв'язку з убивством Марини, її не цікавило.

* * *

13 травня, 23.19

Розв'язний конференсьє вже вкотре за вечір піднявся на естраду і, посміхаючись, звернувся до публіки:

– Шановне панство! Сьогодні серед нас присутня одна чарівна дама, яку багато хто з нас знає давно, а ті, хто не мав щастя з нею спілкуватися, не сумніваюся, чули про неї багато схвальних відгуків. Отже...

Оркестр гримнув «When The Saints Go Marching». П'яненко публіка зааплодувала. Супроводжувана променем прожектора звідкись з темряви випірнула і піднялася на сцену... Наталя Воробйова.

Кононов довго не міг відірвати погляд від дивної гості. Невдовзі заціпеніння минуло і він глянув на своїх сусідів по столику: Смолича і... Наталю, яка сиділа поруч!

– Наталю... Це ти? – Кононов геть розгубився.

– Я, – серйозно відповіла дівчина.

Смолич, відчувачи якийсь підступ, швидко переводив погляд з Кононова на Наталю за столиком, з Наталі за столиком, на Наталю на естраді, з Наталі на сестраді знову на Кононова. Він нічого не міг второпати.

Наталя на естраді взяла мікрофон і сказала:

– Шановне панство! Сьогодні в мене досить незвичайне свято: день народження сестри.

Вона вказала на столик, де сиділи Кононов, Наталя і Смолич. Тієї ж миті пучок світла від прожектора освітив їх обличчя. Вдвідувачі ресторану відразу зметикували, що дівчина на сцені і та, що сидить за столиком, схожі як дві краплі води. Почувся шепіт, відтак гримнули оглушливі оплески. Потому заграва джаз-банд «Голубого Дунаю»! Що не кажіть, а це найфешенебельніший шинок міста.

Дівчина на сцені по паузі знову звернулася до публіки:

– Свою пісню я хотіла б подарувати своїй сестрі і всім чесним комерсантам нашого міста.

Кононов не стримався і шепнув Смоличу:

– Ви все зрозуміли.

Смолич глянув на нього зацькованим поглядом.

Джазмени гримнули знаменитий шлягер «Money makes the World go around» з фільму «Кабаре». Дівчина на сцені, граційно танцюючи, заспівала. Кононов розумів, що співала вона під фонограму, але враження справляла неабияке. Наталя пустотливо підморгнула Кононову, залпом осушила келих шампанського, підвелася і попрямувала до сцени. Другий куплет дівчата співали разом, кружляючи по сцені і посилаючи публіці повітряні поцілунки.

Були моменти, коли Кононов зовсім губився: він не знав, де Наталя, а де її сестра.

Закінчивши пісню, дівчата розбіглися.

Наталя повернулася до свого столика.

Інстинктивно Кононов відчував, що складний механізм подій, зв'язаних з убивством Марини Рубіної, уже давно не підвладний його волі. Нерозумно було вдавати із себе героя. Єдине, що могло допомогти йому гідно завершити розслідування – спокій і природність поведіння. Саме тому він не поставив жодного запитання Наталі, а натомість сказав:

– Ви обидві були чарівні. Особливо ти.

– Дякую, – здивовано всміхнулася Наталя. – Дякую, Володю.

Смолич вирішив мовчати.

– А вам, Максиме Петровичу, сподобалося? – суворо запитав Смолича слідчий.

– Вражає, – буркнув той.

Буаль надійно ховала очі Наталі, однак Кононов відзначив про себе, як вороже вона подивилася на бухгалтера.

Зависла пауза. Кононов роздумував, що ж робити далі. На одній шальці терезів була Наталя, яку йому дуже кортіло посадити в машину і відвезти до себе додому, а на іншій – Смолич, службовий обов'язок, Управління, Булавін, зрештою, честолобство.

Кононову залишалося лише одне: узяти бухгалтера

під свій захист як головного свідка і негласно заарештувати його як убивцю. Тому він вирішив відвезти бухгалтера до себе додому і там, поки залізо гаряче, взяти в нього письмові показання. Уранці доставити Смолича в Управління і відразу ж – у СІЗО. Потому піти до Булавіна і не залишати кабінету свого начальника доки він не відкличе Кононова з відпустки і не визнає, що той дуже добре справився із завданням.

Але Кононов не знав, як поступити з Наталею. Узяти її із собою? Але ж може все зіпсувати. Відвезти її на квартиру? Ще з'явиться Гретинський... Кононов відчув легкий спалах ревності.

На щастя, усе вирішилося само собою.

– Володю, мені час їхати, – сказала Наталя і доторкнулась кінчиками пальців до його руки. У цьому жесті було так багато тепла і розуміння, що Кононов миттєво забув і про Гретинського, і про ревності.

– Одна? Не боїшся?

– А чого мені боятися? Сяду в машину – і додому. Вранці подзвоню тобі на роботу.

Кононова це влаштовувало якнайкраще.

– Добре, Наталю, ми з паном Смоличем підемо до мене. Наразі проведемо тебе до машини.

Наталя покликали офіціанта.

– Чогось бажаєте? – послужливо запитав той.

– Рахунок, будь ласка, – зніяковіло попросила дівчина. «Йй, напевне, і справді було ніяково йти так рано, адже вона звикла засиджуватися тут до ранку», – подумав Кононов.

– Рахунок тільки на вас, чи на пана Смолича теж?

– На пана Смолича теж, – суворо мовив Кононов.

Розрахувавшись, трійця попрямувала до виходу. Кононов зауважив про себе, що Наталя дала офіціантові на чай, Смолич же навіть копійки не накинув.

На вулиці було свіжо, навіть дещо прохолодно. Кононов з вдячністю гладив борти нової куртки. Коли підійшли до Наталчиної машини, Кононов зупинив своїх супутників і обережно заглянув під днище, уважно оглянув бампери й салон.

Смолич п'яно хихикнув:

– Бомба?

Слідчий, насупившись, пробурмотав:

– Тіпун вам на язик, громадянине Смолич.

Наталя підійшла уприпу до Кононова і гаряче зашептала на вухо:

– Володю, я хочу, щоб ти знав... Я мріяла про такого чоловіка, як ти...

Кононов повернувся до неї і без залишку випив її слова довгим поцілунком.

* * *

14 травня, 00.16

Провідавши Наталчину машину вдячним поглядом, Кононов повернувся до Смолича і по-ментовськи запитав:

– Максиме Петровичу, гроші у вас залишилися?

Смолич ствердно кивнув. Він ніколи ще не бачив Кононова таким задоволеним, веселим і водночас спокійним і впевненим у собі.

– Гадаю, краще піти до проспекту. Тут ми нікого в такий час не піймаємо.

«Голубий Дунай» знаходився в самому центрі міста, але знайти його було нелегко. Ресторан був вдало замаскований. Ніякої тобі реклами. Тільки знаючі люди могли його знайти без проблем – новачки обов'язково звертали або не в те підвір'яття, або не в той провулок. Так раніше головасти архітектори приховували від людського ока найбільш важливі об'єкти, як правило, чекістські і геерушні контори: ніби вони в центрі, а спробуй знайти. До слова варто сказати, що поруч з «Голубим Дунаєм» містилася колишня обласна «глушилка», що перекривала дисидентам доступ до «потоків мерзенної неправди, яку вивергали наклепницькі радіостанції».

Кононов і Смолич ішли мовчки. Незважаючи на втому, Кононов був зібраний, крокував пружною ходою спортсмена і відчував себе молодим мисливським псом, що тягне за вухо дебелого кабана. Порівняння не дуже сподобалося Кононову. Який зі Смолича кабан?

Звичайнісінький гад. А який з нього самого, з Кононова, мисливський пес? Пси служать своїм господарям, Кононов же запрявся служити лише самому собі. Ну й Наталі.

Занурений у свої думки, Кононов не відразу відчув, що Смолич смакає його за рукав.

Вони були рівно посередині провулка. А в його кінці, підсвічена вогнями міста, стояла Наталя. Стояла нерухомо, заклавши руки за спину, і її силует нагадував чорну шахову королеву.

Наталю і Кононова розділяли тридцять сім метрів.

Єдине, що спало тієї миті Кононову на думку: як вона не мерзне у своїй чорній сукні на такому холоді? Більше він нічого не встиг подумати, бо Наталя звела праву руку і вистрілила в них.

Першу кулю у правий бік отримав Кононов. Він упав як підкошений.

Друга, третя, четверта і п'ята – дісталися бухгалтерові. Кулі пробили йому лобову кісту і груди. Він помер миттєво.

РОЗДІЛ 9

14 травня, 8.12

Я розплющив очі і побачив над собою сніжно-біле низьке небо, розцвічене райдужними колами. Під мною було щось м'яке, наді мною – загадково тепле. Я ледве дишав – власне, від болю я й прийшов до тями. Нудило, страшенно боліла голова, особливо потилиця. Правий бік я сприймав як величезне стороннє тверде тіло. А торс стискали металеві лещата. Я поворухнув кінчиками пальців рук. Чудово. Вони були цілі. Потім покрутив ступнями. Ноги теж були цілі. «Мислю – значить існую».

Я роззирнувся. З неймовірним зусиллям повернув голову вліво. Праворуч на ліжку спав молодий чоловік. Я бачив його вперше в житті, але мені здавалося, що я його звідкись знаю.

Дивлячись на нього, я зрозумів, що лежу в лікарні. Відчувши безпеку, я знову поринув у сон.

14 травня, 11.00

Голод змусив мене прокинутися. Голова боліла менше, але повернутися на правий бік я не міг. Повагавши, я відкинув ковдру й оглянув себе. На мені була лікарняна піжама, а під нею – гіпсовий корсет.

Я глянув на свого сусіда. Той сидів на своєму ліжку, звисивши ноги (права була загіпсована), і читав газету. На сторінці, повернутій до мене, я прочитав заголовок «Кримінальна хроніка».

– Ей, сусіде! – ледь чутно мовив я і не впізнав свого голосу. Він був такий тихий і невиразний, що мені самому стало ніяково.

– Доброго ранку, Сергію Володимировичу.

Мабуть, я добряче влип. Думав, що я Кононов Володимир Андрійович, а виявилось – якийсь Сергій Володимирович. Роздвоєння особистості?

– Доброго... – пошепки відповів я.

– Мене теж звуть Сергієм. Отже, ми тезки, – продовжував мій новий знайомий.

Я не перечив йому. Тезка то й тезка. Коли виходиш з безпам'ятства, завжди почуваєш себе Рип ван Вінклем, що проспав у печері сорок сім років і втратив орієнтир. У такій ситуації краще менше говорити і більше слухати.

– А число сьогодні яке, тезко?

«Тезка», що був молодший за мене принаймні років на вісім і не поспішав перейти на «ти» для самоствердження, відповів:

– Чотирнадцяте травня одна тисяча дев'ятсот дев'яносто... сам здогадайся якого року.

– Слава Богу, хоч століття ще двадцятье, – відповів я йому в тон. – А день тижня?

– Поганий. Понеділок.

– А ти бачив, як мене сюди привезли?

– Ха! – оживився Сергій. – О другій годині принесли на ношах. Лікар довго оглядав і все кречкав. Де тебе так?

– Якби я пам'ятав.

– Ну-ну, не хочеш – не говори. А от мені ховати нема чого, сам дурень. Грався з пістолетом і от догрався, – Сергій тицьнув рукою на загипсовану ногу.

Я мало не закричав: «Та це ж мій клієнт із будинку моди. Той, якого я підстрелив біля дверей!»

– Пістолетом!? – здивовано запитав я. – Ти хочеш сказати, що працюєш у міліції молодшим сержантом і днями уперше після армії побачив пушку, захотів погратися і випадково прострелив собі ногу?

– Ти за кого мене маєш? Я мент? Якщо хочеш знати, я приватний охоронець і добре знаюся на зброї!

– Не клей дурня! – я вирішив показати йому, хто тут хазяїн.

Він спідлоба дивився на мене, мабуть, вирішував, чи варто зі мною зв'язуватися.

– Давай по-нормальному, – мовив я миролюбно. – Я теж охоронець і мені теж не пощастило. Про самостріли кому-небудь іншому розповіси, а мене не проведеш...

Двері в палату розчинилися.

– Відставити балачки, – на порозі з'явився лікар.

– На що скаржимося? – він підійшов до мене.

Гарне запитаннячко.

– Вам видніше, – сказав я. – Я ж не знаю, що у мене під цією штучкою.

Я легенько постукав по гіпсовому корсеті.

– Логічно, – погодився лікар.

Мені здалося, що він говорить занадто відстороненим тоном. Так, ніби ампутував обидві ноги.

– Якщо не знаєте, я розповім. Нічого страшного. Куля не змогла пробити вашу шикарну куртку, ви сильно забили правий бік, у вас тріснуло два ребра, крім того, ви отримали струс мозку, коли падали.

– А куртка ціла? – наївно запитав я. – «Калашников» прошив би її наскрізь.

– У вас стріляли з «Макарова».

– Гарзд. Зміряємо температуру, зробимо енцефалограму, а далі буде видно. Тиждень доведеться тут повалятися.

– Тиждень?!

– А ви як гадали? – строго запитав лікар. – На голові ж у вас не було куртки.

* * *

14 травня, 13.27

Сергій пішов на процедури.

Я був у палаті сам. У двері хтось постукав. Я підвівся на ліжку і побачив примару величезного чоловіка з пишним імпортним букетом квітів.

– Привіт, Володю, – сказав чоловік дружелюбно, і я упізнав у ньому Гліба Георгійовича Булавина.

– Здрастуйте, товаришу полковник.

– Відставити «товариш полковник»! Позаочі звете мене Жегловим...

Це я вже чув. Здається, я знову в Булавина у фаворі.

– Дозволиш посидіти з тобою? – запитав він, дбайливо ставлячи на тумбочку заморський букет.

– Про що йдеться, Глібе Георгійовичу? Сідайте, почувайте себе як удома, – сказав я досить розв'язно, тому що мені було на все начхати.

– Як справи, Володю? Ти ж тепер у нас герой.

– Дякую, Глібе Георгійовичу.

Булавін якийсь час мовчав, дивився у вікно, а потім сказав:

– Бухгалтера твого пришили.

Не можу сказати, що ця новина мене засмутила. Але тепер не було ніякої можливості прикрутити хвоста Сапегіну. Мене це дратувало.

– Як? – запитав я для пристойності, хоча сам усе прекрасно знав.

– Двічі пальнули в голову, а потому ще в груди.

– Хто? – запитав я знову ж для пристойності, хоча не сумнівався в тому, що це вчинила Наталя.

– А це вже ти мені розкажеш, – сердито буркнув Булавін.

– Глібе Георгійовичу...

Я коротенько виклав йому події вчорашнього вечора, розповів усе, крім того, що стріляла Наталя. Випра-

вдався тим, що було дуже темно і після першої ж кулі, що дісталася мені, я знепритомнів. Це була чистісінька правда.

– Гм, Володю... – мовив Булавін. – Недобре усе склалося. Золотарьов займається. І що мені робити з тобою?

Гарне запитання.

– Що ви маєте на увазі?

– Ти ж гуляв по шинках як приватна особа?

Я не міг зрозуміти, куди він хилить.

– І в лікарні ти опинився як приватна особа, Сергію Володимировичу, – Булавін хитро підморгнув. – Сусід у тебе, до речі, цікавий, помітив?

– Нічого хлопець, – погодився я.

– У такому разі лікуйся тут собі як приватна особа.

А Золотарьов закінчить справу. О'кей?

– О'кей, – погодився я. А хіба я міг сказати щось інше.

– А ти молодець. І Наталя твоя молодець. Яку куртку пошила! – мовив Булавін, устаючи. – Не знаєш, скільки коштує? Може, усьому Управлінню такі замовити?

– Гарна думка, Глібе Георгійовичу, – знову ж погодився я. Спілкування з Булавіним завжди нагадує гру в одні, причому аж ніяк не в його, ворота.

– Ну добре, Володю, бувай.

– До побачення, Глібе Георгійовичу, – з полегшенням попрощався я.

* * *

14 травня, 17.22

Кононов заплющив очі. Кольорові кола, як у калейдоскопі. Йому здавалося, що в його праву скроню убитий сталевий цвях, через те всі звичини втратили звичні місця. Хтось відчинив двері в палату. Здалося? Кононов продовжував лежати нерухомо.

– Сергію Володимировичу, вам квіти принесли, – Кононов упізнав голос медсестри і розплющив важкі, налиті свинцем повіки.

Сестра, вертячи задом, підійшла до його ліжка і поклала на тумбочку загорнутий у целофан букет. Досить-таки оригінальний. Усередині Кононов побачив записку. Піднявся на подушках. Розірвав обгортку, дістав складену вчетверо записку. Прочитав її кінець. «Любляча тебе Наталя». Він ще тричі прочитав підпис, а лише потому – увесь текст.

«Любий, бажаю тобі якнайшвидшого одужання. Сподіваюся, ти охоронятимеш мене під час гастролей в Арабських Еміратах. Сьогодні мені не дозволили побачитися з тобою, але думками я завжди поруч. Любляча тебе Наталя».

Гастролі в Арабських Еміратах... думками з тобою... Не пустили... І ні слова про Смолича. Ні слова про курточку.

– Ти, Сергію Володимировичу, ніби наречена, весь у квітах, – мовив сусід по палаті.

– На, візьми почитай, – Кононов простягнув сусідові прочитане Наталчине послання.

– Це що? – запитав Сергій, беручи складений учтверо аркуш.

– Пас учора одну бабу, співачку, але почалася стрілянина... Це від неї квіти.

Сергій з цікавістю прочитав записку, всміхнувся, склав.

– А вона тебе пацаном не вважає!

– Ясна річ, – підтвердив Кононов, що вже ввійшов у роль охоронця.

– І багато вона тобі платить?

– У тому вся біда, що небагато. В Емірати їде не відпочивати... – обурився Кононов.

Сергій похитав головою на знак того, що все розуміє. Він, як і більшість, жив за правилом «грошей багато не буває».

– Якщо чесно, я хочу втекти від неї, та поки не знаю куди.

– А ти не пробував щось підшукати?

– Зустрів був Костика з «Євтотура», – Кононов задумливо підвівся на лікті, – ти його часом не знаєш?

– Костика? – на обличчі Сергія засяяла радісна усмішка. – Та хто ж його не знає. Це мій другбан, ми з ним торік улітку разом на його тачці весь Крим об'їздили.

– Його шеф мені пропонував якийсь вантаж до Румунії відвезти. Обіцяв щедро заплатити. Я вже було погодився. А тут ще тиждень треба кантуватися.

– Не знаю, може, спілкуючись з тобою, він і не виявляв пожадливісті, але це такий скнара, такий жлоб. За кожен бакс доводиться горлянку дерти, – ображений мовив Сергій.

«Спрацювало!» – радів подумки Кононов.

– Ти, бачу, теж пролітаєш? – співчутливо мовив він.

– Пролітаю, – сумно зітхнув Сергій. – Гарний з мене супровідний зі стріляною ногою. А до післязавтра я не оклигаю.

– До післязавтра? – перепитав Кононов і, зіщулившись, приклав руку до лоба: – А не до завтра?

– Ти щось плутаєш, певно, добряче головою вдарився. Це дільце точно планувалося на шістнадцяте, а сьогодні тільки чотирнадцяте. Я точно пам'ятаю – шістнадцятого числа в якомусь будинку моди пацани мають вантажитися.

– А я думав, сьогодні п'ятнадцяте, – театральні мовив Кононов.

Він був задоволений собою: йому вдалося з'ясувати точну дату відправлення контрабанди і місце.

* * *

14 травня, 18.58

Кононов проспав не більше двох годин – про це свідчили цифри на електронному табло, що стояло на тумбочці. Потрібно було подзвонити. Саме зараз. Вечір підкрався непомітно, як це зазвичай буває в лікарнях. Сильне запаморочення і кольку в правому боці Кононов відчув одразу, як тільки спробував устати з ліжка. Встати було вкрай необхідно, тому про біль довелося тимчасово забути.

Кононов приблизно знав тутешні порядки. Колись йому не раз доводилося відвідувати пораненого товариша, що довгенько вилежувався тут через кульове поранення. Приблизно о сьомій в медсестер і лікарів була перезмінка.

– Ти далеко намилився? – Запитав Сергій у Кононова.

– Піду прогуляюся, – Кононов взув лікарняні капці без задників і зашкутильгав до виходу з палати.

– А якщо лікар запитає, що сказати? – не міг угамувати Сергій.

– Скажеш, що щойно вийшов.

Кононов обережно відкрив двері і виглянув у коридор. Нікого. За столиком чергової медсестри порожньо. В ординаторській чулися чийсь голоси. Кононов зашкутильгав до виходу.

Вийшовши з відділення, він опинився на сходовому майданчику, що слугував одночасно і «курильнею» для лікарів та хворих, і вузлом зв'язку для всіх бажаючих. Тут, як і на кожному поверсі, стояв телефон-автомат. Для конспірації Кононов спустився на поверх нижче.

На щастя, біля телефону не було нікого.

Кононов набрав домашній номер майора Букреєва. Почув неймовірно довгу чергу гудків. Кононов безнадійно ще раз набрав номер. Він чекав біля двох хвилин і його терпіння було винагороджено. Трубку взяв сам Букреєв – гроза організованої злочинності міста.

– Андрій? – Кононов намагався бути якомога привітнішим.

– А-а, хворий? Я щойно зайшов. Ще у коридорі почув, як ти, Володимире Андрійовичу, наполегливо дзвониш. Як твої справи? Здоров'я?

– Так собі, Андрію. Ребра поламані, легені хриплять, струс мозку. Але я дзвоню не для того, щоб поскаржитися. Я змився на хвилину з палати...

– Розумію, – багатозначно мовив майор Букреєв.

– Я маю важливу інформацію. Пам'ятаєш, я цікавився у тебе двома підозрілими фірмами?

– Аякже. Ти питав про «Євротур» і, здається, про будинок моди. Це дрібненька рибка.

Словосполучення «дрібненька рибка» було улюбленим у майора Букреєва. Воно слугувало і лайкою, і визначенням, і вигуком. На думку Букреєва, представники організованої злочинності у переважній більшості були «дрібними рибками» і ніякі факти, ніякі безпрецедентні розкрадання не могли змусити Букреєва хоча б один раз обмовитися і сказати, замість «дрібні», «великі».

– Дрібна, але не зовсім. Шістнадцятого числа з чорного ходу будинку моди мафіозо завантажуватимуть свій фургон виробами китайського антикваріату.

– О котрій?

– Не знаю. Мабуть, зранку. Доведеться вже хлопцям початувати. Інформація абсолютно достовірна. Не прогавте.

– Постараємось. А звідки в тебе такі відомості?

– Нетелефонна розмова.

– Може, я до тебе завтра заскочу?

– До мене, на жаль, нікого не пускають, – збрехав, не змигнувши оком, Кононов. – Може, днів через три... Вибач, я не можу більше говорити.

– Усього найкращого! Постараємось не підвести.

Кононов вірив у Букреєва та у те, що вдасться успішно повернути операцію за спиною Булавіна. Процес над Сапегіним і «Євротуром» міг набути розголосу. Щоправда, ім'я Кононова ніхто при цьому не згадував би. «Ну й нехай», – подумав Кононов і, важко представляючи ноги, почав підніматися сходами вгору.

* * *

14 травня, 20.47

Ми повечеряли: я у ліжку, а Сергій у їдальні. Щоб згаяти час перед сном, почали розповідати анекдоти. Причому, скажу відверто, він знав їх набагато більше за мене, до того ж, умів мистецьки розповідати. Він доводив мене до колько, я тримався за бік і плакав від реготу. Зненацька на порозі з'явилася медсестра.

– Сергію Володимировичу, вас до телефону, – сказала вона дуже поштиво.

– Невже? І де він? – повторив я кінцівку щойно почутого анекдоту, що викликало в Сергія новий приступ реготу.

Сестра насупилася.

– В ординаторській у начальниці відділення.

– Хто дзвонить? – запитав я, у глибині душі сподіваючись почути Наталчин голос.

– Якийсь чоловік, що назвався вашим другом.

«Значить, Пельш», – подумав я.

* * *

14 травня, 21.08

В ординаторській на мене чекав Золотарьов.

– А хто ж мені дзвонив? – запитав я розгублено.

– Я, Володимире Андрійовичу. Ну не могла ж сестра сказати, що в ординаторській вас чекає слідчий з Управління?

– Резонно, – погодився я. – Чим порадуєш, Славику?

– Хотів поспілкуватися з вами, як зі свідком у справі Рубіної–Смолича, – офіційно почав Золотарьов, але, побачивши, як я скривився, змінив тон:

– Якщо чесно, мені потрібна ваша допомога, Володимире Андрійовичу.

– «Я весь внимање, мой отважный Лелей», – сказав я і спіймав себе на тому, що почав поводитися точнісінько, як Гретинський.

Золотарьов не зрозумів гумору, але для годиться усміхнувся, потому продовжив:

– Почнемо з того, що стріляли у вас і Смолича. Вам пощастило, Смоличу – ні. Його вбили чотирма пострілами.

– Рубіну теж убили чотирма пострілами, – мовив я.

– Слушне зауваження, – сказав Золотарьов. – Але головне – знайшлися свідки, які бачили, що у вас стріляла жінка, дуже схожа на Наталю Воробйову.

– Он як? – я був приємно здивований.

– У Воробйової – абсолютне алібі. Під час убивства вона заправлялася на бензоколонці на Лермонтовській, є кілька свідків. Але, оскільки ви, Володимире

Андрійовичу, були в ресторані, то, мабуть, бачили двійника Воробйової.

– Авжеж, – сказав я, згадуючи вчорашню вечірку.

– Воробйова запевняє, що бачила свою «сестру» вперше в житті. Однак обслуговуючий персонал стверджує, що дівчата разом піднялися на естраду і там виробляли казна-що.

– Таке бовкнути могла тільки яка-небудь офіціантка із заздрощів, – роздратовано мовив я. – Танцювали вони бездоганно і напрочуд звабливо... Скажіть, ви давно були в ресторані?

Золотарьов зам'явся.

– Років п'ять тому, – нарешті сказав він.

– Ну то ви, певно, призабули, що ресторани існують для того, щоб люди могли випити, попоїсти і трохи розважитися. Головне, як на мене, щоб ніхто з них не перебрав зайвого і не зчинив бійки.

– Мабуть, правда на вашому боці, – сержант не міг не погодитися зі старшим за званням. – То, на вашу думку, Наталя справді не знає, хто її двійник?

– Я знаю одне – бухгалтер отримав свої кулі не дарма. Та й з огляду на те, що того ж дня підірвали його машину, легко зробити припущення, що вбивство є повторним, більш удалим замахом на його життя. Найманий убивця навмисно влаштував цей маскарад, щоб збити нас зі сліду.

– Я так і думав. До речі, Володимире Андрійовичу, пробачте мою безтактність, але де ви роздобули таку куртку?

– Купив минулої осені на базарі в якогось в'єтнамця, – цю відповідь я підготував заздалегідь.

– Ви знали про кевларову підкладку?

– Звичайно, саме тому я її й купив. Ходити у бронешилеті не дуже зручно.

– Авжеж, – погодився Золотарьов.

Узагалі, я нічого не мав проти Славка. Він хороший хлопець і, як набереться досвіду, буде, мабуть, непоганим слідчим.

– Славо, дозволь я дам тобі дружню пораду...

15 травня, 9.37

Кононов відчував, що сьогоднішній день має принести йому заспокоєння. І не помилився.

Двері в палату відчинилися, і на порозі постала Наталя. Кононов – неголений, розпатланий, у лікарняній піжамі – подав їй знак рукою, щоб вона не заходила, бо боявся, раптом дівчина назве його Володею. Сергій відірвав очі від бульварної газетки з напівголими дівцями та світськими плітками зі світу зірок і дивився на гостю роззявивши рота.

– Доброго ранку, – привітно сказала Наталя, яка в білому халаті здавалася дуже милою.

– Почекай мене, будь ласка, у коридорі на диванчику, – холодно сказав Кононов.

Дівчина, винувато опустивши очі, слухняно вийшла з палати.

– Це твоя акторочка? – поцікавився Сергій.

– Угу.

– Воно їй видно.

Кононов глянув на себе в дзеркало і жахнувся. Синці під очима. Щетина. Нечищені зуби. Нічого не скажеш, красень. Але часу на причепурювання в нього не було і тому він обмежився чищенням зубів і, човгаючи капцями, вийшов з палати.

– Привіт, Наталі.

– Привіт, Володю, – Наталя накинулася на нього з поцілунками. – Як твоє здоров'я?

– Могло бути гірше. Зламано два ребра, струс мозку, пошкоджено легеню, – відрапортував Кононов.

Наташа, насупившись, втупилася в підлогу. Так зазвичай роблять діти, що почувають за собою вину.

– Може, на вулицю вийдемо? – запропонував Кононов, якому страшенно хотілося курити.

Вони сіли на лавочку поблизу фонтанчика.

– Я вимагаю пояснень, – Кононов пильно глянув в очі дівчини.

– Насамперед я хотіла б попросити вибачення. Вибачаєш?

– Спершу мені потрібно вислухати пояснення.

З жінками потрібна строгість – Кононов це знав і відступати не мав наміру. Зрештою, йому набридло бути маріонеткою в руках Наталі. Примара, двійники. З цим потрібно покінчити.

– Навіщо ти в мене стріляла? – почав Кононов.

– Це не я. Слово честі!

– Годі мені морочити голову!

Наталя схлипнула.

– Нам потрібно було поквитатися зі Смоличем.

– Невже?

– Ми мусили були помститися йому за Марину.

Кононов курив, незважаючи на біль у легені.

– Хто був твоїм двійником? – Кононова не цікавили подробиці, лише самі факти.

– Я не можу цього сказати, – мовила вибачливо Наталя.

– Гретинський?

Дівчина ледь кивнула.

– Ну і бог з ним, я вас не закладатиму, – Кононов устав з лавочки.

– Ти вже йдеш?

Він кивнув і поволі пошкандибав до входу в лікарню. Наташа, цокаючи каблуками, задріботіла слідом.

– Володю, будь ласка, не сердься на мене! – туш розтікалася по її щоках.

Кононов мовчав. Наталя поспіхом дістала із сумочки якийсь невеликий згорток і сунула його Кононову в кишеню піжами.

– Дякую за куртку, – сказав Кононов і зник у скляному вестибулі лікарні.

Уже дійшовши до сходів, він сунув руку в кишеню, сподіваючись намацати пакетик з бутербродом, але замість цього витягнув диктофон. Натиснувши на кнопку «PLAY», Кононов почув голос людини, що вже дві доби перебувала в морзі: «Крім цього, я убив Марину Рубіну», а потому власний голос: «Я ціную відвертість». Слідом за цим гримнув джаз.

Спохвativшись, Кононов натиснув на кнопку «STOP».

* * *

15 травня, 11.20

– Юро?

– Здрастуйте, Володимире, – дещо манірно почав Юра Саенко. – Як поживаєш? Мені розповіли...

– Усе гаразд.

– Можна зайти провідати?

– До мене поки не пускають. Ти не міг би ще разок зробити мені послугу? Я дзвоню з автомата і тому довго теревенити не можу, ти вже вибач.

– Зрозумів. Чим зможу, тим допоможу! – охоче відповів Юра.

– Юро, ти часом не знаєш, у вас завтра планується відправлення колекцій за кордон?

– Завтра, приблизно о дванадцятій, наші повезуть нову колекцію в Австрію. А ще плануємо відвідати Фінляндію і Емірати. Не думав, що тебе може зацікавити така інформація.

– Спасибі, Юро, сподіваюся, незабаром побачимось.

– Одужуй швидше, – співчутливо мовив Юра.

* * *

15 травня, 12.40

Усе стало на свої місця. Наталя і Гретинський розквиталися зі Смоличем. Чекати, поки я піймаю бухгалтера, вони не хотіли та й боялися, що йому вдасться уникнути серйозного покарання. А на їхню думку, він заслуговував тільки смерті. Ну що ж, не мені їх судити.

Я пробачив і Наталю, і Гретинського. Не можу ж я повторно заводити справу проти Гретинського і, побічно, проти Наталі?

* * *

15 травня, 14.07

Коли Пельш прийшов провідати Кононова, той лежав, обхопивши голову руками – страшенно боліла голова. Добре, що хоч Сергій, на щастя, був на процедурах і Кононову не довелося нікуди виходити.

– У мене для тебе три новини, – бадьоро мовив Пельш. – Перша ніяка, друга – хороша, а третя...

Пельш зробив паузу, щоб заінтригувати Кононова.

– А третя – дуже хороша. З якої почнемо?

– З якої хочеш, – стомлено відповів Кононов.

– Я, як ти й просив, повернув Шеметові його «жучка» і радіотрубку.

Справді, я просив його про це ще в ніч з п'ятниці на суботу, передчуваючи, що мені буде не до цього. Навіть попросив Пельша купити майорові нових батарейок.

– Дякую. Що ще.

– Ми з Аваладзе попрацювали з дискетою, яку з тобою поцупили в будинку моди. Нам вдалося відновити велику частину інформації. Її вистачить на те, щоб запроторити за ґрати щонайменше п'ятеро осіб. Там міститься повна база даних по торгівлі антикваріатом, орієнтовні дати відправлення товару за кордон.

Пельш тріумфував. Він почував себе Шерлоком Холмсом, Пінкертоном, слідчим Мегре й Агатою Крісті одночасно.

– Хочеш я вгадаю дату найближчого відправлення? – перервав Пельша Кононов.

– Ну? – недовіжливо мовив Пельш.

– Завтра о дванадцятій годині з будинку моди. Угадав?

– Ну й зануда ти, Володю... Я хотів зробити тобі сюрприз... – Пельш був трохи розчарований.

– А ти, Ігоре, комп'ютерний геній. Найбільший у світі. Нумо розкажи третю новину, – наказав Кононов, виждавши паузу.

– Ти будеш свідком у мене на весіллі через три тижні. Цього разу вже точно.

– Вітаю. Це справді найкраща новина.

* * *

16 травня, 9.23

«Товаришу полковник, я клянуся своїми погонами, що в середу розслідування буде завершено», – обіцяв я Булавину в суботу, абсолютно не замислюючись над

сказаним. Я грав ва-банк. Сьогодні середа. Сьогодні, нарешті, буде завершено розслідування.

Сьогодні я втечу з лікарні і доведу справу до кінця.

Голова майже не боліла. У боку ще трохи кололо, але ходив я вже вправно. При мені, щоправда, не було ні документів, ні зброї, ні грошей. Але ж я мав вірного друга.

Рівно за п'ятнадцять хвилин до десятої я вийшов на вулицю покурити.

Рівно за п'ять хвилин до десятої під'їхав Пельш на своїй «копієчці».

– А ти пашиш здоров'ям, – мовив він, прискіпливо оглядаючи мою фізію.

Ми заїхали до мене. Я перевдягнувся. На кухонному столі побачив тацю, накриту серветкою, і записку: «Володю! Рис, печені каштани і чарка перцівки піднімуть тобі настрій. Вибач, саке не знайшла. Цілую. Наталя».

– Дуже символічно, – сказав Пельш, читаючи записку через моє плече. – Раціон самурая перед битвою.

У його словах я не відчув навіть натяку на іронію.

– Прошу до столу, – сказав я і поштиво вклонився.

* * *

16 травня, 11.39

Я попросив Пельша пригальмувати за два квартали від будинку моди. У ніч з десятого на одинадцяте на цьому самому місці ми залишали машину.

Найбільше мене цікавив Букреєв і його люди. Звичайно, більшість із них, одягнених у цивільне, замаскувалися у різномастих недорогих машинах, на дахах прилеглих будинків або у підвороттях. Але мали бути і хлопці з автоматами з групи захоплення.

Табельної зброї в мене з Пельшом при собі не було. Але дещо ми мали: чотири однакових, як брати-близнюки, пістолети з глушниками – трофеї, здобуті під час нічного наскоку на будинок моди.

Рівно за п'ять хвилин до дванадцятої підійшов Золотарьов. З ним я домовився ще позавчора – не зава-

дить ані ще один пістолет, ані зайвий свідок. Хоча який з нього свідок – офіційно тепер це його справа.

– Час, – віддав я короткий наказ.

– Може, і мені піти з вами? – запропонував свої послуги Пельш.

– Ні, залишайся в машині. Порахуй до шістдесяти і під'їжджай до будинку моди. А там видно буде.

Я і Золотарьов, пильно вдивляючись у перехожих і зазираючи крадькома у машини, намагалися угледіти людей Букреєва. Зрештою, декого я знав в обличчя, а тих, кого не знав, зміг би, мабуть, упізнати за характерним мисливським блиском в очах. Але нікого підозрілого я так і не побачив. Цікаво, що задумав Букреєв? Може, він спостерігає зараз за мною в бінокль і грубо лається через те, що я сюди припхався?

У прохідному дворі, з якого було добре видно обгороджений невисоким сітчастим парканчиком майданчик за будинком моди, ми з Золотарьовим облюбували лавочку і сіли покурити.

На моему годиннику було дві хвилини на першу.

Коли в моїх пальцях уже почав диміти фільтр, на майданчик в'їхала довгоочікувана мазда, на дверцятах якої красувався напис «Євротур».

– Вони, – прошептав я.

Золотарьов мовчки кивнув.

Спершу з кабіни «Мазди» вискочили двоє. В одному з них я упізнав Сапегіна. А потім ще троє. Серед них був Костик з сережкою у вусі.

* * *

16 травня, 14.12

Минуло дві години. Цигарки закінчувалися. З будинку моди мафіозо виносили невеликі шухляди і складали їх в машину. Я не побачив Букреєва. У мене знову розболілася голова. Пельш, напевно, добряче лаяв мене. Загалом, усе відбувалося зовсім не так, як я прогнозував.

– Що робитимемо, В'ячеславе Петровичу? – я, здається, уперше в житті назвав Золотарьова по батькові.

– Почекаємо, поки повністю завантажаться.

Як тільки гангстери спакувалися, я знову звернувся до Золотарьова:

– В'ячеславе Петровичу, – сказав я, згвинчуючи під плащем глушник одного з пістолетів. – Я не знаю, що там думає собі Букреев, але нам пора діяти. Приготуй зброю. Коли мазда рушить з місця, ми вибіжимо зі сховку. Ти забіжиш ззаду, я – спереду. Головне, щоб ніхто не вийшов з машини.

«Мазда» вже повільно розверталася, коли я підбіг на відстань десяти кроків до неї і направив дула пістолетів на водія і Сапегіна.

– Стій, міліція! – крикнув я з усіх сил і тричі вистрілив у повітря з пістолета, з якого зняв глушник.

Мазда, на мій подив, слухняно зупинилася.

Я пішов прямо на неї, не опускаючи пістолетів. За три кроки перед кабіною я зупинився.

– Руки за голову, вийти з машини! – наказав я.

Двері кабіни по обидва боки відчинилися. Однак ніхто не вийшов.

Я почув, як брязнули задні стулки вантажного відсіку. Одночасно до мене долинув зривистий крик Золотарьова:

– Нікому не рухатися, кинути зброю!

Охоронці одразу дістали «пушки», і тепер Золотарьов був один проти трьох.

Я миттєво підбіг до відкритих дверей кабіни з боку Сапегіна. Мені в груди цілилася чорна зіниця пістолета Сапегіна. Магнум – гроза лос-анджелеської міліції. Я ж навів дула своїх револьверів на Сапегіна.

– Кидай, Борисе, зброю, – спокійно наказав я.

Обличчя Сапегіна, перекошене від злості, скидалося на маску. У вищериних зубах диміла тонка цигарка. Темні окуляри надавали йому ще більш жорстокого виразу.

– Спершу кидай ти, лягавий, – мовив він і на знак незгоди похитав головою. – Однак стріляти побоїшся.

Не задумуючись, я вистрілив йому в обличчя з обох пістолетів і упав на лівий, здоровий бік. У правому за-

кололо так, що потемніло в очах, дихання забило, а у вухах задзвеніло від гуркоту розрядженого магнума.

Я знайшов у собі сили швидко піднятися і відразу ж кинувся на допомогу Золотарьову, який, у свою чергу, почувши стрілянину, вирішив підсобити мені. Ми зіштовхнулися з ним за чотири кроки від того місця, де куля магнума вибила в асфальті крихітний місячний кратер.

– Ти живий?

Золотарьов з переляку перейшов на «ти».

– Як бачиш! – буркнув я.

Троє мафіозо вискочили з машини і кинулися навтьоки. «Ідіоти, таким зазвичай дають по два роки умовно».

Зненацька з'явився Пельш на своїй машині з блимавкою. Де він тільки її поцупив?

– Володю, я вже стомився чекати! – крикнув він. – Кажі, що треба робити!?

– Славо, виклич негайно міліцію, хоч кого-небудь, треба зловити цих гангстерів.

* * *

16 травня, 14.44

Я оглядав шухляди, які вантажили люди Сапегіна. У стіну фургона хтось постукав.

– До тебе можна, Володю?

Я обернувся – і побачив Булавіна власною персоною.

– Доброго дня, Глібе Георгійовичу.

Булавін заліз у фургон і заглянув у середину контейнера.

– Краса, – сказав він, беручи до рук тендітну статуетку.

– Глібе Георгійовичу, – стомлено мовив я, – поясніть мені, що відбувається.

– Нічого особливого. Оперативна група під керівництвом майора Букрєєва при сприянні молодшого слідчого Золотарьова двадцять хвилин тому затримала злочинців, що займаються нелегальною торгівлею ан-

тикваріатом. Тебе тут немає і ніколи не було. Оскільки ти завалив справу Рубіної, я пропоную тобі на вибір: або звільнитися з Управління...

– Звільнитися?! – не витримав я. – А ось це бачили?

Я потряс перед його носом касетою з копією запису розмови в ресторані.

– Ти мене не дослухав. Я пропоную або звільнитися з Управління, для цього тобі потрібне буде прийняти від Золотарьова справу Смолича і благополучно завалити її... Ми ж знаємо, хто стріляв у нього й у тебе тієї ночі... Або одержати погони майора, але тоді, вже вибач, прийдеться тобі декого засудити й посадити. Адже навіть Золотарьову може вистачити розуму знайти двійника Воробйової. Ти розумієш мене, Володю?

– Авжеж, Глібе Георгійовичу. Я беру справу Смолича.

– Молодець. До речі, глянь, що ти зробив із Сапегіним і його водієм.

Я не без гордості витяг і поклав перед Булавіним усі свої пістолети – навіть таїтися?

– От цей, Глібе Георгійовичу, – я вказав на пістолет із знятим глушником, – був заряджений холостими. А цей, – я тицьнув пальцем у другий, – бойовими, але мені його, слава Богу, використати не довелося.

– А цей? – зацікавлено буркнув Булавін.

– Теж холостими, але в глушнику був один кустарний газовий заряд. Його й отримали Сапегін з водієм.

– То виходить, вони живі. Буде кому сісти на лаву підсудних, – з відтінком жалю, як мені здалося, буркнув Булавін.

Я не міг більше приховувати своїх підозр і, прямо глянувши йому в очі, запитав:

– Товаришу полковник, у вас із Сапегіним спільні інтереси?

Булавін помовчав, потому, дивлячись мені в очі, сказав:

– Володю, скажу тобі щиро. Ти розумний і нікому не переповідатимеш моїх слів. Із Сапегіним наше відомство перебувало у досить тісних ділових контактах.

Буровська школа – хороша школа. Сапегін іноді здавав нам своїх конкурентів у сфері тіньової економіки, натомість ми забезпечували йому захист. Декого при цьому саджали, згадай хоча б історію з фальшивими швейцарськими франками, а Сапегін грів руки. Ще десять днів тому співробітництво з ним нас улаштовувало. А після вбивства Рубіної він почав вимагати, щоб у скоєнні злочину було обвинувачено Гретинського, сам же обіцяв здати відділу Букреєва одну велику акулу. Як бачиш, перебрав через край. Ось чому я призначив тобі вести розслідування, бо був абсолютно впевнений у тому, що ти не засадиш невинну людину за ґрати. Але Сапегін чи то припустився помилки, чи то навмисно обдурив нас. Велика акула безслідно зникла. А ти, Володю, зробивши наскок на будинок моди, переполошив усе гніздо. Зізнаюся, я не чекав такої спритності від тебе. Сапегін справді злякався і запропонував мені такий обмін: він самотужки прибирає вбивцю Рубіної, а я передаю справу Золотарьову, щоб ти ненароком не добрався до лігвища бандюг.

– А чому ж і досі не з'явився Букреєв?

– Я був упевнений у тому, що ти прибудеш на місце подій вчасно. До того ж, Букреєв спізнився лише на кілька хвилин.

Ми вийшли з фургона. На невеликій відстані від мазди стояли чотири дешевих цивільних легковики і РАФ. Звичайно, хлопці знали, що я приїду першим і не поспішали світитися. Навіщо? А раптом Сапегін передумає відправляти сьогодні колекцію китайських антикварних речей? Тоді мої дії можна буде кваліфікувати як самоправність, мене вигнати з органів або запроторити за ґрати і спокійно продовжувати користуватися послугами сексота Сапегіна.

* * *

16 травня, 16.01

Похитуючись, Кононов ішов бульваром, декорованим клумбами в чавунних вазах, і розглядав вітрини й вивіски. Перехожі сторонилися його – похмурого і над-

міру схвильованого. Проходячи повз кав'ярню з вивіскою на арабській, Кононов відчув нездоланне бажання відпочити.

Машини мчали, немов маленькі торнадо. Зупинитися на бульварі було заборонено. «Я б обов'язково зупинився тут, – подумав Кононов. – Можливо, такого погожого дня дорожня міліція не запримітила б мене». Ніби в унісон його думкам біля уподобаної ним кав'ярні пригальмував шикарний синій автомобіль, знехтувавши попереджувальні знаки.

– Комісарє? – Кононов почув позад себе жіночий голос, але не обернувся: був упевнений, що звертаються не до нього. Він уже смикнув на себе металеву ручку дверей кав'ярні, як його гукнули вдруге.

– Комісарє, ви часом не знаєте, як проїхати до будинку моди «Наталі»?

Кононов обернувся. За кермом машини-порушниці сиділа панна в чорних окулярах і капелюсі.

– Привіт, Наталі! – розгублено мовив Кононов. – Може, заїдемо, вип'ємо кави?

У відповідь Наталя розсміялася. Голосно, дзвінко і щиро. Вона кивнула головою у бік кафе. Кононов обернувся. «Закрито на ремонт», – вказував напис на скляних дверях.

Дівчина жестом руки запросила Кононова до машини. Усміхнувшись, він пірнув у авто, і вони помчали назустріч весні.

Літературно-художнє видання

Олександр Медведєв

ТАНЦІ УТРЬОХ

Відповідальний за випуск О. Педченко

Підписано до друку 09.01.2006.

Формат 70х90/32.

Умовн. друк. арк.12,50. Обл. вид. арк. 12,9.

Гарнітура SchoolBook. Друк офсетний.

Наклад 1 000 прим.

З а м . № 1654

Віддруковано:

ПП "Коло"

82100, м.Дрогобич, вул.Бориславська, 8,

тел.: 8 (03244) 3-87-32

e-mail: kolo@isp-lviv.net

ТОВ «Гамазин», 04071, м. Київ, а/я 110.

Телефон для оптових покупців: (044) 467-50-24



Олександр Медведєв

Ви тримаєте в руках нову книгу колишнього полковника міліції Олександра Медведєва «Танці утрюх». Його міліцейські історії (романи «Кримінальний романс», «Фатальний рейс «Карелії», «Круті довго не живуть», «Клуб зразкових чоловіків») вже припали до душі багатьом. Адже надзвичайно цікаво подивитися на роботу міліції зсередини. Оцінити всі тонкощі цієї нелегкої професії. А найголовніше – разом з головним героєм розплутати непросту справу.

ISBN 966365066-4



9 789663 650661